

EUROOPAN KESKUSPANKKI

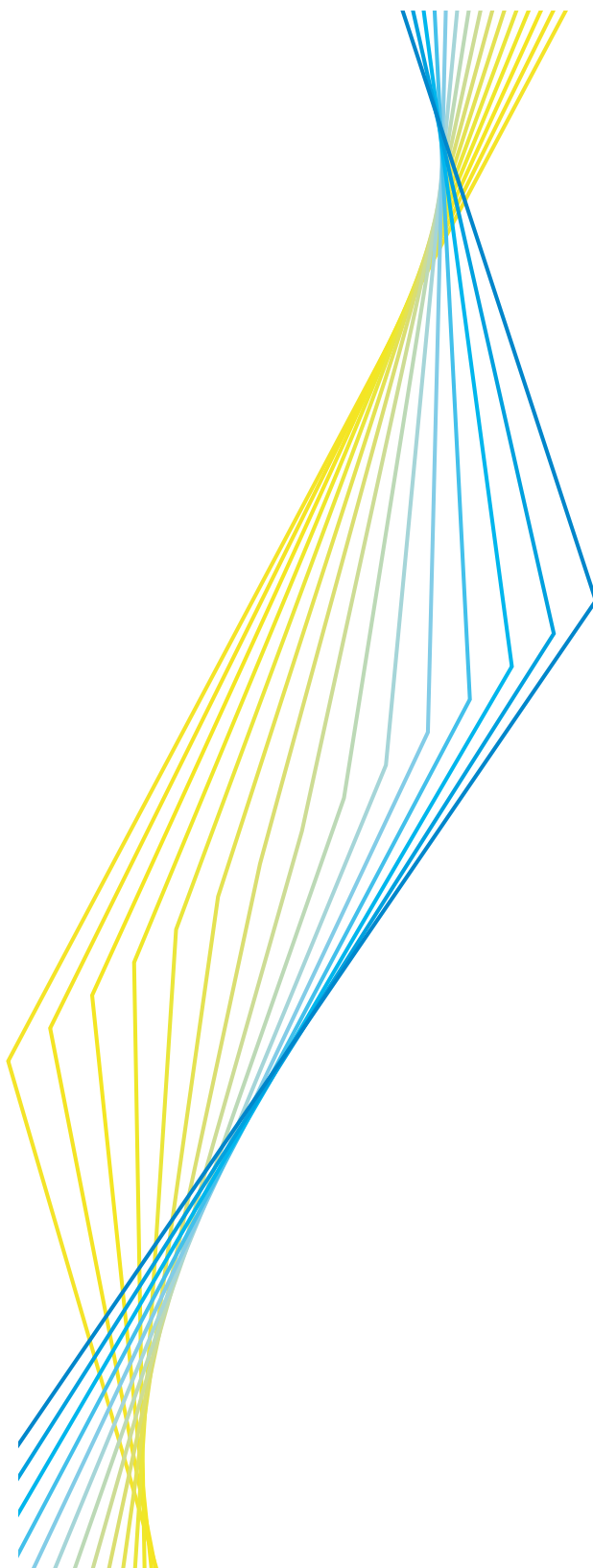
ECB EZB EKT BCE EKP

KUUKAUSIKATSAUS

Elokuu 2001

EUROOPAN KESKUSPANKKI

KUUKAUSIKATSAUS

Elokuu 2001

© Euroopan keskuspankki, 2001

Käyntiosoite	Kaiserstrasse 29 D-60311 Frankfurt am Main Germany
Postiosoite	Postfach 16 03 19 D-60066 Frankfurt am Main Germany
Puhelinnumero	+49 69 1344 0
Internet	http://www.ecb.int
Faksi	+49 69 1344 6000
Teleksi	411 144 ecb d

Kuukausikatsauksen laatimisesta vastaa EKP:n johtokunta. Pääkirjoitusta lukuun ottamatta Kuukausikatsaus on käännetty Suomen Pankissa, joka myös huolehtii katsauksen julkaisemisesta.

Kuukausikatsauksen voi tilata osoitteesta Suomen Pankki, osoiterekisteri, PL 160, 00101 HELSINKI; puh. (09) 1831, faksi (09) 174 872; sähköposti: publications@bof.fi.

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu opetuskäyttöön ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Tämän numeron tilastot perustuvat 1.8.2001 käytettävissä olleisiin tietoihin.

ISSN 1561-0322

Sisällys

Pääkirjoitus	5
Euroalueen talouskehitys	7
Rahatalous ja rahoitusmarkkinat	7
Hintakehitys	19
Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat	23
Valuuttakurssit ja maksutase	33
Kehikot:	
1 Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.7.2001 päättäneenä pitoajanjaksona	12
2 Yritysten joukkolainojen tuottoerojen viimeaikainen kehitys	15
3 Teollisuuden koontiryhmien yhtenäinen tilastointi lyhyen aikavälin tilastoissa	22
4 Euroalueen kansantalouden tilinpidon neljännesvuositietojen tarkistukset	25
5 Työllisyyden kasvu euroalueella toimialoittain	32
6 Vaihtotaseen puhdistaminen kausivaihtelusta	38
Finanssipolitiikka ja talouskasvu	39
Euroalueen hyödykemarkkinaudistukset	55
Keskusvastapuoliclearingin keskittyminen euroalueella	69
Euroalueen tilastot	1*
Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet	83*
Euroopan keskuspankin (EKP) julkaisuja	87*

Lyhenteet

Maat

BE	Belgia
DK	Tanska
DE	Saksa
GR	Kreikka
ES	Espanja
FR	Ranska
IE	Irlanti
IT	Italia
LU	Luxemburg
NL	Alankomaat
AT	Itävalta
PT	Portugali
FI	Suomi
SE	Ruotsi
UK	Iso-Britannia
JP	Japani
US	Yhdysvallat

Muut

BIS	Kansainvälinen järjestelypankki
BKT	bruttokansantuote
BPM5	IMF:n maksutasekäsikirja (5. laitos)
cif	kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina
ECU	Euroopan valuuttayksikkö
EKP	Euroopan keskuspankki
EKPJ	Euroopan keskuspankkijärjestelmä
EKT 95	Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä 1995
EMI	Euroopan rahapoliittinen instituutti
EU	Euroopan unioni
EUR	euro
fob	vapaasti laivassa
ILO	Kansainvälinen työjärjestö
IMF	Kansainvälinen valuuttarahasto
KHI	kuluttajahintaindeksi
NACE Rev. I	Euroopan yhteisön tilastollinen toimialaluokitus
repo	takaisinostosopimukseen perustuva käänteisoperaatio
SITC Rev. 3	Kansainvälinen ulkomaankaupan tavaranimikkeistö (3. tarkistettu laitos)
YKHI	yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

Euroopan yhteisön käytännön mukaisesti EU-maiden nimet ovat aakkosjärjestyksessä kunkin maan omakielisen nimen mukaan (eivät suomennoksen mukaan).

Pääkirjoitus

EKP:n neuvosto päätti 19.7. ja 2.8.2001 pitämässään kokouksissa, että eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,50 %. Myös maksuvalmiusluoton korko ja talletuskorko jätettiin ennalleen 5,50 ja 3,50 prosenttiin.

EKP:n keskeisten ohjauksorkojen katsotaan olevan sopivalla tasolla keskipitkän aikavälin hintavakauden säilyttämiseksi euroalueella. Tämä arvio perustuu EKP:n rahapolitiikan strategian molemmista pilareista saatujen tietojen analysointiin.

Ensimmäisen pilarin osalta voidaan todeta, että M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden keskiarvo (puhdistettuna euroalueen ulkopuolisten hallussa olevista rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksista) nousi vuoden 2001 huhti-kesäkuussa 5,3 prosenttiin oltuaan maaliskuussa 4,8 %. Kun kuitenkin otetaan huomioon, että euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat rahamarkkinapaperit ja maturiteetiltaan enintään kahden vuoden velkapaperit vääristävät M3:n kasvutilastoja arviolta noin $\frac{3}{4}$ prosenttiyksikköä todellista suuremmiksi, M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden keskiarvo on suurin piirtein $4\frac{1}{2}$ prosentin viitearvon mukainen. M3:n kasvuvauhdin nopeutuminen viime kuukausina näyttää johtuneen todennäköisesti väliaikaisista rahan kysyntää lisäävistä tekijöistä, kuten inflaation kiihtymisestä, tuottokäyrän asteittaisesta loivenemisestä sekä rahoitusmarkkinoilla vallinneesta epävarmuudesta. Tämän arvio vahvistamiseksi on tulevana kuukausina saatavia tietoja analysoitava huolellisesti. Kun vielä otetaan huomioon yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen määrän vuotuisen kasvuvauhdin hidas mutta jatkuva tasaantuminen vielä kesäkuussa 2001, ei ensimmäiseen pilariin perustuvassa arvioissa yleisesti ottaen ole juurikaan tapahtunut muutoksia.

Toisen pilarin osalta voidaan taloudellisen aktiiviteetin suhteen todeta, että viimeaikaisista teollisuussektorin toimeliaisuutta kuvaavista indikaattoreista sekä kyselytutkimuksista saadut tiedot viittaavat siihen, että talouskasvu oli vuoden 2001 toisella neljänneksellä heikompaa kuin edellisillä vuosineljänneksillä. BKT:n määrän kasvuvauhdin arvioidaan nyt jääneen aiemmin arvioitua hitaammaksi vuoden 2001 alkupuoliskolla, millä on vai-

kutuksia koko vuotta koskeviin kasvuarvioihin. Hitaampi talouskasvu heijastaa ensinnäkin maailmanlaajuisesta talouskasvun hidastumisesta ja sen vaikutusta euroalueen vientiin ja investointeihin ja toisekseen kulutuksen kasvun jäämistä odotettua heikommaksi, mikä saattaa osittain liittyä siihen, että energian ja elintarvikkeiden hintojen nousu on vaikuttanut käytettävissä oleviin reaalituloihin. Näin ollen euroalueen talouskasvuun vuoden 2001 jälkipuoliskolla liittyy yhä suurempaa epävarmuutta, jota kasvattaa erityisesti se, että useiden muiden talousalueiden heikentyvällä talouskasvulla voi olla edelleen vaikutusta ja että luottamuksessa tapahtuvat muutokset saattavat vaikuttaa kotimaiseen kysyntään. Odotettavissa oleva kuluttajahintainflaation hidastuminen kuluvan vuoden jälkipuoliskolla ja varsinkin vuonna 2002 tukenee kuitenkin omalta osaltaan kulutuksen elpymistä euroalueella. Euroalueen talouskasvun pitäisi hyötyä myös veronkevennysten vaikutuksista useissa euroalueen maissa sekä suotuisasta rahoitustilanteesta.

Hintakehityksen osalta voidaan todeta, että yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä (YKHI) mitattu euroalueen vuotuinen inflaatiovauhti hidastui 3,0 prosenttiin kesäkuussa 2001 oltuaan 3,4 % toukokuussa 2001, kun taas ilman jalostamattomien elintarvikkeiden ja energian hintoja laskettu YKHIn vuotuinen nousuvauhti oli edelleen 2,2 %. Alustavien kansallisten tietojen mukaan vuotuinen inflaatiovauhti on saattanut hidastua edelleen heinäkuussa 2001. Vaikka inflaatiovauhti pysyttelee nopeana, edellä kuvattu kehitys vahvistaa näkemyksen, että YKHI-inflaation aiempi kiihtyminen johtui huomattavassa määrin tilapäisten tekijöiden välittömistä vaikutuksista, joiden pitäisi poistua asteittain. Myös tuontihintojen aiemman nousun epäsuorien vaikutusten pitäisi vähentyä asteittain, vaikkakin ne saattavat vaikuttaa inflaation dynamiikkaan vielä jonkin aikaa. Euroalueen tuottajahintojen vuotuisen nousuvauhdin hidastuminen (erityisesti välituotteiden ja energian osalta) tukee näitä odotuksia. Viimeaikaisten työvoimakustannusindikaattoreiden mukaan palkkakehitys jatkui maltillisena vuoden 2001 alussa.

Jos uusia epäsuotuisia yllätyksiä ei enää tule, kuluttajahintainflaation odotetaan hidastuvan edelleen, joskaan ei välttämättä keskeytyksettä. Tämä

näkemyks on sopusoinnussa euroalueen inflaatiota koskevien markkinaodotusten kanssa. Tätä taustaa vasten ja tämänhetkisen suhdannetilanteen ja palkkakehityksen pohjalta on aihetta odottaa, että maltillinen palkkakehitys jatkuu. Ei kuitenkaan voida sulkea pois sitä riskiä, että YKHI-inflaation aiempi nousu vaikuttaa palkkakehitykseen, ja siksi tulevien palkkaneuvottelujen suhteen on syytä noudattaa varovaisuutta.

Kaiken kaikkiaan molemmista pilareista saatujen tietojen perusteella voidaan todeta, että EKP:n rahapolitiikan tämänhetkisen virityksen katsotaan takaavan hintavakauden säilymisen keskipitkällä aikavälillä. On kuitenkin syytä seurata edelleen tarkasti kaikkea sellaista kehitystä, jolla voi olla merkitystä tämän arvion kannalta.

Tässä tilanteessa on tärkeää palauttaa mieleen ne tekijät, jotka vahvimmin tukevat kestävää talouskasvua euroalueella. Rahapolitiikassa keskitytään edelleen keskipitkän aikavälin hintavakauden ja autetaan siten ylläpitämään talouskasvulle suotuisia olosuhteita. Inflaation tasainen hidastuminen on ratkaisevan tärkeää käytettävissä olevien tulojen ja yksityisen kulutuksen kehityksen kannalta. Maltillinen palkkakehitys tulee olemaan keskeinen tekijä selviytymisessä tämänhet-

kisestä talouskasvun hidastumisesta, sillä se tukee talouskasvua pitkällä aikavälillä ja suosii erityisesti työllisyyden kasvua. Euroalueen maiden hallitusten tulisi tukea näitä pyrkimyksiä vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisella finanssipolitiikalla sekä laajentamalla ja syventämällä rakenteellisia uudistuksia. Tällöin euroalue on edullisessa asemassa kestävästi erilaisia epäsuotuisia häiriöitä ja parantamaan kasvupotentiaalia pitkällä aikavälillä.

Kuukausikatsauksen tässä numerossa on vakioartikkelin lisäksi kolme muuta artikkelia. Näistä ensimmäisessä tarkastellaan yhtäältä finanssipolitiikan roolia talouskasvun edistämiseksi pitkällä aikavälillä ja toisaalta sen vaikutuksia taloudelliseen toimeliaisuuteen lyhyellä aikavälillä. Toisessa artikkelissa analysoidaan sitä, miksi rakenteellisilla uudistuksilla, jotka tähtäävät kilpailun lisäämiseen ja vääristymien poistamiseen euroalueen hyödyke- ja palvelumarkkinoilla, voidaan todennäköisesti saavuttaa merkittäviä taloudellisia etuja ja vähentää taloudellisiin häiriöihin sopeutumisesta aiheutuvia kustannuksia. Kolmannessa artikkelissa tarkastellaan keskusvastapuolclearingin keskittymistä euroalueella.

Euroalueen talouskehitys

I Rahatalous ja rahoitusmarkkinat

EKP:n neuvoston rahapoliittiset päätökset

Kokouksissaan 19.7. ja 2.8.2001 EKP:n neuvosto päätti, että minimitarjouskorko vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettavissa perusrahoitusoperaatioissa on edelleen 4,50 %. Maksuvalmiusluoton korko on niin ikään edelleen 5,50 % ja talletuskorko 3,50 % (ks. kuvio 1).

M3:n lyhyen aikavälin kasvu voimistui edelleen

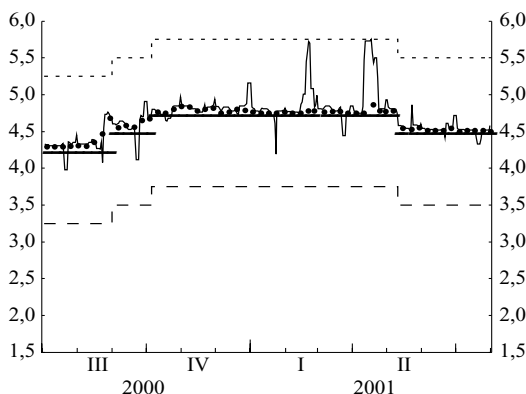
Kesäkuussa 2001 M3:n vuotuinen kasvuvauhti nopeutui 6,1 prosenttiin, kun se toukokuussa oli ollut 5,1 %¹ (ks. kuvio 2). M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden liukuva keskiarvo nousi 5,3 prosenttiin huhtikuusta kesäkuuhun 2001, kun se edellisenä kolmen kuukauden ajanjaksona maaliskuusta toukokuuhun oli ollut 4,8 %. Alustavien viitteiden mukaan euroalueen ulkopuolisten hallussa olevien rahamarkkinapaperien ja enintään kahden vuoden velkapaperien osuus M3:n vuotuisesta kasvuvauhdista on noin

Kuvio 1.

EKP:n korot ja rahamarkkinakorot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

- Maksuvalmiusluoton korko
- - - Talletuskorko
- Perusrahoitusoperaatioiden korko / minimitarjouskorko
- Yön yli -korko (eonian)
- Perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorko

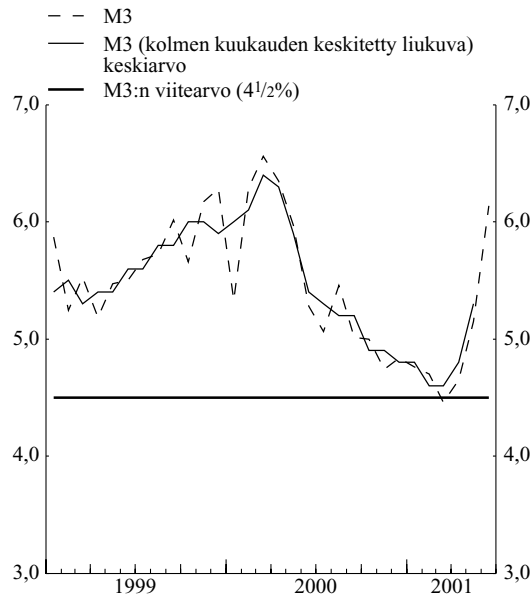

Lähteet: EKP ja Reuters.

Kuvio 2.

M3:n kasvu ja viitearvo

(vuotuinen prosenttimuutos, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

0,75 prosenttiyksikköä. Jos M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden keskiarvosta vähennettäisiin kaikkien euroalueen ulkopuolisten hallussa olevien jälkimarkkinakelpoisten instrumenttien vaikutus, se olisi näin ollen jokseenkin 4½ prosentin viitearvon mukainen.

M3:n vuotuisen kasvuvauhdin nopeutuminen kesäkuussa johtuu osittain vertailuajankohdan vaikutuksesta, sillä M3:n kasvuvauhdin hidastu-

¹ Kesäkuun 2000 tilastoista alkaen liikkeessä olevan rahan, yön yli -talletusten, M1:n, muiden lyhytaikaisten talletusten kuin yön yli -talletusten (M2-M1), M2:n, jälkimarkkinakelpoisten instrumenttien (M3-M2) ja M3:n vuotuiset kasvuvauhdit lasketaan kausivaihtelusta ja kuukauden lopun kalenterivaihtelusta puhdistettujen tietojen perusteella. Näin puhdistettuina vuotuiset kasvuvauhdit ilmentävät M3:n kehitykseen vaikuttavista syistä tarkemmin kuin puhdistamattomiin tietoihin perustuvat vuotuiset kasvuvauhdit. Kun EKP alkoi julkaista rahataloudellisia tilastoja, ei ollut saatavissa riittävän luotettavia ja vakaita kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja. EKP on sittemmin kehittänyt menetelmiä tällaisten tietojen laskemiseksi (ks. EKP:n julkaisu "Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area", elokuu 2000) ja katsoo, että niiden laatu on nyt riittävän tarkistettua. EKP kehittää parhaillaan vastaavia laskentatapoja rahalaitos-sektorin konsolidoidun taseen muiden erien vuotuisen kasvuvauhtien puhdistamiseksi kausivaihtelusta ja kalenterivaihtelusta.

minen kesäkuussa 2000 edelliseen kuukauteen verrattuna ei ole enää mukana vuosittaisen kasvuvauhdin laskennassa. Samaan aikaan M3:n lyhyen aikavälin kasvu voimistui edelleen. Kesäkuussa 2001 kausivaihtelusta puhdistettuna ja vuositasolle korotettuna M3:n kuuden kuukauden kasvuvauhti nopeutui edelleen 7,4 prosenttiin, kun se oli ollut 6,8 % toukokuussa 2001 ja 4,9 % joulukuussa 2000. Se, että nimellisten lukujen perusteella talouden toimijoilla on nyt aiempaa enemmän M3:een sisältyviä sijoituksia, voi osaksi johtua inflaation kiihtymisestä vuonna 2000 ja vuoden 2001 alkupuoliskolla. Kun tuotokäyrä on lisäksi vähitellen tasoittunut ja osakemarkkinoihin liittyy epävarmuutta, talouden toimijat pitävät verrattain suuren osan salkustaan likvideinä sijoituksina. Lopuksi on huomattava, että jos M3:n kasvuvauhdista vähennetään koko se arvioitu vaikutus, joka on euroalueen ulkopuolisten hallussa olevilla jälkimarkkinakelpoisilla instrumenteilla, M3:n kasvu vuoden 2000 lopussa ja vuoden 2001 alussa oli melko vaimeaa, mikä merkitsi sitä, että M3:n kasvuvauhdin nopeutuminen oli odotettavissa.

M3:n eristä suppean raha-aggregaatin M1:n vuotuinen kasvuvauhti nopeutui kesäkuussa 3,8 prosenttiin, kun se toukokuussa oli ollut 2,9 %

(ks. taulukko 1). M1:n kaksi erää muuttuivat kuitenkin eri suuntiin. M1:n vuotuisen kasvuvauhdin nopeutuminen johtuu yksinomaan yön yli -talletusten vuotuisen kasvuvauhdin nopeutumisesta, kun sen sijaan M1:n toisen erän eli liikkeessä olevan rahan supistumisvauhti nopeutui entisestään. Yön yli -talletusten vuotuisen kasvuvauhdin kesäkuusta nopeutumista (5,6 prosenttiin edellisen kuukauden 4,3 prosentista) voidaan suureksi osaksi pitää normaalitasolle palautumisena, sillä yön yli -talletusten kasvu oli poikkeuksellisen vaimeaa vuoden 2000 jälkipuoliskolla ja vuoden 2001 alussa. Liikkeessä olevan rahan vuotuinen supistumisvauhti oli kesäkuussa 4,7 %, kun se toukokuussa oli ollut 3,9 %. Liikkeessä olevan rahan väheneminen liittyy todennäköisesti siihen, että käteiseuroon siirtyminen lähestyy. Euroalueella asuvat pitävät hallussaan aiempaa vähemmän seteleitä ja näyttävät siirtävän varojaan suureksi osaksi muihin M3:een sisältyviin turvalliisiin ja likvideihin sijoituksiin. Saatavissa olevat tiedot eivät viittaa siihen, että euroalueelle palautuisi huomattavasti euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia euroalueen valuuttojen määräisiä seteleitä.

Muiden lyhytaikaisten talletusten kuin yön yli -talletusten vuotuinen kasvuvauhti nopeutui 4,6 prosenttiin kesäkuussa oltuaan toukokuussa 4,1 %.

Taulukko 1.

Euroalueen rahataloudelliset muuttujat

(vuotuinen prosenttimuutos, neljännesvuosikeskiarvoja)

	2000 IV	2001 I	2001 II	2001 Maaliskuu	2001 Huhtikuu	2001 Toukokuu	2001 Kesäkuu
<i>Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistetut tiedot</i>							
M1	5,7	2,6	2,3	1,6	1,4	2,9	3,8
Liikkeessä oleva raha	1,9	-1,3	-3,2	-1,9	-2,5	-3,9	-4,7
Yön yli -talletukset	6,5	3,5	3,5	2,3	2,2	4,3	5,6
M2–M1 (muut lyhytaikaiset talletukset)	2,2	3,4	4,4	4,3	4,8	4,1	4,6
M2	3,8	3,1	3,5	3,0	3,2	3,5	4,3
M3–M2 (jälkimarkkinakelpoiset instrumentit)	11,4	14,7	14,4	12,9	13,5	14,8	17,3
M3	4,9	4,7	5,0	4,5	4,6	5,1	6,1
<i>Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistamattomat tiedot</i>							
Pitkäaikaiset velat	6,1	4,5	3,8	4,7	3,8	3,6	3,3
Luotot euroalueelle	6,4	6,0	5,9	5,8	5,8	5,9	6,1
Luotot julkisyhteisöille	-6,0	-5,9	-3,6	-5,5	-4,6	-2,7	-1,5
joista: lainat julkisyhteisöille	-1,9	-0,1	-1,3	-0,3	-1,5	-1,4	-1,6
Luotot muille euroalueella oleville	10,5	9,9	8,9	9,4	9,1	8,6	8,4
joista: lainat yksityiselle sektorille	9,6	9,1	8,2	8,7	8,4	8,0	7,8

Lähde: EKP.

Irtisanomisajaltaan enintään kolmen kuukauden pituisten talletusten supistumisvauhti (jota ei ole puhdistettu kausi- ja kalenterivaihtelusta) heikkeni ja oli kesäkuussa 1,0 %, kun se toukokuussa oli ollut 2,3 %. Enintään kahden vuoden määräaikaistalletusten vuotuinen kasvuvauhti taas hidastui hieman eli 12,4 prosenttiin toukokuun 12,7 prosentista. Jälkimarkkinakelpoisten instrumenttien vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi edelleen voimakkaasti kesäkuussa ja oli 17,3 %, kun se toukokuussa oli ollut 14,8 %. Näiden instrumenttien kysyntää ovat saattaneet tukea osakemarkkinoihin liittyvä epävarmuus sekä tuottokäyrän asteittainen tasoittuminen, jotka ovat saaneet sijoittajat edelleen siirtämään sijoituksiaan pitkäaikaisista rahoitusvaateista lyhytaikaisiin. Tätä selitystä tukee myös se, että rahalaitosten pitkäaikaisten velkojen vuotuinen kasvuvauhti heikkeni kesäkuussa 3,3 prosenttiin toukokuun 3,6 prosentista (kasvuvauhtia ei ole puhdistettu kausi- ja kalenterivaihtelusta).

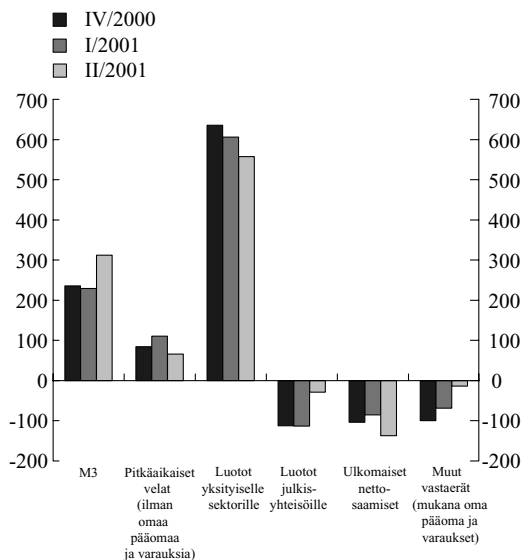
Yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen kasvuvauhti hidastui entisestään

M3:n vastaeristä (joita ei ole kausipuhdistettu) euroalueella oleville myönnettyjen luottojen vuotuinen kasvuvauhti nopeutui kesäkuussa hieman eli 6,1 prosenttiin, kun se toukokuussa oli ollut 5,9 %. Tämä johtui yksinomaan siitä, että julkis-yhteisöille myönnettyjen luottojen vuotuinen supistumisvauhti hidastui kesäkuussa 1,5 prosenttiin oltuaan toukokuussa 2,7 %. Yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen vuotuinen kasvuvauhti hidastui kesäkuussa kuitenkin 8,4 prosenttiin, kun se toukokuussa oli ollut 8,6 % (ks. taulukko 1 ja kuvio 3). Tämä johtui pääasiassa yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen vuotuisen kasvuvauhdin hidastumisesta 7,8 prosenttiin toukokuun 8,0 prosentista. Hidastuminen liittyy todennäköisesti osaksi siihen, että joidenkin lainankysyntää vuonna 2000 lisänneiden erityistekijöiden vaikutus on heikentynyt. Näitä tekijöitä olivat mm. fuusiot ja yritysostot sekä vilkkaiden asuntomarkkinoiden ja asuntolainojen kysynnän vuorovaikutus joissakin euroalueen maissa. Lainojen kasvuvauhtia ovat saattaneet vaimentaa jonkin verran myös taloudellisen toimeliaisuuden hidastuminen ja yritysten luottamuksen heikkeneminen vuoden 2000 jälkipuoliskosta lähtien.

Kuvio 3.

M3:n ja sen erien muutokset

(vuotuisia virtatietoja, mrd. euroa, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

Lähde: EKP.

Velkapapereiden liikkeeseenlasku jatkui voimakkaana toukokuussa 2001

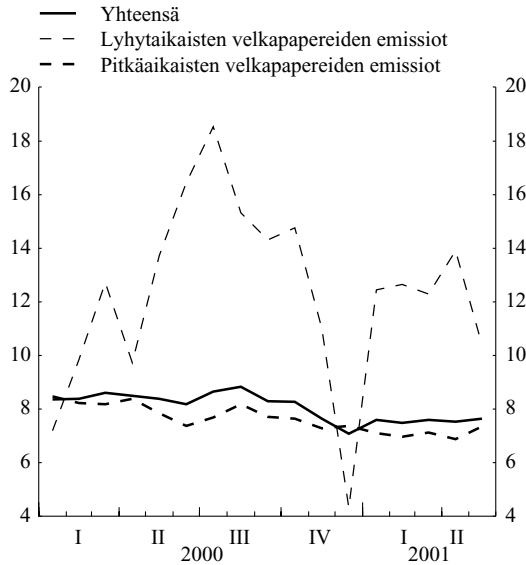
Euroalueen liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemien velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti pysyi toukokuussa 2001 miltei muuttumattomana eli 7,6 prosentissa, kun se huhtikuussa oli ollut 7,5 %. Kasvuvauhdin vähäinen muutos johtui siitä, että lyhytaikaisten velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui toukokuussa 10,4 prosenttiin huhtikuun 13,9 prosentista ja että pitkäaikaisten velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti nopeutui toukokuussa 7,3 prosenttiin huhtikuun 6,9 prosentista (ks. kuvio 4).

Velkapapereiden erittely valuutoittain osoittaa, että euroalueella sijaitsevien liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemien euromääräisten velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti, joka oli kiihtynyt vuoden 2001 alusta lähtien, hidastui toukokuussa 6,0 prosenttiin huhtikuun 6,4 prosentista. Euromääräisiä papereita oli entistä suurempi osuus euroalueella sijaitsevien liikkeeseenlaskijoiden velkapapereiden bruttoemissioista.

Kuvio 4.

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapapereiden kanta

(vuotuinen prosenttimuutos)

Lähde: EKP.

Huom. Euroalueen tietoihin sisältyvät myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen. Vertailtavuuden vuoksi tammikuuta 2001 edeltäneiden vuotuisien kasvuvauhtien laskemisessa on käytetty euroalueen + Kreikan tietoja.

Niiden osuus oli toukokuussa 95,1 %, kun vastaava osuus oli huhtikuussa ollut 94,1 %.

Sektoreittainen erittely osoittaa, että rahalaitosten velkapaperiemissioiden kasvuvauhti heikkeni toukokuussa, kun taas yrityssektorilla ja julkisella sektorilla velkapaperien liikkeeseenlaskut kasvoivat. Rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti oli toukokuussa 6,2 %, kun se huhtikuussa oli ollut 7,9 %. Kasvuvauhdin hidastuminen johtuu suureksi osaksi siitä, että huomattavia määriä rahalaitosten lyhytaikaisia velkapapereita on lunastettu takaisin. Tämä saattaa puolestaan johtua siitä, että rahalaitosten tarve hankkia varoja laskemalla liikkeeseen velkapapereita väheni tilapäisesti. Tähän oli syynä se, että talletusten määrän kasvuvauhti kasvoi viime kuukausina ja että rahalaitosten euroalueen yksityiselle sektorille myöntämien lainojen kasvuvauhti hidastui. Myös rahoitusalan uudelleenjärjestelytoiminnan vaimeneminen on saattanut osaltaan vaikuttaa emissio toiminnan hidastumiseen. Muiden rahoituslaitos-

ten kuin rahalaitosten emissio toiminta kiihtyi toukokuussa 2001 ja emissioiden vuotuinen kasvuvauhti pysyi edelleen hyvin nopeana eli yli 30 prosenttina. Yritysten liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti nopeutui toukokuussa 22,2 prosenttiin huhtikuun 19,6 prosentista. Tämä kasvuvauhti on ollut nopeutuksessa kahdentoista viime kuukauden ajan huolimatta siitä, että kasvuodotukset ovat muuttuneet aiempaa pessimistisemmiksi, yritysten luottamus on heikentynyt ja yritys sektorin uudelleenjärjestelytoiminta on vähitellen vaimentunut. Nopeutuminen on saattanut kuitenkin johtua siitä, että osakeantien järjestäminen on ollut hankalaa. Yritysten ja etenkin hyvän luottokelpoisuusluokituksen saaneiden yritysten joukkolainojen tuottoerot ovat kaventuneet vuoden 2001 alusta lähtien (ks. kehikko 2).

Julkisella sektorilla valtioiden liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan kasvuvauhti nopeutui toukokuussa 2,5 prosenttiin oltuaan huhtikuussa 2,3 %. Näin ollen parin viime kuukauden aikana ilmennyt kasvuvauhtien lievä nopeutuminen on jatkunut. Nopeutuminen näyttää johtuneen siitä, että euroalueen julkisten talouksien rahoitusjäämät ovat hieman heikentyneet ja että epäsuora rahoitus on korvautunut suoralla rahoituksella, mitä osoittaa rahalaitos sektorin julkisyhteisöille myöntämien lainojen kasvuvauhdin hidastuminen toukokuussa.

Pankkien korot laskivat kesäkuussa 2001

Pankkien lyhyet korot laskivat edelleen kesäkuussa 2001 (ks. kuvio 5). Enintään vuoden määräaikaistalletusten keskikorko laski 9 peruspistettä touko-kesäkuussa 2001, kun taas irtisanomisajaltaan enintään kolmen kuukauden talletusten korko laski 3 peruspistettä. Yrityksille myönnettujen enintään vuoden pituisten lainojen korko laski samana aikana 7 peruspistettä, joten kolmen kuukauden rahamarkkinakorkojen viimeaikainen lasku (noin 20 peruspistettä touko-kesäkuussa 2001) näyttää välittyneen näihin korkoihin jokseenkin hitaasti. Marraskuusta 2000 – rahamarkkinakorot alkoivat tällöin laskea – kesäkuuhun 2001 enintään vuoden pituisten määräaikaistalletusten keskikorko laski noin 40 ja yri-

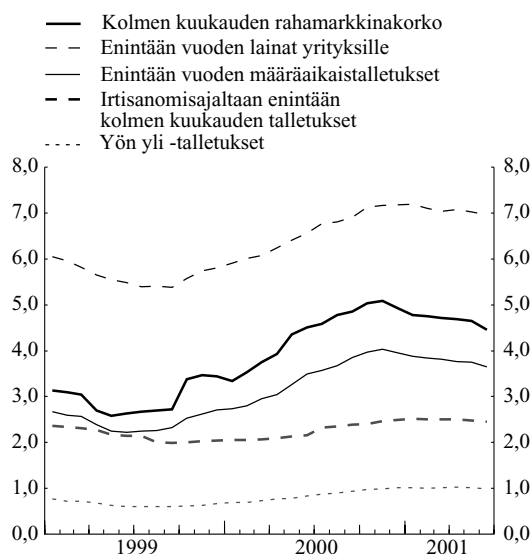
tyksille myönnettyjen enintään vuoden pituisten lainojen keskipitkät noin 20 peruspistettä. Yön yli -talletusten ja irtisanomisajaltaan enintään kolmen kuukauden talletusten korot pysyivät samana aikana lähestulkoon ennallaan, mikä on yhdenmukaista sen kanssa, että nämä korot reagoivat yleensäkin hitaasti markkinoiden kehitykseen. Samana aikana keskimääräinen kolmen kuukauden rahamarkkinakorko laski hieman yli 60 peruspistettä.

Myös pankkien pitkät korot laskivat touko-kesäkuussa 2001 (ks. kuvio 6). Tänä aikana yli kahden vuoden määräaikaistalletusten keskipitkät laski 2 peruspistettä. Lisäksi yrityksille myönnettyjen yli vuoden pituisten lainojen korko laski samana aikana 9 ja kotitalouksille myönnettyjen asuntolainojen korko 4 peruspistettä. Varsinkin kotitalouksille myönnettyjen asuntolainojen koron lasku osoittaa, että lokakuusta 2000 alkanut pankkien pitkien korkojen laskusuuntaus jatkuu. Se keskeytyi ainoastaan toukokuussa 2001, jolloin korot nousivat hieman. Kaiken kaikkiaan pankkien pitkien korkojen viimeaikainen kehitys vastaa aiempia havaintoja siitä, että pääomamarkkinoiden korkokehitys siirtyy melko nopeasti näihin pankkien korkoihin.

Kuvio 5.

Pankkien lyhyet korot ja vastaava markkinakorko

(vuotuinen korko, kuukausittaisia keskiarvoja)

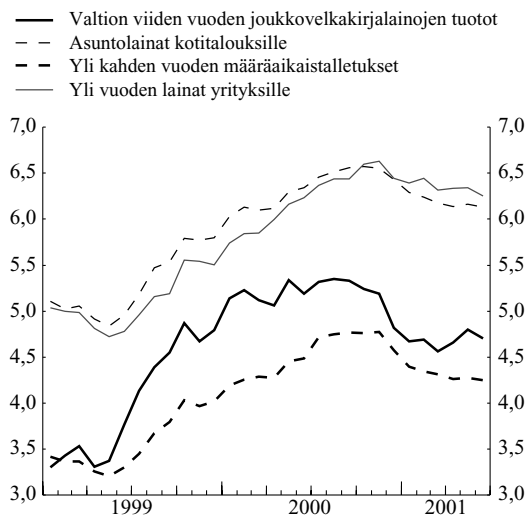

Lähteet: EKP:n yhteenlaskemat maittaiset tiedot ja Reuters. Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

Kuvio 6.

Pankkien pitkät korot ja vastaava markkinakorko

(vuotuinen korko, kuukausittaisia keskiarvoja)

Lähteet: EKP:n yhteenlaskemat maittaiset tiedot ja Reuters. Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

Pitkät rahamarkkinakorot laskivat

Lyhyet rahamarkkinakorot pysyivät verrattain vakaina vuoden 2001 kesäkuun lopun ja elokuun 1. päivän välisenä aikana. Tätä edeltävinä kuukausina ne olivat laskeneet huomattavasti. Koska pitkät rahamarkkinakorot laskivat, euriborkorkojen tuottokäyrä muuttui selvästi aiempaa laskevammaksi.

Lyhyimmät rahamarkkinakorot pysyivät heinäkuussa lähes ennallaan. Eonikorko pysytteli kaapealla vaihteluvälillä hieman yli korkotarjousten alarajan eli minimitarjouskoron, joka oli 4,50 %. Se laski minimitarjouskoron alapuolelle ainoastaan 23.7. päättyneen pitoajanjakson viimeisenä päivänä, mikä johtui markkinoiden näkemyksestä, että likviditeettiä oli runsaasti tarjolla. Kahden viikon rahamarkkinakorot pysyivät samana aikana lähellä minimitarjouskorkoa. Perusrahoitusoperaatioissa, joiden maksut suoritettiin heinäkuussa (ks. kehikko 1), marginaali- ja keskipitkät korot olivat enintään 2 peruspistettä yli minimitarjouskoron.

Kehikko I.

Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.7.2001 päättyneenä pitoajanjaksona

Pitoajanjaksona 24.6.–23.7.2001 eurojärjestelmä toteutti neljä perusrahoitusoperaatiota ja yhden pitempi-
aikaisen rahoitusoperaation.

Perusrahoitusoperaatiot toteutettiin vaihtuvakorkoisina huutokauppoina, joissa minimitarjouskorko eli kor-
kotarjousten alaraja oli 4,50 %. Jaetun likviditeetin määrä vaihteli 73 miljardista eurosta 85 miljardiin eu-
roon. Tarjousten määrän suhde jaetun likviditeetin määrään vaihteli 1,29:stä 1,94:ään, ja pitoajanjakson kes-
kiarvo oli 1,70. Lukuun ottamatta ensimmäistä operaatiota, jonka marginaalikorko oli 4,54 %, marginaali-
korot olivat 1 peruspisteen minitarjouskorkoa korkeammat tai yhtä suuret kuin minimitarjouskorko. Kaikissa
neljässä operaatiossa painotetut keskikorot olivat yhden peruspisteen marginaalikorkoa korkeammat. Huuto-
kauppoihin osallistuneiden vastapuolten lukumäärä vaihteli 391:stä 452:een ja oli keskimäärin 424.

Eurojärjestelmä toteutti 27.6. pitempi-
aikaisen rahoitusoperaation vaihtuvakorkoisena huutokauppana, jossa
jaettavan likviditeetin määräksi oli ilmoitettu 20 miljardia euroa. Operaatioon osallistui 250 vastapuolta, ja
tehtyjen tarjousten kokonaismäärä oli 44,2 miljardia euroa. Operaation marginaalikorko oli 4,36 % ja paino-
tettu keskikorko 4,39 %.

Eoniakorko pysyi vakaana, noin 4,55 prosentissa, pitoajanjakson neljänä ensimmäisenä päivänä ja nousi
4,72 prosenttiin 29.6. puolivuotiskauden päättymisen vaikutuksen vuoksi. Heinäkuun 2. päivänä eoniakorko
laski 4,54 prosenttiin, ja seuraavan kahden ja puolen viikon aikana se laski tasaisesti päättyen 4,51 prosenttiin
17.7. Heinäkuun 19. päivänä eoniakorko laski 4,41 prosenttiin ja 20. päivänä 4,33 prosenttiin, koska mark-
kinat odottivat likviditeettiä olevan runsaasti tarjolla pitoajanjakson päättyessä. Heinäkuun 23. päivänä päät-
tyneen pitoajanjakson lopussa eoniakorko oli 4,40 % ja talletusmahdollisuuden nettokäyttö 3,5 miljardia
euroa.

Pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavien riippumattomien tekijöiden (eli muiden kuin rahapolitiikkaan
liittyvien tekijöiden) likviditeettiä sitova nettovaikutus (oheisen taulukon kohta b) oli keskimäärin 94,5 mil-
jardia euroa. Riippumattomien tekijöiden päivittäinen vaikutus vaihteli 80,3 miljardista eurosta 118,4 miljard-
iin euroon. Riippumattomiin tekijöihin perustuvista keskimääräisistä likviditeettitarpeista julkistetut arviot
vaihtelivat 86,6 miljardista eurosta 106,4 miljardiin euroon. Arvioiden ja toteutuneiden lukujen erot vaihte-
livat -2,3 miljardista eurosta +2,3 miljardiin euroon.

Pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät

(mrd. euroa)

Päivittäinen keskiarvo pitoajanjaksona 24.6.–23.7.2001

	Likviditeettiä lisäävät	Likviditeettiä vähentävät	Nettovaikutus
(a) Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot	222,0	0,4	+ 221,6
Perusrahoitusoperaatiot	161,9	-	+ 161,9
Pitempi- aikaiset rahoitusoperaatiot	59,9	-	+ 59,9
Maksuvalmiusjärjestelmä	0,2	0,4	- 0,2
Muut operaatiot	0,0	0,0	0,0
(b) Muut pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät	397,6	492,1	- 94,5
Liikkeessä olevat setelit	-	350,8	- 350,8
Valtion talletukset eurojärjestelmässä	-	42,5	- 42,5
Ulkomaiset saamiset (ml. kulta), netto	397,6	-	+397,6
Muut tekijät, netto	-	98,8	- 98,8
(c) Luottolaitosten talletukset eurojärjestelmän sekkitileillä (a) + (b)			127,1
(d) Varantovelvoite			126,4

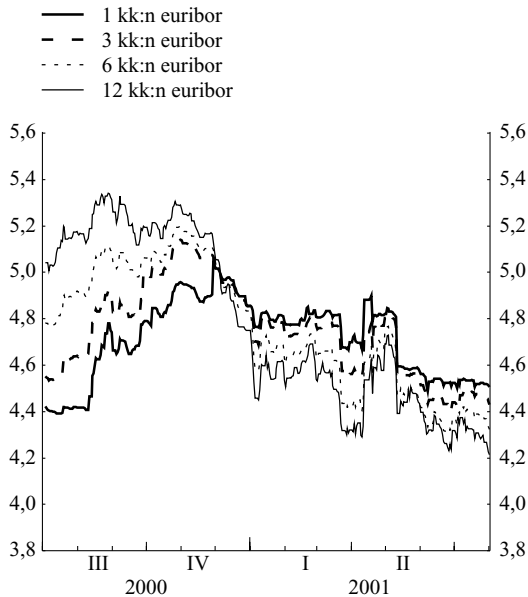
Lähde: EKP.

Pyöristysten vuoksi luvut eivät välttämättä täsmää.

Kuvio 7.

Euroalueen lyhyet korot

(vuotuinen korko, päivähavainnot)

Lähde: Reuters.

Yhden kuukauden ja kolmen kuukauden euriborkorot pysyivät lähes ennallaan kesäkuun lopun ja elokuun 1. päivän välisenä aikana. Elokuun 1. päivänä yhden kuukauden euriborkorko oli 4,51 % ja kolmen kuukauden euriborkorko 4,43 % (ks. kuvio 7). Pitempiaikaisessa rahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritettiin 26.7., marginaalikorko oli 4,39 % ja keskiporkko 4,42 %. Näin ollen ne olivat hyvin lähellä operaation toteuttamispäivänä vallinnutta kolmen kuukauden euriborkorkoa (3 peruspistettä korkeampia kuin edellisessä pitempiaikaisessa rahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritettiin 28.7.).

Pitkistä rahamarkkinakoroista kuuden kuukauden ja 12 kuukauden euriborkorko laskivat kesäkuun lopun ja elokuun 1. päivän välisenä aikana. Elokuun 1. päivänä kuuden kuukauden euriborkorko oli 4,32 % ja 12 kuukauden euriborkorko 4,22 % (kuuden kuukauden euribor oli 5 peruspistettä ja 12 kuukauden euribor 10 peruspistettä alempi kuin kesäkuun lopussa). Näin ollen euriborkorkojen tuottokäyrä muuttui kesäkuun lopun ja elokuun 1. päivän välisenä aika-

na aiempaa laskevammaksi, ja 1.8. sen 12 kuukauden ja yhden kuukauden euriborkoron välisenä erona mitattu jyrkkyys oli -29 peruspistettä.

Syyskuussa 2001 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdettu kolmen kuukauden euriborkorko ei juurikaan muuttunut kesäkuun lopun ja elokuun 1. päivän välisenä aikana. Elokuun 1. päivänä tämä korko oli 4,24 %. Sen sijaan joulukuussa 2001 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdettu vastaava korko laski 16 peruspistettä ja oli samana päivänä 4,05 % ja maaliskuussa 2002 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdettu vastaava korko laski 20 peruspistettä ja oli 3,95 %.

Pitkien joukkolainojen tuotot pienenevät heinäkuussa

Valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotot pienenevät euroalueella hieman kesäkuussa ja edelleen heinäkuussa (ks. kuvio 8). Euroalueella 10 vuoden joukkolainojen keskimääräinen tuotto väheni 1.8.2001 mennessä hieman yli 5,1 prosenttiin eli oli noin 20 peruspistettä pienempi kuin kesäkuun lopussa. Tätä selvemmin supistui Valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotot, jotka pienenevät samana ajanjaksona noin 30 peruspistettä hieman alle 5,2 prosenttiin. Näin ollen Yhdysvaltojen ja euroalueen välinen valtion 10 vuoden joukkolainojen tuottojen ero kaventui noin 20 peruspistettä lähes nollaan.

Yhdysvalloissa valtion pitkien joukkolainojen tuottojen pieneminen näytti kuvastavan aiempaa vähäisempiä pitkän aikavälin inflaatio-odotuksia ja markkinoiden lisääntyneitä huolestuneisuutta Yhdysvaltojen kasvunäkymien suhteen. Markkinaosapuolet tulkitsivat, että Yhdysvaltain keskuspankin pääjohtajan lausunto kongressille 18.7. annetun rahapoliittisen puolivuotisselonteon yhteydessä viittasi Yhdysvaltojen talouskasvun hidastumiseen entisestään. On kuitenkin mahdollista, että kehittyvien talouksien epävarmuuden lisääntyminen vaikutti osaltaan pitkien joukkolainojen tuottojen pienemiseen. Indeksidonnaisten joukkolainojen markkinoiden kehitys Yhdysvalloissa viittaa siihen, että joukkolainojen nimellisten tuottojen supistuminen johtuisi

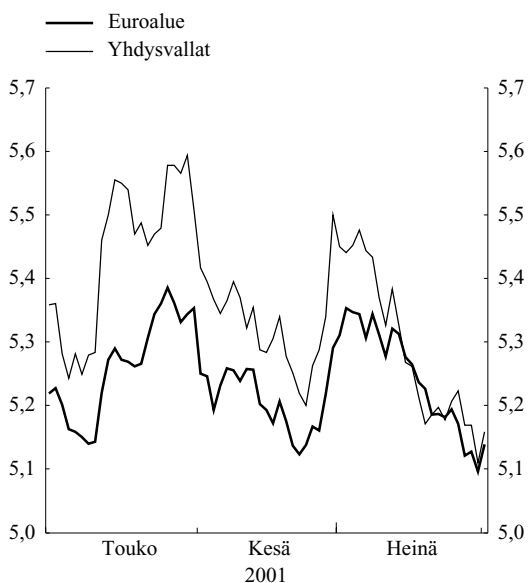
Yhdysvaltojen aiempaa vähäisemmistä pitkän aikavälin inflaatio-odotuksista ja jossain määrin aiempaa alhaisemmista talouskasvuodotuksista. Tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti Yhdysvalloissa hidastui kesäkuun lopusta elokuun 1. päivään noin 20 peruspisteen verran noin 1,8 prosenttiin. Samana ajanjaksona Yhdysvaltojen 10 vuoden indeksisidonnaisten joukkolainojen reaalin tuotto pieneni noin 10 peruspisteen verran eli 3,4 prosenttiin. Joukkolainojen tuottokäyrä loiveni Yhdysvalloissa heinäkuussa: kesäkuun lopusta elokuun 1. päivään valtion 10 vuoden joukkolainojen tuottojen ja kolmen kuukauden koron ero supistui noin 170 peruspisteestä 150 peruspisteeseen.

Japanissa valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotto kasvoi kesäkuun lopun ja elokuun 1. päivän välisenä aikana noin 15 peruspistettä noin 1,3 prosenttiin eli lähes suurimmilleen sitten huhtikuun 2001 lopun. Vaikka Japanin talousnäköymien jatkuva epävarmuus, joka on viime aikoina näkynyt myös osakemarkkinoiden kehityksessä, saattoi

Kuvio 8.

Valtion pitkien lainojen tuotot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

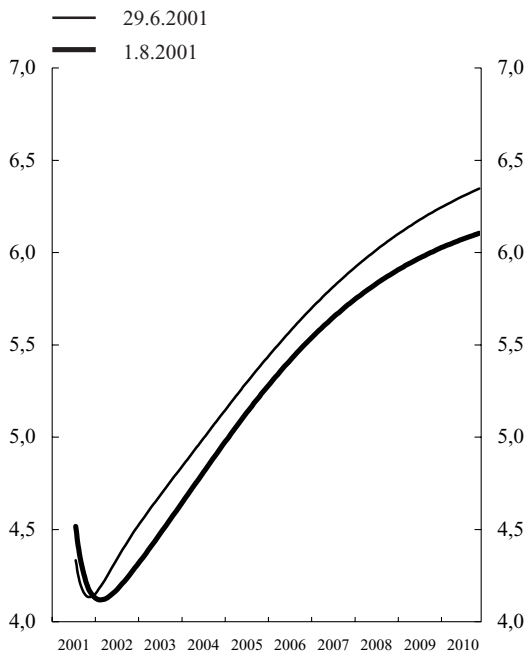
Lähde: Reuters.

Huom. Pitkillä valtion lainoilla tarkoitetaan 10 vuoden joukko-velkakirjalainoja tai maturiteetiltaan lähimpiä vastaavia lainoja. Euroalueen tietoihin sisältyvät myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

Kuvio 9.

Korkojen aikarakenteesta johdetut euroalueen yön yli -korkojen odotukset

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: EKP:n arvio. Korkojen aikarakenteesta johdettu termi-nikorkokäyrä kuvaa markkinoiden odotuksia lyhyiden korkojen tulevasta kehityksestä. Käyrien laskentamenetelmää selostettiin tammikuun 1999 Kuukausikatsauksen sivulla 26. Estimoinnissa käytetyt tiedot on johdettu koronvaihtosopimuksista.

aiheuttaa supistumispaineita pitkien joukkolainojen tuottoihin, vastapainona näytti olevan kasvava huoli siitä, että valtiolla on edelleen tarve laskea liikkeeseen velkapapereita.

Euroalueella valtion pitkien joukkolainojen tuotot supistuivat suurimman osan heinäkuuta. Tämä heijasteli pääasiassa euroalueen aiempaa vähäisempiä inflaatio-odotuksia, jotka johtuivat varsinkin euron vahvistumisesta, öljyn hinnan laskusta ja YKHI-inflaatiovauhdin hidastumisesta kesäkuussa. Tätä tulkintaa tukee Ranskan valtion indeksisidonnaisten joukkolainojen markkinoiden kehitys: 10 vuoden tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti hidastui kesäkuun lopusta elokuun 1. päivään noin 25 peruspistettä noin 1,35 prosenttiin eli hitaimmilleen sitten huhtikuun 2000 alun. Indeksisidonnaisten joukkolainojen markkinoiden ja tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhdin muutok-

sia on kuitenkin aina syytä tulkita varovaisesti, koska monet tunnetut epävarmuustekijät, jotka liittyvät muun muassa indeksisidonnaisten joukkolainojen markkinoiden vähäiseen likvidiyteen, voivat hankaloittaa tulkintaa tarkasteltaessa muutosten merkitystä talouden perustekijöiden kanalta.

Koska euroalueen lyhyet korot pysyivät heinäkuussa suurin piirtein ennallaan, valtion 10 vuoden joukkolainojen tuottojen ja kolmen kuukauden koron erona mitattu tuottokäyrä loiveni

kesäkuun lopun ja elokuun 1. päivän välisenä aikana noin 15 peruspisteen verran eli noin 70 peruspisteeseen. Näin ollen euroalueen implisiittisen yön yli -terminikorkokäyrän lasku lyhyissä maturiteeteissa pysyi 1.8. mennessä ennallaan, mutta keskipitkissä ja pitkissä maturiteeteissa käyrä oli edelleen melko jyrkästi nouseva (ks. kuvio 9). Tuottokäyrän mukaan euroalueen talouskasvu hidastuu lähiaikoina edelleen, mutta siinä on nähtävissä myös viitteitä markkinaodotuksista, joiden mukaisesti kasvu elpyy varsin nopeasti tämän jälkeen.

Kehikko 2.

Yritysten joukkolainojen tuottoerojen viimeaikainen kehitys

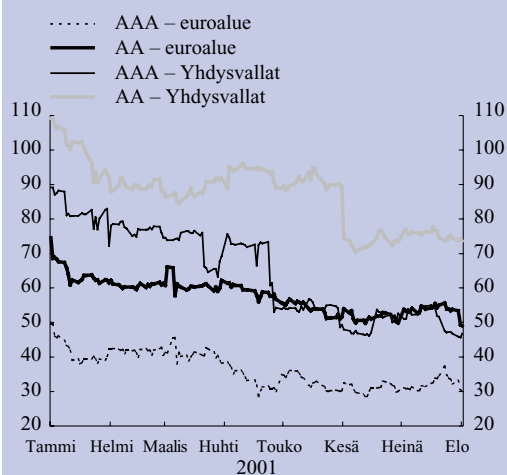
Tämän vuoden kuluessa yritysten pitkäaikaisten joukkolainojen ja valtion joukkolainojen tuottojen erot ovat kaventuneet etenkin Yhdysvalloissa. Tuottoerojen kaventuminen näyttää alkaneen siitä, kun Yhdysvaltojen keskuspankki päätti 3.1.2001 laskea federal funds -tavoitekorkoa. Joulukuun 2000 lopun ja 1.8.2001 välisenä aikana Yhdysvaltojen AAA-luottokelpoisuusluokituksen saaneiden yritysten pitkäaikaisten joukkolainojen ja valtion kymmenen vuoden joukkolainojen tuottojen ero pieneni 40 peruspistettä. Luokituksestaan heikompien yhdysvaltalaisten yritysten osalta joukkolainojen tuottoerojen kaventuminen oli vielä merkittävämpää. Yritysten joukkolainojen tuottoerot ovat kaventuneet myös euroalueella, joskin vähemmän kuin Yhdysvalloissa.

Kuviot A ja B kuvaavat yritysten joukkolainojen tuottoerojen kehitystä euroalueella ja Yhdysvalloissa tammiukuusta 2001 alkaen. Tuottoerojen viimeaikaisessa kaventumisessa on merkillepantavaa, että se on tapahtunut samanaikaisesti kun taloudellinen toimeliaisuus on maailmanlaajuisesti hidastunut, osakkeiden hinnat ovat jatkaneet laskuaan yritysten tulosodotusten synkentyessä ja yritysten joukkolainojen liikkeeseenlasku

Kuvio A.

Luokituksestaan parhaiden yritysten pitkäaikaisten joukkolainojen ja valtion joukkolainojen tuottojen erot euroalueella ja Yhdysvalloissa

(peruspistettä vuodessa, päivähavaintoja)

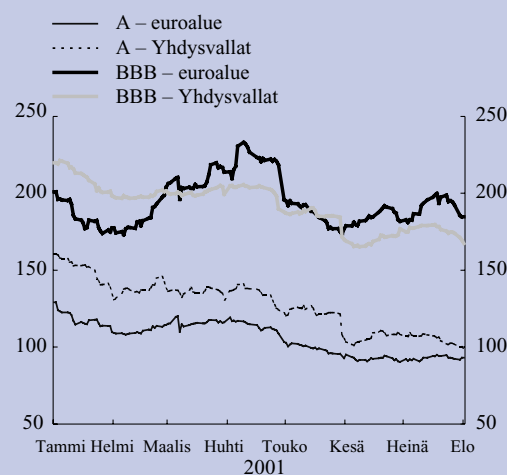
Lähteet: Bloomberg ja EKP:n laskelmat.

Huom. Tuottoerot on laskettu yritysten 7–10 vuoden joukkolainojen ja valtion 7–10 vuoden joukkolainojen tuottojen erotuksena käyttäen lähteenä Merryl Lynchin julkaisemia joukkolainaindeksijä.

Kuvio B.

Luokituksestaan heikompien yritysten pitkäaikaisten joukkolainojen ja valtion joukkolainojen tuottojen erot euroalueella ja Yhdysvalloissa

(peruspistettä vuodessa, päivähavaintoja)

on jatkunut voimakkaana sekä Yhdysvalloissa että euroalueella. Näiden olosuhteiden perusteella olisi voinut odottaa, että yritysten joukkolainojen tuottoeroihin olisi kohdistunut pikemminkin jonkinasteisia kasvupaineita. Esimerkiksi 1990-luvun alussa, kun Yhdysvaltain talous oli taantumassa, yritysten joukkolainojen tuottoerot kasvoivat. Tuottoerot kasvavat usein myös silloin, kun rahoitusmarkkinat ovat levottomat, kuten oli vuonna 1998 ja vuoden 2000 jälkipuoliskolla. Tällaista tuottoerojen kasvua pidetään usein merkinä siitä, että talouskasvu on hidastumassa. Jotta voitaisiin tulkita tuottoerojen viimeaikaista kaventumista samaan aikaan kun talouskasvu on heikentynyt maailmanlaajuisesti, on syytä tarkastella yritysten joukkolainojen tuottoeroihin keskeisesti vaikuttavia tekijöitä.

Yritysten joukkolainojen tuottoerojen voidaan katsoa muodostuvan kahdesta osasta: luottoriskin markkinahinnasta ja luottoriskin epävarmuuteen liittyvästä premiosta. Luottoriskin markkinahinta, ja sen perusteella yritysten joukkolainojen tuottoero, voi laskea silloin, kun talousnäkymät paranevat. Jos markkinaosapuolet silloin odottavat yrityksen tuloskehitysnäkymien paranevan, niiden sijoituksiin liittyvä riski on aiempaa pienempi, koska yrityksellä ei todennäköisesti ole ongelmia velan takaisinmaksussa. Koska maksujen laiminlyönnit yleensä vähenevät, kun taloudellinen toimeliaisuus vilkastuu, luottoriskin pieneneminen pyrkii kaventamaan yritysten joukkolainojen tuottoeroja, jos muut tekijät pysyvät ennallaan.

Yritysten joukkolainojen tuottoerot kuvastavat myös sijoittajien epävarmuutta. Luottoriskin epävarmuuteen liittyvä premio, ja sen perusteella yritysten joukkolainojen tuottoero, voi pienetä silloin, kun yritysten tuloskehityksen vaihtelevuus vähenee. Vaikka yritysten tulosten odotettaisiin pysyvän keskimäärin entisenlaisina, tuloskehityksen vakaantuminen voi vähentää yritysten alttiutta joutua rahoitusvaikeuksiin.

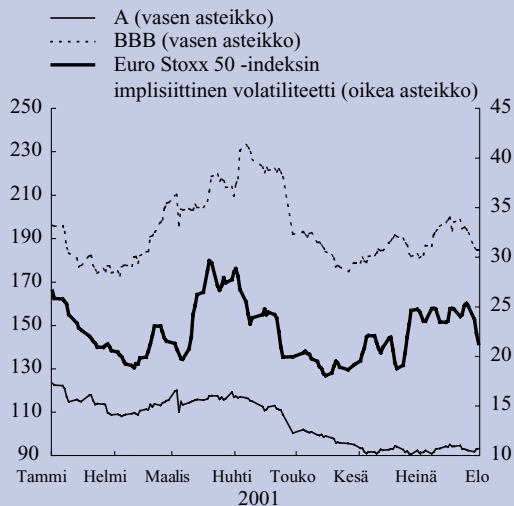
Optioiden hinnoitteluteoriasta voi olla apua, kun yritysten joukkolainojen tuottoero hajotetaan edellä mainittuihin riskipremioihin. Kun tuottoeroja tarkastellaan yhdessä muiden talouden muuttujien kuten osakemarkkinoiden implisiittisen volatiliteetin kanssa, käy ilmi, miten suuri merkitys sijoittajien epävarmuudella on. On esimerkiksi vahvoja teoreettisia syitä odottaa, että yritysten joukkolainojen tuottoerojen ja osakkeiden hintojen volatiliteetin välillä on yhteys. Tällaisen yhteyden olemassaolo voidaan todeta, jos katsotaan, että yhtiön osakkeet ovat osto-optio yrityksen varoista saatavien kassavirtojen nykyarvolle (eli yrityksen arvolle), jolloin option toteutushinta (eli ostohinta) on sama kuin yrityksen velan nimellisarvo. Vastaavasti velan haltijoilla voidaan ajatella olevan lyhyt positio (eli on myyty saatava, jota ei omisteta) myyntioption, jolloin option toteutushinta on edelleen sama kuin yrityksen velan nimellisarvo. Näiden optioiden arvostus riippuu mm. siitä, miten suuri epävarmuus yrityksen varojen tulevaan arvoon liittyy. Kun tämä epävarmuus (eli implisiittinen volatiliteetti) vähenee, option arvo pienenee obligaatioiden haltijoiden eduksi ja osakkeenomistajien haitaksi.

Yhteys implisiittiseen volatiliteettiin voidaan ymmärtää, jos ajatellaan, että lainan takaisinmaksu eräpäivänä velan haltijalle muistuttaa maksua, joka saadaan lyhyestä positioista myyntioption, jonka kohde-etuutena on yrityksen arvo ja toteutushintana joukkolainan nimellisarvo. Jos yrityksen arvo (kohde-etuus) on joukkolainan eräpäivänä pienempi kuin joukkolainan arvo (toteutushinta), osakkeenomistajat toteuttavat myyntioptionsa ja laiminlyövät velan takaisinmaksun. Lisäksi yrityksen arvon volatiliteetin pieneneminen vähentää velanmaksun laiminlyönnin todennäköisyyttä, jolloin yrityksen joukkolainan tuottoero pienenee. Koska osakemarkkinoiden volatiliteetin pieneneminen alentaa sen myyntioption arvoa, jonka velan haltijat ovat myöntäneet osakkeenomistajille, se voi kaventaa yritysten joukkolainojen tuottoeroja.

Osakemarkkinoiden implisiittinen volatiliteetti voi olla osasyynä etenkin heikoimpien luottokelpoisuusluokituksen saaneiden yritysten joukkolainojen tuottoerojen viimeaikaiseen kehitykseen. Kuvioista C ja D ilmenee, että tuottoerojen suuret muutokset ovat vastanneet osakemarkkinoiden volatiliteetin pääpiirteittäistä kehitystä. Erityisesti sekä euroalueella että Yhdysvalloissa yritysten joukkolainojen tuottoerot ovat kaventuneet, kun volatiliteetti on pienentynyt, ja päinvastoin. Vaikka osakkeiden hintojen lasku vuoden 2001 alusta lähtien viittaisi siihen, että markkinaosapuolten odotukset yritysten tuloskehityksestä ovat aiempaa pessi-

Kuvio C.

Yritysten pitkäaikaisten joukkolainojen tuottoerot euroalueella ja Eurostoxx 50 -indeksin implisiittinen volatilitiitti

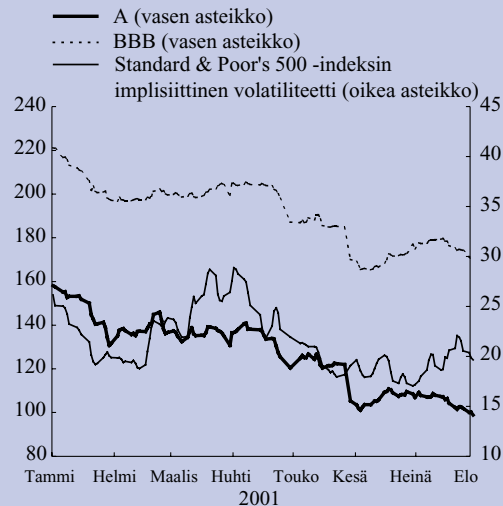
Lähde: Bloomberg.

mistisemmät, osakemarkkinoiden volatilitiitin pieneneminen ja tuottoerojen kapeneminen taas viittaa siihen, että markkinaosapuolten keskeisiin odotuksiin liittyvä epävarmuus on nyt aiempaa pienempi.

Vaikka euroalueen yritysten tuloskehitys on vuoden 2001 alkupuoliskolla ollut keskimäärin suotuisampi kuin Yhdysvalloissa, yritysten joukkolainojen tuottoerot ovat euroalueella kaventuneet vähemmän kuin Yhdysvalloissa. Tämä näkyy etenkin heikomman luottokelpoisuusluokituksen saaneiden yritysten joukkolainojen tuottoeroissa. Näyttää siltä, että tähän ovat osaksi synyä eräiden tällaisten euroalueen yritysten erityisolosuhteet. Monet heikomman luottokelpoisuusluokituksen saaneista ovat erityisesti televiestintäalan yrityksiä, joilla on huomattavat velat UMTS-toimilupien suurten rahoituskustannusten vuoksi.

Kuvio D.

Yritysten pitkäaikaisten joukkolainojen tuottoerot Yhdysvalloissa ja Standard & Poor's 500 -indeksin implisiittinen volatilitiitti

Osakkeiden hintojen lasku jatkui heinäkuussa

Osakkeiden hinnat laskivat kesäkuun lopusta elokuun 1. päivään euroalueen, Yhdysvaltojen ja Japanin suhteellisen volatiliilla markkinoilla Dow Jones Euro Stoxx-, Standard & Poor's 500- ja Nikkei 225 -indeksillä mitattuna (ks. kuvio 10). Kansainvälisillä osakemarkkinoilla toukokuun 2001 loppupuolella alkanut hintojen lasku siis jatkui. Lasku näytti suurelta osin johtuvan yritysten julkistamista heikoista tuloksista vuoden 2001 toisella neljänneksellä. Heinäkuussa osakemarkkinoiden implisiittinen volatilitiitti lisääntyi kaikkien edellä mainittujen osakeindeksien mukaan, mikä kuvastaa epävarmuuden lisääntymistä maa-

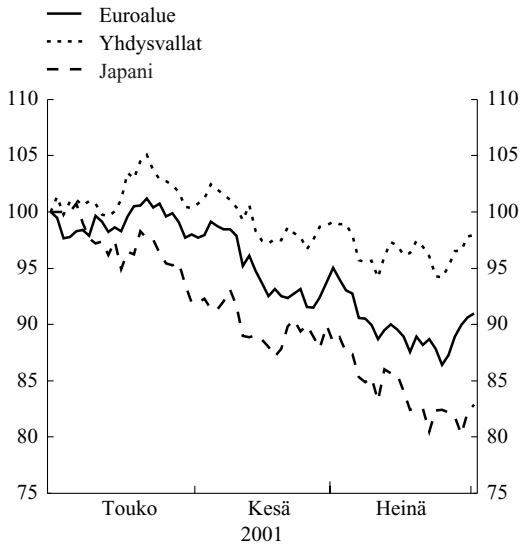
ilmantalouden näkymien suhteen. Volatilitiitti kasvoi eniten euroalueella.

Yhdysvalloissa Standard & Poor's 500 -indeksi laski kesäkuun lopusta elokuun 1. päivään 1 prosentin. Vaikka yritysten vuoden 2001 toiselta neljännekseltä julkistamat tulokset näyttivät kaiken kaikkiaan ylittävän markkinoiden odotukset, ne olivat silti aiempaan nähden hyvin heikkoja. Lisäksi eräät yritykset korjasivat kolmatta neljänestä koskevia tulosennusteitaan aiempaa heikommiksi, kun talousnäkyymiin liittyvä epävarmuus näytti kasvavan. Standard & Poor's 500 -indeksiin perustuvista optioista johdettu implisiittinen volatilitiitti kasvoi hieman ja palasi sitten viime vuosien kehitystä vastaavalle tasolle.

Kuvio 10.

Osakeindeksit

(1.5.2001 = 100, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

Huom. Dow Jones Euro Stoxx (laaja) euroalueen osalta. Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen ja Nikkei 225 Japanin osalta. Euroalueen tietoihin sisältyvät myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

Japanissa osakkeiden hinnat laskivat kesäkuun lopun ja elokuun 1. päivän välisenä aikana 8 %, ja 30.7. Nikkei 225 -indeksi oli alimmillaan sitten 1980-luvun alkupuoliskon. Japanin osakkeiden

hintojen tuntuva lasku johtui ilmeisesti lähinnä taloustilanteeseen liittyvästä jatkuvasta epävarmuudesta ja pankkialan järjestämättömien luottojen ongelmasta. Nikkei 225 -indeksin implisiittinen volatilitteetti kasvoi ja pysyi euroalueen ja Yhdysvaltojen indeksien volatilitteettia sekä kahden viime vuoden keskiarvoja suurempana.

Euroalueella osakemarkkinat olivat suhteellisen volatiilit, ja Dow Jones Euro Stoxx -indeksi laski kesäkuun lopusta elokuun 1. päivään 3 %. Yritysten julkistamat tulokset vuoden 2001 toiselta neljännekseltä näyttivät olevan odotettua heikompia varsinkin tekniikka-alalla. Osakkeiden hinnat laskivat useimmilla aloilla, mikä viittaa siihen, että hintojen lasku kuvastaa suureksi osaksi odotuksia talouskasvun hidastumisesta. Kuten kesäkuussakin, tekniikka-alan indeksi laski kesäkuun lopusta elokuun 1. päivään kaikista toimialakohtaisista indekseistä eniten, yli 7 %. Dow Jones Euro Stoxx 50 -indeksiin perustuvista optioista johdettu osakemarkkinoiden implisiittinen volatilitteetti kasvoi Yhdysvaltojen ja Japanin laajoihin osakeindekseihin perustuvista optioista johdettua enemmän. Tämä voi olla merkki siitä, että euroalueen osakemarkkinoilla vallitsee suurempi epävarmuus yritysten kannattavuusnäkymistä kuin Yhdysvalloissa ja Japanissa.

2 Hintakehitys

YKHI-inflaatio hidastui kesäkuussa 2001 energian hinnan kehityksen vuoksi

Eurostatin ja odotusten mukaan euroalueen vuotuinen inflaatiovauhti hidastui kesäkuussa 3,0 prosenttiin, kun se oli toukokuussa ollut 3,4 %. Tämä 0,4 prosenttiyksikön hidastuminen johtui lähes yksinomaan energian hinnan voimakkaasta laskusta. Kun Kreikan tiedot lasketaan mukaan perusvuoden (2000) inflaatiovauhtiin, johon vuotuista inflaatiovauhtia verrataan, inflaatiovauhti hidastui jonkin verran vähemmän (0,3 prosenttiyksikköä 3,1 prosenttiin kesäkuussa 2001, ks. taulukko 2). Sitä vastoin ilman energiaa ja jalostamattomia elintarvikkeita lasketun YKH:n vu-

tuinen nousuvauhti, mukaan lukien Kreikan tiedot perusajanjaksolta, ei muuttunut toukokuusta.

Energian hinnan vuotuinen nousuvauhti hidastui 5,5 prosenttiin kesäkuussa 2001, kun se oli toukokuussa ollut 8,6 %. Näin ollen energian hinnan vaikutus kokonaisinflaatioon heikkeni edelleen siitä, mitä se oli ollut vuonna 2000 (ks. kuvio 11). Hinnannousun hidastuminen kesäkuussa johtui lähinnä energian hinnan voimakkaasta kallistumisesta vertailuajankohtana touko-kesäkuussa 2000. Lisäksi siihen vaikutti energian hinnan lievä lasku touko-kesäkuussa 2001. Öljyn hinnanlasku 32,5 eurosta 29,4 euroon barrelilta kesä-heinäkuussa

Taulukko 2.

Euroalueen hinta- ja kustannuskehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	1998	1999	2000	2000 III	2000 IV	2001 I	2001 II	2001 Helmi	2001 Maalis	2001 Huhti	2001 Touko	2001 Kesä	2001 Heinä
Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi (YKHI) ja sen erät													
Kokonaisindeksi	1,2	1,1	2,4	2,5	2,7	2,6	3,2	2,6	2,6	3,0	3,4	3,1	.
<i>josta:</i>													
Tavarat	0,7	0,9	2,7	2,9	3,2	2,8	3,5	2,9	2,8	3,3	3,8	3,4	.
Elintarvikkeet	1,7	0,6	1,4	1,9	2,2	3,2	5,0	3,0	3,9	4,3	5,2	5,4	.
Jalostetut elintarvikkeet	1,5	1,0	1,2	1,2	1,4	2,0	2,8	2,1	2,2	2,6	2,8	3,1	.
Jalostamattomat elintarvikkeet	2,0	0,1	1,7	3,1	3,5	5,2	8,4	4,5	6,5	7,1	9,0	9,1	.
Teollisuustuotteet	0,2	1,0	3,4	3,4	3,8	2,6	2,8	2,8	2,3	2,9	3,2	2,4	.
Muut teollisuustuotteet kuin energia	1,0	0,7	0,7	0,6	1,1	1,3	1,5	1,3	1,3	1,5	1,6	1,6	.
Energia	-2,6	2,3	13,4	13,7	13,8	7,2	7,3	8,3	5,6	7,9	8,6	5,5	.
Palvelut	2,0	1,6	1,7	1,8	1,8	2,3	2,5	2,3	2,3	2,4	2,5	2,6	.
Muut hinta- ja kustannusindikaattorit													
Teollisuuden tuottajahinnat ¹⁾	-0,7	-0,4	5,4	5,8	6,1	4,5	.	4,5	4,2	4,2	3,7	.	.
Yksikkötyökustannukset ²⁾	0,2	1,3	1,1	1,2	1,7	2,0	.	-	-	-	-	-	-
Työn tuottavuus ²⁾	1,2	0,9	1,3	1,1	0,5	0,2	.	-	-	-	-	-	-
Työvoimakustannukset/työntekijä ²⁾	1,5	2,2	2,5	2,3	2,1	2,2	.	-	-	-	-	-	-
Työvoimakustannukset/tunti ³⁾	1,7	2,3	3,5	3,6	3,2	3,1	.	-	-	-	-	-	-
Öljyn hinta (euroa/barreli) ⁴⁾	12,0	17,1	31,0	33,7	34,5	28,4	31,7	29,9	28,1	29,8	32,7	32,5	29,4
Raaka-aineiden hinnat ⁵⁾	-12,5	-3,1	18,1	18,0	16,4	1,4	-0,9	1,7	-0,8	-1,1	-4,0	2,5	-1,0

Lähteet: Eurostat, kansalliset tiedot, International Petroleum Exchange, HWWA – Institut für Wirtschaftsforschung (Hampuri) ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Ei sisällä rakentamista.

2) Koko kansantalous.

3) Koko kansantalous (päitsi maatalous, julkishallinto, koulutus, terveydenhoito ja muut palvelut).

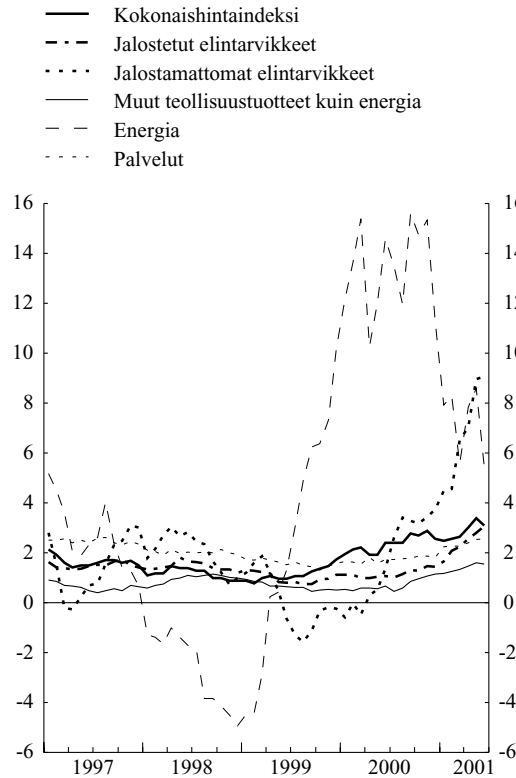
4) Brent Blend -laatu (yhden kuukauden kuluttua tapahtuvaan toimitukseen). Hinnat ecuina joulukuuhun 1998 asti.

5) Ei sisällä energian hintoja. Hinnat euroina; joulukuuhun 1998 asti ecuina.

Kuvio 11.

Euroalueen YKHI-inflaatio eriteltynä

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

2001 viittaa siihen, että energian hinnan nousuvauhti hidastuu edelleen heinäkuussa 2001. Vaikka öljyn kulloisenkin hintakehityksen arviointi on aina varsin epävarmaa, energian hinnan vuotuisista nousuvauhtia osoittavien lukujen pitäisi jälleen syyskuussa 2001 näyttää paljon suotuisammilta, koska vertailuajankohtana syyskuussa 2000 energian hinta nousi hyvin rajusti. Energian hinnan kuukausittainen kehitys ei kuitenkaan todennäköisesti jatku tasaisena, koska vertailuajankoh- tienkin kehitys vaihteli.

Elintarvikkeiden hintojen vuotuinen nousuvauhti sitä vastoin nopeutui yhä kesäkuussa, sillä sekä jalostamattomien että jalostettujen elintarvikkeiden nousuvauhdit kiihtyivät. Vaikka jalostettujen elintarvikkeiden hintojen vuotuinen nousuvauhti

ti kiihtyikin nopeasti – 0,3 prosenttiyksikköä 3,1 prosenttiin kesäkuussa 2001 – jalostamattomien elintarvikkeiden hintojen vuotuinen nousuvauhti nopeutui kuitenkin vain hieman eli 0,1 prosenttiyksikköä 9,1 prosenttiin. Tämä viittaa siihen, että tämän vuoden viiden ensimmäisen kuukauden aikana elintarvikkeiden hintoihin kohdistuneet erittäin voimakkaat nousupaineet, jotka johtuivat lähinnä hullun lehmän taudista ja suuja sorkkataudista, alkavat ehkä heikentyä. Etenkin lihan hinta, joka on yksi tärkeimmistä jalostamattomien elintarvikkeiden eristä, joihin nousupaineet vaikuttavat, pysyi jokseenkin muuttumattomana touko-kesäkuussa.

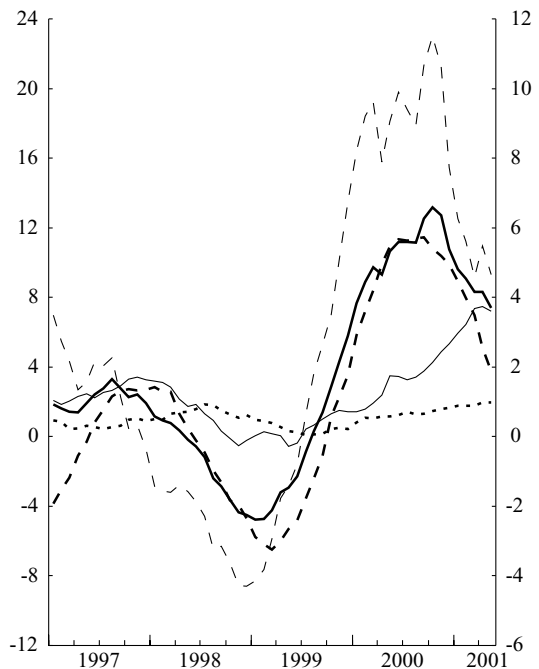
Kun tarkastellaan YKHI:n muiden erien kehitystä, muiden teollisuustuotteiden kuin energian hin-

Kuvio 12.

Euroalueen teollisuuden tuottajahinnat eriteltynä

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

- – Energia (vasen asteikko)
- Teollisuus pl. rakentaminen (oikea asteikko)
- - Välituotteet (oikea asteikko)
- · · · Pääomahyödykkeet (oikea asteikko)
- Kulutustavarat (oikea asteikko)

Lähde: Eurostat.

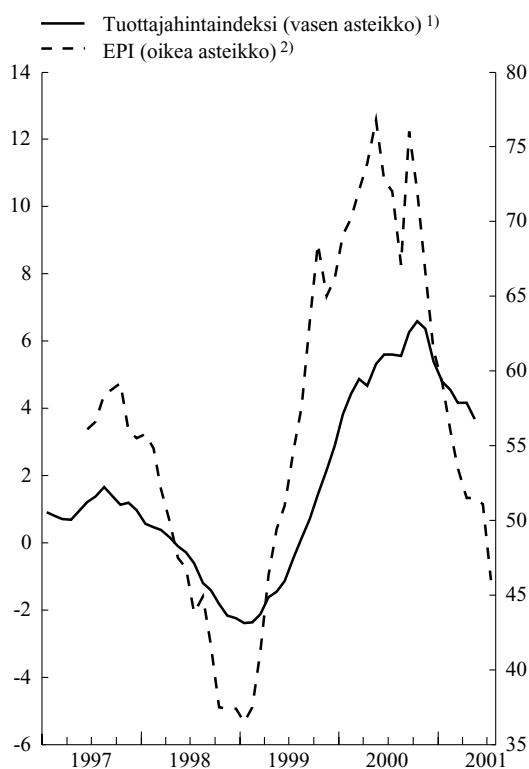
Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

tojen vuotuinen muutosvauhti kesäkuussa 2001 oli 1,6 % eli se ei muuttunut toukokuusta, kun taas koko viime vuoden se kiihtyi tasaisesti. Palveluiden hintojen muutosvauhti kuitenkin nopeutui edelleen asteittain toukokuun 2,5 prosentista 2,6 prosenttiin kesäkuussa 2001. Tulevaan inflatiokehitykseen vaikuttaa todennäköisesti vähitellen tuontihintojen nousupaineiden heikkeneminen vuosista 1999 ja 2000, jolloin tuontihinnat nousivat. Tämä kehitys tukee odotuksia, joiden mukaan YKHI-inflatio hidastuu vähitellen, tosin epätasaisesti, loppuvuonna 2001 ja vuonna 2002.

Kuvio 13.

Tuottajahinnat ja tehdasteollisuuden tuotantopanosten hinnat euroalueella

(kuukausihavaintoja)

Lähteet: Eurostat ja Reuters.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta, mikäli tiedot ovat olleet saatavissa).

1) Vuotuinen prosenttimuutos; ei sisällä rakentamista.

2) Eurozone Price Index, euroalueen tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintaindeksi, jonka tiedot perustuvat ostopäälliköille tehtävään kyselyyn. Indeksiluku, joka on yli 50, viittaa tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintojen nousuun, ja 50:tä pienempi indeksiluku hintojen laskuun.

Tuottajahintojen vuotuinen muutosvauhti hidastui edelleen toukokuussa 2001

Tuottajahintojen vuotuinen nousuvauhti euroalueella jatkoi lokakuussa 2000 alkanutta hidastumistaan ja hidastui edelleen 3,7 prosenttiin toukokuussa 2001, kun se oli huhtikuussa ollut 4,2 %. Tämä johtui lähinnä siitä, että hinnat – etenkin energian ja välituotteiden tuotantopanosten hinnat (ks. kuvio 12) – nousivat tuotantoprosessin aikaisemmissa vaiheissa vain vähän. Kuten kehikossa 3 seikkaperäisesti selostetaan, Eurostat on hiljattain alkanut soveltaa teollisuuden koontiryhmien uutta yhdenmukaistettua määrittelyä euroalueen tuottajahintalukuihin. Olennaisin muutos aikaisemmasta on se, että energian hinta muodostaa nyt oman erillisen eränsä, kun se oli aikaisemmin suurelta osin sisällytynyt välituotteiden hintoihin.

Arvioitaessa YKH:n kokonaisindeksin kehitystä toukokuusta 2001 eteenpäin käy ilmi, että öljyn euromääräisen hinnan lievän laskun kesäkuussa olisi pitänyt yhä hidastaa vuotuista muutosvauhtia. Myös euroalueen tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintaindeksi (Eurozone Price Index, EPI) laski entisestään (ks. kuvio 13). Kaiken kaikkiaan tämä kehitys tukee käsitystä, jonka mukaan viimeaikaisen energian ja välituotteiden tuotantopanosten hintojen kehityksen pitäisi heikentää vähitellen hintoihin kohdistuvia nousupaineita tuotantoketjun myöhemmissä vaiheissa.

Palkankorotukset edelleen maltillisia vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä

Tuoreimmat eli vuoden 2001 ensimmäisen neljänneksen työvoimakustannuksia koskevat tiedot osoittavat, että palkankorotukset ovat pysyneet maltillisina, kuten ne olivat koko vuoden 2000. Työntekijää kohden laskettujen palkkakustannusten vuotuinen kasvuvauhti oli vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä 2,2 %, mikä on 0,1 prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisellä neljänneksellä, mutta kuitenkin vuoden 2000 keskimääräisen kasvuvauhdin mukaista. Yksikkötyökustannusten vuotuinen kasvuvauhti nopeutui 0,3 prosenttiyksikköä 2,0 prosenttiin vuoden 2001

ensimmäisellä neljänneksellä, kun se oli vuoden 2000 viimeisellä neljänneksellä ollut 1,7 %. Nopeutuminen johtui lähinnä työn tuottavuuden kausiluonteisesta heikkenemisestä.

Tuntia kohden laskettujen työvoimakustannusten vuotuinen kasvuvauhti sitä vastoin oli 3,1 % vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä. Tämän indikaattorin kehitykseen voi silti yhä vaikuttaa Ranskassa toteutettu työajan lyhentäminen ja muut vuonna 2000 työajan lyhentämistöimiin liit-

tyvät tilastotekijät (ks. helmikuun 2001 Kuukausikatsauksen kehikko 3).

Kaiken kaikkiaan palkkakehitys on pysynyt maltillisena ja tukee edelleen käsitystä, jonka mukaan kuluttajahintainflaatio hidastuu vuoden 2001 toisella puoliskolla ja vuoden 2002 alussa. Tämän vuoden loppupuolella on kuitenkin määrä käydä useita palkkaneuvotteluita, ja näin ollen palkkakehitystä on seurattava tarkoin, jotta voidaan arvioida siitä aiheutuvat riskit hintavakauteen.

Kehikko 3.

Teollisuuden koontiryhmien yhtenäinen tilastointi lyhyen aikavälin tilastoissa

Toimeenpannessaan Euroopan komission asetusta lyhyen aikavälin tilastoista Eurostat on yhdessä jäsenvaltioiden kanssa alkanut soveltaa uusia ja yhdenmukaistettuja teollisuuden koontiryhmien määrittelyjä lyhyen aikavälin teollisuustilastoissa¹. Teollisuuden koontiryhmät tarkoittavat teollisuudenalojen (paitsi rakennusteollisuuden) jakamista seuraavasti: ”välituotteet”, ”pääomahyödykkeet”, ”kestävät” ja ”ei-kestävät” kulutustavarat sekä ”energia”. Teollisuudesta on jo pitkään julkaistu säännöllisesti ala-aggregaatteja tuotteiden loppukäytön mukaan. Koska näiden ala-aggregaattien koostumus on kuitenkin vaihdellut maittain, tulokset eivät ole olleet täysin vertailukelpoisia, mikä on myös vaikuttanut vastaaviin euroalueen aggregaatteihin, jotka Eurostat on laskenut kansallisten tietojen perusteella. Eurostat pystyy kuitenkin nyt laatimaan yhdenmukaistettuja euroalueen kattavia ala-aggregaatteja, jotka on laskettu aikaisempaa yksityiskohtaisemmista taloudellista toimeliaisuutta koskevista tiedoista NACE Rev.1:n perusteella. Eurostat käyttää yhdenmukaistettua määrittelyä kaikista lyhyen aikavälin teollisuustuotannon indikaattoreista. Uutta jaottelua käytetään myös tästä numerosta alkaen Kuukausikatsauksissa euroalueen tilasto-osuuden taulukoissa 4.2 ja 5.2.

Olenainen muutos ala-aggregaattien jaottelussa on se, että energia ei enää sisälly välituotteisiin vaan se raportoidaan erikseen. Teollisuustuotannon (rakennusteollisuutta lukuun ottamatta) indeksissä sen painoarvo on 12,1 %. Tämän muutoksen jälkeen välituotteiden osuus kokonaisindeksistä on 36,1 % ja niiden painoarvo on edelleen suurin. Sellaiset tärkeät erät kuin autojen ja tietokoneiden valmistus kuuluvat nyt kokonaan pääomahyödykkeisiin. Aikaisemmin jotkin maat jakoivat nämä erät pääomahyödykkeisiin ja kestäviin kulutustavaroihin. Tämä selittää sen, miksi pääomahyödykkeiden painoarvo on suurentunut merkittävästi ja kestävien kulutustavaroiden painoarvo on puolestaan pienentynyt. Pääomahyödykkeiden osuus kokonaisindeksistä on 25,2 % ja kestävien kulutustavaroiden 4,4 %. Ei-kestävien kulutustavaroiden osuus on 22,2 %.

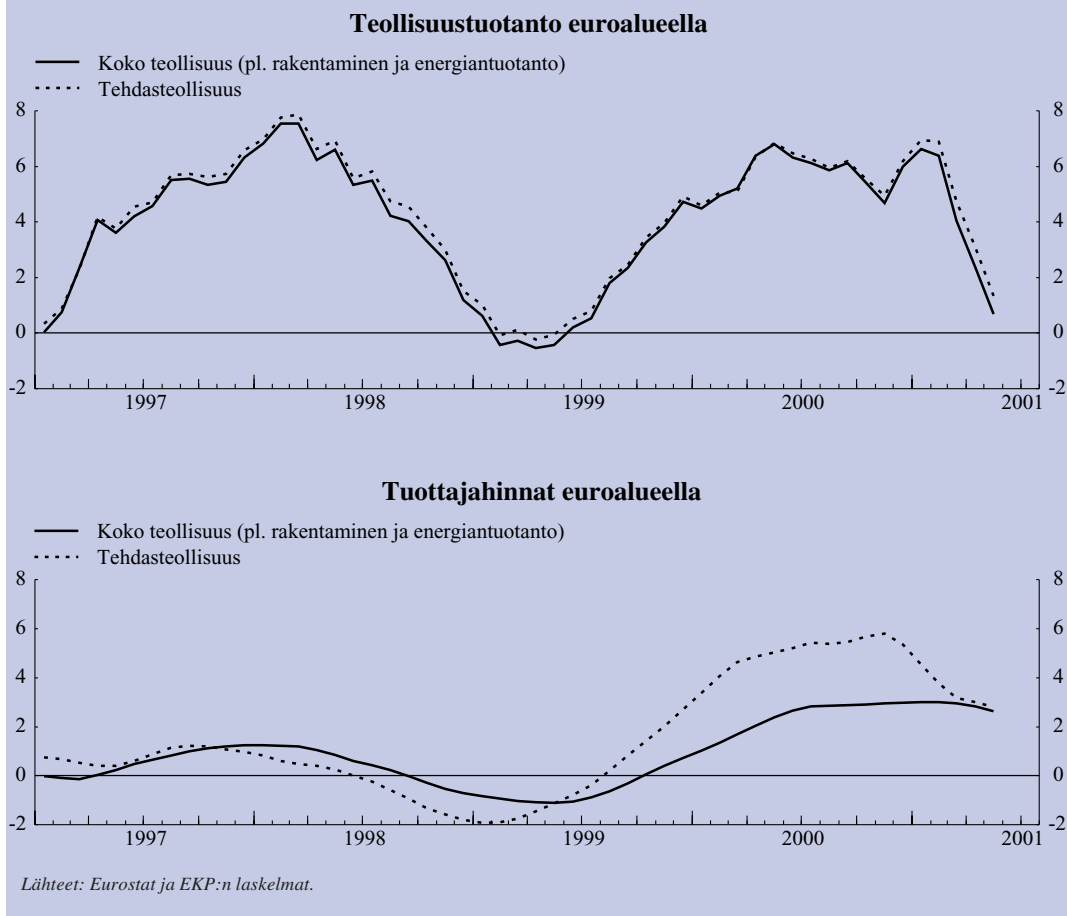
On syytä huomata, että teollisuus pl. rakentaminen ja energia –sisältää välituotteet, pääomahyödykkeet ja kulutustavarat – eroaa hieman siitä, miten tehdasteollisuus tavallisesti määritellään. Yhtenä erona on se, että vaikka kocsin, öljytuotteiden ja ydinvoiman valmistus on osa tehdasteollisuutta, niiden valmistus kuuluu nyt energiaan eikä siis sisälly teollisuuteen pl. rakentaminen ja energia. Lisäksi energiaa tuottamattomien ainesten kaivu sisältyy nykyisin välituotteisiin ja kuuluu siten teollisuuteen pl. rakentaminen ja energia, mutta se ei sisälly tehdasteollisuuteen. Koska termiä ”tehdasteollisuus” käytetään laajalti taloudellisessa keskustelussa ja analyyseissa, Kuukausikatsauksissa raportoidaan tästä lähtien sekä teollisuus pl. rakentaminen ja energia että perinteinen tehdasteollisuus. Vaikka näiden kahden aikasarjan väliset erot ovat tavallisesti rajalliset verrattuna vastaaviin teollisuustuotannon indekseihin, ne saattavat olla melko huomattavat vastaavien tuotta-

¹ Ks. myös komission asetusta (EY) N:o 586/2001, joka on annettu 26.3.2001.

jahintaindeksien kannalta (ks. oheiset kuviot). Etenkin energian hinnan voimakas nousu vuoden 1999 alun jälkeen on johtanut siihen, että tehdasteollisuuden tuotannon (sisältäen kaksin ja öljytuotteiden valmistuksen) hinnat ovat nousseet nopeammin kuin teollisuuden pl. rakentaminen ja energia. Lisäksi välituotteiden hinnat ovat nousseet viime aikoina paljon aikaisempaa vähemmän, kun energian hinta ei enää sisälly tähän erään.

Teollisuustuotanto ja tuottajahinnat euroalueella

(kolmen kuukauden liukuvan keskiarvon vuotuinen muutos)

3 Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat

BKT:n määrä kasvoi tarkistuksen mukaan ensimmäisellä neljänneksellä hieman aiemmin arvioitua enemmän, mutta kotimainen kysyntä pysyi heikkona

Eurostatin toisen arvion mukaan euroalueen BKT:n määrä kasvoi vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä 0,6 % edellisestä neljänneksestä (ks. taulukko 3) eli 0,1 prosenttiyksikköä enemmän kuin ensimmäisen arvion mukaan. Neljän-

nesvuosikasvuvauhtien perusteella BKT:n määrän kasvu on näin ollen jatkunut vuoden 2000 kolmannesta neljänneksestä alkaen suurin piirtein ennallaan. Vuotuinen kasvuvauhti hidastui kuitenkin vuoden 2000 toisen neljänneksen 3,8 prosentista 2,6 prosenttiin vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä.

Kun BKT:n neljännesvuosikasvuvauhti tarkentui toisessa arviossa ainoastaan hieman aiemmin ennakoitua nopeammaksi, BKT:n pääeriä koske-

Taulukko 3.

BKT:n määrän kasvu euroalueella

(prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	Vuosimuutos ¹⁾									Neljännesvuosimuutos ²⁾				
	1998	1999	2000	2000	2000	2000	2000	2001		2000	2000	2000	2000	2001
				I	II	III	IV	I		I	II	III	IV	I
Bruttokansantuotteen määrä	2,9	2,5	3,4	3,5	3,8	3,3	2,9	2,6	0,9	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6
<i>josta:</i>														
Kotimainen kysyntä	3,5	3,1	2,8	2,8	3,4	2,9	2,4	1,7	0,8	0,8	0,3	0,4	0,1	0,1
Yksityinen kulutus	3,1	3,0	2,6	2,6	3,2	2,5	2,1	1,8	0,6	0,9	0,2	0,3	0,4	0,4
Julkinen kulutus	1,0	1,5	1,9	2,0	2,2	1,7	1,9	1,4	0,9	0,3	0,1	0,6	0,4	0,4
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	5,1	5,2	4,5	5,6	5,0	4,1	3,5	1,4	1,6	0,7	1,0	0,2	-0,4	-0,4
Varastojen muutos ^{3), 4)}	0,4	0,0	0,0	-0,3	0,0	0,2	0,0	0,1	-0,1	0,1	0,0	0,1	-0,1	-0,1
Nettovienti ³⁾	-0,6	-0,5	0,6	0,8	0,4	0,5	0,6	0,9	0,2	0,0	0,3	0,2	0,5	0,5
Vienti ⁵⁾	7,1	4,8	11,8	12,2	11,8	11,7	11,6	8,5	2,9	2,3	2,9	3,0	0,1	0,1
Tuonti ⁵⁾	9,6	6,8	10,6	10,3	11,0	10,8	10,4	6,3	2,6	2,6	2,3	2,5	-1,2	-1,2
Reaalinen arvonlisäys, brutto:														
Maa- ja kalatalous ⁶⁾	1,6	2,4	0,3	0,9	-0,1	0,7	-0,1	0,6	-1,0	-0,5	1,6	-0,2	-0,3	-0,3
Teollisuus	2,5	1,4	3,7	4,1	3,9	3,5	3,3	2,4	1,7	0,4	0,5	0,5	0,9	0,9
Palvelut	3,1	2,9	3,6	3,5	3,7	3,6	3,5	3,0	1,0	0,8	0,8	0,8	0,6	0,6

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Vuosimuutos: prosenttimuutos edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.

2) Neljännesvuosimuutos: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.

3) Vaikutus BKT:n määrän kasvuun, prosenttiyksikköä.

4) Sisältää arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset.

5) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Euroalueen sisäisen kaupan tietoja ei ole poistettu kansallisen tilinpidon tuonti- ja vientiluvuista. Tästä syystä nämä tiedot ja maksutasetiedot eivät ole täysin verrannollisia.

6) Sisältää myös riista- ja metsätalouden.

vat tarkistukset ovat olleet tätä suurempia. Kuten kehikossa 4 tarkemmin selostetaan, BKT:n erien tarkistukset ovat yleensäkin suurempia kuin koko BKT:n määrän tarkistukset, jotka eivät viime aikoina julkistetuissa tiedoissa ole olleet erityisen merkittäviä. Verrattuna Eurostatin ensimmäiseen arvioon tämän vuoden ensimmäisen neljänneksen kehityksestä toisessa arviossa on syytä kiinnittää huomiota kahteen kohtaan. Investointien kasvuvauhti on tarkistuksen mukaan aiemmin arvioitua nopeampi eli -0,4 % aiemman -0,9 prosentin sijasta ja tuonin kasvuvauhti vastaavasti -1,2 % aiemman -1,5 prosentin sijasta. Myös kulutuksen kasvuluvut ovat jonkin verran muuttuneet. Sen neljännesvuosikasvuvauhdissa on nyt nähtävissä asteittaista nopeutumista: vuoden 2000 kolmannella neljänneksellä vauhti oli 0,2 % ja viimeisellä neljänneksellä 0,3 % sekä vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä 0,4 % (edellisen arvioon mukaan vastaavat kasvuvauhdit

olivat 0,2 %, 0,2 % ja 0,3 %). Verrattuna kulutuksen kasvuun vuoden 2000 alkupuoliskolla tämä merkitsee kuitenkin kasvun merkittävää hidastumista, joka johtuu pääasiassa epäsuotuisasta hintakehityksestä.

Tämänhetkisen arvioon mukaan kotimainen lopputuotekysyntä nopeutti BKT:n määrän kasvuun vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä noin 0,2 prosenttiyksikköä edellisestä neljänneksestä ja nettoviennin kasvuvaiikutuksen arvioidaan olleen 0,5 prosenttiyksikköä. Sitä vastoin varastojen muutos vaikutti negatiivisesti BKT:n määrän kasvuun (-0,1 prosenttiyksikköä). Kaiken kaikkiaan BKT:n määrän neljännesvuosikasvun pysyminen ennallaan vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä edellisen neljänneksen kasvuun verrattuna johtuu lähinnä tuonin voimakkaasta supistumisesta samalla, kun kotimainen kysyntä on jatkunut heikkona.

Kehikko 4.

Euroalueen kansantalouden tilinpidon neljännesvuositietojen tarkistukset

Eurostatin säännöllisin väliajoin julkaisemiin euroalueen kansantalouden tilinpidon tietoihin sisältyy myös aiemmin julkaistujen tietojen tarkistuksia. Nämä tarkistukset parantavat kansantalouden tilinpitoa koskevien arvioiden luotettavuutta. Samalla ne kuitenkin muistuttavat siitä, että kansantalouden tilinpidon tietoja juuri kuluneilta vuosineljänneksiltä tulee tulkita varauksin. Tässä kehitössä tarkastellaan euroalueen kansantalouden tilinpidon tietoihin tehtyjen tarkistusten tärkeimpiä syitä ja laajuutta.

Tarkistuksiin on useita syitä. Ensinnäkään kaikki euroalueen maat eivät vielä ilmoita tietoja kansantalouden tilinpidostaan neljännesvuosittain. Eurostat käyttääkin vuosittain laskettavia kansantalouden tilinpidon tietoja sitä mukaa kuin ne ovat käytettävissä. Toiseksi virallisten kansallisten tietojen maantieteellinen kattavuus paranee ajan myötä. Yksittäisiä euroalueen maita koskevia neljännesvuositietoja ei kuitenkaan julkaista samanaikaisesti. Näin ollen Eurostat tekee arvionsa koko euroalueen kansantalouden tilinpidon neljännesvuosikehityksestä kulloinkin käytettävissä olevien tietojen perusteella. Näitä tietoja täydennetään niitä maita koskevilla arvioilla, jotka eivät ole vielä julkaisseet viimeksi kuluneiden vuosineljänneksen tietoja. Kolmanneksi yksittäisten maiden kansantalouden tilinpidon arviot perustuvat moniin eri tietolähteisiin. Kansantalouden tilinpidon laskennassa käytettävien tietojen määrä lisääntyy ajan mittaan, mikä tavallisesti näkyy aiempien tietojen tarkistuksina. Neljänneksi kausivaihteluun ja työpäiväkorjauksiin liittyviä tekijöitä tarkistetaan säännöllisesti, ja tämä aiheuttaa muutoksia jo julkaistuihin lukuihin. Kaiken kaikkiaan uudet ja tarkistettut maakohtaiset arviot aiheuttavat yleensä muutoksia myös koko euroalueen lukuihin sekä viimeksi lasketulta että sitä edeltäviltä vuosineljänneksiltä.

Oheisesta taulukosta ilmenevät BKT:n ja sen erien neljännesvuosikasvua koskevien tarkistusten suuruus sekä tietyt yleiset piirteet, joita tarkistuksissa on havaittu vuoden 1999 ensimmäisestä neljänneksestä alkaen.

Ensimmäisen ja tämänhetkisen BKT:n kasvuarvion väliset tarkistukset

(prosenttiyksikköinä neljännesvuosikasvusta, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	Viimeiset vuosineljänneksiset					Otosjakso: I/1999 – I/2001			
	2000				2001	Keski- määräinen kasvu	Tarkistukset		
	I	II	III	IV	I		Keski- arvo	Luku- määrä ¹⁾	Maksimi- arvo
BKT	0,2	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,8	0,2	5/3	0,4
Yksityinen kulutus	0,6	-0,1	-0,2	-0,1	0,1	0,6	0,2	4/4	0,6
Julkisen kulutus	-0,1	0,3	-0,1	-0,1	0,0	0,4	0,1	2/5	0,4
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	-0,5	0,7	-0,4	-0,2	0,6	0,9	0,6	5/3	1,3
Vienti	-0,3	-1,2	-0,1	-0,4	0,0	2,3	0,8	4/4	2,3
Tuonti	-0,6	-1,6	-1,3	-0,7	0,3	2,0	1,0	5/4	2,5
Nettovienti ²⁾	-0,1	0,2	0,4	0,1	-0,1	0,0 ³⁾	0,2	6/3	0,7
Varastojen muutos ²⁾	0,2	-0,4	-0,3	-0,1	0,0	0,1 ³⁾	0,3	2/6	0,7

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat, jotka perustuvat pyöristettyihin kasvuvauhteihin.

1) Ensimmäinen luku osoittaa, montako kertaa kasvuarvio on muuttunut aiemmin arvioitua suuremmaksi ja toinen, montako kertaa pienemmäksi.

2) Vaikutus BKT:n neljännesvuosikasvuun.

2) Absoluuttisten lukujen keskiarvo.

Koko BKT:n määrää koskevat tarkistukset ovat olleet viime vuosineljänneksinä vähäisiä

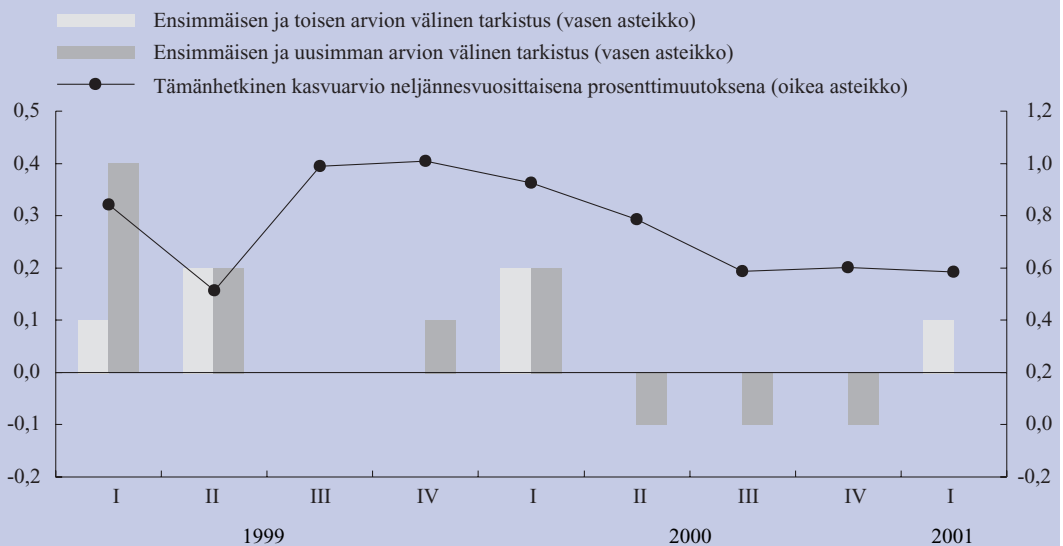
Vuoden 1999 ensimmäisestä neljänneksestä alkaen euroalueen BKT:n määrän neljännesvuosikasvua koskevat luvut ovat tarkistusten mukaan olleet keskimäärin 0,2 prosenttiyksikköä aluksi arvioitua suurempia tai pienempiä. Tämän vuoden ensimmäisenä ja neljänä sitä edeltävänä neljänneksenä tarkistukset ovat pienentyneet ja olleet nollian ja 0,1 prosenttiyksikön välillä. Näihin lukuihin voi luonnollisesti tulla vielä tarkistuksia, kun käyttöön saadaan entistä täydellisempiä tietoja. Kaksi tekijää on kuitenkin saattanut osaltaan parantaa uudempien BKT-arvioiden tarkkuutta. Ensiksikin maantieteellinen kattavuus on ollut viimeksi julkaisuissa tilastoissa laajempi kuin ennen. Erityisesti Eurostatin ensimmäisen arvion kattavuus on parantunut ja

on nyt noin 80 %, kun se oli aiemmin 60–70 % (toisessa arvioissa käytettävissä olevat tiedot kattavat noin 95 % euroalueesta). Entistä useampien euromaiden BKT:n määrää koskevat tiedot ovat nyt käytettävissä EMUn tilastovaatimuksia koskevassa toimintasuunnitelmassa (syyskuulta 2000) määritellyssä 70 päivän määräajassa tarkasteltavana olevan vuosineljänneksen päättymisestä (ks. huhtikuun 2001 Kuukausikatsauksen artikkeli ”Euroalueen yleiset taloustilastot”, jossa esitellään EMUn tilastovaatimuksia koskeva toimintasuunnitelma ja kerrotaan euroalueen maiden tilastojen julkaisuviipeistä). Toiseksi kansallisten tilastokeskusten vuoden 1999 alussa käyttöön ottaman Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmän, EKT 95:n, edellyttämien uusien määritelmien ja menetelmien vuoksi tehtävät tarkistukset vähenevät, koska käyttöönottoprosessi on saatu useimmissa maissa päätökseen.

BKT:n kasvuarviot eivät näytä olevan kumpaankaan suuntaan vääristyneitä, vaan suurentavat ja pienentävät tarkistukset ovat olleet lukumäärältään ja suuruudeltaan jokseenkin yhtäläiset. Tarkistusten suunnan ja suuruuden ja BKT:n toteutuneen kasvuvauhdin välillä ei myöskään näytä olevan säännönmukaista yhteyttä (ks. oheinen kuvio).

BKT:n kasvuarviot

(ero prosenttiyksikköinä, ellei toisin mainita)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat, jotka perustuvat pyöristettyihin kasvuvauhteihin.

BKT:n erien tarkistukset ovat edelleen merkittäviä

BKT:n yksittäisiä eriä koskevat tarkistukset ovat olleet keskimäärin suurempia kuin koko BKT:n tarkistukset. Osittain tätä selittää BKT:n erien suhteellisesti pienempi maantieteellinen kattavuus kuin koko BKT:n (noin 60 % Eurostatin ensimmäisessä arvioissa ja 85 % toisessa arvioissa), vaikka joidenkin erien vaihtelut ovatkin yleensä suurempia kuin koko BKT:n vaihtelut. Lisäksi yksittäisiä eriä koskevat arviot ovat yleensä vähemmän luotettavia. Koko BKT:n vääristymistä tiettyyn suuntaan ei ole kuitenkaan havaittu.

Yksityisen kulutuksen kasvuarvioiden tarkistukset ovat yleensä olleet alle 0,2 prosenttiyksikköä. Joissakin tapauksissa tarkistukset ovat kuitenkin olleet tätä suurempia. Näin oli esimerkiksi vuoden 2000 ensimmäisellä neljänneksellä, jolloin ensimmäisen ja nykyisen arvion ero (0,6 prosenttiyksikköä) on yhtä suuri kuin yksityisen kulutuksen keskimääräinen neljännesvuosikasvu vuoden 1999 alusta alkaen. Kiinteän pääoman bruttomuodostusta koskevia tietoja on tarkistettu keskimäärin 0,6 prosenttiyksikköä absoluuttisina lukuina (investointien keskimääräinen neljännesvuosikasvuvauhti on 0,9 %). *Tuonnin ja viennin* kasvulukujen tarkistukset ovat olleet vielä suurempia eli tuonnin keskimäärin 0,8 prosenttiyksikköä ja viennin keskimäärin

1,0 prosenttiyksikköä. Keskimääräisiin kasvuvauhteihin verrattuna nämä tarkistukset ovat samansuuruisia kuin investointien tarkistukset. Tarkistukset, jotka koskevat nettoviennin vaikutusta BKT:n kasvuun, ovat jääneet vähäisemmiksi. Tämä johtuu siitä, että euroalueen vientiin ja tuontiin sisältyy suuri määrä alueen sisäistä kauppaa, joka kumoutuu nettokauppaa laskettaessa. Joinakin vuosineljänneksinä on tosin tehty suhteellisen suuria tarkistuksia. Tarkistukset, jotka koskevat *varastojen muutoksen* vaikutusta BKT:n kasvuun, ovat olleet merkittäviä, usein 0,2–0,4 prosenttiyksikköä. Varastoja koskevat ensimmäiset arviot ovat erityisen epäluotettavia, koska tilastotietoja on vähän saatavissa ja koska ne on usein koottu siten, että BKT:n kysyntä- ja tarjontaerien väliset erot tasoittuvat.

Yleisesti ottaen euroalueen BKT:n määrän kasvua koskevien lukujen ja etenkin tuoreimpien tietojen tarkistukset ovat olleet vähäisiä. BKT:n yksittäisten erien tarkistukset ovat kuitenkin usein näitä suurempia. Yksittäisiä eriä koskevat tiedot ovat tärkeitä BKT:n kasvun tarkan arvioinnin kannalta ja myös siksi, että ne vaikuttavat kasvu- ja inflaationäkymien analysointiin. Tilastojen laadun voidaan odottaa paranevan, kun ensimmäisen arvion maantieteellinen kattavuus laajenee ja kun käyttöön saadaan entistä ajantasaisempia kansallisia arvioita EMU-toimintasuunnitelman vaatimusten mukaisesti.

Teollisuustuotanto supistui edelleen toukokuussa 2001

Ilman rakentamista laskettu teollisuustuotanto supistui tämän vuoden toukokuussa 0,1 % huhtikuusta, jolloin se oli vähentynyt 0,7 % (ks. taulukko 4). Myös vuotuinen kasvuvauhti jäi toukokuussa 2001 ensimmäistä kertaa sitten toukokuun 1999 negatiiviseksi eli -0,1 prosenttiin. Tehdasteollisuuden tuotanto kehittyi samalla tavoin: toukokuussa 2001 se pieneni 0,2 % huhtikuusta, jolloin se oli supistunut 1,3 %. Tehdasteollisuus-

den tuotanto supistui toukokuussa 2001 vuodentakaisesta 0,6 % ensimmäistä kertaa toukokuun 1999 jälkeen. Syynä kehitykseen olivat ulkomaisen kysynnän supistuminen ja euroalueen kotimaisen kysynnän heikkous.

Kuten kehikosta 3 ilmenee, viimeksi julkaistuihin teollisuustuotannon tilastoihin sisältyy myös merkittävä teollisuudenalojen luokitukseen tehty muutos, joka perustuu teollisuuden pääalojen määritelmien yhdenmukaistuksiin. Nämä muutokset, joita välituotteiden, pääomahyödykkeiden ja

Taulukko 4.

Euroalueen teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	1999	2000	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2000	2001	2001	2001	2001
			Maalis	Huhti	Touko	Maalis	Huhti	Touko	Joulu	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti
				Kuukausimuutos			3 kk:n liukuva keskiarvo						
Koko teollisuus													
pl. rakentaminen	2,0	5,6	2,8	1,1	-0,1	-0,3	-0,7	-0,1	1,4	1,1	-0,3	-0,7	-1,1
<i>pääaloittain:</i>													
Koko teollisuus pl. rakentaminen ja energiantuotanto ¹⁾	1,8	5,9	2,8	0,4	-1,1	-0,5	-1,6	-0,1	1,7	2,2	-1,0	-1,9	-2,7
Välituotteet	1,6	5,9	1,1	-0,2	-2,3	-0,8	-1,8	0,1	1,6	0,8	-1,4	-2,2	-2,6
Pääomahyödykkeet ¹⁾	2,3	9,0	5,6	1,2	0,4	-0,3	-2,0	0,3	2,1	2,7	0,7	-1,1	-2,2
Kulutustavarat	1,6	2,7	2,5	0,2	-0,9	0,1	-0,6	-0,2	0,6	0,6	-0,1	0,0	-0,3
Kestävät	1,2	6,2	1,9	-2,9	-5,1	0,3	-1,9	-0,8	0,9	0,8	-1,0	-1,3	-2,1
Ei-kestävät	1,7	1,9	2,7	0,9	0,0	0,1	-0,4	-0,1	0,6	0,6	0,1	0,3	0,0
Energian tuotanto	1,7	1,5	-2,2	1,5	3,2	-1,7	2,4	0,7	-1,8	-0,4	0,6	1,6	1,4
Tehdasteollisuus	2,0	6,0	3,4	1,1	-0,6	-0,2	-1,3	-0,2	2,1	1,8	-0,9	-1,4	-2,0

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. Vuotuiset prosenttimuutokset on laskettu käyttämällä työpäivien määrällä korjattuja tietoja.

Prosenttimuutokset edellisestä kuukaudesta ja kolmen kuukauden keskitetyt liukuvat keskiarvot, joita verrataan vastaavaan kolmea kuukautta aiempaan keskiarvoon, on laskettu käyttämällä tietoja, jotka on puhdistettu kausivaihtelusta ja korjattu työpäivien lukumäärällä. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Tehdasteollisuus ei sisällä koksini ja öljytuotteiden tuotantoa, mutta sisältää mineraalien kaivun (pl. energiaraaka-aineet).

kulutustavaroiden tuotannon koostumukseen ja painoihin on yhdenmukaistamisen vuoksi tehty, eivät kuitenkaan muuta kokonaiskuva. Näin ollen teollisuuden pääalojen kehityksessä on edelleen hieman ristiriitaisia piirteitä. Väli- ja pääomatuotteiden tuotanto kasvoi toukokuussa 2001 jonkin verran edellisestä, kun taas kulutustavaroiden tuotanto supistui. Pääomatuotteiden tuotannon kasvuvauhdin hienoinen nopeutuminen toukokuussa 2001 johtui pääasiassa yhdestä toimialasta eli radio- ja televiestintälaitteiden tuotannosta. Maaliskuusta toukokuuhun 2001 ulottuvana kolmen kuukauden jaksona väliuotteiden tuotanto pieneni 2,6 % ja pääomatuotteiden tuotanto 2,2 % verrattuna ajanjaksoon joulukuusta 2000 helmikuuhun 2001. Toukokuussa 2001 kulutustavaroiden tuotanto väheni 0,2 % huhtikuusta, jolloin se oli pienentynyt 0,6 %. Sekä kestävien että ei-kestävien kulutustavaroiden tuotanto supistui edelleen, vaikka ei-kestävien kulutustavaroiden tuotannon väheneminen ei ollutkaan yhtä voimakasta.

Teollisuuden ja kuluttajien luottamus heikkeni kesäkuussa 2001

Kuten jo on todettu, yrityksiä koskevan Euroopan komission suhdannekyselyn mukaan euroalueen teollisuuden luottamus heikkeni edelleen

kesäkuussa 2001, ja käytettävissä olevat maakohtaiset tiedot viittaavat siihen, että tämä heikkeneminen on saattanut jatkaa heinäkuussakin (ks. taulukko 5). Euroalueen ostopäälliköiden indeksi (Purchasing Managers' Index, PMI) laski heinäkuussa edelleen 47,3:een oltuaan kesäkuussa 47,9. Näin ollen se pysyy teoreettista nollakäytävää ennakoivan kynnyksarvon eli 50:n alapuolella, mikä ennakoii tehdasteollisuuden tuotannon supistumista. Käytettävissä olevat teollisuuskyselyjen tulokset osoittavat yleisesti, että teollisuustuotanto on edelleen vähentynyt viime kuukausina (ks. kuvio 14).

Kuten aiemmin on todettu, euroalueen kuluttajien luottamus heikkeni kesäkuussa 2001 jo toista kuukautta peräkkäin, ja käytettävissä olevien kansallisten tietojen mukaan se on saattanut heiketä edelleen heinäkuussa. Tämä muutaman viime kuukauden aikainen heikkeneminen johtuu todennäköisesti siitä, että työttömyyden väheneminen on hidastunut vuoden 2001 alusta alkaen ja että inflaatio on kiihtynyt. Luottamus on kuitenkin pysynyt suhteellisen vahvana.

Vähittäiskaupan myynnin määrä supistui toukokuussa 2001 hieman eli 0,1 % kasvettuaan huhtikuussa 0,5 %. Maaliskuusta toukokuuhun 2001 ulottuvana kolmen kuukauden jaksona vähittäiskaupan myynnin määrä kasvoi 0,3 % ajanjaksoon

Taulukko 5.

Euroalueen yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt

(kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	1998	1999	2000	2000	2000	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001
				III	IV	I	II	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä
Talouden luottamusindeksi ¹⁾	2,9	0,1	1,6	-0,3	-0,9	-0,6	-1,1	-0,2	-0,4	-0,5	-0,2	-0,4	-0,7
Kuluttajien luottamusindikaattori ²⁾	6	8	10	10	8	9	7	10	9	9	9	7	6
Teollisuuden luottamusindikaattori ²⁾	6	0	12	14	12	8	2	10	8	6	3	2	0
Rakentamisen luottamusindikaattori ²⁾	2	14	22	23	20	19	17	21	18	18	18	18	15
Vähittäiskaupan luottamusindikaattori ²⁾	2	0	5	3	2	3	-1	5	5	-1	1	-2	-2
Suhdanneindikaattori ³⁾	0,7	-0,1	1,3	1,4	1,3	0,9	0,1	1,0	1,0	0,6	0,4	0,1	0,0
Kapasiteetin käyttöaste, % ⁴⁾	82,9	81,9	83,9	84,3	84,5	84,1	,	84,4	-	-	83,7	-	-

Lähteet: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt ja Euroopan komissio (talouden ja rahoituksen pääosasto). Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Prosenttimuutos edellisestä kaudesta.

2) Saldoluvut prosenttiyksikköinä. Esitetyt tiedot on laskettu poikkeamina tammikuusta 1985 alkaen lasketusta keskiarvosta.

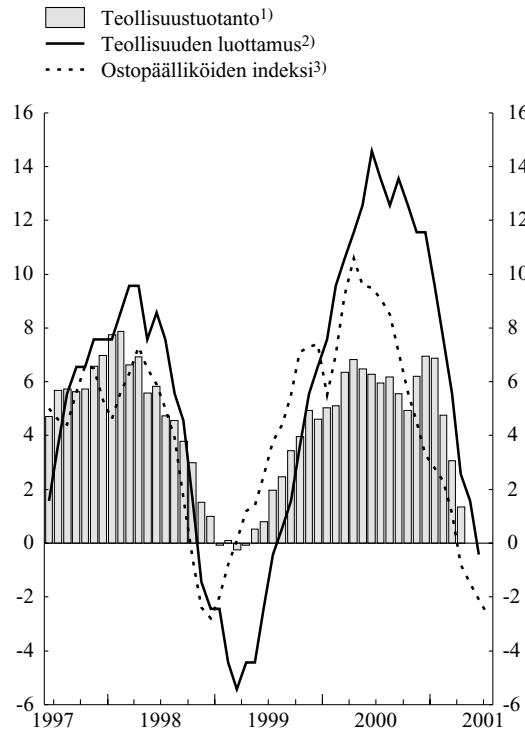
3) Poikkeama keskiarvosta keskihajontoina mitattuna.

4) Tiedot on koottu kunkin vuoden tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuussa. Esitetyt neljännesvuosittaiset luvut ovat kahden peräkkäisen kyselyn eli kyseisen neljänneksen alussa ja seuraavan neljänneksen alussa tehdyn kyselyn keskiarvoja. Vuositiedot on johdettu neljännesvuosihavaintojen keskiarvoista.

Kuvio 14.

Teollisuustuotanto, teollisuuden luottamus ja ostopäälliköiden indeksi euroalueella

(kuukausihavaintoja)

Lähteet: Eurostat, yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt, Reuters ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta), mikäli tiedot ovat olleet saatavissa.

- 1) Tehdasteollisuus; kolmen kuukauden liukuvien keskiarvojen vuotuisia prosenttimuutoksia; työpäivien lukumäärällä korjattuja tietoja.
- 2) Saldoluvut prosentteina; poikkeamat keskiarvosta tammikuusta 1985 lähtien.
- 3) PMI = Purchasing Managers' Index; poikkeamat 50:stä; positiiviset arvot viittaavat taloudellisen toimeliaisuuden lisääntymiseen.

joulukuusta 2000 helmikuuhun 2001 verrattuna. Vähittäiskaupan myynnin määrä kasvoi toukokuussa 2001 edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta 0,5 %, kun se oli tammikuussa 2001 kasvanut 2,6 %. Kun otetaan huomioon, että vertailuajankohta vaikutti negatiivisesti toukokuun vuotuisen kasvuvauhtiin, on vähittäiskaupan myynnin määrä (neljännesvuositasolla tarkasteltuna) yhä kasvanut hieman vuoden alusta lähtien. Kesäkuussa 2001 uusien henkilöautojen rekisteröintien määrä kasvoi toukokuuisesta 6,6 %. Vuoden 2001 toisella neljänneksellä rekisteröintien määrä kasvoi 6,9 % ensimmäisestä neljänneksestä, jolloin kasvuvauhti oli ollut 0,5 %. Vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi 1,8 prosenttiin vuoden 2001 toisella neljänneksellä (ks. kuvio 15).

Yleisesti ottaen nämä indikaattorit osoittavat, että kuluttajien menot kasvoivat hieman toisella neljänneksellä, vaikka tämän ryhmän luottamus heikkenikin jonkin verran.

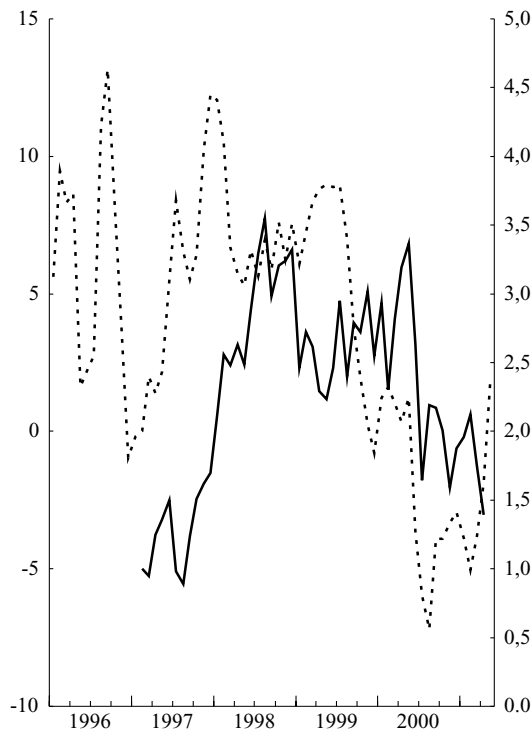
Kaiken kaikkiaan tuoreimmat tiedot viittaavat siihen, että talouskasvu on edelleen hidastunut toisella neljänneksellä ja että myös vuoden jälkipuoliskon kasvunäkymiin kohdistuu merkittäviä riskejä. Yhtäältä talouden perustekijöiden vahvuus, inflaation hidastuminen, veronkevennysten vaikutukset ja suotuisa rahoitustilanne tukenevat kotimaista kysyntää edelleenkin. Toisaalta huomattava epävarmuutta aiheuttavat yhä lähinnä maailmantalouden näkymien heikkeneminen ja myös luottamuksen muutosten mahdollinen vaikutus kotimaiseen kysyntään.

Kuvio 15.

Uusien henkilöautojen rekisteröinnit ja vähittäiskaupan myynti euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, kolmen kuukauden keskitettyjä liukuvia keskiarvoja)

- Uusien henkilöautojen rekisteröinnit (vasen asteikko)
- Vähittäiskaupan myynti (oikea asteikko)¹⁾

Lähteet: Eurostat ja ACEA/A.A.A. (European Automobile Manufacturers' Association, Bryssel).

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

- 1) Laskennassa on käytetty kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja.

Taulukko 6.

Euroalueen työttömyys

(% työvoimasta, kausivaihtelusta puhdistetuja tietoja)

	1998	1999	2000	2000 III	2000 IV	2001 I	2001 II	2001 Tammi	2001 Helmi	2001 Maalis	2001 Huhti	2001 Touko	2001 Kesä
Yhteensä	10,8	10,0	8,9	8,8	8,6	8,4	8,3	8,5	8,4	8,4	8,3	8,3	8,3
Alle 25-vuotiaat ¹⁾	21,5	19,5	17,5	17,3	16,8	16,5	16,3	16,6	16,5	16,4	16,4	16,3	16,3
25-vuotiaat ja sitä vanhemmat	9,3	8,6	7,8	7,6	7,5	7,3	7,2	7,4	7,3	7,3	7,2	7,2	7,2

Lähde: Eurostat.

Huom. ILO:n suositusten mukaan. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Vuonna 2000 tämän ryhmän osuus työttömien kokonaismäärästä oli 23,6 %.

Työttömyysaste pysyi ennallaan kesäkuussa 2001

Kesäkuussa 2001 euroalueen standardoitu työttömyysaste oli 8,3 %. Luku on siten pysynyt samana huhtikuusta 2001 alkaen (ks. taulukko 6). Vaikka työttömyysaste on pysynyt ennallaan, työttömien määrä on silti vähentynyt edelleen. Työttömien määrä olikin kesäkuussa noin 26 000 henkeä pienempi kuin toukokuussa, eli työttö-

mien määrä väheni hieman enemmän kuin toukokuussa. Neljännesvuositasolla työttömyysaste laski vuoden 2001 toisella neljänneksellä 0,1 prosenttiyksikköä edellisestä neljänneksestä. Tämä kehitys vahvistaa sen, että vuoden 2001 alkupuoliskolla työttömyys väheni hitaammin kuin vuonna 2000 (ks. kuvio 16).

Sekä alle 25-vuotiaiden että 25-vuotiaiden ja sitä vanhempien työttömyysaste pysyi kesäkuussa 2001 ennallaan: alle 25-vuotiaiden 16,3 prosentissa ja 25-vuotiaiden ja sitä vanhempien 7,2 prosentissa. Vaikka työttömyys on vähentynyt kummassakin ryhmässä aiempaa hitaammin, työttömyyden vähenemisvauhdin hidastuminen koskee varsinkin alle 25-vuotiaiden ikäryhmää. Tämän ikäryhmän työttömyysaste on laskenut aiempaa huomattavasti hitaammin: se laski vuoden 2000 jälkipuoliskolla keskimäärin 0,5 prosenttiyksikköä, mutta vuoden 2001 alkupuoliskolla 0,2 prosenttiyksikköä. Sitä vastoin 25-vuotiaiden ja sitä vanhempien työttömyysaste laski vuoden 2001 alkupuoliskolla samaa vauhtia kuin vuoden 2000 jälkipuoliskolla eli kumpanakin ajanjaksona keskimäärin 0,2 prosenttiyksikköä.

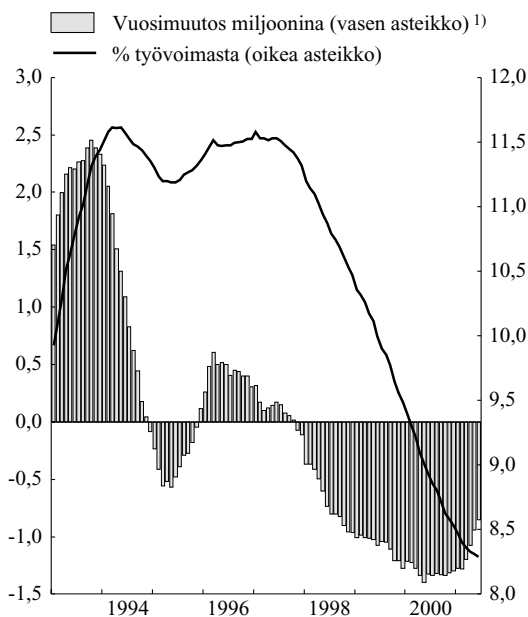
Työllisyys kasvoi edelleen vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä, joskin aiempaa hitaammin

Kansallisen tilinpidon työllisyystietojen mukaan työllisyys kasvoi vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä 0,4 % edellisestä neljänneksestä. Työllisyys koheni odotusten mukaisesti hieman hitaammin kuin muutamana aiempana neljänneksenä (ks. taulukko 7). Työllisyyden vuotuinen kas-

Kuvio 16.

Euroalueen työttömyys

(kuukausihavaintoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Vuosimuutostietoja ei ole puhdistettu kausivaihtelusta.

Taulukko 7.

Työllisyyden kasvu euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	1998	1999	2000	2000	2000	2000	2000	2001	2000	2000	2000	2000	2001
				I	II	III	IV	I	I	II	III	IV	I
	Neljännesvuosimuutokset ¹⁾												
Koko kansantalous josta:	1,6	1,6	2,0	1,9	2,1	2,0	2,1	2,0	0,5	0,5	0,5	0,6	0,4
Maa- ja kalatalous ²⁾	-1,3	-3,0	-1,1	-1,3	-1,5	-1,3	-0,5	-0,4	0,0	-0,4	-0,3	0,1	0,1
Teollisuus	1,0	0,4	1,0	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	0,2	0,2	0,4	0,4	0,3
pl. rakentaminen	1,2	0,3	0,8	0,2	0,8	1,0	1,1	1,3	0,1	0,3	0,3	0,3	0,4
Rakentaminen	0,4	0,8	1,7	2,6	1,2	1,4	1,6	1,1	0,4	0,0	0,6	0,6	-0,1
Palvelut	2,1	2,5	2,7	2,6	2,9	2,7	2,8	2,5	0,7	0,7	0,6	0,7	0,5
Kauppa ja kuljetus ³⁾	1,6	2,2	2,7	2,6	2,9	2,6	2,5	2,1	0,6	0,6	0,7	0,6	0,2
Rahoitustoiminta ja liike-elämän palvelut ⁴⁾	4,9	5,4	6,0	6,1	6,4	6,1	5,6	5,0	1,5	1,6	1,2	1,1	1,0
Julkishallinto ⁵⁾	1,3	1,4	1,3	1,0	1,3	1,4	1,7	1,8	0,4	0,5	0,3	0,5	0,5

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Neljännesvuosimuutokset: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.

2) Sisältää myös riista- ja metsätalouden.

3) Sisältää myös korjaustoiminnan, tietoliikenteen, majoitus- ja ravitsemistoiminnan.

4) Sisältää myös kiinteistö- ja vuokrauspalvelut.

5) Sisältää myös koulutuksen, terveydenhuollon ja muut palvelut.

vuvauhti oli vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä 2,0 %, kun se oli vuoden 2000 viimeisellä neljänneksellä ollut 2,1 %. Ennen kuin työllisyyden kasvuvauhti hidastui hieman vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä, se oli kohentunut jatkuvasti vuoden 2000 aikana, vaikka taloudellinen toimeliaisuus alkoikin hidastua vuoden 2000 puolivälissä. Tämä vahvistaa sen, että taloudellisen toimeliaisuuden kehitys vaikuttaa viipeellä työmarkkinoiden kehitykseen.

Koko työllisyyden kasvuvauhdin hidastuminen johtuu siitä, että eri toimialoilla työllisyys on kehittynyt eri tavoin. Ilman rakentamista lasketun teollisuuden työllisyys kasvoi vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä 0,4 % edellisestä neljänneksestä, joten se kasvoi 0,1 prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisellä neljänneksellä. Euroopan komission tuoreimpien yrityksiä koskevien suhdannekyselyjen mukaan tehdasteollisuuden työllisyyssodotukset ovat kuitenkin heikentyneet, mikä viittaa tämän alan työllisyyden kasvuvauhdin hidastumiseen vuoden 2001 toisella

neljänneksellä. Sitä vastoin rakennusalan työllisyyden kasvuvauhti hidastui vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä 0,1 % edellisestä neljänneksestä, mikä on yhdenmukaista taloudellisen toimeliaisuuden huomattavan hidastumisen kanssa. Tämä hidastuminen vaikutti teollisuuden (ml. rakentaminen) työllisyyden kohentumiseen: se kasvoi 0,3 % vuoden 2000 viimeisestä neljänneksestä eli hieman vähemmän kuin vuoden 2000 jälkipuoliskolla keskimäärin, jolloin se kasvoi 0,4 %. Palvelualalla työpaikkojen nettomäärän kasvuvauhti hidastui vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä 0,2 prosenttiyksikköä edellisestä neljänneksestä eli 0,5 prosenttiin. Tämä kehitys saattaa kuvastaa vuoden 2000 puolivälisiä jatkunutta kotimaisen kysynnän laskua. Kehitys johtuu pääasiassa siitä, että työllisyyden kasvuvauhti hidastui kaupan ja kuljetusten alalla, mutta pysyi lähestulkoon ennallaan rahoitustoiminnan ja liike-elämän palvelujen sekä julkishallinnon aloilla. Työllisyyden toimialakohtaisia eroja euroalueella ja työllisyyden kasvun pitkän aikavälin kehitystä käsitellään kehikossa 5.

Kehikko 5.

Työllisyyden kasvu euroalueella toimialoittain

Euroalueen työllisyys kasvoi 2 prosentin vauhtia vuonna 2000. Tämä oli huomattavasti nopeampaa kuin 1990-luvulla, jolloin se kasvoi keskimäärin 0,5 prosentin vauhtia vuodessa. Samaan aikaan työllisyys on kehittynyt eri toimialoilla hyvinkin eri tavoin sekä viime vuosina että koko 1990-luvulla. Työllisyyden kasvussa näkyy suhdannekehityksen vaikutusten erot eri toimialojen työllisyyteen ja eri toimialojen osuus työllisyydestä. Tässä kehikossa käsitellään tiivistetysti näitä eroja viime vuosikymmenen aikana. Kooste pohjautuu äskettäin käyttöön tulleisiin kansallisen tilinpidon tietoihin. Toimialat on jaoteltu seuraaviin: maatalous, teollisuus (ml. ja pl. rakentaminen) ja palvelut (kauppa ja kuljetus, rahoitustoiminta ja liike-elämän palvelut sekä julkishallinto).

Työllisyyden kasvu perustuu palvelujen työllisyyden kasvuun 1990-luvulla

Euroalueen työllisyyden kasvu 1990-luvulla perustui yksinomaan palvelujen työllisyyden kasvuun. Palvelujen osuus työllisyydestä kasvoi yli 6 prosenttiyksikköä eli 68,6 prosenttiin vuonna 2000 (ks. oheinen taulukko). Työpaikkoja syntyi eniten rahoitustoiminnan ja liike-elämän palvelujen alaryhmässä, jossa työllisyys koheni vuosina 1991–2000 keskimäärin 3,6 % vuodessa. Kaupan ja kuljetusten sekä tietoliikenteen aloilla työllisyys koheni puolestaan 0,8 % ja julkishallinnossa 1,3 %. Sitä vastoin teollisuuden työllisyys väheni suurimman osan vuosikymmentä, ja sen osuus työllisyydestä väheni vuosina 1991–2000 kaiken kaikkiaan 4,7 prosenttiyksikköä eli 27,1 prosenttiin. Teollisuuden osuus pieneni osittain siksi, että yritykset ovat ulkoistaneet töitä entistä enemmän viime vuosina, mikä näkyy liike-elämän palvelujen huomattavana kasvuna. Teollisuuden alaryhmistä rakennusalan työllisyys väheni viime vuosikymmenen aikana vain hieman (keskimäärin 0,1 %), vaikka rakennusalan työllisyydessä on huomattavasti enemmän vaihtelua kuin tehdasteollisuuden työllisyydessä. Rakennusalan osuus työllisyydestä pysyikin kuta kuinkin ennallaan (se on hieman yli 7 %). Maatalouden työllisyys laski edelleen tuottavuuden noustessa, ja alan osuus työllisyydestä väheni 4,3 prosenttiin (osuus laski 2,2 prosenttiyksikköä vuodesta 1991).

Euroalueen työllisyyden toimialakohtainen erittely

(% koko työllisyydestä, ellei toisin mainita)

	Osuus vuonna 1991	Osuus vuonna 2000	Muutos keskimäärin prosentteina 1991–2000	
Koko kansantalous	100,0	100,0	0,5	
Maa- ja kalatalous	6,5	4,3	-3,7	Sisältää maatalouden, kalatalouden, riista- ja metsätalouden.
Teollisuus	31,8	27,1	-1,2	Sisältää tehdas- ja kaivosteollisuuden sekä yleishyödylliset yhtiöt.
– Pl. rakentaminen	24,4	20,0	-1,6	
– Rakentaminen	7,4	7,1	-0,1	
Palvelut	61,7	68,6	1,5	
– Kauppa ja kuljetus	24,2	25,1	0,8	Sisältää tukku- ja vähittäiskaupan, majoitus- ja ravitsemistoiminnan sekä kuljetuksen ja tietoliikenteen.
– Rahoitustoiminta ja liike-elämän palvelut	10,5	14,2	3,6	Sisältää rahoituksen välityksen sekä kiinteistö- ja vuokrauspalvelut ja liike-elämän palvelut.
– Julkishallinto	27,0	29,3	1,3	Sisältää julkishallinnon, maanpuolustuksen, sosiaaliturva- ja koulutuksen, terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut sekä muut yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelut.

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Suhdanteiden vaikutus työllisyyteen vaihtelee toimialoittain

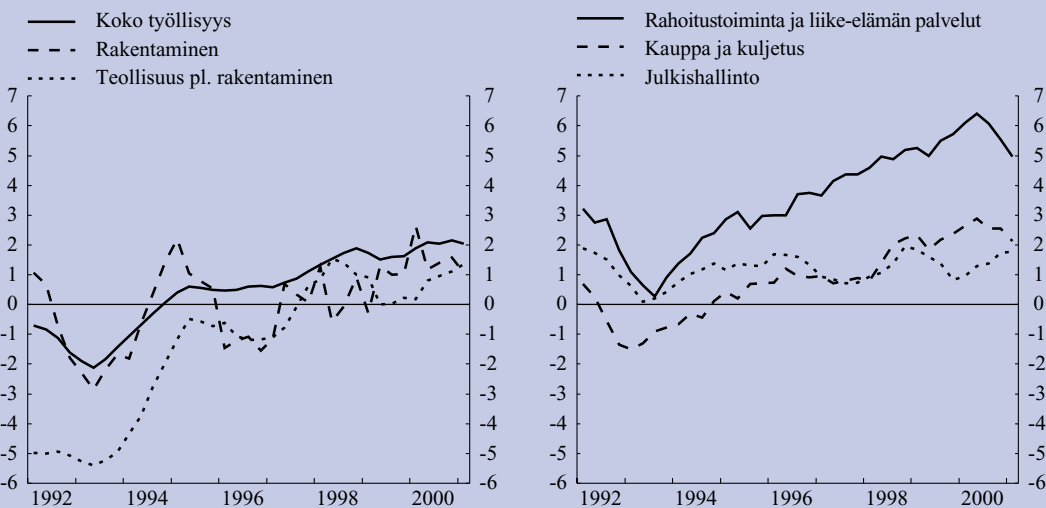
Euroalueen työllisyys on hyötynyt joidenkin maiden työmarkkinaudistusten lisäksi suotuisasti kehittyneestä taloudellisesta toimeliaisuudesta varsinkin 1990-luvun jälkipuoliskolla. Talouskasvun vauhdin muutokset ovat kuitenkin vaikuttaneet yksittäisten toimialojen työllisyyteen eri tavoin. Teollisuuden työllisyyden kasvulla oli huomattava vaikutus koko työllisyyden suhdannepohjaiseen kehitykseen 1990-luvulla (ks. oheinen kuvio). Teollisuusalan kummassakin alaryhmässä oli enemmän vaihtelua kuin palvelujen alaryhmissä. Myös

palvelujen työllisyydessä oli nähtävissä suhdanteiden vaikutuksia, mutta ne eivät olleet yhtä näkyviä 1990-luvulla. Teollisuuden työllisyys seuraakin kokonaistaloudellisen toimeliaisuuden kehitystä tarkemmin kuin palvelujen työllisyys. Kumpikin ala reagoi kokonaistaloudelliseen toimeliaisuuteen viipeellä. Palvelujen työllisyys seuraa erittäin tarkoin kotimaisen kysynnän ja yksityisen kulutuksen kehitystä, joskin viipeellä.

Viimeaikaisessa työllisyyskehityksessä vuoden 2001 ensimmäiseen neljännekseen asti on nähtävissä, että teollisuuden työllisyys on kohentunut huomattavasti. Tehdasteollisuuden työllisyysodotuksia koskevien suhdannekyselyjen mukaan tehdasteollisuuden työllisyyden kasvuvauhti kuitenkin todennäköisesti hidastuu vuoden 2001 toisella neljänneksellä. Myös palvelujen työpaikkojen nettomäärä kasvaa hieman hitaammin kotimaisen kysynnän taantuman mukaisesti. Yhdessä nämä tekijät johtavat todennäköisesti siihen, että työllisyyden kasvu hidastuu hieman suhdannetilanteen heikentymisen vuoksi vuoden 2001 aikana.

Euroalueen työllisyyden kasvu sektoreittain

(vuotuinen prosenttimuutos)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

4 Valuuttakurssit ja maksutase

Euro vahvistui edelleen heinäkuussa 2001

Heinäkuussa euro vahvistui valuuttamarkkinoilla suhteessa lähes kaikkiin muihin keskeisiin valuuttoihin. Euro vahvistui, kun epävarmuus maailmantalouden näkymistä jatkui ja kun useissa kehittyvissä markkinatalouksissa rahoitusmarkkinoiden epävakaus lisääntyi.

Euro vahvistui Yhdysvaltain dollariin nähden koko heinäkuun ajan heikennyttyään ensin heinäkuun alkupäivinä (ks. kuvio 17). Euron kurssikehitys heijasteli Yhdysvaltain dollarin heikkenemistä kaikkiin keskeisiin valuuttoihin nähden, mikä näytti pääasiassa johtuvan siitä, että Yhdysvaltojen talouskasvun hidastumisesta saatiin jatkuvasti merkkejä, joista osoituksena olivat teollisuustuotannon supistuminen yhdeksättä kuukautta pe-

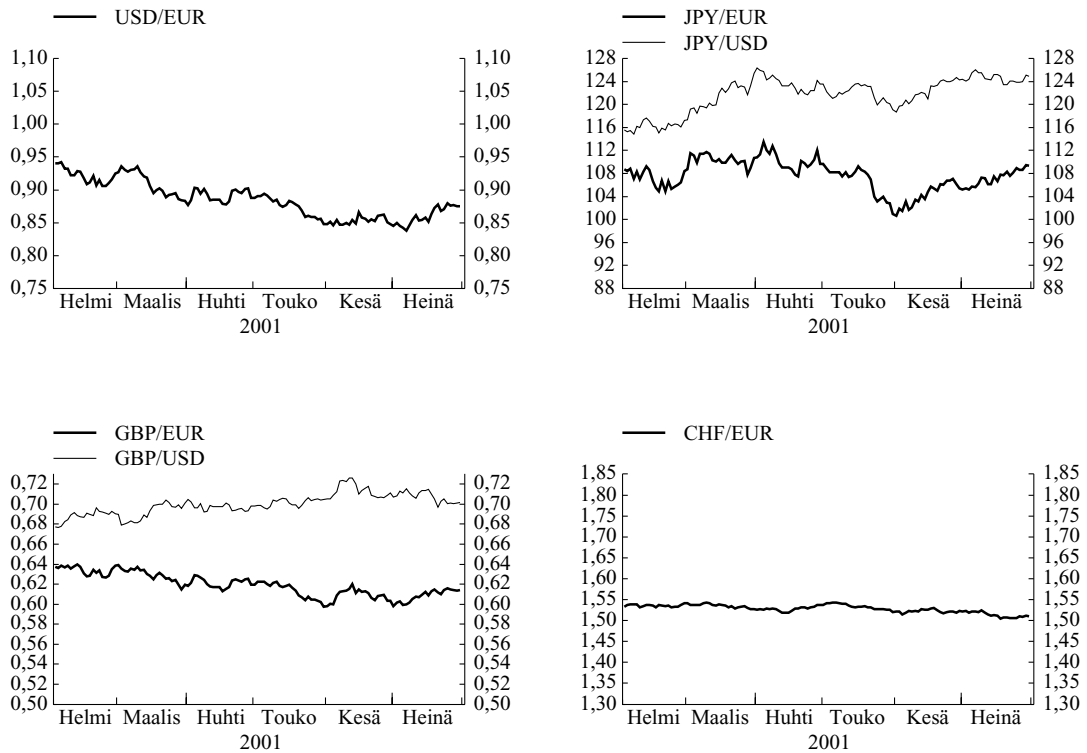
räkkäin, työmarkkinatilanteen huononeminen ja odotettua heikompi ennakoarvio BKT:n kasvusta tämän vuoden toisella neljänneksellä. Lisäksi Yhdysvaltojen taloudellisen toimeliaisuuden hidastuminen ja öljyn hinnan lasku ovat saattaneet lieventää tuottavuuden kasvun viimeaikaisesta heikentymisestä johtuvia välittömiä inflaatoriskejä. Inflaation ja talouskasvun hidastumista koskevat odotukset vaikuttivat Yhdysvaltojen pitkien korkojen laskuun heinäkuussa, mikä on saattanut lisätä jonkin verran dollarin laskupaineita. Elokuun 1. päivänä euron dollarikurssi oli 0,88 eli 4,0 % vahvempi kuin kesäkuun lopussa mutta 4,5 % heikompi kuin vuonna 2000 keskimäärin.

Euro vahvistui heinäkuussa suhteessa Japanin jeniin, kun Japanin talouden heikosta tilasta saatiin jatkuvasti merkkejä ja kun kurssit Japanin osake-

Kuvio 17.

Valuuttakurssikehitys

(päivähavaintoja)

Lähde: EKP.

markkinoilla laskivat. Myös epävarmuus Japanissa mahdollisesti toteutettavien rakenneuudistusten laajuudesta ja luonteesta on saattanut vaikuttaa negatiivisesti jeniin. Epävarmuushan oli lisääntynyt heinäkuun lopussa pidettyjä parlamentin ylähuoneen vaaleja edeltävänä aikana. Jeni pysyi heinäkuussa jokseenkin vakaana Yhdysvaltain dollariin nähden, mikä johtui osittain dollarin viimeaikaisesta heikkoudesta. Elokuun 1. päivänä euron jenikurssi oli 110 eli 4,3 % vahvempi kuin kesäkuun lopussa ja 10,5 % vahvempi kuin vuonna 2000 keskimäärin.

Heinäkuussa euro vahvistui myös suhteessa Englannin puntaan, minkä aluksi katsottiin johtuneen markkinoiden spekulatioista erään mahdollisen yrityskaupan yhteydessä. Heinäkuun loppua kohden markkinat näyttivät tulkinneen, että uudelleen virinnyt poliittinen keskustelu Ison-Britannian mahdollisesta osallistumisesta EMUn kolmanteen vaiheeseen vahvistaa euroa Englannin puntaan nähden. Elokuun 1. päivänä euron puntakurssi oli 0,62 eli 2,1 % vahvempi kuin kesäkuun lopussa ja 1,0 % vahvempi kuin vuonna 2000 keskimäärin.

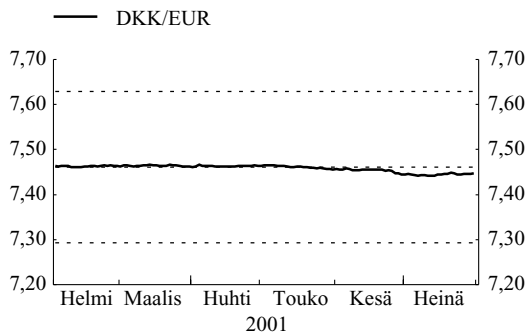
Tanskan kruunu vaihteli heinäkuussa edelleen kaupan vaihteluvälin sisällä lähellä ERM II -järjestelmän mukaista eurokeskuskurssiaan (ks. kuvio 18). Vaihdeltuaan voimakkaasti Ruotsin kruunuun nähden kesäkuussa euro vahvistui hieman heinäkuussa. EU:n ulkopuolisiin valuuttoihin verrattuna euro kuitenkin heikkeni jonkin verran suhteessa Sveitsin frangiin, joka heinäkuussa vahvistui kaikkiin keskeisiin valuuttoihin nähden. Sveitsin frangin yleinen vahvuus johtui todennäköisimmin siitä, että rahoitusmarkkinoilla riskin karttaminen oli yhä yleisempää, koska useiden kehittyvien markkinatalouksien valuutat heilahtelivat voimakkaasti.

Euron nimellinen efektiivinen kurssi vahvistui suhteessa euroalueen 12 tärkeimmän kauppakumppanin valuuttoihin 2,7 % heinäkuussa, ja 1.8 euron nimellinen efektiivinen valuuttakurssi-indeksi oli noin 1,2 % vahvempi kuin vuonna 2000 keskimäärin. Kuluttajahintaindeksillä, teollisuuden tuottajahintaindeksillä ja tehdasteollisuuden yksikkötyökustannuksilla deflatoidut euron reaaliset efektiiviset valuuttakurssi-indeksit myötäilivät melko tarkkaan nimellisen indeksin kehitystä (ks. kuvio 19).

Kuvio 18.

Valuuttakurssikehitys ERM II:ssa

(päivähavaintoja)

Lähde: EKP.

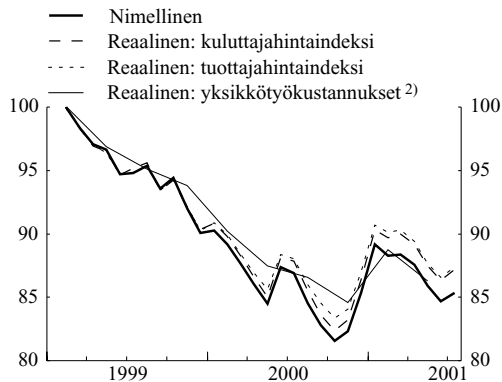
Huom. Vaakasuorat viivat osoittavat Tanskan kruunun keskus-kurssia (7,46) ja vaihteluväliä ($\pm 2,25\%$).

Kuvio 19.

Euron efektiiviset valuuttakurssit

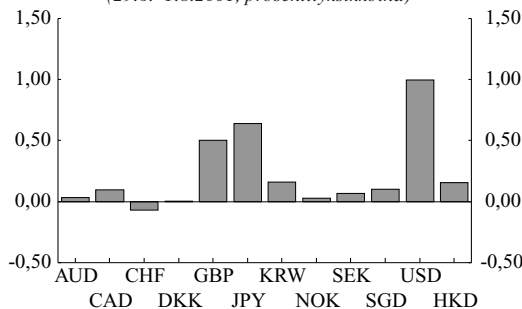
Nimelliset ja reaaliset efektiiviset valuuttakurssi-indeksit¹⁾

(kuukausittaisia/neljännesvuosittaisia keskiarvoja, I/1999 = 100)

Valuuttakurssien muutosten vaikutus nimellisen efektiivisen valuuttakurssi-indeksiin²⁾

(29.6.–1.8.2001, prosenttiyksikköinä)

Lähde: EKP.

1) Nouseva käyrä merkitsee euron vahvistumista. Tuoreimmat havainnot ovat heinäkuulta 2001 ja tehdasteollisuuden yksikkötyökustannusten osalta vuoden 2001 toiselta neljännekseltä.

2) Tehdasteollisuuden yksikkötyökustannukset.

3) Muutoksien laskemisessa on käytetty 12 suurimman kauppakumppanin valuuttoja kauppapainoilla painotettuina.

Vaihtotaseen alijäämä supistui hieman toukokuussa 2001

Euroalueen vaihtotaseen alijäämä supistui hieman eli 0,8 miljardiin euroon toukokuussa 2001. Toukokuussa 2000 vaihtotaseen alijäämä oli ollut 1,0 miljardia euroa (ks. taulukko 8). Vaikka sekä tavarakaupan taseen ylijäämä että palvelutaseen ylijäämä oli yli kaksi kertaa niin suuri kuin toukokuussa 2000, nämä ylijäämät kumoutuivat suureksi osaksi sekä tuotannontekijäkorvausten että tulonsiirtojen taseiden alijäämien kasvun vuoksi.

Vuoden 2001 viiden ensimmäisen kuukauden aikana vaihtotaseen kumulatiivinen alijäämä pieni 10,3 miljardiin euroon, kun vastaava alijäämä vuonna 2000 oli ollut 19,4 miljardia euroa. Vaihtotaseen alijäämän pieneneminen johtui pääasiassa tavarakaupan taseen kumulatiivisen ylijäämän voimakkaasta kasvusta (ylijäämä oli 18,0 miljardia euroa oltuaan 7,9 miljardia euroa vuoden 2000 vastaavana ajankohtana) ja palvelutaseen alijäämän supistumisesta 1,2 miljardilla eurolla, minkä tuotannontekijäkorvausten alijäämän suureneminen 2,6 miljardilla eurolla kumosi vain osittain. Tulonsiirtojen alijäämä pysyi tänä ajanjaksona käytännöllisesti katsoen ennallaan. Tavarakaupan taseen kumulatiivisen ylijäämän suureneminen johtui lähinnä siitä, että viennin arvo kasvoi (14,0 %) voimakkaammin kuin tuonnin arvo (11,6 %), kun taas sekä viennin että tuonnin määrän kasvuvauhti oli huomattavasti hitaampi kuin viime vuoden lopussa.

Vaihtotaseen erien kausipuhdistettujen lukujen (ks. kehikko 6) mukaan vaihtotaseen alijäämän pieneneminen viime kuukausina johtui pääasias- sa tavarantuonnin arvon supistumisesta, kun taas tavaraviennin arvon kehitys on tasoittunut. Aiemmat arviot ja alustavat ulkomaankaupan tilastot sekä käytettävissä olevat hintatiedot 11 maata käsittävästä euroalueesta toukokuun 2001 loppuun saakka osoittavat, että viennin määrä, joka kasvoi entistä hitaammin vuoden 2000 viimeisellä neljänneksellä, on vähentynyt viime kuukausina (ks. kuviot 20 ja 21). Viennin määrän supistuminen näyttää osittain johtuvan ulkomaisen kysynnän tuntuva heikkenemisestä, mikä näkyy Yhdysvaltoihin, Isoon-Britanniaan ja Japaniin suuntautuvan viennin määrän kasvun hidastumisessa. Tuonnin arvon pieneneminen saattaa osit-

tain johtua tuonnin yksikköarvoindeksien laskusta viime vuoden lopusta lähtien, mikä johtui lähinnä öljyn hinnan laskusta. Lisäksi tuonnin määrä on vähentynyt jonkin aikaa. Syynä tähän oli ensin eu-

roalueen kilpailukyvyyn paraneminen euron aieman heikkenemisen vuoksi ja myöhemmin euroalueen kotimaisen kysynnän kasvun hiipuminen.

Taulukko 8.

Euroalueen maksutase

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

	2000	2000	2001	2001	2001	2001
	Tammi-toukokuu	Toukokuu	Tammi-toukokuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu
Vaihtotase	-19,4	-1,0	-10,3	0,9	-3,3	-0,8
Tulot	615,2	138,4	708,0	147,5	138,1	146,2
Menot	634,5	139,4	718,4	146,7	141,4	147,0
Tavarat	7,9	2,3	18,0	7,0	5,3	5,3
Vienti	373,6	83,9	426,1	92,1	84,0	88,9
Tuonti	365,7	81,6	408,2	85,1	78,7	83,6
Palvelut	-4,0	0,7	-2,8	-1,6	0,3	1,8
Vienti	106,7	24,3	119,6	23,7	24,3	26,7
Tuonti	110,7	23,6	122,4	25,3	24,0	24,9
Tuotannon tekijäkorvaukset	-11,5	-1,1	-14,1	-0,5	-4,7	-2,6
Tulonsiirrot	-11,8	-2,9	-11,4	-4,0	-4,2	-5,3
Pääomansiirrot	6,8	0,6	5,6	0,2	2,2	0,5
Rahoitustase	65,6	10,9	20,0	18,9	11,8	-4,6
Suorat sijoitukset	140,1	-8,5	-83,2	-33,1	0,1	-40,4
Ulkomaille	-113,3	-33,7	-114,8	-26,0	-6,6	-48,4
Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	-55,9	-15,1	-80,5	-13,6	-10,3	-41,6
Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäiset lainat	-57,4	-18,6	-34,4	-12,4	3,8	-6,7
Euroalueelle	253,4	25,2	31,6	-7,1	6,7	8,0
Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	207,7	11,4	37,8	7,5	2,5	7,7
Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäiset lainat	45,7	13,8	-6,2	-14,6	4,2	0,3
Arvopaperisijoitukset	-194,9	1,1	-34,2	6,2	-20,9	24,9
Osakkeet	-254,6	-10,2	38,3	12,6	-2,8	48,7
Saamiset	-153,2	-18,6	-49,5	4,3	-11,3	-9,7
Velat	-101,4	8,5	87,8	8,3	8,5	58,4
Velkapaperit	59,7	11,3	-72,5	-6,4	-18,1	-23,8
Saamiset	-51,3	-8,8	-63,7	-22,0	3,2	-12,1
Velat	111,0	20,0	-8,8	15,6	-21,3	-11,7
Lisätieto: Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset yhteensä	-54,7	-7,4	-117,4	-26,9	-20,8	-15,4
Johdannaiset	5,2	0,4	1,7	3,0	1,1	3,4
Muut sijoitukset	114,5	16,8	122,8	40,2	24,6	11,1
Valuuttavaranto	0,6	1,1	12,9	2,7	7,0	-3,6
Virheelliset ja tunnistamattomat erät	-53,0	-10,5	-15,3	-19,9	-10,7	4,9

Lähde: EKP.

Huom. Pyöritysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Rahoitustaseessa positiivinen luku osoittaa pääoman tuontia ja negatiivinen luku sen vientiä. Valuuttavarannossa negatiivinen luku osoittaa valuuttavarannon lisäystä ja positiivinen luku sen vähennystä. Yksityiskohtaisia taulukoita 12 maata käsittävän euroalueen maksutaseesta on tilasto-osan taulukoissa "Kreikan tiedoilla täydennetyt euroalueen keskeiset taloustilastot" sekä EKP:n WWW-sivustossa.

Kuvio 20.

Euro 11 -maiden viennin määrä- ja yksikköarvoindeksit

(1995 = 100, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

Rahoitustaseessa muutoksia vuonna 2001

Pääoman nettovienti suorina sijoituksina ja arvopaperisijoituksina oli toukokuussa 2001 yhteensä 15,5 miljardia euroa eli hieman vähemmän kuin keskimäärin tämän vuoden viitenä ensimmäisenä kuukautena. Pääomaa vietiin toukokuussa 2001 suorina sijoituksina nettomääräisesti suhteellisen paljon eli 40,4 miljardia euroa. Tähän vaikuttivat keskeisesti oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot, joiden osuus nettovientiä oli 33,9 miljardia euroa. Tämä pääoman nettovienti johtui kuitenkin pääasiassa yhdestä suuresta yrityskaupasta, joka maksettiin lähinnä osakkeiden vaihdolla. Sitä vastoin arvopaperisijoitusten nettopääomavirrat olivat 24,9 miljardia euroa tuontivoittoiset. Tähän oli synnyttävä huomattava eli 48,7 miljardin euron suuruinen pääoman nettotuonti osakesijoituksina lähinnä edellä mainitun yrityskaupan yhteydessä. Pääoman nettotuonti osakesijoituksina korvautui vain osittain joukkolainoihin liittyvällä 23,8 miljardin euron suuruisella pääoman nettoviennillä.

Kaiken kaikkiaan rahoitustasetilatot osoittavat, että vaikka euroalueelta vietiinkin nettomääräisesti jatkuvasti pääomaa, pääomavirrat muuttuivat vuoden 2001 viiden ensimmäisen kuukauden aikana (ks. kuvio 22). Itse asiassa osakesijoituksiin liittyvät nettopääomavirrat olivat vientivoittoiset suurimman osan vuotta 2000, mutta 38,3 miljardia euroa tuontivoittoiset tammikuusta toukokuuhun 2001. Sitä vastoin velkapapereihin

Kuvio 21.

Euro 11 -maiden tuonnin määrä- ja yksikköarvoindeksit

(1995 = 100, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

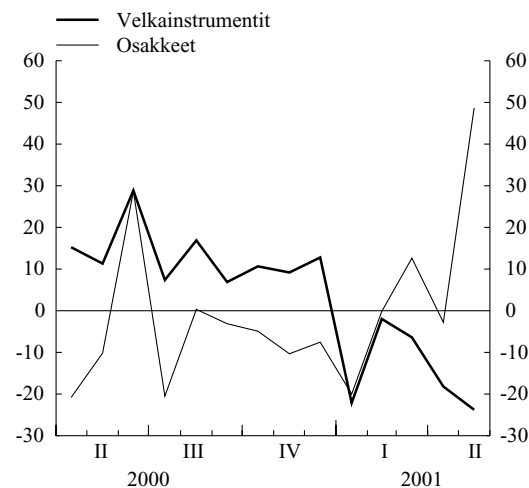

Lähde: EKP.

Kuvio 22.

Pääoman nettovienti tai -tuonti arvopaperisijoituksina

(mrd. euroa)

Lähde: EKP.

liittyvä pääoman nettotuonti vuonna 2000 muuttui huomattavaksi pääoman nettovienniksi (72,5 miljardia euroa) vuoden 2001 viiden ensimmäisen kuukauden aikana. Nämä pääomavirtojen muutokset saattavat osittain selittyä koronlas-

kuja koskevilla odotuksilla Yhdysvalloissa. Tässä mielessä pääomavoittoihin liittyvät odotukset ovat saattaneet lisätä sijoituksia Yhdysvaltojen joukkolainoihin.

Kehikko 6.

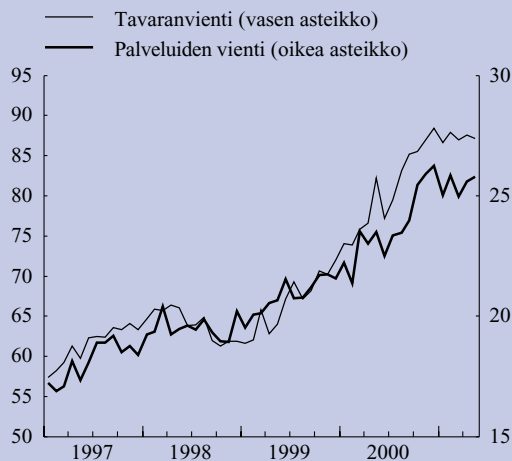
Vaihtotaseen puhdistaminen kausivaihtelusta

Euroalueen vaihtotaseen kausipuhdistetut sarjat ovat nyt käytettävissä (ks. tilasto-osan taulukko 8.2). Tavaroiden, palveluiden, tuotannontekijäkorvausten ja tulonsiirtojen tulojen ja menojen kausipuhdistetut sarjat on saatu käyttämällä X-12-ARIMA-ohjelmaa (kausipuhdistuksen lisäksi on tehty työpäiväkorjaus). Koko vaihtotaseen kausivaihtelusta puhdistettu sarja on muodostettu laskemalla yhteen sen kausipuhdistetut erät. Kausitekiöiden mallintamisen vuoksi kausipuhdistettujen kuukausitietojen summa ei välttämättä täsmää vuosittain julkaistavien kausipuhdistamattomien aggregaattien kanssa. Erot ovat kuitenkin pieniä.

Kausivaihtelusta puhdistamattomien tietojen perusteella on vaikea tunnistaa vaihtotaseen erien trendien mahdollisia muutoksia ja tuoreimpien kuukausitietojen vertaaminen edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan saattaa johtaa epätarkkaan tulokseen. Sitä vastoin kausipuhdistetuista sarjoista voidaan saada hyödyllistä tietoa trendeistä, koska nämä sarjat antavat entistä selemmän kuvan kuukausittaisesta kehityksestä. Esimerkiksi kausipuhdistetuista tiedoista ilmenee, että sekä euroalueen tavaroiden että palveluiden viennin ja tuonnin arvon kasvu on hidastunut viime kuukausina, ja jossakin määrin myös se, milloin hidastuminen alkoi. Oheisten kausipuhdistettuihin tilastoihin perustuvien kuvioiden mukaan tavaroiden ja palveluiden viennin arvo osoittaa viennin arvon reagoineen varsin positiivisesti sekä euron heikkenemiseen että ulkomaisen kysynnän vahvuuteen suurimman osan vuotta 1999 ja vuotta 2000 mutta pysyneen melko vakaana vuoden 2000 viimeisestä neljänneksestä lukien osittain maailmanlaajuisen kysynnän kasvun hiipumisen vuoksi. Vastaavasti tuonnin arvo oli kasvanut nopeasti tuontihintojen nousun ja euroalueen kysynnän vahvistumisen myötä, mutta se alkoi supistua vuoden 2000 loppua kohden sen jälkeen, kun euroalueen tuontihinnat olivat laskeneet ja taloudellinen toimeliaisuus hidastunut. Tätä kehitystä analysoidaan tarkemmin pääteoksissa kausipuhdistettujen ulkomaankaupan tilastojen ja hintaindeksien perusteella. On kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että hintaindeksit perustuvat ulkomaankaupan tilastoihin, jotka eivät ole täysin vertailukelpoisia maksutasetilaston tavarat-erän kanssa.

Euro 12 -maiden tavaroiden ja palveluiden vienti

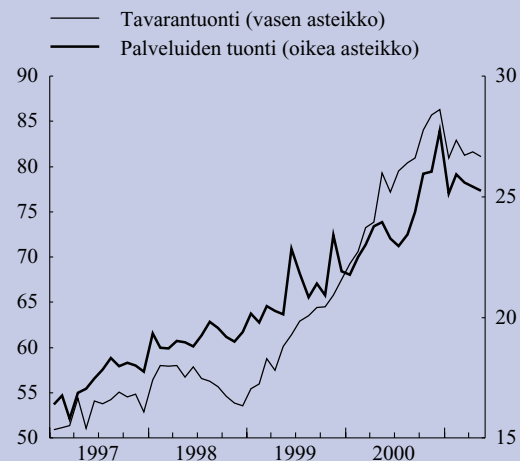
(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

Euro 12 -maiden tavaroiden ja palveluiden tuonti

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

Finanssipolitiikka ja talouskasvu

Tässä artikkelissa pohditaan, mitä mahdollisuuksia on finanssipolitiikan avulla edistää kasvua pitkällä aikavälillä ja mitä vaikutuksia finanssipolitiikalla on taloudelliseen toimeliaisuuteen lyhyellä aikavälillä. Artikkelissa painotetaan, että markkinoita ja talouspolitiikkaa ohjaavien sääntöjen ja institutionaalisten tekijöiden tulee asianmukaisesti kannustaa niin talouden toimijoita kuin päättäjiäkin tekemään kasvua ja vakautta tukevia päätöksiä. Lisäksi artikkelissa tarkastellaan teoreettisin perustein ja saatavissa olevaa empiiristä aineistoa käyttäen, miten tehokkaasti finanssipolitiikka vaikuttaa pitkän aikavälin kasvua keskeisesti määrittäviin tekijöihin ja vakauttaa kokonaiskysynnän suhdannevaihteluita lyhyellä aikavälillä.

Artikkelin mukaan vakaa, kestävä ja tehokas finanssipolitiikka vaikuttaa suotuisasti kasvuun pitkällä aikavälillä. Se edistää säästämistä, pääomanmuodostusta, työllisyyttä ja innovaatioita ja luo myös sellaisen makrotaloudellisen ympäristön, jossa vakautteen tähtäävän keskuspankin tehtävä helpottuu.

Budjettikuria koskevat euroalueen yhteiset säännöt ja jäsenmaiden hallituksille selkeästi annettu finanssipoliittinen vastuu luovat tarkoituksenmukaisen perustan vakaan ja kestäväns finanssipolitiikan toteuttamiselle. Julkisen talouden rahoitusaseman koheneminen ja BKT:hen suhteutetun julkisen velan supistuminen viime vuosina ovatkin tässä mielessä rohkaisevia merkkejä. Artikkelissa tarkastellaan finanssipolitiikan tehokkuuden näkökulmasta EU:n strategian keskeisiä osatekijöitä, joilla pyritään tehostamaan julkisen talouden vaikutusta talouskasvuun. Vastuu strategian toteutuksesta on kuitenkin jäsenmaiden hallituksilla. Koska yhteisen strategian tavoitteet ovat kunnianhimoiset, hallitusten ei tulisi viivyttää kansallisten sääntöjen ja institutionaalisten tekijöiden välttämättömiä uudistuksia voidakseen vahvistaa finanssipolitiikan positiivista vaikutusta kasvuun.

I Johdanto

Tarkasteltaessa euroalueen maiden kasvukehitystä viime vuosikymmeninä huomio kiinnittyy kahden merkittävään havaintoon. Ensiksikin kasvu on hidastunut huomattavasti sitten 1960-luvun. 1980- ja 1990-luvulla kasvu oli euroalueella hitaampaa kuin Yhdysvalloissa. Toiseksi yhtenä syynä kasvun hitauteen on usein pidetty työmarkkinoiden jäykkyyksiä, jotka ovat johtaneet siihen, että työllisyysaste on alhainen ja työttömyysaste korkea. Syyksi on myös katsottu rakenteellisten uudistusten puute. Euroalueen työllisyysaste on yli 15 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin Yhdysvaltojen (ks. kuviot 1 ja 2). Eräiden euroalueen julkisen talouden indikaattoreiden tarkastelu osoittaa, että julkisen sektorin merkitys on euroalueella paljon suurempi kuin Yhdysvalloissa. Euroalueella julkiset menot nielevät keskimäärin lähes puolet BKT:stä, kun taas Yhdysvalloissa niiden osuus jää alle kolmasosaan BKT:stä (ks. kuvio 3). Tästä syystä verotus onkin euroalueella paljon kireämpää kuin Yhdysvalloissa (ks. kuvio 4). Julkisen talouden alijäämä on nyt keskimäärin suhteellisen vähäinen, mutta tilanne on ollut näin hyvä vasta muutaman vuoden ajan, mistä syystä julkinen velka on euroalueella yhä suuri eli 70 % BKT:stä (ks. kuviot 5 ja 6).

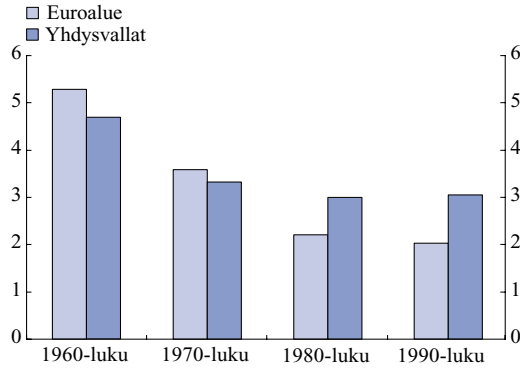
Yleisesti ollaan yhtä mieltä siitä, että tällainen finanssipoliittinen kehitys on osaltaan syynä euroalueen suhteellisen heikkoon kasvuun. Aiemmat alijäämät ovat olleet liian suuria, mikä on johtanut merkittävään, makrotalouden vakautta mahdollisesti uhkaavaan velkaantumiseen. Velan korkomenot pitävät myös verorasituksen paljon suurempana kuin olisi tarpeen pelkästään perusmenojen rahoittamiseksi. Finanssipolitiikka on usein kärjistänyt suhdanteita sen sijaan, että se olisi sopivalla tavalla tasoittanut kysynnän vaihtelua. Liian suurten julkisten menojen vuoksi verotuksen vääristymiä on vaikea vähentää pysyvästi, ja näin Euroopan talouksien kasvupotentiaalin täysimittainen hyödyntäminen estyy.

Artikkelissa osoitetaan, että ne institutionaaliset tekijät, joiden perusteella yksityiset ja julkiset toimijat toteuttavat taloustoimia, ovat ratkaisevan tärkeitä kasvun kannalta. Näihin tekijöihin kuuluvat ne oikeudelliset säännöt ja normit, jotka rajoittavat päätöksentekoa ja siten määrittelevät päättäjien toiminnan kannustimet (kuten Maastrichtin sopimuksen mukainen alijäämäkatto). Näitä institutionaalisia tekijöitä ei tule kuitenkaan sekoittaa instituutioihin, jotka ovat or-

Kuvio 1.

Taloukasvu euroalueella ja Yhdysvalloissa 1960–1990-luvulla

(BKT:n määrän keskimääräinen muutos prosenttiyksikköinä)

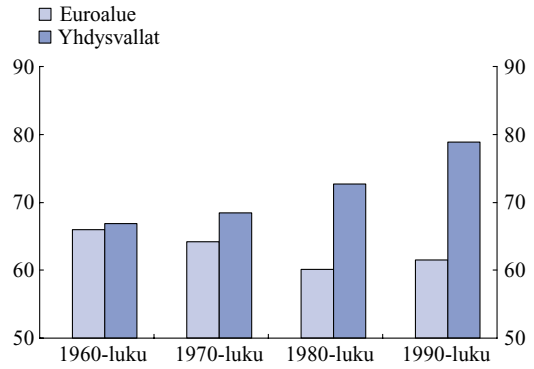

Lähteet: Euroopan komissio ja EKP:n laskelmat.

Kuvio 2.

Työllisyys euroalueella ja Yhdysvalloissa 1960–1990-luvulla

(% 15–64-vuotiaista)

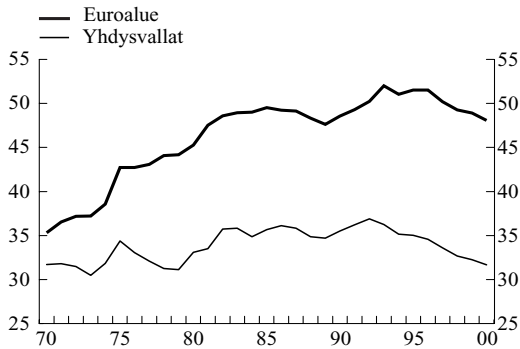

Lähteet: Euroopan komissio ja EKP:n laskelmat.

Kuvio 3.

Julkisen talouden menot euroalueella ja Yhdysvalloissa 1970–2000

(% BKT:stä)

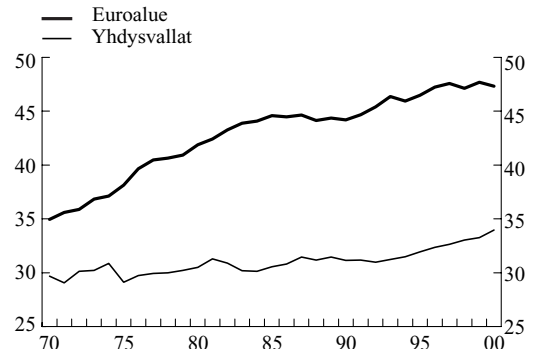

Lähteet: Euroopan komissio ja EKP:n laskelmat.
Huom. Euroalueen tietoihin ei sisälly Luxemburg vuosina 1988–1994.

Kuvio 4.

Julkisen talouden tulot euroalueella ja Yhdysvalloissa 1970–2000

(% BKT:stä)

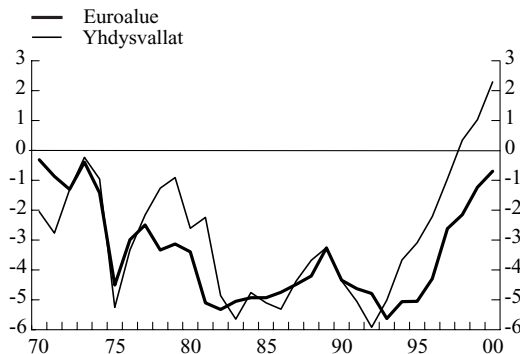

Lähteet: Euroopan komissio ja EKP:n laskelmat.
Huom. Euroalueen tietoihin ei sisälly Luxemburg vuosina 1988–1994.

Kuvio 5.

Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja Yhdysvalloissa 1970–2000

(% BKT:stä)

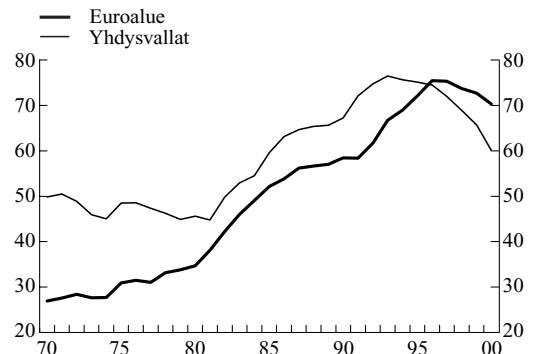

Lähteet: Euroopan komissio ja EKP:n laskelmat.
Huom. Euroalueen tietoihin ei sisälly Luxemburg vuosina 1988–1989.

Kuvio 6.

Julkisen talouden velka euroalueella ja Yhdysvalloissa 1970–2000

(% BKT:stä)

Lähteet: Euroopan komissio, OECD ja EKP:n laskelmat.

ganisaatioita (kuten EKP tai Euroopan komissio). Kasvua tukevaa finanssipolitiikkaa voidaan toteuttaa muuttamalla sääntöjä ja institutionaalisia tekijöitä. Kehikossa I asiaa lähestytään käsitteellisesti näkökulmasta.

Seuraavassa osassa tarkastellaan, miten finanssipolitiikka voi vaikuttaa pitkän aikavälin kasvua keskeisesti määrääviin tekijöihin. Osassa 3 käsitellään finanssipolitiikan vaikutusta talouden aktiivisuuteen ja vakauteen lyhyellä aikavälillä. Osassa 4 arvioidaan euroalueen maiden finanssipolitiikan sääntöjä ja institutionaalisia tekijöitä ko-

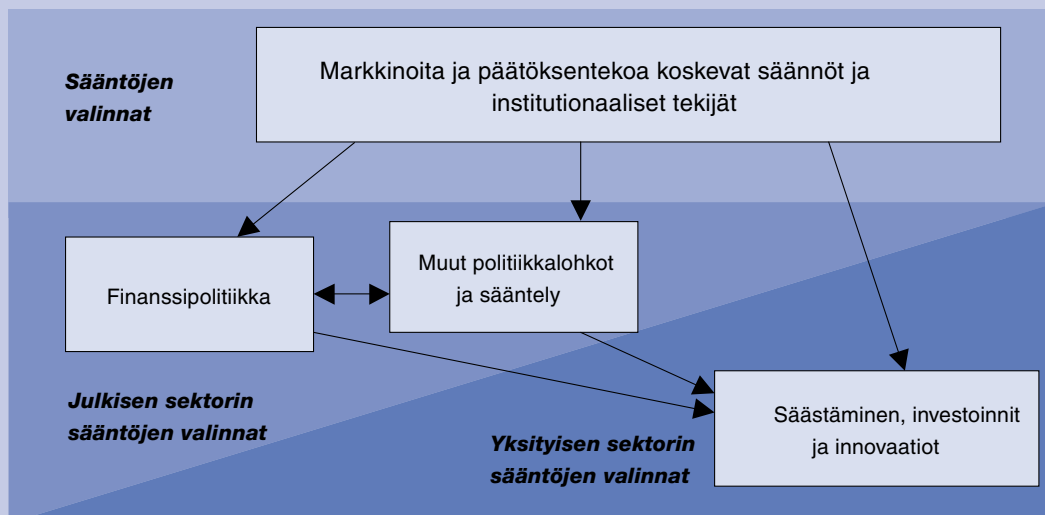
mission ja Ecofin-neuvoston hiljattain esittämän EU:n kasvustrategian valossa. Johtopäätöksenä on, että nykyiset EU:n laajuiset säännöt tukevat vakauteen tähtäävää ja kestäväää finanssipolitiikkaa ja edistävät siten kasvua. Eri talouksien kasvuun merkittävästi vaikuttava finanssipolitiikan tehokkuus pysyy kuitenkin kansallisena vastuualueena. Euroalueen maiden tulee uudistaa monipuolisesti sääntöjään ja institutionaalisia tekijöitään, jotta ne voivat harjoittaa entistä tehokkaampaa finanssipolitiikkaa ja siten saavuttaa EU:n strategian kunnianhimoiset tavoitteet.

Kehikko I.

Säännöt ja institutionaaliset tekijät, finanssipolitiikka ja kasvu

Säännöt ja institutionaaliset tekijät, jotka ovat keskeisiä kasvun kannalta, koostuvat lainsäädännöllisistä (ja toisinaan epävirallisista tai kulttuurisista) rajoitteista, jotka määrittelevät julkisten ja yksityisten talouden toimijoiden kannustimet kuluttaa, säästää, investoida sekä tehdä työtä ja innovaatioita. Säännöt ja institutionaaliset tekijät muovaavat kasvua suoraan vaikuttamalla markkinoihin ja epäsuorasti rajoittamalla politiikkaa. Säännöt voivat vaikuttaa finanssipolitiikan vakauteen, kestävytyteen ja tehokkuuteen ja finanssipolitiikan ja muiden politiikkalohkojen välisiin riippuvuuksiin. Kaaviossa 1 kuvataan yhtäältä sääntöjen ja institutionaalisten tekijöiden ja toisaalta kasvua edistävän säästämisen, investointien ja innovaatioiden välisiä yhteyksiä.

Kaavio 1: Sääntöjen ja kasvun väliset yhteydet

Yksityinen aloitteellisuus edellyttää markkinoilta toimintavarmuutta, joka mahdollistaa asianmukaisen tuoton pääoman kertymisestä, investoinneista, työnteosta ja innovaatioista.

- Talouden toimijoilla tulee olla riittävä varmuus siitä, että ne voivat hyötyä investointiensa tai innovaatioidensa tuotosta. Varsinaisesti tämän takaavat seuraavat kaksi säännöstöä:
 - Vakiintunut omistusoikeuden suoja parantaa investointien tuoton valvontaa ja turvallisuutta.

- Vaihiantaa koskevat säännöt (esimerkiksi sopimusoikeus, vapaus asettaa hinnat) ovat markkinatalouden välttämätön edellytys. Toimivat markkinat tuottavat tietoa hintamekanismin välityksellä, ja tämä puolestaan saa talouden toimijat tekemään työtä, investoimaan, erikoistumaan ja tekemään innovaatioita voitonansaitsemismielessä.
- Sääntöjen tulee edistää kilpailua, turvata tietojen riittävä saatavuus ja mahdollistaa tehokas riskienhallinta.

Sääntöjen tulee myös taata, että hallituksen toimet eivät heikennä vaan pikemminkin tukevat markkinoiden toimintaa.

- Hallituksen toimia tulee rajoittaa asianmukaisin säännöin ja institutionaalisin tekijöin.
- Säännöt tehostavat finanssipolitiikkaa ja vähentävät voitontekomahdollisuuksia. Esimerkkeinä mainittakoon tilintarkastussäännöt, julkisia hankintoja koskevat säännöt ja kustannus-hyötyanalyysit julkisista toimista ja sääntelystä päätettäessä.
- Säännöt myös varmistavat finanssipolitiikan vakauden estämällä satunnaiset alijäämien, verolakien ja meno-ohjelmien muutokset.
- Budjettikäytännöt ja finanssipolitiikkaa koskevat säännöt estävät meno- ja alijäämävintoutumien synnyn poliittisessa prosessissa. Tällaiset vinoutumat voivat kasvattaa julkisen sektorin liian suureksi ja heikentää julkisen talouden vakautta ja kestävyyttä.

Eri politiikkalohkojen keskinäiset vaikutukset ja sääntely ovat tärkeitä ja edellyttävät sääntöjen ja institutionaalisten tekijöiden kattavaa uudistamista.

- Finanssipolitiikan kustannuksia ja hyötyjä tulee arvioida huolellisesti. Ne voivat olla erilaisia sen mukaan, millaisessa institutionaalisessa järjestelmässä politiikkaa toteutetaan.
- Finanssipoliittisten sääntöjen puuttuminen murentaa julkisen talouden kurinalaisuutta ja siten rahapolitiikan uskottavuutta, vaikka keskuspankki olisikin itsenäinen. Vastaavanlaisia riippuvuusuhteita on esimerkiksi finanssi- ja työmarkkinapolitiikan ja finanssi- ja kilpailupolitiikan välillä.
- Markkinasäännöt rajoittavat finanssipolitiikkaa ja päinvastoin: omistusoikeuden suojan tulisi voida estää verotus, joka on niin kireä, että se merkitsee käytännössä omaisuuden pakkolunastusta. Subventoidut julkiset palvelut voivat haitata tai jopa eliminoida yksityisten markkinoiden toimintaa.

2 Finanssipolitiikka ja pitkän aikavälin kasvu

Kasvun määräävät pääomanmuodostus, tekninen kehitys, työllisyys ja säästöt

Taloukasvua käsittelevän aiemman kirjallisuuden mukaan ainoastaan väestön kasvu ja tekninen kehitys määräävät eksogeenisesti tuotannon pitkän aikavälin kasvuvauhtia. Talouspolitiikan muutokset voivat vaikuttaa tuotannon tasapainotasoon (esimerkiksi pääomainvestointeja ja työvoiman tarjontaa lisäämällä) mutta eivät pitkän aikavälin kasvuvauhtiin.

Uudemmassa endogeenista kasvua käsittelevässä kirjallisuudessa sitä vastoin pitkän aikavälin kasvua selitetään myös muiden osatekijöiden avulla. Näihin kuuluu esimerkiksi tietoa tuottava

sektori, jossa pääoma määritellään laajasti siten, että se kattaa inhimillisen pääoman ja tiedon leviämisen, tai jossa pääoman kertymisellä oletetaan olevan suuria positiivisia ulkoisvaikutuksia. Investoinneilla yhteen sektoriin voi olla positiivisia kerrannaisvaikutuksia inhimillisen ja fyysisen pääoman tuottavuuteen muilla toimialoilla. Yhden yrityksen investoinnit tietokoneisiin mahdollistavat tietotekniikan perustaitojen leviämisen ja saattavat edistää tietokoneiden käyttöä muissa yrityksissä ja muilla sektoreilla.

Tässä uudemmassa kirjallisuudessa tarkastellaan kasvuun vaikuttavia tekijöitä (investointeja fyysiseen ja inhimilliseen pääomaan, teknistä kehitystä, työllisyyttä ja säästämistä) ja todetaan finans-

sipolitiikan muutoksien voivan vaikuttaa näitä muuttujia koskeviin talouden toimijoiden päätöksiin ja siten pitkän aikavälin kasvuvauhtiin. Sellaiset julkisten menojen ja verotuksen muutokset, jotka lisäävät investointien ulkoisvaikutuksia, kasvattavat inhimillistä pääomaa tai luovat tietoa, voivat vaikuttaa tuotannon tasoon ja kasvuvauhtiin.

On syytä korostaa, että finanssipolitiikka voi vaikuttaa kasvuun ainoastaan silloin, kun se on osa laajaa, tarkoituksenmukaista politiikkakokonaisuutta. Terve julkisen talouden rahoitusasema tukee makrotaloudellista ympäristöä, jossa vakautteen tähtäävän keskuspankin tehtävä helpottuu tuntuvasti. Tämä puolestaan turvaa suotuisat edellytykset kasvua tukeville säästöille ja investoinneille. Finanssipolitiikka edistää työllisyyttä ja innovaatioita tehokkaimmin silloin, kun työmarkkinoita, kauppaa tai kilpailua koskevat vähemmän suotuisat käytännöt ja sääntely eivät vie siltä pohjaa. Näitä finanssipolitiikan ja pitkän aikavälin

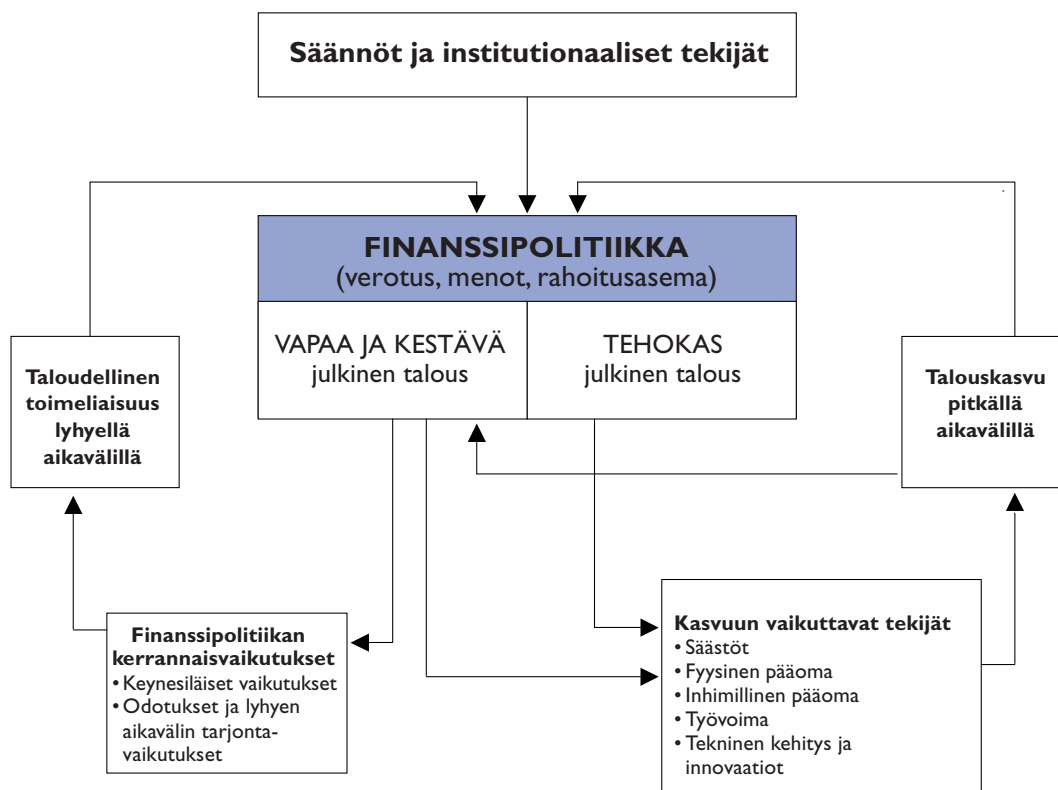
kasvun välittymiskanavia ja perusräippuvuuksia kuvataan kaaviossa I.

Finanssipolitiikka, pääomanmuodostus ja tekninen kehitys

Valtio on perinteisesti pyrkinyt edistämään pääomanmuodostusta ja erityisesti julkisen infrastruktuurin, kuten maanteiden, liikenneyhteyksien tai vesijohto- ja viemäriverkkojen, rakentamista. Valtion mukanaoloa näissä hankkeissa on perusteltu kahdella tapaa. Ensinnäkin infrastruktuuria on usein pidetty luonnollisena monopolina, jossa yksityiset yritykset saattaisivat veloittaa monopolihintoja ja siten mahdollisesti aikaansaiivat suurta tehottomuutta. Toiseksi infrastruktuurin kulutusta on toisinaan vaikea valvoa, joten yksityinen omistus ei olisi mahdollista. Viime vuosina valtion asema infrastruktuurin ainoana ylläpitäjänä on asetettu kyseenalaiseksi samalla, kun on saatu paljon kokemuksia julkisen sääntelyn ja

Kaavio I.

Finanssipolitiikan ja talouskasvun ja taloudellisen toimeliaisuuden väliset yhteydet

valvonnan alaisen infrastruktuurin toimittamisesta ja ylläpidosta yksityisin voimavaroin.

Teollistuneista maista on saatu kohtuullisen paljon näyttöä julkisten investointien positiivisista vaikutuksista kasvuun. Julkiset investoinnit voivat kuitenkin syrjäyttää yksityisen sektorin investointeja reaali-pääomaan joko suoraan korvaamalla ne tai rahoituksen kautta, jolloin pääomakustannusten nousu tekee säästöjen joustamattoman tarjonnan vuoksi yksityiset projektit kannattamattomiksi. Yksityisten investointien julkinen tukeminen verotuksellisin kannustimin voi myös edistää pääomanmuodostusta enemmän kuin markkinaehtoisesti tapahtuisi. Vastakkainen vaikutus kasvuun aiheutuu kuitenkin tarpeesta rahoittaa julkista toimintaa verovaroin. Tarkasteltaessa yksityisten yritysten vaikutusta reaali-pääoman muodostukseen on otettava huomioon, että yritysten tuloverotus lisää pääomakustannuksia, mikä vähentää pääoman nettotuottoa. Tämä voi puolestaan estää reaali-pääoman kertymisen. Monissa tutkimuksissa on todettu, että investointien suhde pääomakustannuksiin on itse asiassa merkittävässä, joskaan ei erittäin suuressa määrin negatiivinen erityisesti lyhyellä aikavälillä.

Inhimillisen pääoman kertymistä pidetään yleensä osana kasvun ydintä. Erittäin ammattitaitoiset työntekijät ovat välttämättömiä varsinkin maissa, jotka hyödyntävät uusinta tekniikkaa. Valtio on perinteisesti suosinut inhimillisen pääoman muodostusta kohdentamalla varoja opetukseen, kuten kouluihin, yliopistoihin, työpaikka- tai aikuiskoulutukseen. Koulutuksesta vastaa joko valtio suoraan tai yksityinen taho julkisen rahoituksen (tai tuen) avulla. Joka tapauksessa julkinen koulutustuki näyttää olevan välttämätöntä niille, joiden luotonsaantimahdollisuudet ovat rajalliset. Näihin kuuluvat esimerkiksi lapset tai vanhemmat, joilla ei ole luotonsaannin edellyttämiä tuloja taikka vakuuksia optimaalisen yksityisen koulutuksen rahoittamiseksi.

Luotettava empiirinen aineisto viittaa pääasiassa siihen, että inhimillisen pääoman kertymisellä on merkittävä vaikutus kasvuun. Empiirisissä tutkimuksissa on myös todettu, että valtion taloudellisella panostuksella koulutukseen on huomattava vaikutus tulevaan talouskasvuun. Jos julkisten koulutusmenojen kasvua kuitenkin rahoitetaan

työn verotusta kiristämällä, nettovaikutus inhimillisen pääoman investointeihin saattaakin olla negatiivinen riippuen siitä, kuinka progressiivista työn verotus on. Mitä progressiivisempi verojärjestelmä on, sitä vähemmän se todennäköisesti kannustaa investoimaan koulutukseen, koska verotus voi vähentää koulutuksen tuottoa enemmän kuin julkinen tuki vähentää koulutusinvestointien kustannuksia.

Finanssipolitiikka voi myös edistää teknistä kehitystä ja innovaatioita ja siten vauhdittaa talouden kasvua. Investoinnit tutkimukseen ja kehitykseen vaikuttavat tekniseen muutokseen ja innovaatioihin keskeisesti. Yksityisten tutkimus- ja kehitysinvestointien riittämättömyyteen on kaksi keskeistä syytä, jotka voivat oikeuttaa valtion osallistumisen näihin investointeihin. Ensinnäkään yksityiset investoijat eivät yleensä ota huomioon positiivisia kerrannaisvaikutuksia talouden muihin sektoreihin, minkä vuoksi julkisten investointien lisääminen saattaa olla yhteiskunnan kannalta toivottavaa. Toiseksi yksityiset talouden toimijat eivät ehkä pysty estämään muita hyödyntämästä tutkimukseen ja kehitykseen tehtyjen investointien tuloksia eivätkä sen vuoksi investoi riittävästi. Julkisen sektorin panostus joko suorana rahoituksena tai epäsuorasti verotuksellisin kannustimin voi tuoda tutkimus- ja kehitystoiminnan investoinnit lähemmäksi yhteiskunnallista optimia. Tutkimuksen ja kehityksen julkisessa tuessa piilee kuitenkin myös vaaroja. Hallitukset ovat tiedonsaannin kannalta epäedullisessa asemassa eivätkä välttämättä tue tuottoisimpia tutkimusaloitteita. Lisäksi julkiset tutkimus- ja kehitysinvestoinnit eivät ehkä ole pelkästään tuottamattomia, vaan energiaa ja resursseja saatetaan niiden vuoksi jopa suunnata pois kannattavista kohteista. Tämä puolestaan vähentää innovaatioita ja kasvua.

Teollistuneista markkinatalousmaista saatu empiirinen aineisto viittaa tutkimuksen ja kehittämisen merkittävään asemaan kasvun edistäjänä. Aineiston perusteella yksityiset investoinnit tutkimukseen ja kehitykseen näyttävät tätä nykyä olevan useimmissa maissa optimaalista pienemmät.

Finanssipolitiikan näkökulmasta julkisten menojen suuntaaminen uudelleen fyysisen ja inhimillisen pääoman kartuttamiseen, koulutuksen priorisointi sekä tutkimuksen ja kehityksen merki-

Kehikko 2.

Julkisen talouden kasvuvaikutus: EU:n kasvustrategia¹

Eurooppa-neuvosto asetti Lissabonissa pitämässään kokouksessa Euroopan unionille uuden strategisen päämäärän ”... siitä on tultava maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietopohjainen talous, joka kykenee ylläpitämään kestäväää talouskasvua, luomaan uusia ja parempia työpaikkoja ja lisäämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta”. Julkinen talous voi osaltaan tukea tätä tavoitetta edistämällä kasvua ja työllisyyttä seuraavien kolmen kanavan kautta: tukemalla makrotalouden vakautta terveen julkisen talouden avulla, muokkaamalla vero- ja etuusjärjestelmiä työntekoa suosivaan suuntaan ja suuntaamalla julkisia varoja uudelleen fyysisen ja inhimillisen pääoman kartuttamiseen. Painopistealueen laajentaminen julkisen talouden vakauden saavuttamisesta siten, että yleensäkin painotetaan julkisen talouden mahdollisuuksia vaikuttaa kasvuun ja työllisyyteen, merkitsee uutta vaihetta EMUn finanssipoliittisessa ohjelmassa.

Terveen julkisen talouden ylläpitäminen. Nyt, kun terveen julkisen talouden rahoitusaseman saavuttamiseen on pyritty monien vuosien ajan, haasteena on toteuttaa tämä tavoite ja säilyttää terve rahoitusasema samalla, kun kevennetään verorasitusta (erityisesti matalapalkkatyöstä), vahvistetaan julkisia investointeja fyysiseen, inhimilliseen ja tietopääomaan ja valmistaudutaan väestön ikääntymisen vaikutuksiin julkisessa taloudessa.

- Lyhyen aikavälin haasteet: Ottaen huomioon vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimukset neuvosto ja komissio vahvistavat, että suhdanteita myötäilevää finanssipolitiikkaa tulee välttää erityisesti tiukan menokontrollin keinoin. Neuvosto ja komissio ovat yhtä mieltä siitä, että julkisen talouden suhdannekorjattu rahoitustasapaino on hyödyllinen apuväline finanssipolitiikan arvioinnissa. Komissio jatkaa julkisen talouden rahoitusaseman suhdannekomponentin määrittämisessä käytettävän menetelmän kehittelyä edelleen yhteistyössä EU:n talous- ja rahoituskomitean (Economic and Financial Committee) ja taluspoliittisen komitean kanssa (Economic Policy Committee).
- Keskipitkän aikavälin haasteet: Veroja ja menoja koskevat uudistukset on suunniteltava siten, että verotusta voidaan keventää pysyvästi ja että uudistusten kasvu- ja työllisyysvaikutus voidaan maksimoida. Tämä edellyttää, että veronkevennyksiä tuetaan julkisten menojen tiukalla kontrollilla ja tarvittaessa leikkauksilla. Varsinkin työmarkkinoiden jäykkyyksien poistamiseen tulee puuttua. Julkisen velan supistaminen, verotuksen keventäminen ja julkisten investointien rahoittaminen keskeisillä aloilla tulee tasapainottaa keskenään ja jaksottaa tarkoituksenmukaisesti. Tasapainottaminen voidaan toteuttaa eri tavoin jäsenvaltioiden erityisolojen ja prioriteettien mukaan.
- Pitkän aikavälin haasteet: Neuvosto ja komissio katsovat, että selviytyminen väestön ikääntymisestä johdetuista taloudellisista ja finanssipoliittisista vaikutuksista edellyttää kolmiosaista strategiaa. Strategiassa tulisi voida yhdistää sopivalla tavalla entistä nopeampi julkisen velan vähentäminen, (etenkin naisten ja ikääntyvien) työllisyysasteen nostaminen ja eläkejärjestelmien uudistaminen siten, että niiden taloudellinen pohja pysyy terveenä ja että julkisten eläkejärjestelmien rahastointia lisätään. Ecofin-neuvosto aikoo tehostaa julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyuden seurantaa erityisesti monenvälisen valvonnan ja vakaus- ja lähentymisohjelmien yhteydessä.

Verotus- ja etuusjärjestelmien muuttaminen työntekoa suosiviksi. Verotusjärjestelmiä on jossakin määrin onnistuttu muuttamaan entistä enemmän työntekoa suosiviksi keventämällä työhön kohdistuvaa verotusta ja alentamalla marginaaliveroastetta. Työhön kohdistuva kokonaisverotus (verot ja sosiaaliturvamaksut) on kuitenkin monissa jäsenvaltioissa edelleen kireä kansainvälisesti katsottuna, ja uudistukset ovat joissakin maissa jääneet vähäisiksi. Etuusjärjestelmien muuttaminen työntekoa suosiviksi on ollut paljon hitaampaa, ja muutokset ovat olleet suhteellisen pieniä. Ainoastaan muutamat jäsenvaltiot ovat kehittäneet palkkoja täydentäviä etuuksia matalapalkkaisten ansiotulojen lisäämiseksi. Neuvosto kehottaa jäsenvaltioita tarvittaessa kiirehtimään verotus- ja etuusjärjestelmien uudistuksia, sillä tavoitteena on tehdä työntekoa kannattavaksi ja hillitä työttömyysloukkujen syntymistä.

Julkisten menojen suuntaaminen uudelleen fyysisen ja inhimillisen pääoman kartuttamiseen. Viimeaikainen kehitys osoittaa, että julkisten investointien supistuminen on pysähtynyt ja että nämä investoinnit ovat joissakin maissa alkaneet lisääntyä. Tämä kehitys on ollut myönteistä, sillä samalla on pyritty lisäämään tehokkuutta markkinamekanismien käyttöönoton myötä. Etusija julkisen talouden uudistuksissa on annettava koulutukselle sekä tutkimukselle ja kehitykselle. Panostus fyysisen ja inhimillisen pääoman kartuttamiseen edellyttää suureksi osaksi menojen kohdentamista uudelleen. Neuvosto kehottaa jäsenvaltioita jatkamaan tasapainoisesti menojen uudelleenarviointia, verotuksen uudistamista ja muita rakenteellisia toimia. Ainoastaan tällaisen kattavan strategian avulla EU pystyy vastaamaan Lissabonin kokouksen asettamiin haasteisiin.

¹ Keskeiset kohdat perustuvat raporttiin, jonka komissio ja Ecofin-neuvosto yhdessä laativat Tukholmassa 23.–24.3.2001 kokoontuneelle Eurooppa-neuvostolle.

tyksen painottaminen ovat EU:n kasvustrategian keskeisiä näkökohtia (ks. kehikko 2, jossa strategiaa selostetaan).

Finanssipolitiikka ja työllisyys

Finanssipolitiikan vaikutus työllisyyteen on monimutkainen kysymys, ja julkisen sektorin osallistumisesta koituvia kannustavia ja haitallisia vaikutuksia on punnittava tarkoin. Esimerkiksi taroituksenmukainen työttömyyskorvausjärjestelmä ei merkitse vain tärkeää turvaverkkoa, vaan antaa myös mahdollisuuden etsiä pidempään tuottavinta työtä. Tämä saattaa kuitenkin pidentää työttömyysaikaa, millä voi olla kerrannaisvaikutuksia talouden tuotantopotentiaaliin, koska pitkäaikainen työttömyys merkitsee inhimillisen pääoman heikkenemistä.

Sosiaalietuuksien mahdolliset haittavaikutukset tulevat selvimmin näkyviin siinä, miten nämä etuudet vaikuttavat työn tarjontaan. Monessa yhteydessä on todettu, että työttömyyskorvausten maksaminen ehdoitta tai rajoituksitta on keskeinen työntekoon kannustamaton tekijä. Työttömyyskorvaukset voivat myös vähentää painetta uudistaa tehottomia työmarkkinoita, joilla vallitsee suuri työttömyys. Lisäksi julkisilla eläkejärjestelmillä on merkittäviä vaikutuksia työvoiman tarjontaan (ks. kehikko 3, jossa kerrotaan eläkejärjestelmien uudistuksen mahdollisista vaikutuksista kasvuun määrääviin tekijöihin). Aikaisesta eläkkeelle siirtymisestä seuraavat vähäiset taloudelliset haittavaikutukset tai jopa aktiivinen kannustaminen eläkkeelle siirtymiseen mahdollisimman varhain ovat vähentäneet työvoiman tarjontaa. Mahdollisuus siirtyä eläkkeelle varhaisessa vaiheessa ei myöskään kannusta ylläpitämään ammattitaitoa ja sitoutumaan elinikäiseen oppimiseen. Lisäksi varhaisen eläköitymisen kannustaminen voi helpottaa työvoimasta eroon pääsemistä, vaikka irtisanominen olisikin erittäin vaikeaa. Näin ollen yritykset, joilla on tarvetta vähentää työvoimaa, pyrkivät eroon iäkkäämmistä työntekijöistään. Nämä saattavat kuitenkin olla muita kokeeneempia eivätkä tuottamattominta työvoimaa.

Työmarkkinapolitiikka voi oikein suunniteltuna ja toteutettuna parantaa työvoiman tarjontaa ja kysyntää ja siten nostaa työllisyysastetta. Koulu-

tusohjelmat voivat helpottaa ammattitaidon ylläpitoa ja kehittämistä ja vähentää näin ammatillisia kohtaanto-ongelmia ja pitkäaikaistyöttömyyteen liittyvää inhimillisen pääoman rapautumista. Haasteena on myös vaikeasti työllistettävien, kuten vähän koulutettujen, pitkäaikaistyöttömien ja iäkkäiden työntekijöiden, uudelleen sijoittaminen työmarkkinoille.

Kaikkia näitä julkisen työvoimapolitiikan mahdollisia myönteisiä vaikutuksia ei voida arvioida otamatta huomioon niiden rahoittamiseen tarvittavien verojen vaikutusta. Työhön kohdistuvat verot ja myös sosiaaliturvamaksut, joilla työvoimapolitiikkaa pääasiassa rahoitetaan, lisäävät työvoimakustannuksia ja muodostavat kiilan (työnantajan maksaman) bruttopalkan (työntekijän käteen saaman) nettopalkan väliin. Silloin kun työnantajien on työmarkkinajäykkyysien takia kannettava kireän verotuksen kustannukset, ne pyrkivät vähentämään työvoiman kysyntää. Tuottajien vähentämää työpaikkojen määrää mitataan työvoiman kysynnän joustavuudella suhteessa reaaliin työvoimakustannuksiin. Tämä joustavuus ei keskimäärin näytä olevan kovin suuri, mutta sen arvioidaan olevan suurempi vähän koulutettujen tapauksessa, sillä nämä ovat korvattavissa reaali-pääoman ja rationalisoinnin kautta helpommin kuin ammattitaitoinen työvoima. Verotus voi vaikuttaa haitallisesti myös työvoiman tarjontaa koskeviin päätöksiin, jos verorasitus johtaa siihen, että työntekijä saa nettomääräisesti entistä vähemmän palkkaa. Empiirinen aineisto osoittaa, että verotuksen vaikutukset työvoiman kysyntään ovat suuremmat kuin sen vaikutukset työvoiman tarjontaan.

Käytettävissä olevien empiiristen tietojen perusteella voidaan luotettavasti päätellä, että yleensäkin työn kireä verotus ja anteliaat etuusjärjestelmät ovat yhdistelmä, joka ei kannusta työntekoon. Tällaiset kannustinvääristymät kohdistuvat yleensä voimakkaimmin vähän koulutettuihin ja matalapalkkaisiin. Näiden ryhmien efektiivinen marginaaliveroaste eli tulonlisäyksestä veroina ja etuuksina menettämä osuus on lähellä 100:aa prosenttia ja monessa euromaassa jopa enemmän tiettyissä palkkaluokissa (ns. työttömyysloukku).

Vero- ja etuusjärjestelmien uudistaminen entistä enemmän työllisyyttä suosiviksi on myös kes-

Kehikko 3.

Eläkejärjestelmien uudistaminen ja kasvuun vaikuttavat tekijät

Rahastoimattomien eläkejärjestelmien (pay-as-you-go systems) uudistaminen voi tukea kasvua

Kun tietoisuus väestön ikääntymisen talous- ja finanssipoliittisista vaikutuksista on lisääntynyt, julkisesti rahoitettujen eläkejärjestelmien uudistamista on alettu käsitellä laajasti monissa teollisuusmaissa. Ikääntymisen vaikutukset huolettavat erityisesti niitä euroalueen maita, joissa vanhushuoltosuhteen ennakoidaan kaksinkertaistuvan tulevina vuosikymmeninä (ks. tarkempia tietoja heinäkuun 2000 Kuukausikatsauksen artikkelista ”Väestön ikääntyminen ja finanssipoliittikka euroalueella”). EU:n talouspoliittisen komitean (Economic Policy Committee) ikääntymistä koskevan raportin mukaan ikääntyminen kasvattaa euroalueen julkisten eläkemenojen nykyistä, keskimäärin 11,2 prosentin osuutta BKT:stä yli 4 prosenttiyksikköä tulevina vuosikymmeninä. Tästä aiheutuu suuri finanssipoliittinen rasite nykyisille ja tuleville sukupolville, ellei uudistuksia toteuteta nopeasti. Rahastoimattomia järjestelmiä voidaan yleisesti uudistaa kahden lähestymistavan mukaisesti. Parametriuudistuksilla nykyisiä järjestelmiä voidaan sopeuttaa ympäristön muutoksiin ja systeemiudistuksilla järjestelmien rahoitusta voidaan monipuolistaa. Molemmat lähestymistavat tukevat kasvua parantamalla julkisen talouden kestävyttä ja tehokkuutta.

Parametriuudistukset

Parametriuudistukset vaikuttavat rahastoimattomien järjestelmien kannattavuuteen niiden muutosten kautta, joita eläkemaksuja ja -etuuksia määritteleviin parametreihin tehdään.

- Tällaiset uudistukset parantavat eläkejärjestelmän ja yleensäkin julkisen talouden kestävyttä. Julkisen talouden kestävyys puolestaan vaikuttaa positiivisesti makrotaloudelliseen vakauteen ja investointi-ilmaperiin.
- Nostamalla tosiasiallista eläkeikää ja edistämällä ikääntyvien osallistumista työmarkkinoille parametriuudistukset voivat lisätä työvoiman tarjontaa.
- Entistä pitempi aika työelämässä lisää myös työntekijöiden ja yritysten kannustimia inhimillisen pääoman kartuttamiseen. Inhimillisen pääoman kasvun katsotaan edistävän tuottavuutta.
- Uudistusten jatkaminen voi selkeyttää eläkemaksujen ja -etuuksien välistä todellista yhteyttä ja siten keventää työn verotusta, mikä puolestaan vaikuttaa positiivisesti työvoiman tarjontaan ja kysyntään. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa työtulon merkityksen vahvistaminen eläkelaskennassa tai sellaisen laskennallisen tilinpitokäytännön käyttöönotto, jossa eläkemaksut suoraan yhdistetään tulevaisuudessa maksettaviin etuuksiin.

Systeemiudistukset

Systeemiudistukset tukevat eläkerahoitusta sisällyttämällä järjestelmään täysin rahastoidun lisäosuuden.

- Parametriuudistusten tavoin eläkerahoituksen monipuolistaminen parantaa julkisen talouden kestävyttä ja yleistä taloudellista ilmapiiriä.
- Rahastoitujen järjestelmien käyttöönoton odotetaan lisäävän säästämistä, mikä kasvattaa investointien rahoittamiseen tarvittavia resursseja.
- Rahoitusvarojen kasvu merkitsee rahoitusmarkkinoiden syvenemistä. Tällä on suotuisia kasvuvaihtuoksia, jotka johtuvat pääoman allokoinnin tehostumisesta ja rahoituksen välityksen kustannusten pienemisestä.
- Kun eläkejärjestelmiin osallistuvat kokevat eläkemaksujensa rahastoitavan osuuden säästökseen eivätkä veroksi, työtulon verotukseen liittyvät negatiiviset vääristymät vähenevät ja työvoiman tarjonta ja kysyntä kasvavat.

Viimeaikaiset kokemukset

Eläkejärjestelmiin liittyvä ongelma on hyvin tiedostettu, ja monien uudistusten tarve tunnustetaan yksimielisesti. Kaiken kaikkiaan euroalueen eläkejärjestelmien uudistamisessa ei ole kuitenkaan edistytty odotuksen mukaisesti ja monissa maissa ratkaisevien muutosten lykkääminen on ilmeistä. Lisäksi rahastoitujen eläkejärjestelmien edellyttämän lainsäädännön ja finanssipoliittisen rakenteen puuttuminen useissa jäsenvaltioissa vaikeuttaa yksityisen eläkesäästämisen kasvua.

keinen osatekijä EU:n strategiassa, jolla pyritään lisäämään julkisen rahoituksen kasvuaikutusta.

Finanssipolitiikka ja säästäminen

Kaikki investoinnit joudutaan rahoittamaan säästämällä. Säästöt tulevat suurimmaksi osaksi kotimaan taloudesta, ja ulkomaiset säästöt yleensä vain täydentävät kotimaisia. Kotimaan taloudesta yksityinen sektori on selvästi tärkein säästöjen lähde.

Tulonsiirrot kotitalouksille, mukaan lukien sosiaaliturvamaksut, ovat pääasiallisin kanava, jonka kautta julkinen kulutus vaikuttaa yksityiseen säästämiseen. Tässä yhteydessä on muistettava, että tulonsiirroilla voi olla negatiivinen vaikutus säästämiseen.

Eläkkeet ovat nykyisin julkisten etuusjärjestelmien merkittävin erä, ja tulevaisuudessa on odotettavissa näiden menojen huomattavaa kasvua, jos nykyinen eläkepolitiikka jatkuu. Tosiasiallisen eläkkeelle siirtymisen lykkääminen tuonnemmaksi ja rahastoivien eläkejärjestelmien käyttöönotto merkitsisivät vanhuudenturvaan liittyvän säästämisen lisääntymistä. Tällä on todennäköisesti positiivinen vaikutus kokonaissäästämiseen.

Kaiken kaikkiaan empiirisen aineiston perusteella voitaneen suhteellisen luotettavasti päätellä, että suurta julkista sektoria rahoittavalla kireällä verotuksella on yleensä negatiivinen vaikutus säästämiseen ja siten investointeihin ja kasvuun. Samoin kuin työn verotukseen ei kannusta työnteokoon, ei myöskään säästämisen verotus kannusta säästämiseen vaan rohkaisee kuluttamaan. Yritysten tuloverotus, mutta myös muu pääomaverotus, vähentää todennäköisesti selvimmin yksityistä säästämistä, koska säästämisen nettotuoto pienenee.

Pienet ja vakaat alijäämät ja kestävä julkisen talouden rahoitusasema tukevat kasvua pitkällä aikavälillä

Terveellä julkisella taloudella on todennäköisesti positiivisia vaikutuksia kokonaissäästämiseen ja investointeihin. Jos julkiset investoinnit pysy-

vät ennallaan, merkitsee alijäämien supistuminen julkisen sektorin säästöjen kasvua. Jos yksityisen säästämisen supistuminen ei kokonaan kumoa julkisen sektorin säästämisen kasvua, kokonaissäästäminen lisääntyy. Tämä puolestaan vilkastuttaa yksityisiä investointeja, koska säästöt ovat entistä suuremmat ja reaalikorot aiempaa alhaisemmat. Julkisen sektorin rahoitusaseman kohe-
nemisen vaikutus kokonaissäästämiseen riippuu kuitenkin ratkaisevasti siitä, missä määrin julkinen ja yksityinen säästäminen korvaavat toisiaan. Vaikka käytettävissä olevat empiiriset tiedot eivät olekaan täysin vakuuttavia, niissä yleensä hy-
lätään hypoteesi, jonka mukaan yksityinen säästäminen korvaa täysin julkisen sektorin alijäämäsyyden. Näin ollen julkisen talouden alijäämän pieneneminen yleensä lisää kokonaissäästämistä ja parantaa pitkän aikavälin kasvunäkymiä.

Haitallisten kasvuaikutusten voidaan odottaa muodostuvan suuriksi, jos julkisen talouden alijäämä johtaa huomattavaan julkisen talouden velkaantumiseen ja murentaa luottamusta valtion maksukykyyn pitkällä aikavälillä. Jos julkista taloutta ei pidetä kestäväenä, valtio joutuu maksamaan entistä suuremman riskipreemion julkisen velan koroissa, mikä puolestaan kasvattaa julkisen talouden alijäämää. Kasvava osa säästöistä sijoitetaan tällöin valtionvelkaan eikä yksityisiin investointeihin (ns. syrjäytymisvaikutus).

Suuret alijäämät ovat paitsi kestäättömiä, heikentävät säästämistä ja murentavat sijoittajien luottamusta myös toista kautta. Jos suuri julkinen velka herättää pelkoa maan joutumisesta rahoituskriisiin vaikka myöhemminkin tulevaisuudessa, rahoitusjärjestelmän epävakauden riskin koetaan kasvavan. Epävakauden riski puolestaan vähentää säästämistä ja sijoittamista. Tällaisessa tilanteessa hintamekanismi sijoituspäätöksiä ohjaavana välineenä ei enää ole yhtä merkityksellinen kuin aiemmin, koska sijoittajat eivät tiedä, merkitseekö hintakehitys epävakautta vai voiton-
saantimahdollisuuksia.

Kun julkisen talouden kestävydestä on epäilyjä, valtio joutuu lyhyessä ajassa kiristämään verotusta tai leikkaamaan menoja, mikä vähentää finanssipolitiikan vakautta ja ennustettavuutta. Ääritapauksessa valtiolla saattaa olla edessään likvideettiongelma, joka vaikeuttaa valtion ydin-

tehtävien asianmukaista hoitoa (esimerkiksi valtion palkkoja ei makseta tai huoltotöitä ei tehdä). Toisin sanoen julkisen talouden kestävä rahoitusasema todennäköisesti murentaa finanssipolitiikan tehokkuutta.

Johtopäätös siis on, että kestävä ja tehokas finanssipolitiikka edistää talouskasvua, kuten EU:n kasvustrategiassa todetaan. Tällainen finanssi-

politiikka vauhdittaa investointeja ja innovaatioita samalla, kun se minimoi säästämisen, investointien, työnteon ja innovatiivisuuden esteenä olevien kannustinvääristymien haitat. Kevyt julkinen sektori, jossa tuottamaton kulutus on vähäistä, verotusjärjestelmät ovat tehokkaat, julkinen velka on pieni ja tulevaisuuden velvoitteet näyttävät olevan katettu, edistää vahvaa kasvua.

3 Finanssipolitiikan lyhyen aikavälin vaikutukset

Vahvistaakseen kasvua finanssipolitiikan tulee olla paitsi kestävä ja tehokasta myös edistää talouden vakautta lyhyellä aikavälillä. Vaikka yleisesti katsotaan, että finanssipolitiikan tehtävänä on huolehtia tarkoituksenmukaisista kannustimista ja kestävä kasvun edellytyksistä, on kuitenkin oltu paljon vähemmän yksimielisiä finanssipolitiikan mahdollisuuksista ennustettavasti vaikuttaa talouden toimeliaisuuteen lyhyellä aikavälillä.

Suhdanneautomaatiikka on parempi kuin harkinnanvarainen hienosäätö

Finanssipolitiikka voi vaikuttaa talouden toimeliaisuuteen lyhyellä aikavälillä useiden kysyntä- ja tarjontakanavien kautta. Keynesiläiset teoriat painottavat näistä kysyntäpuolen vaikutuksia. Finanssipolitiikan kiristäminen voi tilapäisesti supistaa tuotantoa ja keventäminen puolestaan tilapäisesti kasvattaa tuotantoa kokonaiskysynnän kautta. Julkisten menojen tai verotuksen muutoksista johtuva kysynnän muutos vaikuttaa tuotantoon sen mukaan, miten yksityiset talouden toimijat reagoivat käytettävissä olevien tulojen muutokseen, joka johtuu valtion toimista. Nämä ovat ns. finanssipoliittisia kerrannaisvaikutuksia. Empiiriset tutkimukset tukevat käsitystä, että tällaiset kerrannaisvaikutukset toteutuvat normaalioloissa. Tästä syystä ja käytettävissä olevan aineiston perusteella sekä olettaen, että hallitukset aina tietävät, mitä finanssipoliittisia toimia kulloinkin tarvitaan, keynesiläisen lähestymistavan kannattajat katsovat aktiivisen finanssipolitiikan vakauttavan tuotantoa.

Nämä perustelut ovat kuitenkin kiistanalaisia eivätkä oikeuta ryhtymään harkinnanvaraiseen finanssipoliittiseen hienosäätöön (tai aktiiviseen finanssipoliittiseen kysynnän ohjailuun). Hallituksen on tiedettävä, milloin toimiin on ryhdyttävä ja missä määrin kysyntää on elvytettävä tai hillitettävä. Aktiiviseen finanssipoliittiseen kysynnän ohjailuun liittyy myös merkittäviä toteutusongelmia.

Jos oletetaan, että talouden hidastumiseen johtavaan makrotaloudelliseen häiriöön on tarkoituksenmukaista vastata elvyttävällä politiikalla, tarvittavien toimenpiteiden kanavoiminen hallinnollisen tai lainsäädännöllisen prosessin läpi vie aikaa ja vielä enemmän aikaa kuluu ennen kuin toimenpiteet alkavat vaikuttaa. Siihen mennessä päätöksen aiheuttanut makrotaloudellinen häiriö on jo saattanut väistyä. Toimenpiteistä saattaa tulla suhdanteita kärjistäviä, jos ne osuvat myöhempään noususuhdanteeseen. Sen sijaan suhdanneautomaatiikka vaikuttaa joidenkin tulo- ja menoerien (kuten tuloverot ja työttömyyskorvaukset) välittöminä muutoksina, jotka johtuvat taloudellisen toimeliaisuuden vaihteluista. Ja mikä tärkeintä, suhdanneautomaatiikka voidaan arvioida ennalta ja reagoida vaikutuksiin oikea-aikaisesti. Suhdanneautomaatiikkaa ei myöskään tarvitse muuttaa, eikä siten tehdä lainmuutoksia suhdannetilanteen muuttuessa.

Jos aktiivinen finanssipolitiikka johtaa suhdanteita kärjistävään politiikkaan eikä kysynnän vaihteluiden hillitsemiseen, voi tämä vaikeuttaa myös hintavakauteen tähtäävää rahapolitiikkaa. Jos inflatorinen tai deflatorinen suuntaus vahvistuu,

rahopolitiikalla joudutaan mahdollisesti reagoimaan voimakkaammin kuin olisi tarpeen ilman finanssipoliittista väliintuloa.

Kun finanssipolitiikka on aktiivista, alkuperäisen päätöksen kumoaminen myöhemmin saattaa olla myös vaikeaa, koska ne, joita toteutettu politiikka on hyödyttänyt, saattavat vastustaa päätöksen kumoamista. Tämä voi aikaansaada systemaattisesti keventävän painotuksen finanssipolitiikassa ja johtaa kestävämpään budjettialijäämään myöhemmissä suhdannevaiheissa. Lisäksi aktiivinen finanssipolitiikka todennäköisesti luo epävarmuutta tulevan finanssipolitiikan virituksesta ja hankaloittaa sellaisten odotusten muodostumista, jotka edistävät tuotannon vakauttamista lyhyellä aikavälillä. Näillä tekijöillä voi myös olla haitallisia vaikutuksia finanssipolitiikan kestävyteen, ja ne voivat heikentää talouden pitkän aikavälin kasvunäkymiä.

Suhdanneautomaatiikkaan perustuva finanssipolitiikka näyttääkin luotettavammalta kuin harkinnanvarainen kysynnän ohjailu, kun halutaan hillitä normaalia suhdannevaihtelua. Lisäksi harkinnanvarainen finanssipolitiikka osoittautuu tehokkaaksi keinoksi vaikuttaa ennustettavasti taloudelliseen toimeliaisuuteen vain, jos julkisen talouden kestävyys säilyy. Jos julkisen talouden kestävydestä on epäilyjä, saattaa muiden vaikutusten kuin keynesiläisten kerrannaisvaikutusten merkitys kasvaa.

Odotukset ja lyhyen aikavälin tarjontavaikutukset voivat muokata finanssipoliittisten uudistusten seurauksia lyhyellä aikavälillä

Uudemmat käsitykset, jotka ovat lisänneet epäilyjä aktiivisen finanssipoliittisen kysynnän ohjailun tehokkuudesta, ovat erityisen kiintoisia, kun tarkastellaan julkisen talouden rakenneuudistusten mahdollisia haitallisia vaikutuksia taloudelliseen toimeliaisuuteen lyhyellä aikavälillä. Verrattuna keynesiläisen teorian mukaisiin vaikutuksiin, on erityisesti sellaisilla rakenneuudistuksilla, jotka merkitsevät myös julkisen talouden vakauttamista lyhyellä aikavälillä, todennäköisesti vähäisempiä tai jopa vastakkaisia (ei-keynesiläisiä) vaikutuksia taloudelliseen toimeliaisuuteen.

Odotukset ja lyhyen aikavälin tarjontavaikutukset voivat aikaansaada ei-keynesiläisiä vaikutuksia, joiden vuoksi julkisen talouden vakauttaminen saattaa vaikuttaa ekspansivisesti. Julkisen talouden vakauttamista seuraavat finanssipoliittiset negatiiviset kerrannaisvaikutukset voivat esimerkiksi korvautua kokonaan tai jopa kumoutua, jos yksityinen kulutus kasvaa kotitalouksien tulo-odotusten ja varallisuuden markkina-arvon muutosten myötä. Ensinnäkin julkisen talouden vakauttaminen lisää kotitalouksien odotettavissa olevia, verotuksen jälkeen käteen jääviä tuloja, koska vakauttamiseen liittyvät veronkorotukset ja menojen leikkaukset sallivat verorasituksen keventämisen tulevaisuudessa. Toiseksi reaali-erot todennäköisesti laskevat julkisen talouden uskottavan vakauttamisen ansiosta. Yksityisen varallisuuden markkina-arvo kasvaa, jos markkinakorot laskevat, mikä puolestaan lisää kulutusta.

Finanssipoliittisten toimien vaikutus taloudelliseen toimeliaisuuteen riippuu myös näihin toimiin liittyvistä odotuksista, toimien sisällöstä ja uskottavuudesta. Ei-keynesiläiset vaikutukset ovat tuntuvampia silloin, kun toimet edistävät julkisen talouden kestävyttä, sillä finanssipolitiikan suunnanmuutoksen riski on silloin minimaalinen ja finanssipoliittisten toimien uskottavuus paranee. Hyvinvointiyhteiskunnan menojen, liian anteliaan sosiaaliturvan ja julkisen sektorin työpaikkojen ja palkkojen leikkaukset mainitaan usein tässä yhteydessä. Tällaiset toimenpiteet osoittavat, että hallitus on vakavissaan uudistusten suhteen, sillä niillä ei juuri saavuteta poliittista suosiota. Yleensä ne myös parantavat julkisen talouden kestävyttä.

Aiheeseen liittyvän kirjallisuuden mukaan empiriset havainnot tukevat väitettä, että budjetin sopeuttaminen näyttää onnistuvan kestävästi vakauttamisen tarkoittamalla tavalla menojen leikkausten ja erityisesti liiallisten sosiaalietuuksien sekä julkisen sektorin työpaikkojen vähennysten avulla. Verotuksen kiristämisestä johtuvia ei-keynesiläisiä vaikutuksia on pidetty tärkeinä silloin, kun vakauttaminen on merkittävää ja kun julkista velkaa on paljon. Näiden vaikutusten merkitys korostuu, kun finanssipoliittiset toimet vahvistavat julkisen talouden kestävyttä.

Kaiken kaikkiaan voitaneen todeta, että julkisen talouden ollessa terveellä pohjalla finanssipoliti-

kassa tulisi luottaa suhdanneautomaatiikkaan eikä harkinnanvaraiseen hienosäätöön kokonaiskysynnän suhdannevaihtelun hillitsemiseksi. Terve julkinen talous edistää myös makrotaloudellista vakautta ja helpottaa rahapolitiikasta päättävien työtä hintavakauden ylläpitämiseksi. Ei-keynesiläiset vaikutukset voivat lisäksi vahvistaa julkisen talouden vakauttamiseen ja tehostamiseen tähtäävien finanssipoliittisten rakenneuudistusten

vaikutuksia tuotantoon lyhyellä aikavälillä. Edellytykset ns. positiivisen kierteen syntymiselle ovat olemassa: terve finanssipoliittikka voi parantaa talouden vakautta, kun hinnat ovat vakaat ja julkinen talous kestäväällä pohjalla. Tämä ja finanssipoliittiset rakenneuudistukset voivat puolestaan vahvistaa talouskasvua, mikä taas helpottaa uudistusten jatkamista.

4 Kasvua edistävän finanssipoliittikan säännöt ja institutionaaliset tekijät

Edellä esitettyjen perusteiden mukaan kasvua ja talouden vakautta tukevien finanssipoliittisten sääntöjen ja institutionaalisten tekijöiden avulla tulisi pyrkiä kahteen tavoitteeseen. Ensinnäkin tulisi taata budjettikuri ja säilyttää julkisen talouden kestävyys ja siten edistää makrotalouden vakautta ja epäsuorasti hintavakauden säilymistä. Toiseksi sääntöjen ja institutionaalisten tekijöiden tulisi edistää julkisen sektorin tehokkuutta ja finanssipoliittikan ennustettavuutta ja kannustaa talouden toimijoita asianmukaisesti edistämään kasvua pitkällä aikavälillä.

Ensimmäisen tavoitteen mukaisen pääsyn yhä lähemmäksi vakauteen tähtäävää ja kestäväää julkista taloutta ovat jäsenvaltioille mahdollistaneet EU:n finanssipoliittiset säännöt ja institutionaaliset tekijät. Toisen tavoitteen eli entistä tehokkaamman finanssipoliittikan saavuttamisessa on kuitenkin edistytty hitaammin. Tehokas finanssipoliittikka on yksinomaan jäsenvaltioiden vastuulla, ja toisinaan siihen viitataan puhumalla ”julkisen talouden laadusta”. EU-jäsenvaltiot sopivat Ecofin-neuvostossa finanssipoliittikan strategian peruslinjauksista, joilla julkisen talouden vaikutus kasvuun ja työllisyyteen voidaan maksimoida Eurooppa-neuvoston Lissabonissa asettamien kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Strategian toteuttamiseksi ei kuitenkaan ole riittävästi kannustimia, ja yksi suuri syy tähän on kansallisia sääntöjä ja institutionaalisia tekijöitä koskevien uudistusten puuttuminen.

EU:n nykyiset finanssipoliittiset säännöt ovat taroituksenmukaiset terveen ja vakauteen tähtää-

vän julkisen talouden säilyttämiseksi. EU:n yhtenä keskeisenä huolenaiheena rahaliittoon siirtäessä oli, miten estää euroalueella epäterve ja kestämaton finanssipoliittikka, jollaista oli harjoitettu 1970- ja 1980-luvulla. Tällaisen finanssipoliittikan jatkuminen olisi vaarantanut rahaliiton ja vaurauden. Niinpä hallitukset sopivat ensin Maastrichtin sopimuksessa ja sitä myöhemmin täydentäneessä vakaus- ja kasvusopimuksessa tietyistä budjettikurisäännöistä EU:ssa täyden finanssipoliittisen vastuun jäädessä kuitenkin jäsenmaiden hallituksille.

EU:n finanssipoliittiset säännöt kaiken todennäköisyyden mukaan tukevat edellä mainittua ensimmäistä tavoitetta. BKT:hen suhteutetun 3 prosentin alijäämäkaton ja erityisesti keskipitkän aikavälin finanssipoliittisen tavoitteen eli lähes tasapainoisen tai ylijäämäisen julkisen talouden rahoitusaseman tulisi taata mahdollisuudet terveen finanssipoliittikkaan, jossa suhdanneautomaatiikka voi toimia vapaasti ja tasoittaa tuotannon vaihteluita. Harkinnanvaraiset finanssipoliittiset muutokset eivät saa vaarantaa julkisen talouden kestävyttä pitkällä aikavälillä. Terveen julkisen talouden rahoitusaseman tulisi myös voida lisätä liikkumavaraa verorasituksen keventämiseksi, ainakin sitä mukaa kuin velkaa pystytään ajan mittaan lyhentämään. Hyvin suunniteltu ennaltaehkäisy-, valvonta- ja sanktiojärjestelmä vahvistaa tämän rajoitteen uskottavuutta. Lisäksi julkisen velan BKT-osuudelle perustamissopimuksessa asetettu 60 prosentin katto samoin kuin kielto pelastaa kestämaton velkatilanne julkisin varoin ja kielto käyttää keskuspankkirahoitusta tähtää-

vät julkisen talouden rahoitusaseman tervehdyttämiseen.

Vakaus- ja kasvusopimus ei kuitenkaan tee kansallisia finanssipoliittisia sääntöjä ja institutionaalisia tekijöitä tarpeettomiksi. Kansalliset säännöt ja institutionaaliset tekijät päinvastoin voivat edelleen, kuten niiden tuleekin, tukea kestävä julkista taloutta ja siten täydentää EU:n laajuisia sääntöjä. Kurinalaista finanssipoliittikkaa tukevat kansalliset budjettikäytännöt ovat erityisen tärkeitä pyrittäessä turvaamaan tarkoituksenmukainen budjetin valmistelu ja täytäntöönpano. Jos kansallisilla budjettikäytännöillä voidaan tehokkaasti täyttää finanssipoliittiset sitoumukset, tavoitteista ei niin helposti lipsuta, mikä puolestaan vahvistaa vakaus- ja kasvusopimuksen uskottavuutta. Erityisesti niissä jäsenvaltioissa, joissa paikallishallinto on huomattavan itsenäinen, maiden omat vakaussopimukset määrittelevät yhteisvastuun lopullisesta budjetista kaikilla hallinnon tasoilla. Tämä käytäntö estäisi sen, että keskushallinnon ponnistelut julkisen talouden vakauttamiseksi voitaisiin tehdä tyhjäksi paikallis- tai aluehallinnossa.

Kaiken kaikkiaan perustamissopimuksen ja vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen uuden institutionaalisen järjestelmän osoittautuminen onnistuneeksi ratkaisuksi budjettikurin toteuttamisessa näyttää vahvistavan sääntöjen ja institutionaalisten tekijöiden merkitystä. Julkisen talouden alijäämä on supistunut ja rahoitusasema on tervehtynyt suurimmassa osassa euroalueen maita. Julkisen talouden rahoitusasema on vakautunut ja julkinen velka vähentynyt. Tyytyväisyyteen ei kuitenkaan ole syytä tuudittautua, sillä julkisen talouden tasapainottomuuksia esiintyy yhä eräissä maissa, joskin tasapaino on kohentunut huomattavasti verrattuna muutaman vuoden takaiseen tilanteeseen.

Julkisen talouden rakenneuudistukset

Julkisen talouden rakenneuudistuksissa edistys on ollut hitaampaa. Verotus on keventynyt, mutta kevennykset eivät useinkaan ole osa laajaa uudistusstrategiaa. Veronkevennysten yhteydessä ei

myöskään ole riittävästi karsittu menoja, mikä hidastaa vakaus- ja kasvusopimuksen tavoitteiden saavuttamista joissakin maissa. Näin ollen joidenkin maiden veronalennukset ovat kärjistäneet suhdanteita ja aiheuttaneet nousupaineita hintoihin lyhyellä aikavälillä. Etuusjärjestelmien uudistuksia, joihin kuuluvat muun muassa eläkejärjestelmien kiireellisesti kaivatut parannukset, on enimmäkseen toteutettu vähitellen ja innottomasti. Tästä syystä julkinen sektori ja verorasitus ovat euroalueella paljon suuremmat kuin useimmissa kilpailijamaissa ja työllisyysaste pysyy alhaisena.

Yksi keskeinen syy uudistusten hitauteen on epä-tarkoituksenmukaisissa kansallisissa säännöissä ja institutionaalisissa tekijöissä. Menokehysten uudistaminen on ehkä tärkein alue, johon finanssipoliitiikan muutoksilla voidaan vaikuttaa ja joka kerrannaisvaikutusten kautta mahdollistaa veronkevennysten jatkumisen. On myös ratkaisevan tärkeää yhteensovittaa verotus ja sosiaalietuusjärjestelmä siten, että estetään työllisyyttä ja investointeja haittaavien kannustinloukkujen syntyminen. Jos kyetään kehittämään järjestelmä, jossa toteutuvat yksityisesti hoidetut, rahastoidut eläkejärjestelmät ja julkisen sektorin hyödyke- ja palvelutuotannon laaja yksityistäminen, voidaan luoda edellytykset entistä tehokkaammalle finanssipoliitikalle ja säästää merkittävästi menopuolella. Muina keinoina vahvistaa maiden institutionaalisia rakenteita ja siten parantaa finanssipoliitiikan tehokkuutta mainitaan usein lisäksi finanssipoliitiikan avoimuuden vahvistaminen, finanssipoliitiikan ja sääntelyn tehokkuuden parantamiseksi tarvittavien valvontamekanismien kehittäminen edelleen ja nykyaikaisen tekniikan ja johtamiskäytännön yleistymisen julkishallinnossa.

Lopuksi on syytä korostaa, että finanssipoliittikka koskevat säännöt eivät yksistään riitä lisäämään euroalueen potentiaalista kasvua pitkällä aikavälillä ja että pelkästään finanssipoliitiikan uudistuksilla saavutettaviin tuloksiin ei tulisi kohdistaa epärealistisia odotuksia. Muilla politiikan lohkoilla on merkittäviä puutteita, ja politiikan eri alueiden keskinäinen vaikutus saattaa olla varsin vahvaa.

5 Päätelmät

Tässä artikkelissa on tarkasteltu, mitä mahdollisuuksia on finanssipolitiikan avulla edistää kasvua pitkällä aikavälillä ja mitä vaikutuksia finanssipolitiikalla on taloudelliseen toimeliaisuuteen lyhyellä aikavälillä. Kasvun tukeminen pitkällä aikavälillä edellyttää kestävää ja tehokasta finanssipolitiikkaa. Tällainen finanssipolitiikka vauhdittaa investointeja ja innovaatioita samalla, kun se minimoi säästämistä, investointeja, työntekoa ja innovaatioita ehkäisevien kannustinvääristymien mahdolliset haitat. Tehokas ja kestävä finanssipolitiikka helpottaa myös rahapolitiikasta päättävien tehtävää ylläpitää hintavakautta. Näin voi itse asiassa syntyä positiivinen kierre, jossa uudistukset tukevat finanssipolitiikan tehokkuutta ja kestävyyttä ja luovat vahvan kasvun ja paranevan työllisyyden ympäristön, joka helpottaa uudistusten jatkamista. Julkisen talouden uudistamiseen tähtäävän strategian tavoitteena tulisi aina olla tällainen positiivinen kierre.

Lyhyellä aikavälillä talouden aktiivisuutta tukee suhdanneautomaatiikkaan nojaava terve julkinen talous, joka normaalioloissa edistää taloudellista vakautta. Terve julkinen talous vahvistaa julkisen talouden rahoitusaseman kestävyyttä (ja siten kasvua) ja helpottaa hintavakauteen tähtäävän rahapolitiikan harjoittamista. Lisäksi ei-keynesi-

läiset vaikutukset voivat parantaa finanssipolitiikan rakenneuudistusten vaikutuksia tuotantoon lyhyellä aikavälillä.

Markkinoita ja päätöksentekoa koskevien sääntöjen ja institutionaalisten tekijöiden tulee luoda tarkoituksenmukaisia kannustimia kasvuun ja vakauteen tähtäävien päätösten ja politiikan toteuttamiseksi. EU:n nykyiset säännöt budjettikurista toimivat tällaisina kannustimina ja edistävät tervettä ja kestävä julkista taloutta. Ei ole sattumaa, että julkinen talous on kohentunut merkittävästi kaikissa euroalueen maissa. Sitä vastoin finanssipolitiikan tehokkuuden parantamisessa rakenteellisin uudistuksin on edistytty paljon hitaammin. Vastuun tästä kantavat jäsenmaiden hallitukset. On tärkeää muuttaa sääntöjä ja institutionaalisia tekijöitä euroalueen maissa siten, että hallitukset voivat toimia mahdollisimman tehokkaasti. Tämä mahdollistaa suurten julkisten menojen ja verotukseen liittyvien vääristymien vähentämisen pysyvästi. Kun sääntöjen ja institutionaalisten tekijöiden muutokset toteutetaan muiden uudistusten yhteydessä, maat voivat saavuttaa Lissabonin huippukokouksessa asetetut talouskasvua ja työllisyyttä koskevat kunnianhimoiset tavoitteet.

Euroalueen hyödykemarkkinauudistukset

Kilpailun lisäämiseen ja vääristymien vähentämiseen tähtäävät euroalueen tavara- ja palvelumarkkinoiden rakenneuudistukset tuovat todennäköisesti mukanaan huomattavia etuja ja vähentävät taloudellisiin sokkeihin liittyviä sopeutuskustannuksia. Euroalueen hyödykemarkkinoiden yhdentyminen ja aiemmin suojattujen sektorien avaaminen ovat edistyneet tuntuvasti. Euroalueella on myös onnistuttu merkittävästi vähentämään valtiontukien käyttöä. Paljon on kuitenkin vielä tehtävä tässä artikkelissa käsiteltävien hyödykemarkkinauudistusten edistämiseksi. EKP pitääkin erittäin tärkeänä, että euroalueen tavara- ja palvelumarkkinoiden rakenneuudistusprosessia jatketaan ja kiirehditään.

I Johdanto

Hyödykemarkkinoiden eli tavara- ja palvelumarkkinoiden rakenneuudistuksilla on kaksi päätavoitetta. Ensiksi niillä pyritään tehostamaan kilpailua taloudessa. Kilpailua voidaan lisätä vahvistamalla euroalueen tavara- ja palvelumarkkinoiden yhdentymistä ja purkamalla aiemmin suojattujen sektorien sääntelyä. Toiseksi hyödykemarkkinoiden uudistuksilla pyritään vähentämään mahdollisesti haitallisia vääristymiä, joita valtion eri interventiotimet – esimerkiksi liiallinen valtiontukien käyttäminen – saattavat synnyttää.

Hyödykemarkkinoiden lisääntyvä kilpailu ja vääristymien väheneminen tuovat todennäköisesti mukanaan huomattavia taloudellisia etuja. Ne esimerkiksi laskevat hintoja ja parantavat pitkällä aikavälillä työllisyys- ja kasvunäkymiä, kun kilpailukyky vahvistuu. Lisäksi oikein kohdennetut tavara- ja palvelumarkkinoiden uudistukset voi-

vat lisätä koko talouden joustavuutta ja siten vähentää taloudellisiin sokkeihin liittyviä sopeutuskustannuksia.

Tämän artikkelin alussa luodaan yleiskatsaus hyödykemarkkinauudistusten taloudellisiin etuihin. Koska aihetta tarkastellaan rahapolitiikan kannalta, artikkelissa tarkastellaan erityisesti hyödykemarkkinauudistusten vaikutuksia hintoihin. Koska hyödykemarkkinauudistukset on laaja ja hieman epäyhtenäinen aihe, joka koskee useiden eri alojen kehitystä ja politiikan muutoksia, sitä on tutkittava valikoiden. Tästä syystä artikkelissa keskitytään siihen, miten euroalueella on onnistuttu tehostamaan hyödykemarkkinoiden yhdentymistä, avaamaan verkkotoimialojen kilpailua ja vähentämään valtiontukien käyttöä. Artikkelin lopussa kuvaillaan menettelyjä euroalueen tavara- ja palvelumarkkinauudistusten lisäämiseksi.

2 Hyödykemarkkinoiden uudistamisen taloudelliset edut

Kilpailua lisäävien hyödykemarkkinauudistusten voidaan odottaa vähentävän kustannuksia, supistavan voittomarginaaleja ja tehostavan tuottavuutta esimerkiksi organisaatiomuutosten ja lisääntyneiden innovaatioiden myötä. Tämän oletetaan puolestaan väliaikaisesti hidastavan kuluttajahintainflaatiota. Ajan myötä tuottajat ja kuluttajat sopeutuvat uuteen, aiempaa kilpailullisempaan ympäristöön sekä tarjontapuolen tehostu-

misen seurauksena laskeneisiin hintoihin, jolloin tavaroiden ja palvelujen kysyntä todennäköisesti kasvaa. Kysyntä- ja tarjontapuolen vaikutusten suhteellinen merkitys ja niiden jakautuminen eri taloussektorien kesken määräävät, miten suhteelliset hinnat viime kädessä muuttuvat. Tämä on tärkein hintoihin kohdistuva pitkän aikavälin vaikutus, minkä voidaan odottaa seuraavan tavara- ja palvelumarkkinoiden lisääntyneestä kilpailus-

ta, koska pitkällä aikavälillä kokonaishintatason muutokset määräytyvät pohjimmiltaan rahataloudellisten tekijöiden perusteella.

Kilpailulta suojassa kehittyneille aloille on yleensä ominaista työn heikko tuottavuus. Siksi kilpailun lisääntyminen tällaisilla aloilla johtaa usein aluksi työllisyyden vähenemiseen. Ajan myötä toimialakohtainen työllisyys kuitenkin yleensä kohenee kysynnän kasvaessa. Kun myös muista toimialoista tulee tuotantopanosten halventumisen myötä aiempaa kilpailukykyisempiä, koko talouden työllisyysnäköymät paranevat. Näin hyödykemarkkinauudistusten pitkän aikavälin nettovaikutukset työllisyyteen ovat usein myönteisiä. Työvoiman on kuitenkin sijoitettava uudelleen eri toimialojen sisällä ja niiden välillä. Tätä voidaan helpottaa tarkoituksenmukaisella työmarkkinapolitiikalla, mikä voi myös lisätä osaltaan työmarkkinauudistusten yleistä hyväksyntää.

Hyödykemarkkinoiden kilpailun lisääntymiseen liittyvät kustannusten aleneminen ja innovaatioiden kehittyminen parantavat todennäköisesti sekä uudistuksiin ryhtyneiden toimialojen että koko talouden kilpailukykyä. On vaikea arvioida empiirisesti, mitä etuja hyödykemarkkinoiden uudistamisesta on koko talouden kannalta, ja tähän mennessä onkin tutkittu vain vähän, missä määrin hyödykemarkkinoiden sääntely vaikuttaa makrotaloudelliseen kehitykseen kuten työllisyyteen ja talouskasvuun. On kuitenkin olemassa näyttöä siitä, että kilpailua ja hyödykemarkkinoiden joustavuutta edistävästä politiikasta voi olla huomattavia makrotaloudellisia etuja. Esimerkiksi OECD:n tutkimusten mukaan on olemassa negatiivinen suhde yhtäältä hyödykemarkkinoiden sääntelyn tiukkuuden ja toisaalta työllisyysasteen ja kokonaistuottavuuden kasvun eli taloudellisen prosessin kokonaistehokkuuden lisääntymisen välillä (ks. kehikko 1).¹

Edellä kuvaillut taloudelliset edut soveltuvat kaikkiin talouksiin, mutta euroalueelle joustavat hyö-

dykemarkkinat ovat erityisen tärkeitä. Tämä johtuu siitä, että EMUun osallistuvilla mailla ei voi enää olla omaa raha- ja valuuttakurssipolitiikkaa taloudellisia sokkeja vastaan. Siksi markkinoiden joustavuutta kohentavat kansalliset rakennepoliittiset toimet ovat tulleet entistä tärkeämmiksi. Jos hyödykemarkkinoista tulee rakenneuudistusten myötä aiempaa tehokkaammat ja joustavammat ja jos hinnannuutokset voidaan toteuttaa aiempaa nopeammin, taloudellisiin sokkeihin liittyvät sopeutuskustannukset saattavat pienentyä. Esimerkiksi kysyntäsokit edellyttävät suhteellisten hintojen muuttumista kysynnän mukaan, tuotantotekijöiden uudelleen sijoittumista toimialojen sisällä tai niiden välillä tai kaikkien sopeutusmekanismien yhdistelmää. Tarvittava sopeutuminen tapahtuu todennäköisesti helpommin ja nopeammin, jos hyödykemarkkinoiden sääntely edesauttaa yritysten pääsyä markkinoille ja poistumista niiltä, jolloin talouden voimavarat voivat kohdentua uudelleen nopeasti. Vähentämällä yritysten markkinoille pääsyyn liittyviä kustannuksia esimerkiksi sääntelyä purkamalla edistetään yritysten syntymistä. Kilpailukyvyttömiksi muuttuneiden yritysten poistumista markkinoilta voidaan edistää vähentämällä valtion tukia ja muita järjestelmiä, jotka suojaavat olemassa olevaa markkinarakennetta. Se, mitä vaikutuksia voimavarojen nopeammalla uudelleen kohdentamisella on työttömyyteen, riippuu muun muassa työmarkkinoiden joustavuudesta. Tämä liittyy puolestaan sellaisiin tekijöihin kuin työvoiman työllistettävyyteen sekä sen ammatilliseen ja maantieteelliseen liikkuvuuteen.

Poistamalla hyödykemarkkinoiden rakenteellisia jäykkyksiä voidaan myös tukea EKP:n vakauteen tähtäävää rahapolitiikkaa. Kun tuotantopanosten liikkuvuus hyödykemarkkinauudistusten ansiosta kohenee, talous sopeutuu sokkeihin todennäköisesti aiempaa nopeammin, minkä pitäisi vähentää talouden herkkyyttä. Lisäksi tuotannon potentiaalisen tason ja työllisyyden kasvun parantaminen – mikä on seurausta tuotantotekijöiden aiempaa tehokkaammasta kohdentumisesta, kun yritysten markkinoille pääsyn tai niiltä poistumisen esteitä poistetaan – voi vähentää osaltaan kuhunkin taloudellisen toimeliaisuuden tasoon liittyviä hintapaineita.

¹ Tuottavuuden viimeaikaisesta kehityksestä euroalueella kerrotaan tarkemmin EKP:n Kuukausikatsauksen heinäkuun artikkelissa ”Uusi tieto- ja viestintäteknikka ja tuottavuus euroalueella”.

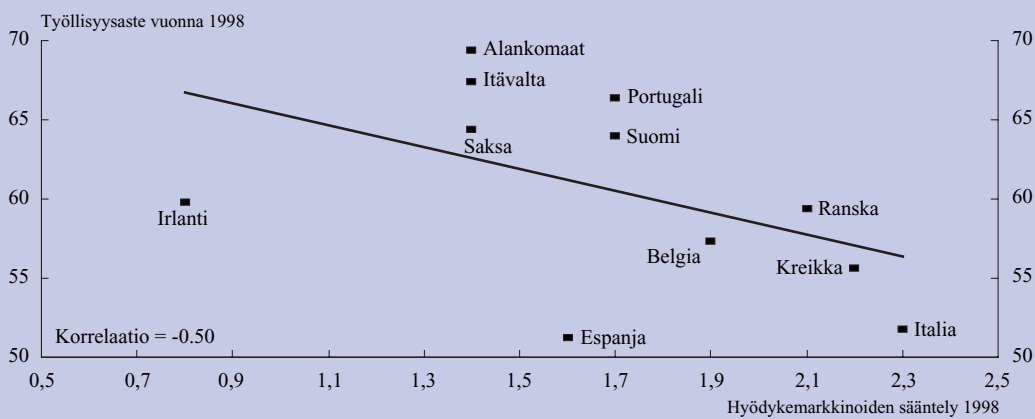
Kehikko I.

Hyödykemarkkinoiden sääntelyn tiukkuuden, työllisyyden ja tuottavuuden kasvun väliset yhteydet

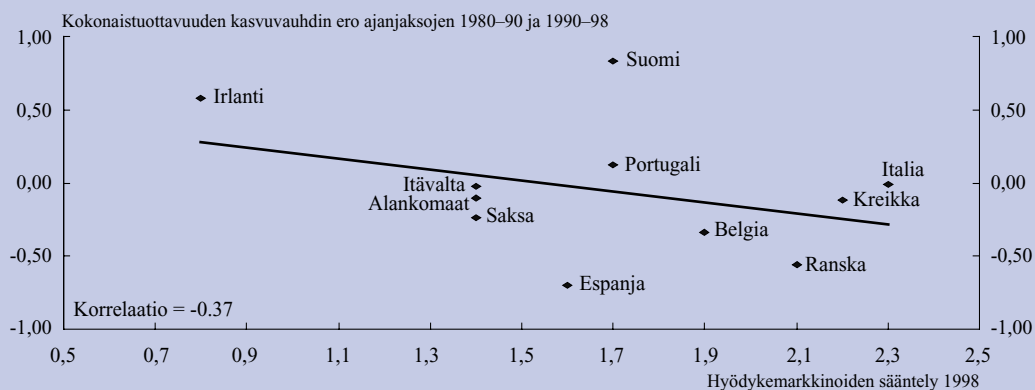
OECD:n kansainvälistä sääntelyä koskeva tietokanta (International Regulation Database, IRD) tarjoaa laajan yleiskuvan hyödykemarkkinoiden sääntelyn tiukkuudesta OECD:n jäsenvaltioissa. Tietokannassa on kustakin maasta yli 1 100 havaintoa, jotka koskevat lähinnä vuotta 1998. Tietojen pääasiallisena lähteenä on käytetty OECD:n jäsenvaltioiden vastauksia kyselyyn, jonka OECD:n henkilöstö on laatinut sääntelyn arvioinnin varten, sekä julkisia tietoja.

Tietokannan koko taloutta koskevien ja toimialakohtaisten tietojen perusteella hyödykemarkkinoiden sääntelystä voidaan muodostaa yhdistelmäindikaattoreita. Näiden mittareiden tarkoituksena on kuvata eri maiden sääntely-ympäristön yleistä tiukkuutta höllimmästä tiukimpaan (mittauksessa käytetään asteikkoa 0–6, jossa arvo 0 kuvaa keveintä ja 6 tiukinta sääntely-ympäristöä).¹

Kuvio A: Hyödykemarkkinoiden sääntely ja työllisyysaste

Kuvio B: Hyödykemarkkinoiden sääntely ja kokonaistuottavuus

Lähde: OECD.

Kuvioissa A ja B verrataan 11 maata käsittävän euroalueen hyödykemarkkinoiden sääntelyn yhdistelmäindikaattoreita (Luxemburgista ei ole indikaattoria) kahteen makrotaloudelliseen indikaattoriin. Nämä ovat työllisyysaste (prosentteina työvoimasta) vuonna 1998 sekä kokonaistuottavuuden keskimääräisen kasvuvauhdin ero ajanjaksojen 1980–1990 ja 1990–1998 välillä.

¹ Tietokantaa ja yhdistelmäindikaattoreita käsitellään tarkemmin G. Nicolettin työasiakirjassa ”Regulation in Services: OECD Patterns and Economic Implications”, OECD Economics Department, Working Paper No. 287, Pariisi 2001.

Kuvioista käy ilmi, että tarkasteluvuonna 1998 hyödykemarkkinoiden sääntelyssä on ollut huomattavia eroja euromaiden kesken. Lisäksi kuvioista voi varovasti päätellä, että on olemassa negatiivinen korrelaatio yhtäältä hyödykemarkkinoiden sääntelyn tiukkuuden ja toisaalta työllisyysasteen ja kokonaistuottavuuden kasvun perusteella mitatun maan makrotaloudellisen kehityksen (eli taloudellisen prosessin kokonaistehokkuuden kasvun) välillä.

Tulisi kuitenkin pitää mielessä, että hyödykemarkkinoiden yhdistelmäindikaattoreihin sisältyy useita merkittäviä epävarmuustekijöitä. Hyödykemarkkinoiden sääntelyn monimuotoisuus vaikeuttaa maiden välistä vertailua. Lisäksi tietokanta koskee ainoastaan vuotta 1998. Äskettäisiä sääntelyuudistuksia ei siis ole otettu huomioon. Näistä puutteista huolimatta oheisista analyyseistä voidaan tehdä varovainen päätelmä, että hyödykemarkkinoiden sääntelyn tiukkuuden ja makrotaloudellisen kehityksen välillä on yhteys.

3 Euroalueen hyödykemarkkinoiden yhdentymisen edistäminen

Tavaroiden ja palvelujen yhteismarkkinat ovat merkittävästi edistäneet hyödykemarkkinoiden yhdentymistä koko EU:ssa ja siten euroalueella. Hyödykemarkkinoiden yhdentymisen ja sen myötä lisääntyneen kilpailun voidaan olettaa alentaneen avoimen sektorin tavaroiden ja palvelujen hintoja, joten EU:n jäsenvaltioiden välisten hintaerojen pieneneminen useimpien tavaroiden ja palvelujen luokissa vuosina 1995–1999 on osoitus siitä, että hyödykemarkkinoiden yhdentymisen on edistynyt. Hinnat ovat yleisesti ottaen laskeneet, ja tämän suuntauksen ainoana poikkeuksena ovat olleet polttoaineiden ja energian hinnat. Maiden välinen polttoaineiden ja energian vähittäiskauppa onkin yhä vähäistä (ks. taulukko 1).

Hintaerojen muutosten tulkintaan liittyy kuitenkin useita epävarmuustekijöitä. Välittömän verotuksen erot EU:n jäsenvaltioissa kasvattavat osaltaan hintaeroja. Myös jäsenvaltioiden tuottavuuden ja elintason asteittainen lähentyminen aiheuttaa todennäköisesti hieman nousupaineita suljetun sektorin tavaroiden ja palvelujen hintoihin niissä jäsenvaltioissa ja niillä alueilla, joilla BKT asukasta kohden on suhteellisen alhainen (ns. Ballassa–Samuelson-vaihtelu). Tästä aiheutuu pieniä väliaikaisia inflaatioeroja, jotka vähentävät todennäköisesti osaltaan EU:n jäsenvaltioiden hintaeroja ja joiden odotetaan pienenevän ajan myötä.

Vaikka EU:n ja euroalueen hyödykemarkkinoiden yhdentymisen on selvästi edistynyt, sisämarkki-

Taulukko 1.

Tavaroiden ja palvelujen hintaerot EU:ssa vuosina 1995–1999

(variaatiokerroin; sis. ALV)

	1995	1996	1997	1998	1999	Muutos 1995–1999
Yksityinen loppukulutus	0,18	0,16	0,15	0,14	0,14	-0,04
Ei-kestävät tavarat	0,15	0,14	0,13	0,12	0,11	-0,04
Kestävät tavarat	0,16	0,13	0,12	0,12	0,11	-0,05
Polttoaine ja energia	0,18	0,17	0,16	0,18	0,20	0,02
Palvelut	0,17	0,16	0,16	0,13	0,13	-0,04

Lähde: Euroopan komissio: "Talousoudistus: kertomus yhteisön tuote- ja pääomamarkkinoiden toiminnasta" ("Cardiff-raportti").

nat ovat vielä epätäydelliset. Yhtenä syynä tähän on sisämarkkinadirektiivien puutteellinen täytäntöönpano jäsenvaltioissa, mikä rajoittaa hyödykemarkkinoiden oikeudellista yhdentymistä (ks. kuvio 1).

Marraskuussa 1997 euroalueella täytäntöönpanemattomien direktiivien keskimääräinen osuus oli noin 6,8 %. Osuus väheni 2,7 prosenttiin toukokuussa 2001. Luvut on hieman suurempia kuin EU:n vastaavat luvut, jotka ovat 6,3 % (marraskuu 1997) ja 2,5 % (toukokuu 2001). Vaikka luvut osoittavat direktiivien täytäntöönpanon parantuneen, huhtikuussa 2001 kaikista sisämarkkinadirektiiveistä oli vielä siirtämättä kaikkien euroalueen maiden kansalliseen lainsäädäntöön 10,8 %. Luku on pysynyt lähes muuttumattomana kahden viime vuoden ajan. Kansalliseen lainsäädäntöön siirtämättömien direktiivien osuus vaihtelee huomattavasti eri politiikan aloilla.

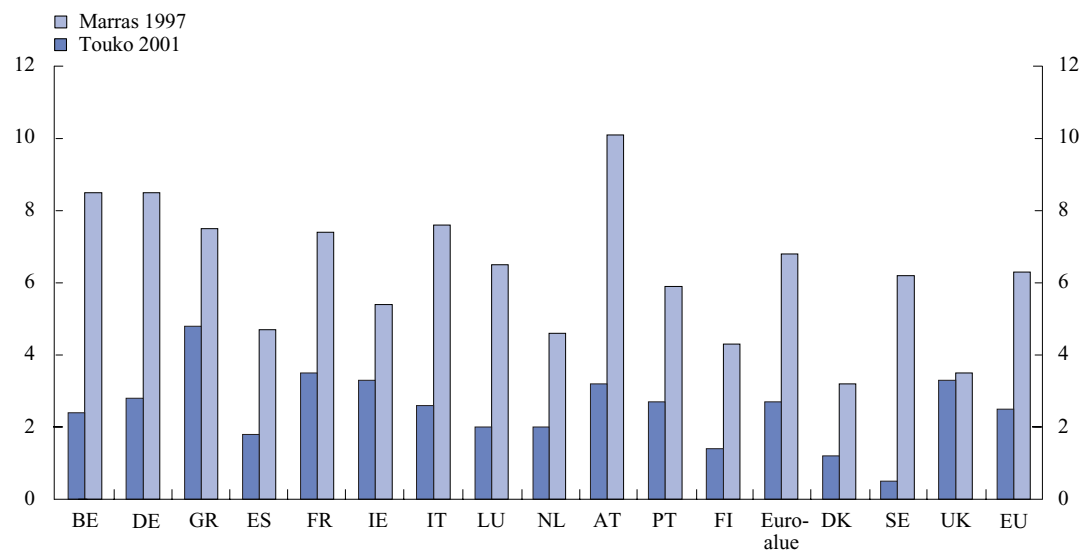
Ongelmallisimpia aloja näyttävät olevan liikennepolitiikka, julkiset hankinnat ja kuluttajapolitiikka. Näiden alojen sisämarkkinadirektiiveistä on vielä siirtämättä kaikkien euroalueen maiden kansalliseen lainsäädäntöön yli 30 %. Sosiaalipolitiikka ja televiestintä ovat muita tärkeitä aloja, joilla sisämarkkinoiden oikeudellinen yhentyminen on vielä epätäydellistä. Näiden alojen sisämarkkinadirektiiveistä noin 20 prosentin siirtäminen on vielä epätäydellinen.

Vuoden 2001 talouspolitiikan laajoissa suunta- viivoissa Econfin-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita pienentämään sisämarkkinalainsäädännön täytäntöönpanovajeen alle 1,5 prosenttiin kevääseen 2002 mennessä. Koska eri sisämarkkinadirektiivien taloudellinen merkityksellisyys vaihtelee huomattavasti, antaa mittari, joka määrittelee kaikki direktiivit yhtä tärkeiksi, vain rajalliset edellytykset täytäntöönpanovajeen aiheuttamien

Kuvio 1.

Täytäntöönpanemattomat sisämarkkinadirektiivit

(prosentteina direktiivien kokonaismäärästä)

Lähde: Euroopan komissio, "Single Market Scoreboard", No. 8, toukokuu 2001.

Huom. Euroalueen ja EU:n luvut ovat jäsenvaltioiden lukujen painottamattomia keskiarvoja.

Taulukko 2.

Yritysten toimintaa sisämarkkinoilla edelleen haittaavat esteet

(prosentteina haastatelluista yrityksistä)

	1999	2000	Muutos
Lisäkustannukset tuotteen tai palvelun saattamisessa			
kansallisten määräysten mukaiseksi	37	33	-4
Epätavanomaiset testaus-, varmentamis- tai hyväksymismenettelyt	31	31	0
Kilpailijoita suosivat valtiontuet	29	27	-2
Arvonlisäverotukseen ja -menettelyihin liittyvät vaikeudet	27	26	-1
Sopimaton oikeudellinen valituskoneisto (sopimusrikkomukset)	ei tietoja	24	ei tietoja
Yritystoimintaa syrjivä verotuskohtelu	17	24	+7
Oikeusturvan puute maiden välisiltä sopimuksilta/toimenpiteiltä	17	23	+6
Rajoittunut pääsy markkinoille; yksinoikeudelliset verkostot	23	20	-3
Puuttuva suoja laitonta kopiointia ja väärentämistä vastaan	18	18	0
Maiden välisen toiminnan kallis rahoittaminen	18	18	0
Viranomaisten palkitsemiseen liittyvät syrjivät käytännöt			
julkisten hankintojen markkinoilla	15	16	+1
Pyydetty oikeudet tai toimiluvat kilpailijoiden hallussa	15	15	0
Vaikeudet henkilöstön väliaikaisessa sijoittamisessa ulkomaille	8	13	+5
Vaatus perustaa haaraliike toiseen jäsenvaltioon	15	13	-2
Muut lainsäädännölliset tai määräykselliset esteet	15	10	-5
Kielto markkinoita toisessa jäsenvaltiossa laillisesti markkinoitavissa olevaa tuotetta/palvelua	9	9	0

Lähde: Euroopan komissio, "Single Market Scoreboard", No. 7, marraskuu 2000.

Huom. Kysely perustuu vuonna 2000 tehtyyn 3 240 haastatteluun ja vuonna 1999 tehtyyn 3 395 haastatteluun. Kyselyssä oli mukana suuria, keskikokoisia ja pieniä palvelu-, jakelu-, tehdasteollisuus- ja rakennusalan yrityksiä.

taloudellisten seurausten arviointiin. Tästä huolimatta täytäntöönpanovajeen pienentäminen 1,5 prosenttiin edistäisi merkittävästi hyödykemarkkinoiden yhdentymistä, ja sen voitaisiin odottaa lisäävän kilpailua edelleen. Koska nykyiset täytäntöönpanovajeet näyttävät johtuvan lähinnä töiden ruuhkautumisesta kansallisessa päätöksentekovaiheessa, useiden jäsenvaltioiden on tehostettava huomattavasti EU:n lainsäädännön täytäntöönpanoon liittyviä hallinnollisia ja poliittisia toimia, jotta ne saavuttavat täytäntöönpanovajeelle asetun tavoitteen.

Hyödykemarkkinoiden yhdentymisen edistymistä mitataan lisäksi yrityskyselyillä, joilla pyritään saamaan selville maiden välistä yritystoimintaa edelleen haittaavia esteitä. Nämä esteet osoittavat, missä määrin EU:n hyödykemarkkinat ovat tosiasiallisesti yhdentyneet. Tosiasiallinen yhdentymisen sisältää muutakin kuin direktiivien ja muun lainsäädännön ohjaaman oikeudellisen yhdentymisen. Se koskee myös ongelmia, joihin ei vielä ole puututtu oikeudellisesti tai joihin ei lain puitteissa voida puuttua. Euroopan komission tuorein kysely on vuodelta 2000, ja se osoittaa, että EU:n yritysten yleinen tyytyväisyys sisämarkkinoiden toimintaan lisääntyy. Tästä myönteisestä

kokonaiskuvasta huolimatta kyselystä käy ilmi, että jäljellä on vielä useita esteitä, jotka haittaavat yritysten osallistumista sisämarkkinoille (ks. taulukko 2).

Vaikka yrityskyselyt kuvaavat ainoastaan tietyn talouden toimijoiden ryhmän näkemyksiä, tuloksista käy ilmi, että edistyminen jäljellä olevien esteiden poistamisessa on ollut rajoitettua. Joidenkin useimmiten mainittujen esteiden poistaminen on jonkin verran kohentunut. Näitä ovat lisäkustannukset, jotka syntyvät tuotteen tai palvelun saattamisesta kansallisten määräysten mukaiseksi, ja kilpailijoita suosivat valtiontuet. Tilanne ei kuitenkaan ole muuttunut tiettyjen merkittävien esteiden suhteen, kuten epätavalliset testaus-, varmentamis- tai hyväksymismenettelyt ja maiden välisen toiminnan kallis rahoittaminen. Lisäksi monet ongelmat, jotka liittyvät maiden väliseen yritystoimintaan EU:ssa, ovat jopa lisääntyneet. Näitä ovat esim. syrjivä verotuskohtelu ja oikeusturvan puute maiden välisiltä toimenpiteiltä. Kysely osoittaa yleisesti, että useilla politiikan aloilla tarvitaan yhä merkittäviä toimia, jotta myös sisämarkkinoiden tosiasiallinen yhdentymisen voidaan saattaa loppuun.

Palvelumarkkinat eivät yleensä ole yhdentyneet EU:ssa ja siten euroalueella yhtä pitkälle kuin tavaramarkkinat. Itse asiassa EU:n sisäinen palveluiden kauppa on vähentynyt suhteessa palvelusektorin kokoon 1990-luvun alusta alkaen. Tämä muodostaa selvän vastakohtan yhdentymisessä pidemmälle edistyneen tavarakaupan kasvun kanssa. Riittämättömästä yhdentymisestä johtuva kilpailun puute palvelumarkkinoilla on erityisen haitallista, koska palvelujen taloudellinen merkitys kasvaa jatkuvasti. Lisäksi uudet tieto- ja viestintäteknikat vähentävät joidenkin palvelualojen tarvetta olla asiakkaiden lähellä. Suurin osa palvelukaupan esteistä näyttää johtuvan kansallisesta sääntelystä, kuten toisiin jäsenvaltioihin perustettaviin haarayrityksiin liittyvistä hallinnollisista menettelyistä. Euroopan komissio esitteli äskettäin kaksivuotisen strategian byrokrattisten esteiden poistamiseksi maiden väli-

seltä palvelujen kaupalta, ja strategia onkin taloudellisesti erittäin merkittävä euroalueelle ja koko EU:lle.

Yhteenvedona voidaan todeta, että euroalueen hyödykemarkkinoiden yhentyminen on edistynyt viime vuosikymmenen aikana merkittävästi, mutta useilla tärkeillä aloilla on vielä paljon tehtävää. Ensiksikin on poistettava jäljellä olevat puutteet hyödykemarkkinoiden oikeudellisessa yhdentymisessä, kuten sisämarkkinadirektiivien riittämättömän siirtäminen kansalliseen lainsäädäntöön. Toiseksi on lisättävä toimia teknisten ja hallinnollisten esteiden tunnistamiseksi ja poistamiseksi tavaroiden ja palvelujen sisämarkkinoilta, koska ne vaikuttavat merkittävästi sisämarkkinoiden tosiasialliseen yhdentymiseen ja kilpailuun. Tällä on puolestaan huomattava vaikutus hintakehitykseen ja hintaeroihin euroalueella.

4 Suojattujen sektorien avaaminen: verkkotoimialojen sääntelyn uudistaminen

Euroalueen tavara- ja palvelumarkkinoilla on äskettäin tehty useita uudistuksia, jotka koskevat verkkotoimialojen sääntelyn muuttamista. Vielä muutama vuosi sitten tällaista toimialaa hallitsi tyypillisesti yksi suuri, vertikaalisesti integroitu ja julkisessa omistuksessa oleva yritys. Ilmeisesti tärkeimpänä syynä tähän monopolistiseen markkinarakenteeseen on pullonkaulainfrastruktuuri, jolla on luontaisen monopolin piirteitä. Olisi erittäin kallista ja taloudellisesti tehotonta rakentaa esimerkiksi kilpailevia sähkönjakelujärjestelmiä tai rautatieverkkoja. Aiemmin hallitukset myös asettivat verkkotoimialoille usein yrityksen taloudellisista hyötynäkökannoista riippumattomia tavoitteita, kuten yleispalveluvelvoitteen, yhdenmukaiset hinnat kaikilla maantieteellisillä alueilla ja olennaisten palvelujen toimitusvarmuuden takaamisen. Viime aikoina on kuitenkin pohdittu, missä määrin verkkotoimialoilla voitaisiin synnyttää kilpailua sallimalla kaikille vapaa pääsy kyseiseen pullonkaulainfrastruktuuriin. Tämä edellyttää erityistä sääntelyä, jotta mahdollisille kilpailijoille voidaan taata ”reiluilla” ehdoilla syrjimätön pääsy markkinoille. Lisäksi on varmistettava lakisääteisellä valvonnalla, että yrityksen ta-

loudellisista hyötynäkökohdista riippumattomat tavoitteet, kuten yleispalveluvelvoite, laatuvaatimukset ja toimitusvarmuus, kyetään takaamaan. Verkkotoimialoille on lisäksi ominaista, etteivät ne ole suuria ainoastaan kooltaan, vaan ne tarjoavat tärkeitä tuotantopanoksia monille muille taloussektoreille, mikä lisää niiden taloudellista merkittävyyttä entisestään.²

Televiestintäalan vapauttamisessa on edistytty merkittävästi. Puhelintoimintapalvelujen ja yleisten televerkkojen tarjonta avattiin vapaalle kilpailulle 1.1.1998, ja asiaa sääntelevien EY-direktiivien täytäntöönpanoa koskevat viimeiset maakohtaiset poikkeukset lakkasivat olemasta voimassa vuoteen 2001 tultaessa. Vaikka alan kilpailun tosiasiallista täytäntöönpanoa haittaavat edelleen useat ratkaisemattomat seikat, kilpailu on päässyt hyvään alkuun. Tähänastisen edistymisen vuoksi televiestintäalaa ei enää mainita vuoden 2001

2 *Televiestintä-, sähkö- ja kaasumarkkinoiden sääntelyuudistuksia on kuvailtu tarkemmin EKP:n julkaisussa ”Price effects of regulatory reform in selected network industries”, maaliskuu 2001.*

talouspolitiikan laajoissa suuntaviivoissa alana, jolla ensisijaisesti tarvitaan lisää säädösuudistuksia.

Vuoden 2001 talouspolitiikan laajoissa suuntaviivoissa mainitut verkkotoimialat, joita ovat energia-ala (sähkö ja kaasu), postipalvelut, lentoliikenne ja rautatiet, ovat sääntelyn uudistamisessa nykyään hyvin eri vaiheissa. Lentoliikennettä lukuun ottamatta alojen kilpailun avaamisessa ei ole edistytty yhtä hyvin kuin televiestintäalalla. Verkkotoimialoilla tuotettujen tuotteiden ja palvelujen osuus euroalueen yhdenmukaistetusta kuluttajahinta-indeksistä (YKHI) on yhteensä hieman alle 5 %. Näiden toimialojen sääntelyn uudistamisprosessin taloudelliset seuraukset ovat tärkeitä hintakehityksen ja siten rahapolitiikan kannalta.

Energiamarkkinoita koskeva EY:n sähkömarkkina-direktiivi (96/92/EY) piti olla siirretty kansalliseen lainsäädäntöön 19.2.1999 mennessä. Direktiivin mukaan kansallisista sähkömarkkinoista piti olla avattu kilpailulle vähintään 25 %, ja vuoteen 2003 mennessä niistä on oltava avattuna kilpailulle kolmasosa. EY:n kaasudirektiivi (98/30/EY) piti olla siirretty kansalliseen lainsäädäntöön 10.8.2000 mennessä. Direktiivin mukaan kansallisista kaasumarkkinoista piti olla avattu kilpailulle vähintään 20 %, ja vuoteen 2008 mennessä niistä on oltava avattuna kilpailulle kolmasosa.

Useimmat euroalueen maat suunnittelevat avaavansa sähkö- ja kaasumarkkinoista kilpailulle suuremman osan kuin asianomaiset EY:n direktiivit edellyttävät tai vapauttavansa energiamarkkinat täydellisesti. Nykyään euroalueen sähkömarkkinoista on avattu kilpailulle 60 % ja kaasumarkkinoista 39 %. Jäsenvaltioiden vuoden 2001 kaavilujen perusteella euroalueen sähkömarkkinoista avataan kilpailulle vuoteen 2008 mennessä korkeintaan 70 %, ja suurin osa ylimääräisestä avautumisesta tapahtuu vuoteen 2004 mennessä. Euroalueen kaasumarkkinoista aiotaan avata kilpailulle vuoteen 2008 mennessä 54 %.

Kuten kehikossa 2 esitetään, puhelin- ja telekopiopalvelujen sekä sähkön hintaa mittaavien YKHIn alaindeksien viimeaikainen kehitys suhteessa euroalueen YKHIn kokonaisindeksiin osoittaa, että sääntelyn uudistaminen on alentanut näiden alaindeksien hintoja euroalueella. Kilpailun osit-

tainen avaaminen kaasumarkkinoilla ei näytä vielä vaikuttaneen kaasun kuluttajahintaan euroalueella, mikä ei ole yllättävää, koska alan sääntelyä on alettu uudistaa vasta äskettäin.

Postalalla kilpailussa on olemassa kaksi suuntausta. Pakettiposti- ja pikapostipalvelujen alalla kilpailu on suhteellisen vilkasta, kun taas kirjeiden jakelu on useimmissa jäsenvaltioissa erittäin säänneltyä. Postidirektiivillä (97/67/EY) säännellyistä kansallisista postipalveluista avattiin kilpailulle helmikuussa 1999 noin 3 %. Vuonna 2000 Euroopan komissio ehdotti näistä markkinoista avattavaksi kilpailulle vielä 20 % vuoteen 2003 mennessä, ja markkinoita oli tarkoitus avata vielä lisää vuoteen 2007 mennessä. Tätä Kuukausikatsausta laadittaessa EU:n teleministerineuvosto ei kuitenkaan ollut päässyt ehdotuksista vielä poliittiseen sopimukseen.

Vaikka postialan avaamisessa on edistytty EU:n tasolla rajoitetusti, kokemukset näyttävät olleen myönteisiä niissä muutamissa jäsenvaltioissa, jotka ovat vapauttaneet postimarkkinoiden kilpailun laajemmin kuin postidirektiivissä asetetut vähimmäisvaatimukset edellyttävät. Lisääntynyt kilpailu on alentanut hintoja pakettiposti-, massaposti- ja suoramainontamarkkinoilla tuntuvasti, mistä on ollut lähinnä välittömiä etuja tuottajille. Postialan ensimmäisenä vapauttaneilla jäsenvaltioilla ei ole ollut ongelmia yleispostipalvelujen tarjoamisessa edes harvaan asutuilla syrjäisillä alueilla.

Lentoliikennepalvelujen tarjonta vapautettiin EU:ssa asteittain. Tämä huipentui huhtikuussa 1997 kabotaasiliikenteen rajoitusten poistamiseen eli jäsenvaltioiden lentoliikenteen harjoittajien oikeuteen toimia vapaasti kaikkien jäsenvaltioiden alueella. Alan vapauttaminen näyttää edistäneen lentoliikennepalvelujen nopeaa kehittymistä, mikä vuoksi lentoliikenteen harjoittajien, lentoreitien ja alan työntekijöiden määrä on lisääntynyt merkittävästi. Kansallisten lentoyhtiöiden markkinaosuus EU:n kotimaisista ja kansainvälisistä lentoreiteistä on vähentynyt alan uudelleenjärjestelyjen myötä, vaikka kansalliset lentoyhtiöt ovat edelleen hallitsevia palveluntarjoajia.

Se, missä määrin lentoliikenteen sääntelyuudistukset ovat laskeneet alan hintoja, riippuu pit-

Kehikko 2.

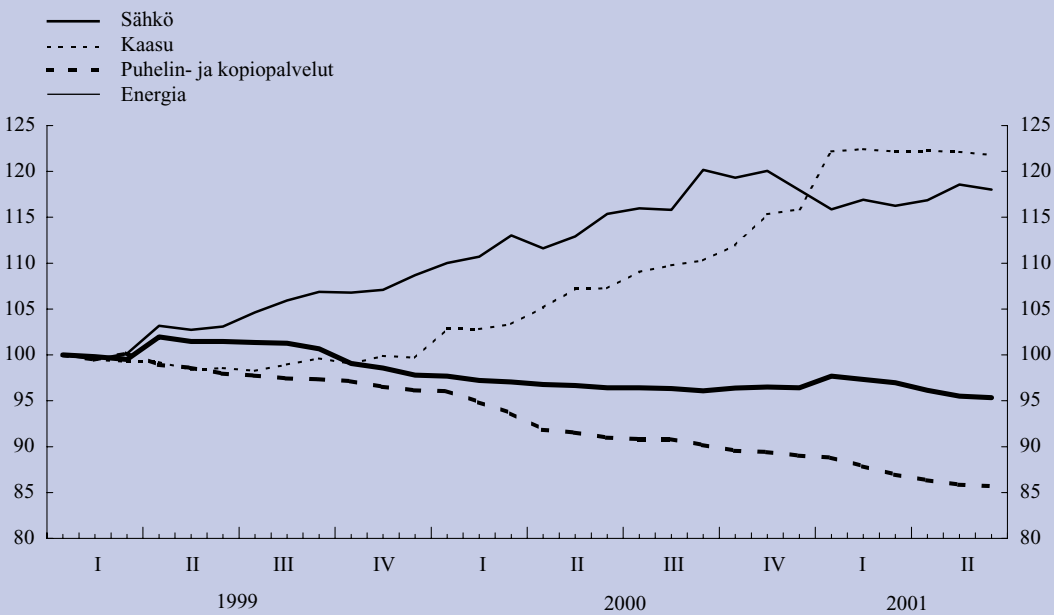
Kuluttajahintojen kehitys tietyillä verkkotoimialoilla

Puhelintoimintapalvelujen ja yleisten televerkkojen tarjonta avattiin vapaalle kilpailulle useimmissa EU:n jäsenvaltioissa 1.1.1998. Lisäksi EY:n sähkömarkkinadirektiivin sisällyttäminen kansalliseen lainsäädäntöön johti sähkömarkkinoiden osittaiseen avautumiseen helmikuusta 1999 alkaen. Kaasumarkkinat avautuivat osittain elokuussa 2000. Näiden sääntelyn uudistusten odotetaan lisäävän kilpailua näillä aloilla ja alentavan kuluttajahintoja.

Oheisesta kuviosta ilmenee puhelin- ja telekopiopalvelujen, sähkön ja kaasun hintaa mittaavien YKHIn alaindeksien viimeaikainen kehitys suhteessa euroalueen YKHIn kokonaisindeksiin vuosina 1999–2001. Kuvioon sisältyy myös energia-alan indeksi, jota voidaan käyttää hyödyllisenä vertailukohteena arvioitaessa sähkön ja kaasun alaindeksien kehitystä.

YKHIn alaindeksit suhteessa euroalueen YKHIn kokonaisindeksiin

(tammikuu 1999 = 100; kuukausihavaintoja)

Lähde: Eurostat.

YKHIn alaindeksistä puhelin- ja telekopiopalvelujen hintakehityksessä on YKHIn kokonaisindeksiin verrattuna koko tarkastelujaksolla selvästi laskeva suuntaus. Myös sähkön alaindeksin kehitys on laskeva, vaikka lasku on paljon pienempi kuin puhelin- ja telekopiopalvelujen alaindeksin lasku. Koska energian kokonaisindeksi nousi vahvasti suurimman osan vuosina 1999–2001 (nousu johtui lähinnä öljyn hinnan noususta), sähkön hinnan lasku suhteessa YKHIn kokonaisindeksiin on merkittävä. Kaasun aluerä seuraa tarkoin energian kokonaisindeksin kehitystä, joskin huomattavalla viipeellä. Tämä johtuu öljyn ja kaasun hintojen välisestä yhteydestä. Kun otetaan huomioon, että Euroopan kaasumarkkinoiden avautuminen on vasta aluillaan, ei voida odottaa, että sääntelyuudistukset heijastuvat jo kaasun aluerään.

Kaiken kaikkiaan kuvio osoittaa, että kilpailun avaaminen verkkotoimialoilla johtaa todennäköisesti näiden alojen hintojen laskuun. On kuitenkin tärkeää muistaa, että tällaiset uudistukset ovat ainoastaan yksi tekijä, joka vaikuttaa näiden toimialojen suhteellisiin hintoihin. Muita tällaisia tekijöitä ovat tekninen kehitys (telela) ja verotuksen muutokset sekä energian hinnan vaihtelut (sähkö- ja kaasumarkkinat).

Taulukko 3.

Lentoliikenteen hintojen keskimääräiset muutokset euroalueen pääkaupungeissa vuosina 1997–2000¹⁾

(euroalueen maiden hinnannmuutosten painottamaton keskiarvo prosentteina)

	Businessluokka	Turistiluokka	Alennushinnat
Yksi liikenteenharjoittaja	+23,2 (11)	-15,5 (11)	-6,5 (11)
Kaksi liikenteenharjoittajaa	+14,1 (10)	-16,4 (11)	-2,7 (11)
Kolme liikenteenharjoittajaa	+7,7 (7)	-7,9 (7) [-17,8 (6)] ²⁾	-5,4 (8)
Neljä liikenteenharjoittajaa	-14,5 (2)	+13,3 (3) [-23,5 (2)] ²⁾	-11,8 (4)

Lähteet: Euroopan komissio, "Talousuudistus: kertomus yhteisön tuote- ja pääomamarkkinoiden toiminnasta" ("Cardiff-raportti") ja EKP:n laskelmat.

1) Suluisissa olevat luvut tarkoittavat niiden euroalueen maiden lukumäärää, joihin hintaluokkaa voidaan soveltaa. Esimerkiksi vähintään yksi liikenteenharjoittaja tarjosi businessluokan hintaisia palveluja kaikissa euroalueen maissa (lukuun ottamatta Suomea, josta ei ole käytettävissä tietoja). Sitä vastoin ainoastaan kahdessa maassa oli neljä liikenteenharjoittajaa, jotka tarjosivat businessluokan hintaisia palveluja.

2) Hakasulkeissa olevista luvuista on poistettu yksi euroalueen maa, jossa on erittäin epätavallinen hintakehitys.

kälti kullakin reitillä toimivien yrittäjien määräs-
tä ja siten kilpailun tasosta (ks. taulukko 3). Var-
sinkin turistiluokan hinnat ja alennushinnat ovat
yleisesti laskeneet, kun taas businessluokan hin-
nat ovat nousseet useimmissa euroalueen mais-
sa. Turistiluokan hinnat ja alennushinnat eivät kil-
paile ainoastaan muiden samalla lentoreitillä toi-
mivien yrittäjien hintojen kanssa, vaan myös epä-
suorien lentojen ja tilausliikenteen hintojen kans-
sa. Tämän vuoksi tällä markkinoiden osa-alueella
kilpailu on yleisesti kireämpää kuin businessluo-
kan lentojen markkinoilla.

Euroopan komissio julkaisi vuonna 1999 Euroo-
pan lentoliikenteen muutoksia koskevan kerto-
muksen, jonka mukaan niiden reittien osuus, joilla
toimii enemmän kuin kaksi kilpailijaa, on kasva-
nut lentoliikennepalvelujen vapauduttua. Tutki-
muksen tarkasteluvuonna 1997 EU:n lentorei-
teistä oli kuitenkin monopolin tai kahden kilpai-
lijan hallussa yli 90 %. Tämä johtuu osaksi useita
lentoreittejä haittaavasta markkinoiden rajoite-
tusta volyyymistä, ja lisäksi kilpailua rajoittavat
myös infrastruktuurin pullonkaulat. Haittana on
varsinkin se, että tärkeimmillä lentokentillä on
pulaa vapaana olevista lähtö- ja tuloajoista. Ny-
kyisten sääntöjen mukaan vakiintuneet lentoli-
kenteen harjoittajat eivät tavallisesti menetä läh-

tö- ja tuloaikojaan riippumatta siitä, miten vähän
ne itse asiassa käyttävät niitä. Vaikka lokakuussa
1993 hyväksytyssä EU:n neuvoston asetuksessa
(ETY 95/93) säädetään, että 50 % käyttämättö-
mistä tai äskettäin käyttöön otetuista lähtö- ja
tuloajoista on varattava markkinoille tuleville
uusille yrittäjille, huippukausiin sijoittuvien läh-
tö- ja tuloaikojen saatavuus ei ole lisääntynyt
ruuhkautuneilla lentoasemilla merkittävästi. Eu-
roopan komission odotetaan tekevän uusia
ehdotuksia lähtö- ja tuloaikojen jakomenettely-
jen uudistamiseksi. Lisäksi Euroopan komissio on
ryhtynyt poistamaan lentoliikennealan kilpailua
vähentäviä infrastruktuurin pullonkauloja. Tällai-
nen tekijä on varsinkin ilmatilan ylikuormittumi-
nen, mikä johtuu siitä, että EU:ssa ei ole integroi-
tunutta ilmatilan valvontajärjestelmää.

Rautatieliikenteen sääntelyuudistukset ovat EU:ssa
vielä aluillaan. Edistystä on kuitenkin tapahtunut,
sillä marraskuussa 2000 Eurooppa-neuvosto ja
Euroopan parlamentti pääsivät sovintoratkaisuun
mm. seuraavista tavoitteista:

- Euroopan rautateiden rahtiliikenneverkon as-
teittainen avaaminen kaikille toimiluvan saa-
neille rautatieyrityksille; seitsemän vuoden ku-
luttua EU:n neuvoston direktiivin voimaan tu-

lemisestä rautatieyritykset voivat käyttää koko rautatieverkkoa rautateiden kansainvälistä rahtiliikennettä varten

- rautatieliikennealan tärkeimpien tehtävien, kuten infrastruktuurin hallinnon ja rautatiepalvelujen, erottaminen
- itsenäisen sääntelyelimen perustaminen jokaiseen jäsenvaltioon
- teknisten esteiden vähentäminen eri kansallisten rautatieverkkojen väliltä.

Tämän lisäksi Euroopan komissio aikoo esittää toisen toimenpidepaketin rautateiden kotimaisten henkilö- ja rahtiliikennepalvelujen vapauttamisesta joulukuuhun 2001 mennessä. Näiden toimenpiteiden oletetaan edistävän rautatieliikenteen tuottavuutta ja laskevan rautatiepalvelujen

hintoja. Tämä riippuu kuitenkin siitä, missä määrin toimenpiteet vähentävät sääntelyä johtuvia esteitä ja lisäävät tosiasiallista kilpailua rautatieliikenteen alalla.

Yhteenvetona voidaan todeta, että kilpailun avaaminen verkkotoimialoilla voi laskea hintoja merkittävästi ja tuoda mukanaan muita yleisiä taloudellisia etuja, esimerkiksi kohentaa pitkän aikavälin työllisyys- ja kasvunäkymiä. Todellisen kilpailun syntymiselle on kuitenkin ehdottomana edellytyksenä asianmukainen sääntely, jolla taataan syrjimätön pääsy verkkotoimialojen infrastruktuuriin. Toisin sanoen sääntelyn laatu vaikuttaa merkittävästi siihen, missä määrin verkkotoimialojen sääntelyuudistukset laskevat hintoja.

5 Vääristymien vähentäminen: kansallisten valtiontukien käyttö euroalueella

Valtiontukien valvonta on tärkeä osa EU:n kilpailupolitiikkaa, ja valtiontukien käytön vähentämisestä vaaditaan usein euroalueen hyödykemarkkinuudistuksista käytävässä keskustelussa. Valtiontukien rajoittaminen perustuu oletukseen, että valtiontuet vähentävät usein kokonaistaloudellista hyvinvointia, koska ne heikentävät yritysten kannustimia parantaa tehokkuuttaan ja mahdollistaa sen, että tehottomat yritykset pysyvät toiminnassa tai jopa laajenevat tehokkaampien yritysten kustannuksella. Tämän lisäksi valtiontukia on rahoitettava yleisellä verotuksella, mikä lisää valtion merkitystä taloudessa ja pahentaa valtiontukien aiheuttamia vääristymiä. Valtiontuet voivat myös vääristää EU:n sisäistä kauppaa, mikä voi puolestaan aiheuttaa jännitteitä ja vastatoimenpiteitä EU:n sisällä ja vaarantaa siten sisämarkkinoiden mukanaan tuomia etuja.

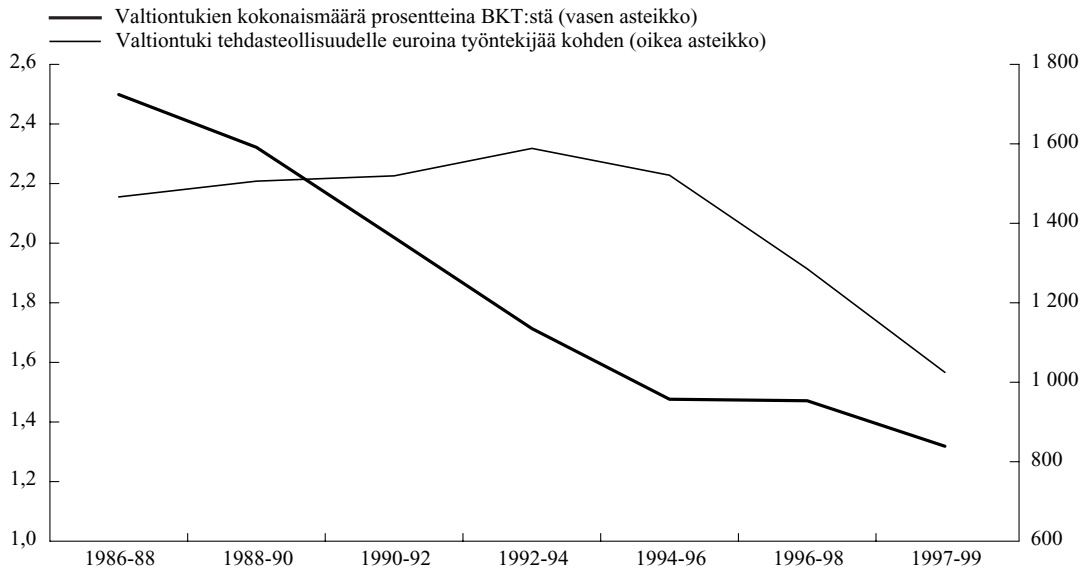
Arvioitaessa valtiontukien taloudellisia vaikutuksia on tehtävä ero valtiontuen pääluokkien eli

alakohtaisen, aluekohtaisen ja yleisen eli monialaisen valtiontuen välillä. Alakohtainen valtiontuki vaikuttaa talouden toimialakohtaiseen rakenteeseen, ja se aiheuttaa voimavarojen kohdentamiseen eniten vääristymiä. Monialainen valtiontuki, jota myönnetään esim. tutkimus- ja kehitysinvestointeihin, on käytettävissä kaikilla taloussektoreilla. Julkinen tuki tutkimus- ja kehitystyön kaltaiseen tiettyyn taloudelliseen toimintaan ei kuitenkaan yleensä jakaudu tasaisesti eri toimialojen kesken. Näin ollen myös monialainen valtiontuki aiheuttaa todennäköisesti vääristymiä voimavarojen kohdentamisessa, vaikka vääristymät eivät luultavasti ole yhtä merkittäviä kuin alakohtaisesta valtiontuesta aiheutuvat vääristymät. Aluekohtaisen valtiontuen vaikutukset ovat merkitykseltään todennäköisesti edellä mainittujen kahden valtiontukityypin välissä, ja vaikutukset riippuvat mm. tukea saavien alueiden taloudellisesta merkityksellisyydestä ja kunkin alueen toimialakohtaisesta rakenteesta.

Kuvio 2.

Kansallisten valtiontukien kokonaismäärä ja valtiontuki tehdasteollisuudelle euroalueella

(valtiontukien kokonaismäärän kolmen vuoden keskiarvo prosentteina euroalueen BKT:stä ja valtiontuet tehdasteollisuudelle euroalueella euroina työntekijää kohden)

Lähteet: Euroopan komissio, "Surveys on State aid" (useita numeroita) ja EKP:n laskelmat.

Kansallisten valtiontukien kokonaiskäyttö on lähestulkoon puolittunut euroalueella vuosina 1986–1999, mutta se on edelleen noin 1,3 % BKT:stä (ks. kuvio 2). Tehdasteollisuuden saaman kansallisen valtiontuen muutokset ovat olleet vähäisempiä. Kun tehdasteollisuuden saamaa kansallista valtiontukea mitataan euroina teollisuusalan työntekijää kohden, alan valtiontuki kasvoi hieman vuosina 1992–1994 ja laski asteittain seuraavana tarkastelujaksona. Näihin lukuihin ei sisälly EU:n yhteisen maatalouspolitiikan ja EU:n aluepolitiikan yhteydessä jaettu taloudellinen tuki. Tämä johtuu siitä, että yhteisessä maatalouspolitiikassa keskitytään yksinomaan maatalouteen ja että suurin osa EU:n aluepolitiikassa myönnetystä taloudellisesta tuesta ei suoraan hyödytä yksityisiä yrityksiä.

Vuosina 1986–1999 tehdasteollisuuden saaman monialaisen valtiontuen osuus pysyi suhteellisen vakaasti 40 prosentissa alan saamien kansallisten valtiontukien kokonaismäärästä. Aluekohtaisen valtiontuen osuus kasvoi ajan myötä, ja sitä lisättiin lähinnä alakohtaisen valtiontuen kustannuksella. Alakohtaisen valtiontuen osuus väheni asteittain: se oli 23,5 % vuosina 1986–1988 ja 9,1 % vuosina 1997–1999.

Kaiken kaikkiaan yritysten saamien kansallisten valtiontukien määrä on vähentynyt euroalueella merkittävästi 1990-luvun aikana, mutta kokonaisuudessaan valtiontukia käytetään edelleen paljon. Erityisesti on pyrittävä vähentämään kaikkein eniten vääristymiä aiheuttavan valtiontuen osuutta eli alakohtaista tukea yrityksille.

6 Menettelyt euroalueen hyödykemarkkinaudistusten lisäämiseksi

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (jäljempänä "perustamissopimus") artiklassa 98 ja artiklan 99 kohdassa I edellytetään, että EU:n jäsenvaltiot pitävät talouspolitiikkaansa yhteistä

etua koskevana asiana ja sovittavat sen yhteen talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen kanssa. Sama koskee myös hyödykemarkkinaudistusten koordinoitua EU:ssa ja euroalueella.

Euroalueen hyödykemarkkinauudistuksista vastaavat pääasiassa jäsenvaltiot, mutta myös Euroopan yhteisöllä on merkittävä asema useilla hyödykemarkkinauudistuksiin liittyvillä alueilla. Perustamissopimuksen valvojana Euroopan komissio ryhtyy oikeustoimiin sisämarkkinadirektiivien täytäntöönpanon viivästyessä jäsenvaltioissa tai estää valtiontuen, joka on ristiriidassa perustamissopimuksen asianmukaisten artiklojen kanssa. Vastuu kilpailun avaamisesta aiemmin suojatuilla sektoreilla jakautuu sen mukaan, mikä on kullakin toimialalla vallitseva tilanne. Esimerkiksi televiestintäalalla markkinoiden avaamista koskevat säädökset ovat suureksi osaksi valmiit. Näin ollen nyt on ensisijaisesti jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten tehtävänä valvoa, että alan markkinoilla on tosiasiallista kilpailua ja että se voi lisääntyä. Myös Euroopan komissiolla on tärkeä asema kehityksen seuraamisessa, ja se voi tehdä aloitteen voimassa olevan sääntelyn muuttamiseksi, jos kilpailun lisääminen edellyttää lisätoimia. Niillä verkkotoimialoilla, joilla kilpailu ei ole vielä täysin avointa (energia-ala, postipalvelut, lentoliikenne, rautatiet), jäsenvaltiot voivat päättää ylittää vähimmäisvaatimukset, jotka ministerineuvosto on asettanut markkinoiden avaamiselle (jos niitä on asetettu). On myös jäsenvaltioiden päätettävissä, ryhtyvätkö ne hyödykemarkkinauudistuksissa lisätoimiin sellaisilla politiikan aloilla, joilla niillä on yksinoikeudellinen toimivalta. Tällaisilla hyödykemarkkinoiden aloilla ei ole olemassa nimenomaista EU:n politiikkaa, eivätkä ne ole ristiriidassa EU:n horisontaalisten poliittisten tavoitteiden – esimerkiksi sisämarkkinoiden loppuunsaattamisen – kanssa.

Kun tarkastellaan hyödykemarkkinauudistusten täytäntöönpanoon liittyviä nykyisiä menettelyjä, Eurooppa-neuvosto vaati Cardiffissa kesäkuussa 1998 pitämässään kokouksessa EU:n rakenneuudistusten valvonnan vahvistamista, mistä alkoi ns. ”Cardiffin prosessi”. Cardiffin prosessiin kuuluu, että jäsenvaltiot laativat kansallisia selvityksiä hyödyke- ja pääomamarkkinoiden toimintaa koskevista uudistuksista ja että Euroopan komissio laatii kertomuksen yhteisön hyödyke- ja pääomamarkkinoiden toiminnasta (”Cardiff-raportti”). Lisäksi talouspoliittinen komitea, joka koostuu jäsenvaltioiden, Euroopan komission ja EKP:n edustajista, laatii jäsenvaltioiden talousuudistuksista vuosittain tarkan vertaisarvioinnin. Tämä

täydentää komission Cardiff-raportissa esitettyjä arviointeja, ja sen perusteella talouspoliittinen komitea laatii *rakenneuudistuksia koskevan vuosikertomuksen*. Kertomuksessa keskitytään EU:n jäsenvaltioiden tilanteeseen ja käsitellään useampia asioita kuin Cardiff-raportissa. Kumpaaakin asiakirjaa hyödynnetään laadittaessa talouspolitiikan laajoja suuntaviivoja, jotka ovat EU:n talouspolitiikan ja hyödykemarkkinauudistusten tärkeimmät koordinoituvälaineet. Talouspolitiikan laajat suuntaviivat toimivat myös vertailukohtana arvioitaessa talouspolitiikkaa jälkikäteen. Arvioinnin suorittaa osittain komissio, ja se julkaistaan komission *kertomuksessa talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen toteuttamisesta*. Cardiffin prosessissa rakenneuudistuksia valvotaan ”joustavan menettelyn” pohjalta. Finanssipolitiikkaa koskevasta vakaus- ja kasvusopimuksesta poiketen Cardiffin prosessissa ei veloitteiden laiminlyönneistä ole seuraamuksia. Prosessissa käytetään sen sijaan välineinä vertaispainostusta ja tehokasta raportointia, seuranta ja arviointia. Tämän lisäksi pyritään löytämään parhaita käytäntöjä eli jossakin jäsenvaltiossa menestyksekkääksi havaittuja aloitteita, joita voitaisiin käyttää myös muissa jäsenvaltioissa.

Lissabonissa maaliskuussa 2000 pitämässään kokouksessa Eurooppa-neuvosto painotti, että on erittäin tärkeää edistyä hyödykemarkkinoiden uudistamisessa, jotta EU saavuttaa strategisen päämääränsä, jonka mukaan ”siitä on tultava maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietoon perustuva talous”. Kokouksessa päätettiin myös, että Eurooppa-neuvoston vuosittaisissa kevätkokouksissa olisi päätettävä mm. rakenneuudistuksiin liittyvistä toimenpiteistä ja varmistettava, että jäsenvaltiot ja yhteisön toimielimet seuraavat niitä. Ensimmäinen tällainen Eurooppa-neuvoston kokous pidettiin Tukholmassa maaliskuussa 2001. Kokouksessa tehtiin vain vähän konkreettisia päätöksiä hyödykemarkkinauudistuksista. Hieman ennen kokousta Euroopan komissio ehdotti, että jäsenvaltioiden olisi vapautettava sähkö- ja kaasumarkkinat täydellisesti viimeistään 2005 mennessä. Eurooppa-neuvosto suhtautui näiden markkinoiden vapauttamiseen kaiken kaikkiaan myönteisesti, mutta tarkasta aikataulusta ei tehty päätöstä. Ns. open sky -aloitteen käsitelyä lykättiin. Aloitteella pyritään lieventämään nykyisen lentoliikennekapasiteetin pullonkaulo-

ja integroimalla EU:n kansalliset ilmavalvontajärjestelmät.

Tästä huolimatta Eurooppa-neuvosto pääsi sopimukseen useista seuranta-toimenpiteistä, joilla Lissabonissa alkuun pääsystä uudistusvauhtia jatketaan ja kiirehditään. Nämä toimenpiteet nä-

kyvät talouspolitiikan laajoissa suuntaviivoissa hyödykemarkkinuudistusten tärkeimmillä alueilla. Lissabonin kokouksen seurantakokous aiotaan pitää keväällä 2002, jolloin on jälleen mahdollista arvioida hyödykemarkkinoiden uudistamisen nykyistä edistymisvauhtia euroalueella ja EU:ssa.

7 Päätelmät

Euroalueen hyödykemarkkinoiden rakenneuudistuksilla pyritään tehostamaan kilpailua taloudessa ja vähentämään mahdollisesti haitallisia vääristymiä. Tämän pitäisi tuottaa huomattavia taloudellisia etuja, esimerkiksi laskea hintoja ja kohentaa pitkällä aikavälillä työllisyys- ja kasvunäkymiä. Lisäksi oikein kohdennetuilla tavara- ja palvelumarkkinoiden uudistuksilla voidaan vähentää taloudellisiin muutoksiin liittyviä sopeutuskustannuksia.

Euroalueen hyödykemarkkinoiden yhdentymisen ja viime aikoina kilpailun avaaminen aiemmin suojatuilla sektoreilla ovat edistyneet huomattavasti, mutta jäljellä on vielä useita merkittäviä ongelmia. On myös vähennettävä edelleen valtiontukien ja varsinkin alakohtaisten valtiontukien määrää. Tätä taustaa vasten EKP pitää erittäin myönteisenä hyödykemarkkinoiden uudistamisen

kasvanutta poliittista tärkeyttä ja kannustaa alan asianomaisia päättäjiä jatkamaan samalla määrätietoisuudella, jota Eurooppa-neuvosto osoitti Lissabonissa maaliskuussa 2000.

EKP pitää euroalueen hyödykemarkkinuudistuksia erittäin tärkeinä ja aikoo jatkaa alan kehityksen seuranta- ja analysointia kahdesta syystä. Ensiksi EKP voi tällä tavoin arvioida, milloin uudistusten oletetaan laskevan hintoja ja miten merkittäviä nämä laskut ovat. Toiseksi se voi näin saada selville muita taloudellisia seurauksia, joita tavara- ja hyödykemarkkinoiden uudistuksista voi seurata. Tämän lisäksi EKP edistää tavara- ja hyödykemarkkinoiden uudistamiseksi tehtävää työtä osallistamalla talouspoliittisen komitean ja muiden yhteisön toimivaltaisten elinten toimintaan ja analysoimalla hyödykemarkkinuudistusten taloudellisia seurauksia vastaisuudessakin.

Keskusvastapuoliclearingin keskittyminen euroalueella

Kaupankäynti arvopapereilla (erityisesti osakkeilla) on kasvanut merkittävästi euroalueella euron käyttöön otosta vuonna 1999 lähtien. Tästä on seurannut, että markkinaosapuolten kannalta on ollut entistä kätevämpää nettouttaa kauppoihin liittyvät maksut sen sijaan että ne suoritettaisiin yksi kerrallaan kaupakoh- taisesti. Koska arvopaperikauppaan liittyvät riskit ovat kasvaneet ja anonyymi kaupankäynti on yleistymässä, markkinaosapuolilla on lisäksi aiempaa suurempi tarve siirtää nettouttamisprosessiin liittyvät riskit jonkin keskusvastapuolen hoidettavaksi (keskusvastapuoli on rahoituslaitos, joka asettuu välittäjäksi ostajien ja myyjien välille).

Euroalueella on jo useita keskusvastapuolina toimivia clearingyhteisöjä, mutta niissä käsitellään pääasiassa johdannaiskauppoja. Lisäksi on suunnitteilla tai käynnissä useita arvopaperikaupankäyntiin liittyviä hankkeita. Verkottumis- ja skaalaeudut puoltaisivat kuitenkin nykyistä pitemmälle vietyä keskittämistä. Tästä syystä joukko suuria kansainvälisiä investointipankkeja on sitä mieltä, että Euroopassa tarvitaan vain yksi keskus- vastapuoliclearingyhteisö, joka toimisi monivaluuttaympäristössä ja jossa käsiteltäisiin useiden eri tuotteiden (osakkeiden, joukkolainojen, johdannaisten ja raaka-aineiden) kauppoja.

EKP seuraa ja analysoi tätä kehitystä tarkoin. Keskusvastapuoliclearing saattaisi nimittäin vaikuttaa rahan- poliittisten operaatioiden häiriöttömään toteuttamiseen, maksu- ja selvitysjärjestelmien moitteettomaan toi- mintaan sekä yleensä rahoitusmarkkinoiden vakauteen. Keskittämisen prosessi monimutkaistaa asiaa: toisaalta keskusvastapuoliclearingin keskittäminen tehostaisi arvopaperikauppojen maksu- ja toimitusvelvoitteiden laskemista (clearing) ja selvitystä (settlement), mutta toisaalta keskusvastapuolen mahdollisen maksukyvyt- tömyyden vaikutukset koko järjestelmään ovat sitä merkittävämmät, mitä suurempi keskusvastapuoli on.

Tässä artikkelissa kuvataan keskusvastapuoliclearingyhteisöjen toimintaa, pohditaan keskittämiseen liittyviä kysymyksiä ja analysoidaan keskuspankkien kannalta merkittäviä seikkoja. EKP on luonnollisesti kiinnostu- nut etenkin ”kotimaiseen” infrastruktuuriinsa liittyvistä asioista eli järjestelmistä, joissa käsitellään pääasias- sa tai yksinomaan euromääräisiä kauppoja.

I Miten keskusvastapuoliclearing toimii?

Mitä keskusvastapuoliclearingyhteisö tekee?

Clearingyhteisö määrittelee tehdyistä rahoitus- vaateiden kaupoista osapuolille aiheutuvat mak- su- ja toimitusvelvoitteet, jotka suoritetaan yleensä arvopaperikauppojen selvitysjärjestelmien kautta. Maksuvelvoitteet voidaan suorittaa kaup- pakoh- taisesti eli bruttoperiaatteella. Ne voidaan myös nettouttaa, jolloin maksetaan vain velko- jen ja saatavien erotus. ”Positionettoutuksella” tarkoitetaan tilannetta, jossa clearingyhteisö tai arvopaperikaupan selvitysjärjestelmä laskee vel- kojen ja saatavien määrät muttei itse ota riskejä. ”Keskusvastapuolinetoutuksella” tarkoitetaan tilanteita, joissa clearingyhteisö asettuu ostajak- si myyjää vastaan ja myyjäksi ostajaa vastaan, jol- loin alkuperäinen kauppasopimus korvataan kah- della uudella sopimuksella. Tällaista menettelyä, jossa clearingyhteisö asettuu alkuperäisten vas-

tapuolten tilalle siten, että siitä tulee kaikkien osapuolten ainoa vastapuoli, kutsutaan yleensä novaatioksi.

Nettoutus voidaan tehdä kahden- tai monenvä- lisesti (ks. kehikko 1). Kahdenvälisessä nettou- tuksessa kunkin vastapuoliparin kahdenvälisistä veloista ja saatavista muodostetaan yksi ainoa net- tovelvoite. Monenvälisessä nettoutuksessa järjes- telmän kaikkien osapuolten kaikki velvoitteet nettoutetaan siten, että kutakin osapuolta koh- den jää yksi ainoa velvoite, joka sen on suoritet- tava tai joka on suoritettava sille. Keskusvasta- puoliclearingyhteisöissä nettoutus tehdään mo- nenvälisesti, jotta suoritettavien velvoitteiden määrä olisi mahdollisimman pieni.

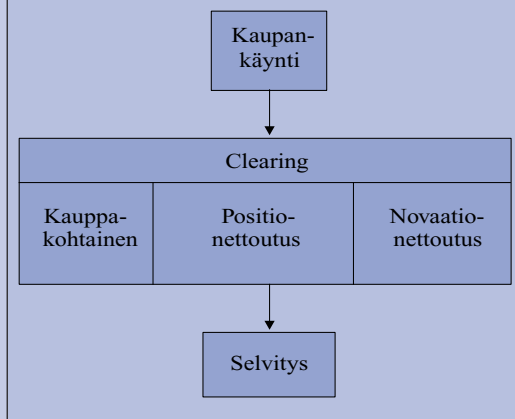
Keskusvastapuoliclearingyhteisöjä ei kuitenkaan aina välttämättä tarvita clearingiä varten, koska kaupat voidaan heti kaupankäynnin jälkeen lähet-

Kehikko I.

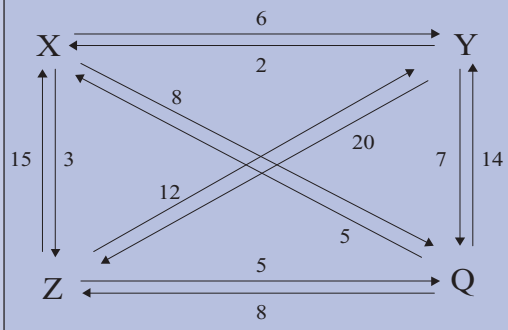
Arvopaperikauppojen clearing ja selvitysprosessi

Tärkeimpiä keskusvastapuolipalveluja on nettoutus. On huomattava, että nettoutus voidaan tehdä kahdella eri tavalla. Joissakin tapauksissa nettoutuksella tarkoitetaan vain kaupoista aiheutuvien nettovelvoitteiden laskemista, jolloin kauppasopimukset pysyvät ennallaan. Joissakin tapauksissa taas nettoutuksesta seuraa, että kaupan osapuolten alkuperäiset keskinäiset sopimusvelvoitteet korvautuvat myyjän ja ostajan välille asetettuun keskusvastapuoleen kohdistuvilla vastaavilla velvoitteilla. Näitä kahta nettoutustapaa kuvaavat termit vaihtelevat. Tässä artikkelissa ”positionettoutuksella” tarkoitetaan tapauksia, joissa nettovelvoitteet lasketaan ilman, että sopimusvelvoitteet muuttuisivat millään tavoin. ”Novaationettoutuksella” taas tarkoitetaan nettoutusta, jossa nettovelvoitteiden laskemisen lisäksi myös korvataan alkuperäiset sopimukset uusilla. Positionettoutusta voivat keskusvastapuolten lisäksi tarjota myös sellaiset arvopaperikaupan selvitysjärjestelmät, joissa pääasiassa hoidetaan arvopaperien säilytys ja lopullinen toimitus myyjältä ostajalle. Novaationettoutus taas edellyttää, että kolmannelta osapuolelta tulee kaupan laillinen osapuoli eli keskusvastapuoli.

Kuvio A.

Kuvio B.

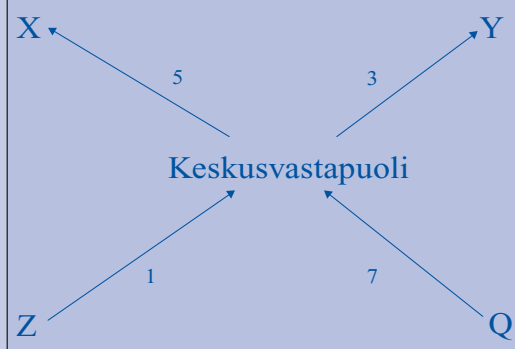
Kuvio B kuvaa monenvälisen nettoutuksen vaikutuksia. Oletetaan, että neljä markkinaosapuolta (X, Y, Z ja Q) käy kauppaa keskenään. Kuviossa B ilmenee, minkä suuruiset velvoitteet kullakin markkinaosapuolella on toisiinsa nähden.

Edelleen oletetaan, että kunkin markkinaosapuolen kaikki velvoitteet korvataan asettamalla keskusvastapuoli, jolle nettovelolliset osapuolet suorittavat velvoitteensa ja joka puolestaan jakaa nämä varat edelleen nettovelkojina oleville osapuolille. Kuviossa B vastapuolet X ja Y ovat nettovelkojia ja Z ja Q netto-

velollisia. Esimerkiksi X:lle suoritettavien velvoitteiden määrä on $15 + 2 + 5$, ja kun siitä vähennetään X:n suoritettavana olevien velvoitteiden määrä $3 + 6 + 8$, X:lle suoritettavien velvoitteiden nettomääräksi jää 5. Kun kaupankäyntiin osallistuu kolme markkinaosapuolta tai useampia, yksittäisen nettovelkojan saaminen ei välttämättä vastaa minkään yksittäisen nettovelollisen velkaa. Tällöin on käytettävä jonkinlaista välittäjää. Monenvälisen nettoutuksen tuloksia kuvataan kuviossa C.

Tämä esimerkki osoittaa, että nettoutuksella voidaan vähentää maksujen ja toimitusten lukumäärää (edellisessä esimerkissä niiden määräksi jää neljä). Jos keskusvastapuoli lisäksi arvioi clearingosapuoliin liittyvät riskit nettovelvoitteiden määrän perusteella, velvoitteiden nettouttaminen voi pienentää nykyisten ja mahdollisten tulevien luottoriskien kattamiseksi tarvittavien vakuuksien määrää.

Kuvio C.

tää asianomaisiin arvopaperikaupan selvitysjärjestelmiin maksujen ja toimitusten suorittamiseksi.

Mitkä ovat keskusvastapuoliclearingin merkittävimmät edut?

Monet keskusvastapuoliclearingin eduista johtuvat *monenvälisestä nettoutuksesta*. Monenvälisellä nettoutuksella maksujen ja toimitusten lukumäärä voidaan saada merkittävästi pienemmäksi ja sen myötä myös toimintakustannukset ja toimitusmaksut alemmiksi. Keskusvastapuoliclearingyhteisöjen palvelunaan tarjoama novaationettoutus (ks. kehikko 1) pienentää lisäksi yksittäisen vastapuolen sopimusvelvoitteita, millä on vaikutusta markkinaosapuolten kirjanpitoon ja taseeseen. Jos kansallisessa lainsäädännössä osapuolen kaupankäyntivolyyymi rajoitetaan tiettyyn osaan sen taseesta, novaationettoutuksen avulla voidaan laajentaa osapuolen kaupankäyntimahdollisuuksia. Novaationettoutus voi pienentää nykyisten ja mahdollisten tulevien luottoriskien kattamiseksi tarvittavien vakuuksien määrää. Keskusvastapuoliclearingin avulla voidaan pienentää myös sen pääoman määrää, jota osapuolet tarvitsevat kaupankäyntiään varten. Lisäksi keskusvastapuoliclearingin avulla voidaan *säilyttää anonymiteetti* silloin, kun kauppooja tehdään anonyymisti. Tämä voi olla arvokas palvelu silloin, kun markkinaosapuolet pelkäävät, että niiden kaupankäynnillä voi olla epäsuotuisia markkinavaikutuksia.

Monenväliseen nettoutukseen liittyvien etujen lisäksi keskusvastapuoliclearingin etuina ovat myös sen tarjoamat *riskienhallintapalvelut*. Harjoittaessaan arvopaperikauppaa markkinaosapuolilla on riski, etteivät niiden kauppakumppanit suorita velvoitteitaan määräaikana (likviditeettiriski) tai eivät suorita niitä ollenkaan (vastapuoliriski). Suojellakseen itseään näiltä riskeiltä markkinaosapuolet voivat esimerkiksi asettaa luottoriskirajoja ja vaatia vakuuksia. Keskusvastapuoliclearingyhteisöt hallitsevat riskejä jäsentensä puolesta korvaamalla useilta vastapuolilta olevat eri saamiset yhdellä ainoalla saamisella yhdeltä keskusvastapuolelta. Keskusvastapuolet antavat näin markkinaosapuolille mahdollisuuden käydä kauppaa ilman, että niiden tarvitsisi olla huolissaan yksittäisten vastapuolten luottokelpoisuudesta. Tämä ei merkitse sitä, että keskusvastapuoliclearingyhteisöjä käyttämällä vastapuoliriski eliminoi-

tuisi täysin, mutta yhteisöt pystyvät hallitsemaan ja hajauttamaan tätä riskiä huomattavasti tehokkaammin kuin kukin markkinaosapuoli pelkästään omin voimin pystyisi.

Sen lisäksi, että keskusvastapuoliclearingistä on etuja yksittäisille markkinaosapuolille, siitä on etuja myös koko taloudelle. Koska yhden ainoan vastapuolen käyttäminen helpottaa markkinaosapuolten vastapuoliriskin hallintaa, kaupankäyntimahdollisuudet kasvavat. *Tästä seuraa, että markkinoiden likvidiys kasvaa, kaupankäynti piristyy, transaktiokustannukset pienenevät ja pääomamarkkinoiden toiminta tehostuu.*

Mitkä ovat merkittävimmät keskusvastapuoliclearingyhteisöön kohdistuvat riskit?

Kaikkien markkinaosapuolten lailla keskusvastapuoliclearingyhteisöilläkin on juridisia ja tekniikkaan liittyviä riskejä. Koska tällaiset riskit eivät ole tyypillisiä pelkästään keskusvastapuoliclearingyhteisöille, niitä ei analysoida tässä tarkemmin. On kuitenkin erityisen tärkeää, että nämä riskit pyritään saamaan mahdollisimman pieniksi, sillä ne saattavat olla systeemisiä eli koko järjestelmään merkittävästi vaikuttavia.

Koska clearingyhteisö toimii jäsentensä vastapuolena, sillä on riski, että yksi tai useampi clearingosapuoli laiminlyö velvoitteensa. Arvopaperikaupoissa voi tästä syystä syntyä erityisesti pääomariskejä ja jälleenhankintariskejä. Pääomariski on clearingyhteisön riski siitä, että se toimittaa arvopaperin muttei saa sitä vastaavaa maksusuoritusta tai suorittaa maksun muttei saa maksaansa arvopaperia. Periaatteessa tämä riski on saatu suureksi osaksi eliminoitua siten, että arvopaperikaupan selvitysjärjestelmissä on otettu käyttöön toimitus maksua vastaan -periaate. On kuitenkin tärkeää, että keskusvastapuolet suorittavat velvoitteitaan vain sellaisissa arvopaperikaupan selvitysjärjestelmissä, jotka pystyvät osoittamaan, että niillä on käytössä tehokkaat ja juridisesti pätevät toimitus maksua vastaan -mekanismi.

Keskusvastapuoliclearingyhteisöihin kohdistuu myös jälleenhankintariskejä. Niitä ei voida ehkäis-

tä toimitus maksua vastaan -mekanismeilla. Jälleenhankintakustannuksia syntyy, kun kaupan osapuoli ei ole toimittanut (tai maksanut) kaupan kohteena olevia arvopapereita ja toisen osapuolen on ostettava ne muualta (tai myytävä muualle) ajankohtana, jolloin markkinaolosuhteet ovat voineet muuttua epäsuotuisaan suuntaan. Tällaisia riskejä ei voida kokonaan eliminoida, joten niitä voidaan vain yrittää pienentää.

Millaisia riskienhallintamenetelmiä keskusvastapuoliclearingyhteisöt käyttävät?

Toimet, joilla varaudutaan mahdollisiin vastapuolen veloitteiden laiminlyönteihin tai maksukyvyttömyyteen, voidaan jakaa kolmeen ryhmään. Ensiksikin on varotoimia, joilla pyritään siihen, että markkinaosapuolen konkurssin todennäköisyys olisi mahdollisimman pieni. Näitä ovat erityisesti taloudelliset ja toiminnalliset jäsenyyskriteerit, joita keskusvastapuoliclearingyhteisön jäseniksi pyrkiviltä vaaditaan. Toiseksi on varotoimia, joilla pyritään saamaan keskusvastapuolelle aiheutuvat tappiot mahdollisimman pieniksi siinä tapauksessa, että clearingosapuoli tekee konkurssin. Näitä varotoimia ovat vakuudet, joita clearingosapuolilta vaaditaan sen kaupankäynnistä aiheutuvien nykyisten ja mahdollisten tulevien luottoriskien kattamiseksi. Clearingosapuolten on talletettava vakuudet joko käteistalletuksina tai hyvälaatuisina joukkovelkakirjoina. Toinen tapa minimoida tappioita on rajoittaa luottoriskien kasvua maksamalla velkapositiot määrääjain, erityisesti joh-

dannaismarkkinoilla. Erittäin volatiileilla markkinoilla käytetään pitkälle kehitettyjä laskentamenetelmiä, joiden avulla voidaan tarkistaa tarvittaessa päivän mittaan, onko jonkin clearingosapuolen toimitettava välittömästi lisävakuuksia. Kolmanneksi on varotoimia sellaisten tappioiden kattamiseksi, jotka ylittävät velvoitteensa laiminlyöneen clearingosapuolen vakuuksien määrän. Tässä tarkoituksessa keskusvastapuoliclearingyhteisöillä on omia varoja ja takauksia, esimerkiksi pääomia, takuurahastoja, vakuutuksia ja jäsen-takauksia.

Miksi keskusvastapuoliclearingin kysyntä kasvaa?

Keskusvastapuoliclearingyhteisöjen palvelujen kysyntä on kasvanut erityisesti euroalueella. Tähän on monia syitä. Ensiksikin arvopapereiden (ja erityisesti osakkeiden) kaupankäyntivolyymit ovat kasvaneet, mikä on lisännyt nettoutuksen kysyntää. Toiseksi arvopaperikaupan kansainvälistyminen, uudet elektroniset kaupankäyntijärjestelmät, kansallisten arvopaperipörssien siirtyminen anonyymeihin toimeksiantoihin perustuviin kaupankäyntimenetelmiin ja pörssien maidenväliset fuusiot ovat johtaneet siihen, että kaupaa käyvien osapuolten on entistä vaikeampaa hallita itse vastapuoliriskiä. Näin ollen tarve taata arvopaperikauppojen clearing ja selvitys kasvaa nopeasti. Euron käyttöönotto ja siitä seuraava kahdentoinen kotimaanmarkkinan asteittainen yhdistyminen ovat tehneet nämä kaksi tekijää erityisen merkittäviksi euroalueen kannalta.

2 Keskittämisen tarve

Mikä on tämänhetkinen tilanne euroalueella?

Useimmat euroalueen maat ovat perustaneet keskusvastapuoliclearingyhteisöjä, jotka toimivat paikallisten järjestyneiden markkinoiden (arvopaperi- tai johdannaispörssien) yhteydessä. Useimmat näistä tarjoavat pääasiassa tai yksinomaan johdannaiskaupan clearingpalveluja. Näin ollen euroalueella toimivat keskusvastapuoliclea-

ringyhteisöt ovat yleensä rajoittaneet palvelunsa vain yhteen maahan.

Asetelma, jossa yksi keskusvastapuoliclearingyhteisö palvelee vain yhden maan yksiä markkinoita, on kuitenkin muuttumassa. Esimerkiksi Euro-next-pörssi (syntyi Amsterdamin, Brysselin ja Pariisin pörssien yhdistymisen tuloksena) aikoo käyttää ainoana keskusvastapuoliclearingyhteisönään Clearnetiä, joka toimi aiemmin Pariisin

pörssin keskusvastapuoliclearingyhteisönä. Eurex Clearing, joka toimii Frankfurtin ja Zürichin Eurex-johdannaispörssien keskusvastapuoliclearingyhteisönä, on myös ilmoittanut aikovansa laajentaa palvelujaan arvopaperikauppaan. Tämä merkitsee sitä, että Clearnet ja Eurex ovat integroituneet horisontaalisesti sulauttamalla itseensä samanlaisia palveluja tarjoavia yhtiöitä. Euroalueen arvopaperimarkkinainfrastruktuurissa vertikaalinen integroituminen – ”siilot” – on kuitenkin tähän asti ollut paljon merkittävämpää kuin horisontaalinen integroituminen. Vertikaalisella integroitumisella tarkoitetaan sellaisten yhteisöjen integroitumista, joista kukin tarjoaa johonkin prosessin eri vaiheeseen (kaupankäyntiin, clearingiin, selvitykseen ja säilytykseen) liittyviä palveluja. Vertikaalista integroitumista on tapahtunut esimerkiksi Saksassa, jossa Deutsche Börse tarjoaa kaupankäyntijärjestelmän ja on pääosakkaana sekä keskusvastapuoliclearingyhteisössä (Eurex) että arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä (Clearstream Germany).

Miksi keskittäminen on tarpeen?

Euron käyttöönotto on nopeuttanut arvopaperimarkkinainfrastruktuurin keskittymisprosessia euroalueella. Myös tekninen kehitys ja lainsäädännön yhdenmukaistaminen EU:ssa korostavat keskittämisen tarvetta. Kilpailu ja verkottumisedut lisäävät niin ikään entisestään paineita saada aikaan vielä integroituneempi ja tehokkaampi infrastruktuuri sekä kansainvälistä että kotimaista kauppaa silmällä pitäen.

Koska kauppojen lukumäärä kasvaa ja samoilla arvopapereilla voidaan käydä kauppaa useissa eri kaupankäyntijärjestelmissä (perinteisissä ja/tai elektronisissa), markkinaosapuolten on ollut entistä käytännöllisempää hoitaa kauppojen maksut ja toimitukset yhdessä paikassa nettoperiaatteella pikemminkin kuin bruttoperiaatteella eli kauppakohtaisesti. Lisäksi kauppojen koon kasvu ja anonyymien kaupankäynnin yleistyminen ovat lisänneet markkinaosapuolten tarvetta siirtää nettoutusprosessiin liittyvät riskit keskusvasta puolen hoidettavaksi.

Euroalueella toimii nykyisin useita keskusvastapuoliclearingyhteisöjä. On myös suunnitteilla

useita hankkeita uusien keskusvastapuoliclearingyhteisöjen perustamiseksi maihin, joista tällainen markkinainfrastruktuuri puuttuu. Tarve ylläpitää useita keskusvastapuoliclearingyhteisöjä voidaan kuitenkin asettaa kyseenalaiseksi sillä perusteella, että verkottumis- ja skaalaedut puoltavat pitemmälle vietyä keskittymistä. Erityisesti clearingtoiminnan infrastruktuurin hallitsematon leviäminen saattaisi johtaa tehottomuuteen. Epäyhtenäisen infrastruktuurin takia pankkien ja sijoitusyritysten täytyisi esimerkiksi olla jäsenenä monissa keskusvastapuoliclearingyhteisöissä ja ylläpitää siksi useita käyttöliittymiä ja noudattaa useita eri standardeja, markkinakäytäntöjä ja clearing sääntöjä. Myös palvelujen tuottajien tehokkuus saattaisi kärsiä moninkertaisista investoinneista keskusvastapuoliteknikoiden ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

Toistaiseksi on vielä epäselvää, millainen integroitumismalli euroalueella tulee lopulta vallitsemaan. Keskittämislle on myös useita esteitä, jotka johtuvat mm. lainsäädännöllisistä ongelmista, standardien puuttumisesta ja alalla nykyisin toimivien yhtiöiden eturistiriidoista. Voitaisiin myös harkita muunlaisia keskusvastapuoliclearingin integroitumismuotoja, kuten yhteisyrityksiä ja järjestelmien yhteensovittamista. Järjestelmien yhteensovittaminen eli samojen prosessien, menetelmien, yhteyskäytäntöjen ja verkkojen käytöstä sopiminen antaa tekniset valmiudet keskusvasta puolien yhteistyölle. Kaikkien tällaisten lähestymistapojen yhteinen tekijä on, että ne voisivat lisätä järjestelmien tehokkuutta. Niitä tulisi kuitenkin pitää vain ”toiseksi parhaimpana” vaihtoehtona, johon voitaisiin päätyä siinä tapauksessa, että nopeasti tapahtuva keskittäminen osoittautuu liian hankalaksi.

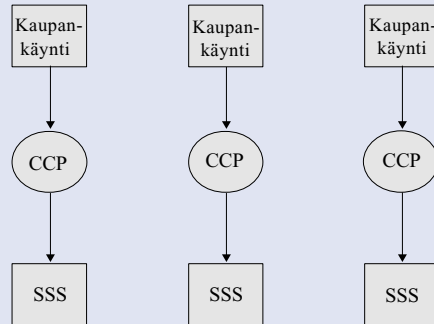
Onko arvopaperikaupan clearingtoiminta luonnollinen monopoli?

European Securities Forum, jonka muodostaa ryhmä kansainvälisiä arvopaperimarkkinaosapuolia, on Euroopassa nykyisin vallitsevan tilanteen johdosta ryhtynyt ajamaan koko Eurooppaa palvelevan keskusvastapuoliclearingyhteisön perustamista. European Securities Forum on ollut huolissaan siitä, että Euroopassa nykyisin toimivilla arvopaperikaupan clearing- ja selvitysjärjestelmillä

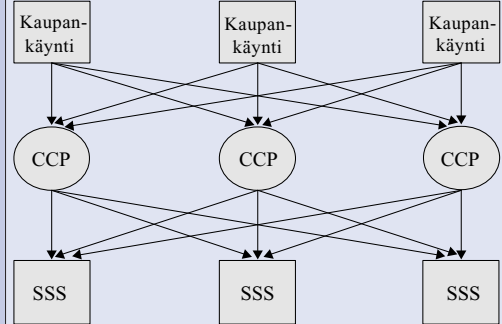
Kehikko 2.

Keskittämismalleja

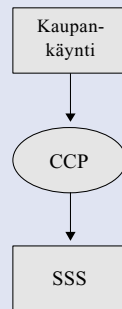
Malli 1. Siilot

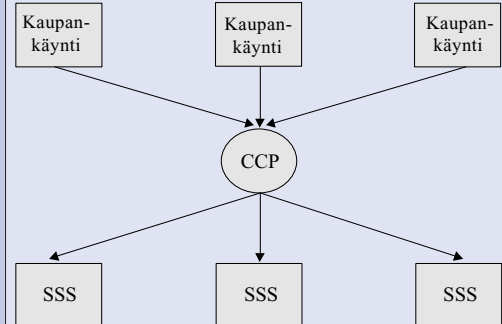
Malli 2. Täydellinen kilpailu

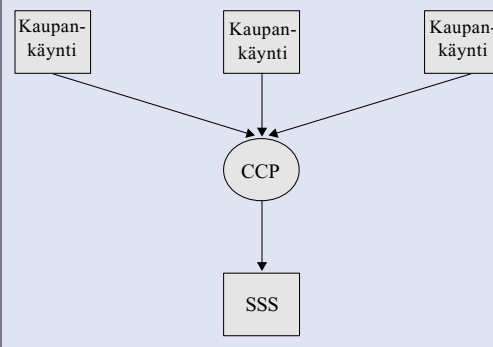
Malli 3. Täydellinen integroituminen

Malli 4. Yksi koko Euroopan kattava vastapuoli

Malli 5. Täysin integroitu kauppojen jälkeinen prosessi

CCP = Keskusvastapuoli
SSS = Arvopaperikaupan selvitysjärjestelmä

Keskittämisen voitaisiin ajatella perustuvan ainakin viiteen edellä kuvattuun malliin.

Ensimmäinen malli esittää nykyistä tilannetta: toiminnot on keskitetty muutamaan ”siiloon”, jotka tarjoavat integroituja kaupankäynti-, clearing- ja selvityspalveluja. Lyhyellä aikavälillä siilot helpottavat prosessien automatisointia, kun kaupankäynti, maksut ja toimitukset voidaan hoitaa täysin automaattisesti (ns. straight-

through settlement -periaatteella), mutta pitkällä aikavälillä ne saattavat tehdä monopolitilanteen haitat (kilpailun puuttuminen) ja epäyhtenäisyyden haitat (vähäiset skaalaedut) pysyviksi.

Toinen malli esittää tilannetta, jossa clearingyhteisöjä perustettaisiin useisiin maihin, mutta markkinaosapuolet voisivat vapaasti valita, mitä infrastruktuuria haluaisivat käyttää kaupankäyntiin, clearingiin ja selvitykseen. Teoriassa tässä mallissa kilpailu voisi toimia tehokkaasti. Malli olisi kuitenkin käytännössä kallis, sillä se edellyttäisi moninkertaisia infrastruktuureja. Koska skaalaedut olisivat vähäisiä, käyttäjien kustannukset olisivat suuret. Nämä kustannukset saattaisivat vielä kasvaa ajan mittaan, koska standardisointi ei olisi riittävän pitkälle vietyä ja koska tarvittaisiin useita käyttäjäliittymiä. Joka tapauksessa malli saattaisi olla keskipitkällä aikavälillä epävakaa, koska markkinavoimat todennäköisesti eliminoisivat nopeasti monimutkaisen infrastruktuurin joitakin osia.

Toista ääripäätä edustaa kolmas malli, jossa kaikkia prosessin vaiheita (kaupankäynti, clearing ja selvitys) hoitavat palveluntarjoajat ovat täysin integroituneet ja ainoastaan yksi yhteisö palvelee koko euroaluetta (tai jopa koko Eurooppaa). Tässä mallissa saavutettaisiin kaikkein suurimmat verkottumis- ja skaalaedut. Malliin liittyisivät kuitenkin kaikki monopolien yleiset haittapuolet. Käyttäjillä ei olisi valinnanvaraa ja kilpailu puuttuisi kokonaan.

Neljäs malli perustuu tilanteeseen, jossa vain keskusvastapuolclearing on horisontaalisesti integroitunut, koska siellä verkottumis- ja skaalaetujen arvellaan olevan suhteessa suurimmat. Kaupankäyntiin sekä selvitykseen liittyvien palvelujen tarjoajien kesken olisi edelleen kilpailua.

Jos mahdolliset kustannussäästöt olisivat yhtä suuret sekä kaupankäyntiin että selvitykseen liittyvissä palveluissa, voitaisiin keskittämisprosessissa päätyä lopuksi viidenteen malliin. Se kuvaa tilannetta, jossa arvopaperikauppojen clearing ja selvitys ovat täysin integroituneet, mutta kaupankäynti on edelleen kilpailtua.

ei kohta enää ole edellytyksiä pysyä eurooppalaisten arvopaperien kaupankäynnin odotetun kasvun perässä. Markkinaosapuolet, joilla on toimintaa useissa Euroopan maissa, ovat lisäksi huolissaan siitä, että niiden pitäisi mahdollisesti rahoittaa monen eri maan täysin samanlaisia markkinainfrastruktuureja. On lisäksi arvioitu, että Euroopassa maasta toiseen suoritettavien maksujen kustannukset ovat ainakin kymmenkertaiset kotimaanmaksujen kustannuksiin verrattuna. Tämä on selvästikin Euroopan pääomamarkkinoiden heikkous verrattaessa niitä Yhdysvaltojen vastaaviin markkinoihin.

European Securities Forum ehdottaa, että perustettavan keskusvastapuolclearingyhteisön tulisi olla sekä koko Euroopan kattava (eli pystyttävä toimimaan monivaluuttaympäristössä) että käsitellä monia eri tuotteita. Teknisessä mielessä clearingprosessia voitaisiinkin käyttää monien erilaisten tuotteiden käsittelemiseksi. Jos lisäksi eri tuotteiden markkinahintojen muutokset korreloisivat keskenään, niiden kauppojen clearing samassa paikassa voisi vähentää vakuus-

vaatimuksia (esimerkiksi vakuudella, joka kattaa pitkää positiota joukkolainafutuurisopimuksessa, voitaisiin kuitata yhtä suuren ”käteismarkkinoiden”, esimerkiksi joukkolainojen, lyhyen position vakuus).

Yhdysvaltojen clearingjärjestelmät, joita usein pidetään mallina Euroopan keskusvastapuolclearingyhteisöjen keskittämiseksi, toimivat edelleen tuotekohtaisesti. Tuotekohtaisten clearingtoimintojen keskittämistä on siellä kuitenkin suunniteltu.¹

European Securities Forumin ehdotus nostaa esiin keskeisen kysymyksen siitä, voidaanko keskusvastapuolclearingiä pitää luonnollisena mo-

¹ Yhdysvalloissa toimii useita keskusvastapuolclearingyhteisöjä, joista kukin käsittelee eri tuotteita. National Securities Clearing Corporation NSCC hoitaa kaikkien osakkeilla sekä yritysten ja kuntien papereilla tehtyjen kauppojen clearingin. Muut keskusvastapuolclearingyhteisöt tarjoavat kukin erilaisten optioiden ja futuurien kauppojen clearingpalveluja. Yhdysvalloissa kunkin tuotetyypin keskusvastapuolclearing on siis täysin keskitetty, mutta useita eri tuotteita kattava clearing ei ole kovinkaan keskitettyä.

nopolina vai ei. Toimintojen erittäin pitkälle viety keskittäminen on teoriassa kannattavaa (verkotumis- ja skaalaetujen takia). Onko keskusvastapuoliclearing luonnollinen monopoli, on kuitenkin kiistanalainen kysymys. On selvää, että yhtä ainoaa infrastruktuuria käyttämällä voidaan saavuttaa mahdollisimman suuret verkottumis- ja skaalaedut lyhyellä aikavälillä. Näitä lyhyen aikavälin etuja tulee kuitenkin punnita niitä haittoja vastaan, joita kilpailun puuttuminen yleensä aiheuttaa pitkällä aikavälillä (dynaamisuuden ja innovoinnin puute). Saattaisi myös olla kyseenalaista synnyttää uusia monopoleja rahoitusallalla samaan aikaan kun aikaisempia luonnollisia monopoleja vähitellen puretaan televiestintä-, energiantuotanto- ja kuljetusaloilla.

On usein väitetty, että tehottomuuden riskiä voitaisiin pienentää asianmukaisella hallinnoinnilla. Tämä merkitsee yleensä sitä, että keskusvastapuoliclearingyhteisön tulisi olla käyttäjiensä valvonnassa. Ei ole kuitenkaan varmuutta siitä, olisiko tämä keino riittävä, sillä clearingyhteisön eri käyttäjäryhmien (esimerkiksi kansainvälisten ja paikallisten toimijoiden) tai yhteisön omistajien ja johdon välillä on väistämättä intressiristiriitoja. Keskusvastapuoliclearingyhteisöt ja maailmanlaajuisesti toimivat arvopaperien säilyttäjät saataisivat niin ikään olla kilpailijoita keskenään, sillä jälkimmäiset tarjoavat nettoutuspalveluja pienille markkinaosapuolille kuten sijoitusrahaston hoitajille ja välittäjille.

Joka tapauksessa markkinoiden tulisi päättää, merkitseekö keskittäminen sitä, että jäljelle jää vain yksi järjestelmä. Jos näin käy, on kuitenkin luotava asianmukainen sääntely, jolla pyritään ehkäisemään monopoliasemien väärinkäyttö.

Vaikka arvopaperikauppojen clearingtoimintaa pidettäisiinkin luonnollisena monopolina, monopolin looginen maantieteellinen alue olisi todennäköisesti euroalue. Kaikilla keskeisillä valuuttalualueilla on omat kotimaiset markkinainfrastruktuurit (maksujärjestelmät, arvopaperikaupan selvitysjärjestelmät ja arvopaperipörssit jne.). On erityisesti huomattava, että infrastruktuureissa voi syntyä maksuvalmiusongelmia, joita voivat ratkaista vain ne paikalliset viranomaiset, joiden toimivaltaan asia kuuluu – etenkin keskuspankit. Kun arvopaperikaupan clearingtoiminnan tarve on nyt kasvanut merkittäväksi, tuntuisi loogiselta, että euroalueella kehittyisi yhtenäinen kotimainen keskusvastapuoliclearingin infrastruktuuri.

Kotimaisen infrastruktuurin olemassaolo ei estäisi kansainvälisten infrastruktuurien luomista. Tällaisia ovat maksujärjestelmien alalla jatkuvaa linkitöntä katteensiirtoa hoitava CLS-pankki (Continued Linked Settlement Bank) ja arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien alalla kansainväliset arvopaperikeskukset. Kansainväliset infrastruktuurit toimivat kuitenkin kotimaisten ”yläpuolella”, eikä niillä ole tarkoitus korvata kotimaisia järjestelmiä.

3 Keskusvastapuoliclearingin merkitys keskuspankkien kannalta

Miksi arvopaperikaupan clearing- ja selvitysjärjestelmien häiriötön toiminta kiinnostaa keskuspankkeja?

Keskuspankeissa ympäri maailmaa alettiin 1990-luvun jälkipuoliskolla kiinnittää aiempaa enemmän huomiota arvopaperikaupankäynnin merkittävän kasvun seurauksiin. Arvopaperikauppojen clearing- ja selvitysprosessissa tapahtuvien häiriöiden mahdollisia seurauksia analysoitiin perusteellisesti. Keskuspankit edellyttivät arvopaperi-

kaupan selvitysjärjestelmiltä erityisesti toimitusmaksua vastaan -periaatteen noudattamista. Kun markkinoiden halukkuus käyttää keskusvastapuoliclearingyhteisöjä on viime aikoina kasvanut, keskuspankit ovat alkaneet tiedostaa aiempaa selvemmin, millaisia riskejä toimintaan voi liittyä.

Arvopaperikaupan clearing- ja selvitysjärjestelmien häiriöttömän toiminnan takaaminen on keskuspankkien kannalta tärkeää siksi, että vakavat häiriöt järjestelmissä voisivat vaikuttaa kahteen

keskuspankkien päävastuualueista: rahapoliittisten operaatioiden sujuvaan toteuttamiseen ja maksujärjestelmien häiriöttömään toimintaan.

Häiriöt voivat vaikuttaa rahapolitiikkaan siksi, että keskuspankit tarjoavat pankeille likviditeettiä vakuudellisten lainojen muodossa. Jos vakuuksia ei voida toimittaa keskuspankille ajoissa, valitun rahapolitiikan virityksen täytäntöönpano voi vaikeutua. Häiriöt arvopaperikaupan clearing- ja selvitysjärjestelmien toiminnassa voisivat lisäksi vaikuttaa erittäin haitallisesti rahoitusmarkkinoihin.

Maksujärjestelmien toiminnan suhteen keskuspankeilla on kaksi keskeistä huolenaihetta: se, että tilinlylyksien kattamiseksi tarvittavia vakuuksia ei pystytä toimittamaan ajoissa ja että häiriö arvopaperikauppojen clearing- ja selvitysprosessissa saattaisi viivästyttää markkinaosapuolille tulevia maksusuorituksia, joita nämä puolestaan tarvitsisivat omien maksujensa suorittamiseen. Molemmissa tapauksissa maksujärjestelmän tukkeutumisen vaara olisi erittäin suuri. Koska arvopaperikauppojen selvityksen turvaamiseksi on kehitetty toimitus maksua vastaan -mekanismeja ja maksujen turvaamiseksi taas reaaliaikainen tapahtumakohtainen bruttomaksutapa, on käytännössä syntynyt keskinäisiä riippuvuussuhteita maksujärjestelmien ja arvopaperikaupan clearing- ja selvitysjärjestelmien välille.

Mitkä ovat keskuspankkien keskeisimmät huolenaiheet?

Keskuspankkien keskeisimpiä arvopaperikauppojen clearingiin liittyviä huolenaiheita:

- *Riskien keskittyminen:* Keskusvastapuoliin keskittyy riskejä enemmän kuin mihinkään yksittäiseen hajautettujen markkinoiden osapuoleen. Tästä seuraa, että jos järjestelmä ei ole asianmukaisesti suunniteltu tai johdettu, siitä on keskusvastapuolelle suhteessa vakavammat seuraukset kuin yksittäisille markkinaosapuolille.
- *Moraalikato:* Koska suuren clearingyhteisön konkurssilla voi olla vaikutuksia koko järjes-

telmään, on vaara, että markkinaosapuolet olettavat keskuspankkien aina pelastavan vaikeuksissa olevan keskusvastapuolen ("too big to fail" -vaikutus).

- *Informaatioasymmetria:* Markkinaosapuolet epäröivät käydä kauppaa sellaisten vastapuolien kanssa, joista niillä on kovin vähän tietoa. Tämä pätee erityisesti rahoituskriisien aikoihin, jolloin saatetaan yleisesti epäillä joidenkin osapuolten olevan lähellä konkurssia. Se, että vastapuolia on vain yksi, vähentää informaatioasymmetriaa vain siinä tapauksessa, että itse keskusvastapuoliclearingyhteisön maksu- ja toimintakyvystä ei ole mitään epäilyksiä. Jos keskusvastapuolen epäiltäisiin olevan maksukyvytön, koko markkinoiden kaupankäynti saattaisi keskeytyä.
- *Ylikireä kilpailu:* Keskusvastapuolien väliseen kilpailuun sisältyy se vaara, että nämä palveluntarjoajat saattavat pyrkiä parantamaan kilpailukykyään löyhentämällä riskienhallintakriteerejään.
- *Häiriöiden tartuntariski:* Clearingyhteisöt harjoittavat yleensä arvopaperikauppojen selvitysprosessia tukevia toimintoja, kuten kauppojen vahvistamista ja nettouttamista. Tästä syystä ongelmat clearingpuolella saattaisivat levitä selvityspuolelle. Jos useita tuotteita ja/tai valuuttoja käsittelevä keskusvastapuoli tulee maksukyvyttömäksi (tai jos sen luottokelpoisuutta edes epäillään), on vaara, että ongelmat leviävät markkinoilta toisille.

Koska arvopaperikaupan clearing- ja selvitysjärjestelmien häiriöt saattavat vaikuttaa koko rahoitusjärjestelmään, on välttämätöntä laatia standardeja riskien hallitsemiseksi. Standardien luominen on jo aloitettu. Aloitteentekijöinä ovat olleet joko markkinaosapuolet itse, tai aloitteita on syntynyt valvontaviranomaisten kansainvälisen yhteistyön tuloksena. Eurooppalaisten keskusvastapuoliclearingyhteisöjen liitto (The European Association of Central Counterparty Clearing Houses, EACH) on määritellyt keskusvastapuolille asetettavia vähimmäisvaatimuksia, jotka asianomaisten viranomaisten tulisi nyt arvioida.

Euroalueen tilastot

Tilastot

	Yhteenveto euroalueen taloustilastoista	5*
1	Rahapolitiikkatilastot	
	1.1 Eurojärjestelmän konsolidoitu tase	6*
	1.2 EKP:n keskeiset korot	8*
	1.3 Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät	8*
	1.4 Vähimmäisvarantotilastot	10*
	1.5 Pankkijärjestelmän likviditeettiasema	11*
2	Euroalueen rahatalous	
	2.1 Eurojärjestelmän yhteenlaskettu tase	12*
	2.2 Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase (pl. eurojärjestelmä)	13*
	2.3 Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)	14*
	2.4 Raha-aggregaatit ja niiden vastaerät	16*
	2.5 Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan	21*
	2.6 Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan	22*
	2.7 Euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat rahalaitosten saamiset ja velat; pääerät	23*
	2.8 Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain	24*
3	Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot	
	3.1 Rahamarkkinakorot	26*
	3.2 Valtion lainojen tuotot	27*
	3.3 Osakeindeksit	28*
	3.4 Pankkien luotto- ja talletuskorot	29*
	3.5 Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan	30*
	3.6 Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan	32*
4	YKHI ja euroalueen muut hinnat	
	4.1 Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	38*
	4.2 Muut hinnat ja kustannukset	39*
5	Euroalueen reaalityö	
	5.1 Kansantalouden tilinpito	40*
	5.2 Muita keskeisiä reaalityön tilastoja	42*
	5.3 Suhdannekyselyt	43*
	5.4 Työmarkkinat	44*
6	Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus	
	6.1 Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta	45*
	6.2 Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	49*
7	Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa	
	7.1 Tulot, menot ja alijäämä/ylijäämä	50*
	7.2 Velka	51*
	7.3 Velan muutos	52*
8	Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)	
	8.1 Maksutase	53*
	8.2 Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot	54*
	8.3 Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset	55*
	8.4 Maksutase: suorat sijoitukset	56*
	8.5 Maksutase: arvopaperisijoitukset	57*
	8.6 Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto	58*
	8.7 Ulkomainen varallisuus ja valuuttavaranto	60*

9	Euroalueen ulkomaankauppa	62*
10	Valuuttakurssit	66*
11	Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa	68*
12	Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella	
	12.1 Taloudellinen kehitys	69*
	12.2 Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	70*
	Kreikan tiedoilla täydennetyt euroalueen keskeiset taloustilastot	71*
	Tekninen huomautus	75*
	Yleistä	77*

Kreikka liittyy euroalueeseen 1.1.2001

Kuukausikatsauksen tilasto-osassa euroalueen tilastot kattavat ne euroalueen maat, jotka tarkasteluajankohtana kuuluivat euroalueeseen. Siten euroalueen tilastot vuoden 2000 loppuun saakka kattavat 11 maata ja vuoden 2001 alusta 12 maata. Poikkeukset on erikseen merkitty.

Kreikan liittymisen ajankohta on taulukoissa merkitty viivalla ja kuvioissa katkoviivalla. Absoluuttiset muutokset ja prosenttimuutokset vuodesta 2000 vuoteen 2001 perustuvat mahdollisuuksien mukaan sellaisiin aikasarjoihin, joissa Kreikan liittyminen euroalueeseen on otettu huomioon.

Kreikan tiedoilla täydennetyt euroalueen taloustilastot vuoden 2000 loppuun saakka on liitetty mukaan analyttisiä tarkoituksia varten ylimääräiseen taulukkoon sivulle 71* (lisätietoja Yleistä-osassa).

Taulukkomerkitöjen selityksiä

”.”	Tiedot puuttuvat / Loogisesti mahdoton.
”-”	Tiedot eivät ole vielä saatavissa.
”..”	Nolla tai merkityksetön.
”miljardia”	10 ⁹
^(p)	Ennakkotieto.
kp.	Kausivaihtelusta puhdistettu.

Yhteenveto euroalueen talustilastoista

(vuotuinen prosentimuutos, ellei toisin mainita)

1. Rahatalouden kehitys ja korot

	M1 ¹⁾	M2 ¹⁾	M3 ^{1), 2)}		Rahalaitosten lainat euroalueelle (pl. rahalaitokset ja julkisyhteisöt) ¹⁾	Yritysten ja muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat arvopaperit ¹⁾	3 kk:n korko (euribor, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot)	Valtion 10 vuoden lainojen tuotot, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot
				3 kk:n liukuva keskiarvo				
	1	2	3	4	5	6	7	8
1999	12,3	6,8	5,6	-	10,0	19,3	2,96	4,66
2000	8,0	4,4	5,5	-	9,6	20,5	4,40	5,44
2000 III	6,8	4,0	5,2	-	9,5	19,0	4,74	5,44
IV	5,7	3,8	4,9	-	9,6	18,7	5,02	5,28
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001 I	2,6	3,1	4,7	-	9,1	23,3	4,75	4,99
II	2,3	3,5	5,0	-	8,2	.	4,60	5,19
2001 helmi	2,3	3,0	4,7	4,6	9,0	23,7	4,76	5,02
maalis	1,6	3,0	4,5	4,6	8,7	26,1	4,71	4,94
huhti	1,4	3,2	4,6	4,8	8,4	24,0	4,69	5,10
touko	2,9	3,5	5,1	5,3	8,0	26,3	4,64	5,26
kesä	3,8	4,3	6,1	.	7,8	.	4,45	5,21
heinä	4,47	5,25

2. Hintojen ja reaalitalouden kehitys

	YKHI	Teollisuuden tuottajahinnat	Työkustannukset tuntia kohden (koko taloudessa)	BKT:n määrä	Teollisuustuotanto (pl. rakentaminen)	Kapasiteetin käyttöaste teollisuudessa %	Työllisyys (koko taloudessa)	Työttömyys (% työvoimasta)
1999	1,1	-0,4	2,3	2,5	2,0	81,8	1,6	9,9
2000	2,3	5,4	3,4	3,4	5,6	83,8	2,0	8,8
2000 III	2,5	5,8	3,5	3,3	5,8	83,9	2,0	8,7
IV	2,7	6,1	3,4	2,9	5,5	84,7	2,1	8,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001 I	2,5	4,5	3,1	2,6	4,0	84,4	2,0	8,4
II	3,1	83,7	.	8,3
2001 helmi	2,6	4,5	-	-	4,1	-	-	8,4
maalis	2,6	4,2	-	-	2,8	-	-	8,4
huhti	2,9	4,2	-	-	1,1	-	-	8,3
touko	3,4	3,7	-	-	-0,1	-	-	8,3
kesä	3,0	.	-	-	.	-	-	8,3
heinä	.	.	-	-	.	-	-	.

3. Maksutase, valuuttavaranto ja valuuttakurssi

(miljardia euroa, ellei toisin mainita)

	Maksutase (nettovirrat)				Valuuttavaranto (ajanjakson lopun kanta)	Euron efektiivinen valuuttakurssi: laaja maaryhmä (1991/I = 100)		USD/euro
	Vaihtotase ja pääomansiirrot	Tavarat	Suorat sijoitukset	Arvopaperisijoitukset		Nimellinen	Reaalinen (KHI)	
1999	7,7	83,4	-120,6	-41,7	372,3	96,6	95,8	1,066
2000	-24,3	52,2	-22,8	-128,9	377,7	88,2	86,3	0,924
2000 III	-4,5	17,9	-94,3	3,5	408,0	87,3	85,3	0,905
IV	-10,5	10,4	-58,4	8,4	377,7	85,9	83,6	0,868
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001 I	-3,3	7,4	-42,9	-38,2	393,4	91,4	88,9	0,923
II	410,2	89,5	86,8	0,873
2001 helmi	3,8	3,6	0,2	-2,1	384,3	91,0	88,6	0,922
maalis	1,0	7,0	-33,1	6,2	393,4	91,4	89,0	0,910
huhti	-1,1	5,3	0,1	-20,9	386,7	91,0	88,4	0,892
touko	-0,3	5,3	-40,4	24,9	409,0	89,3	86,6	0,874
kesä	410,2	88,1	85,3	0,853
heinä	89,1	86,1	0,861

Lähteet: EKP, Euroopan komissio (Eurostat ja talous- ja rahoitusasioista vastaava pääosasto) ja Reuters.

Lisätietoja tämän tilasto-osan vastaavissa taulukoissa.

- 1) Kuukausittaiset kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset kasvuvauhdit ajanjakson keskiarvoja. M1:n, M2:n, M3:n ja lainojen suhteelliset muutokset lasketaan kausivaihtelusta puhdistetuista kuukausittaisista kannoista ja virroista.
- 2) Ei sisällä euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia.

I Rahapolitiikkatilastot

Taulukko I.1

Eurojärjestelmän konsolidoitu tase

(miljoonaa euroa)

1. Vastaavaa

		Kulta ja kultasaamiset	Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta	Euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	Euromääräiset luotot euroalueen rahoitussektorille	Perusrahoitusoperaatiot	Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	Käänteiset hienosäätöoperaatiot	
										1
2001	maalis	2.	118 612	261 032	21 542	5 612	237 017	182 000	54 999	0
		9.	118 612	260 395	21 156	5 831	225 058	169 999	54 999	0
		16.	118 612	257 433	21 235	5 824	249 571	194 000	54 999	0
		23.	118 612	256 078	23 197	5 791	241 408	186 000	54 999	0
	30.	118 464	271 583	20 123	5 410	244 282	184 999	59 102	0	
	huhti	6.	118 464	269 050	21 952	5 335	227 143	167 984	59 102	0
		13.	118 464	269 145	21 763	4 915	211 297	142 948	59 102	0
		20.	118 464	268 162	21 809	5 125	256 277	196 950	59 102	0
		27.	118 464	266 450	23 097	5 136	236 228	176 999	59 100	0
	touko	4.	118 464	266 005	22 816	5 182	217 129	84 995	59 100	0
		11.	118 464	265 647	23 056	5 295	218 172	158 996	59 100	0
		18.	118 464	270 299	20 613	5 622	210 191	150 999	59 100	0
25.		118 464	267 707	23 033	5 365	221 196	162 002	59 100	0	
kesä	1.	118 464	269 198	22 368	5 174	226 403	167 001	59 100	0	
	8.	118 464	269 037	22 207	5 225	224 204	165 001	59 100	0	
	15.	118 464	269 055	22 943	5 322	214 433	155 000	59 100	0	
	22.	118 454	270 437	23 176	5 303	217 891	158 001	59 100	0	
29.	128 512	279 018	22 540	5 654	236 201	176 000	59 999	0		
heinä	6.	128 512	280 463	22 357	5 362	226 190	166 000	59 999	0	
	13.	128 512	280 417	23 247	5 687	214 057	154 000	59 999	0	
	20.	128 492	280 794	23 804	5 688	212 051	152 000	59 999	0	
	27.	128 405	279 768	24 046	5 626	233 033	172 999	60 001	0	

2. Vastattavaa

		Liikkeessä olevat setelit	Euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille				Käänteiset hienosäätöoperaatiot	Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset	Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	Liikkeeseen lasketut sijoitustodistukset	
			RTGS-tilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)	Talletusmahdollisuus	Määräaikaistalletukset						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	
2001	maalis	2.	355 137	118 928	118 887	41	0	0	0	7 584	3 784
		9.	355 046	110 334	110 292	42	0	0	0	7 602	3 784
		16.	352 886	127 324	126 675	648	0	0	1	7 601	3 784
		23.	350 384	113 375	108 462	4 912	0	0	1	7 414	3 784
	30.	351 685	126 879	126 738	141	0	0	0	6 116	3 784	
	huhti	6.	356 089	119 056	118 997	59	0	0	0	6 065	3 784
		13.	360 869	99 094	99 063	31	0	0	0	6 102	3 784
		20.	353 674	160 289	159 406	103	0	0	780	6 097	3 784
		27.	352 680	133 176	133 145	23	0	0	8	6 070	3 784
	touko	4.	355 925	121 749	121 639	106	0	0	4	6 083	3 784
		11.	353 624	126 337	126 264	72	0	0	1	6 278	3 784
		18.	350 877	124 887	124 774	111	0	0	2	6 295	3 784
25.		350 233	121 103	120 955	146	0	0	2	6 228	3 784	
kesä	1.	352 925	127 020	126 953	65	0	0	2	6 052	3 784	
	8.	353 479	127 240	127 184	50	0	0	6	6 197	3 784	
	15.	351 772	122 114	122 005	109	0	0	0	6 195	3 784	
	22.	348 463	131 206	130 178	1 023	0	0	5	6 097	3 784	
29.	350 199	117 841	117 569	272	0	0	0	6 097	3 784		
heinä	6.	353 648	132 775	132 595	126	0	0	54	4 324	3 784	
	13.	352 516	127 995	127 199	791	0	0	5	4 393	3 784	
	20.	349 789	131 736	130 396	1 337	0	0	3	4 219	3 784	
	27.	348 282	128 542	128 516	24	0	0	2	4 116	3 784	

Lähde: EKP.

Käänteiset rakenteelliset operaatiot	Maksuvalmiusluotot	Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	Muut euromääräiset saamiset euroalueen luotolaitoksilta	Euromääräiset arvopaperit euroalueelta	Euromääräiset saamiset julkisyhteisöiltä	Muut saamiset	Yhteensä			
							12	13	14	15
9	10	11	12	13	14	15	16			
0	7	11	820	27 555	70 207	89 142	831 539	2001	maalis	2.
0	17	43	822	27 368	70 207	88 741	818 190			9.
0	524	48	503	27 363	70 207	89 364	840 112			16.
0	348	61	318	27 428	70 211	89 734	832 777			23.
0	128	53	554	27 880	70 211	89 452	847 959			30.
0	9	48	431	27 880	70 211	88 643	829 109		huhti	6.
0	9 191	56	530	28 306	70 211	90 089	814 720			13.
0	142	83	706	27 666	70 168	90 392	858 769			20.
0	64	65	462	27 786	70 168	91 481	839 272			27.
72 999	25	10	616	27 869	70 168	91 426	819 675		touko	4.
0	51	25	313	27 889	70 174	91 888	820 898			11.
0	65	27	329	27 838	70 168	91 417	814 941			18.
0	66	28	383	27 785	70 168	91 326	825 427			25.
0	273	29	276	27 979	70 168	90 401	830 431		kesä	1.
0	57	46	241	28 128	70 168	89 766	827 440			8.
0	292	41	241	28 110	70 168	90 313	819 049			15.
0	760	30	242	28 024	70 168	90 749	824 444			22.
0	175	27	538	27 665	70 168	92 471	862 767			29.
0	173	18	339	28 085	70 158	91 424	852 890		heinä	6.
0	25	33	412	27 967	70 157	91 914	842 370			13.
0	11	41	374	28 040	70 157	92 545	841 946			20.
0	11	22	252	28 100	70 157	92 673	862 061			27.

Euromääräiset velat muille euroalueella oleville	Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Valuuttamääräiset velat euroalueelle	Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Myönnettyjen erityisnosto-oikeuksien vastaerä	Muut velat	Arvonmuutos-tilit	Pääoma ja rahastot	Yhteensä			
								12	13	14	15
10	11	12	13	14	15	16	17	18			
57 893	9 787	4 981	13 138	7 168	78 447	119 274	55 418	831 539	2001	maalis	2.
53 188	9 841	4 936	12 450	7 168	79 148	119 274	55 419	818 190			9.
61 006	10 653	4 902	9 896	7 168	79 265	119 274	56 353	840 112			16.
69 459	9 972	4 795	11 110	7 168	79 689	119 274	56 353	832 777			23.
60 504	8 542	3 772	12 978	6 984	82 491	126 268	57 956	847 959			30.
53 735	8 328	3 796	12 767	6 984	73 302	126 268	58 935	829 109		huhti	6.
54 424	8 438	3 790	13 345	6 984	72 721	126 268	58 901	814 720			13.
43 892	8 530	3 789	12 868	6 984	73 693	126 268	58 901	858 769			20.
53 869	8 444	3 780	12 399	6 984	72 574	126 268	59 244	839 272			27.
42 408	8 847	3 782	12 263	6 984	72 337	126 268	59 245	819 675		touko	4.
40 734	8 549	3 779	12 947	6 984	72 369	126 268	59 245	820 898			11.
38 409	8 694	3 784	13 611	6 984	72 036	126 270	59 310	814 941			18.
52 925	8 880	3 758	13 596	6 984	71 777	126 258	59 901	825 427			25.
49 626	8 622	3 756	14 173	6 984	70 779	126 258	60 452	830 431		kesä	1.
46 793	8 529	3 915	13 854	6 984	69 943	126 258	60 464	827 440			8.
43 787	8 754	3 833	14 548	6 984	70 556	126 258	60 464	819 049			15.
41 828	8 685	3 887	15 897	6 984	70 890	126 258	60 465	824 444			22.
69 722	10 226	3 902	16 977	7 183	75 031	141 340	60 465	862 767			29.
44 537	8 692	3 928	18 044	7 183	74 177	141 340	60 458	852 890		heinä	6.
38 900	8 722	4 099	18 460	7 183	74 520	141 340	60 458	842 370			13.
37 574	8 530	4 221	18 534	7 183	74 578	141 340	60 458	841 946			20.
62 784	8 570	3 995	18 575	7 183	74 432	141 340	60 458	862 061			27.

Taulukko I.2

EKP:n keskeiset korot

(koroko vuotuisina prosentteina, muutokset prosenttiksikköinä)

Voimassa alkaen ¹⁾	Talletusmahdollisuus		Perusrahoitusoperaatiot			Maksuvalmiusluotto	
			Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat	Muutos	Korko	Muutos
	Kiinteä korko	Korkotarjousten alaraja	Korko	Korko			
	1	2	3	4	5	6	7
1999 tammi 1.	2,00	-	3,00	-	-	4,50	-
4. ²⁾	2,75	0,75	3,00	-	...	3,25	-1,25
22.	2,00	-0,75	3,00	-	...	4,50	1,25
huhti 9.	1,50	-0,50	2,50	-	-0,50	3,50	-1,00
marras 5.	2,00	0,50	3,00	-	0,50	4,00	0,50
2000 helmi 4.	2,25	0,25	3,25	-	0,25	4,25	0,25
maalis 17.	2,50	0,25	3,50	-	0,25	4,50	0,25
huhti 28.	2,75	0,25	3,75	-	0,25	4,75	0,25
kesä 9.	3,25	0,50	4,25	-	0,50	5,25	0,50
28. ³⁾	3,25	...	-	4,25	...	5,25	...
syys 1.	3,50	0,25	-	4,50	0,25	5,50	0,25
loka 6.	3,75	0,25	-	4,75	0,25	5,75	0,25
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 touko 11.	3,50	-0,25	-	4,50	-0,25	5,50	-0,25

Lähde: EKP.

- Päiväys viittaa talletuskorkoon ja maksuvalmiusluoton korkoon. Perusrahoitusoperaatioiden koron muutokset ovat voimassa ensimmäisestä päivä määrästä seuranneesta operaatiosta alkaen, ellei toisin mainita.
- EKP ilmoitti 22.12.1998, että maksuvalmiusluoton koron ja talletuskoron välillä sovelletaan poikkeuksellisesti 4.–21.1.1999 kapeaa 50 peruspisteen korkoputkea. Tämän järjestelyn tarkoituksena oli helpottaa markkinaosapuolten sopeutumista uuteen regimiin.
- EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.

Taulukko I.3

Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät¹⁾

(määrät miljoonaa euroa, korot vuotuisista korkoa)

1. Perusrahoitusoperaatiot ²⁾

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat			Operaation kesto [...] päivää
			Kiinteäkorko	Korkotarjousten alaraja	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko	
1	2	3	4	5	6	7	
2001 helmi 7.	104 384	100 000	-	4,75	4,75	4,75	14
14.	65 307	65 307	-	4,75	4,75	4,75	12
21.	200 526	155 000	-	4,75	4,78	4,83	14
26.	109 632	27 000	-	4,75	4,78	4,79	16
maalis 7.	189 927	143 000	-	4,75	4,76	4,77	14
14.	130 260	51 000	-	4,75	4,77	4,78	14
21.	182 057	135 000	-	4,75	4,77	4,78	14
28.	57 526	50 000	-	4,75	4,75	4,75	14
huhti 4.	129 101	118 000	-	4,75	4,75	4,75	15
11.	24 949	24 949	-	4,75	4,75	4,75	14
19.	257 706	172 000	-	4,75	4,86	4,91	11
25.	83 303	5 000	-	4,75	4,78	4,80	12
30.	147 324	80 000	-	4,75	4,77	4,78	15
touko 7.	164 985	79 000	-	4,75	4,78	4,78	16
15.	160 715	72 000	-	4,50	4,54	4,56	15
23.	157 987	90 000	-	4,50	4,53	4,54	14
30.	159 877	77 000	-	4,50	4,55	4,55	14
kesä 6.	120 631	88 000	-	4,50	4,51	4,53	14
13.	135 442	67 000	-	4,50	4,51	4,52	14
20.	148 877	91 000	-	4,50	4,51	4,52	14
27.	155 894	85 000	-	4,50	4,54	4,55	14
heinä 4.	104 399	81 000	-	4,50	4,50	4,51	14
11.	141 842	73 000	-	4,50	4,51	4,52	14
18.	136 104	79 000	-	4,50	4,51	4,52	14
25.	126 040	94 000	-	4,50	4,51	4,52	14
elo 1.	100 746	71 000	-	4,50	4,50	4,51	14

2. Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat		Operaation kesto [...] päivää
			Kiinteäkorko	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko	
	1	2	3	4	5	6
1999 tammi 14.	79 846	15 000	-	3,13	-	42
14.	39 343	15 000	-	3,10	-	70
14.	46 152	15 000	-	3,08	-	105
helmi 25.	77 300	15 000	-	3,04	-	91
maalis 25.	53 659	15 000	-	2,96	2,97	98
huhti 29.	66 911	15 000	-	2,53	2,54	91
touko 27.	72 294	15 000	-	2,53	2,54	91
heinä 1.	76 284	15 000	-	2,63	2,64	91
29.	64 973	15 000	-	2,65	2,66	91
elo 26.	52 416	15 000	-	2,65	2,66	91
syys 30.	41 443	15 000	-	2,66	2,67	84
loka 28.	74 430	25 000	-	3,19	3,42	91
marras 25.	74 988	25 000	-	3,18	3,27	98
joulu 23.	91 088	25 000	-	3,26	3,29	98
2000 tammi 27.	87 052	20 000	-	3,28	3,30	91
maalis 2.	72 960	20 000	-	3,60	3,61	91
30.	74 929	20 000	-	3,78	3,80	91
huhti 27.	64 094	20 000	-	4,00	4,01	91
kesä 1.	64 317	20 000	-	4,40	4,42	91
29.	41 833	20 000	-	4,49	4,52	91
heinä 27.	40 799	15 000	-	4,59	4,60	91
elo 31.	35 417	15 000	-	4,84	4,87	91
syys 28.	34 043	15 000	-	4,84	4,86	92
loka 26.	43 085	15 000	-	5,06	5,07	91
marras 30.	31 999	15 000	-	5,03	5,05	91
joulu 29.	15 869	15 000	-	4,75	4,81	90
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001 tammi 25.	31 905	20 000	-	4,66	4,69	90
maalis 1.	45 755	20 000	-	4,69	4,72	91
29.	38 169	19 101	-	4,47	4,50	91
huhti 25.	43 416	20 000	-	4,67	4,70	92
touko 31.	46 448	20 000	-	4,49	4,51	91
kesä 28.	44 243	20 000	-	4,36	4,39	91
heinä 26.	39 369	20 000	-	4,39	4,42	91

3. Muut huutokauppoina toteutetut operaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Operaation tyyppi	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat		Operaation kesto [...] päivää
				Kiinteäkorko	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko	
	1	2	3	4	5	6	7
2000 tammi 5.	Määräaikaistalletusten kerääminen	14 420	14 420	-	3,00	3,00	7
kesä 21.	Käänteisoperaatio	18 845	7 000	-	4,26	4,28	1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 huhti 30.	Käänteisoperaatio	105 377	73 000	-	4,77	4,79	7

Lähde: EKP.

- 1) Esitetyt summat voivat hieman poiketa taulukossa 1.1 (vastaavaa) esitetystä (sarakeet 6–8) likviditeetin jaon yhteydessä suorittamattomien maksujen vuoksi.
- 2) EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.
- 3) Marginaalikorko tarkoittaa alinta korkoa, jolla likviditeettiä jaettiin.

Taulukko I.4

Vähimmäisvarantotilastot

1. Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantopohja^{1),2)}

(miljardia euroa; ajanjakson lopussa)

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 2 prosentin velvoitetta			Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta			
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit	Rahamarkkina- paperit	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit	
	1	2	3	4	5	6	7	
2000								
kesä	9 539,4	5 316,9	120,4	184,7	1 250,6	506,7	2 160,1	
heinä	9 590,1	5 348,0	119,8	192,3	1 258,0	489,9	2 182,2	
elo	9 686,5	5 393,8	122,9	197,1	1 269,0	502,5	2 201,3	
syys	9 773,3	5 465,7	123,6	193,6	1 270,2	502,1	2 218,2	
loka	9 931,2	5 531,9	127,6	201,1	1 283,2	534,2	2 253,2	
marras ³⁾	10 074,5	5 653,4	130,0	199,9	1 282,2	561,5	2 247,6	
joulu ³⁾	10 071,5	5 711,3	136,7	187,2	1 273,6	528,3	2 234,3	
			<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001								
tammi	10 164,2	5 712,6	139,2	196,7	1 275,6	574,6	2 265,6	
helmi	10 247,4	5 724,4	145,3	201,2	1 284,7	597,8	2 294,0	
maalis	10 503,6	5 883,5	151,1	203,4	1 292,6	654,7	2 318,3	
huhti	10 554,6	5 924,3	154,5	202,8	1 292,1	657,7	2 323,2	
touko	10 687,3	5 984,7	166,6	198,9	1 307,5	693,2	2 336,4	
kesä ⁴⁾	10 698,0	6 012,1	176,2	196,3	1 314,1	656,5	2 342,9	

Lähde: EKP.

- 1) Luottolaitosten velkoja muille EKPJ:n vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille, EKP:lle tai kansallisille keskuspankeille ei sisällytetä varantopohjaan. Jos luottolaitos ei pysty osoittamaan liikkeeseen laskemiensa edellä mainittujen euroalueen laitosten hallussa olevien enintään kahden vuoden velkapaperien ja rahamarkkinapaperien määrää, se voi tehdä varantopohjaansa näistä veloista prosenttivähennyksen. Varantopohjaan sovellettava vähennys oli 10 % marraskuuhun 1999 saakka, sen jälkeen 30 %.
- 2) Pitoajanjakso alkavat kunkin kuukauden 24. päivänä ja päättyvät seuraavan kuukauden 23. päivänä. Varantovelvoite lasketaan edeltävän kuukauden lopun varantopohjan perusteella.
- 3) Sisältää Kreikassa olevien luottolaitosten varantopohjan (marraskuussa 134,4 miljardia euroa ja joulukuussa 134,6 miljardia euroa, joista 107,3 ja 110,3 miljardiin euroon sovelletaan 2 prosentin velvoitetta). Euroalueella olevat luottolaitokset voivat tilapäisesti vähentää varantopohjastaan velkansa Kreikassa oleville luottolaitoksille. Tammikuun 2001 lopun varantopohjasta alkaen noudatetaan normaalikäytäntöä.

2. Varantojen pito¹⁾

(miljardia euroa, korko vuotuisena prosenttina)

Varantojen pitoajanjakso päättyy	Vaaditut varantotalletukset ²⁾	Toteutuneet varantotalletukset ³⁾	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset ⁴⁾	Varantovaje ⁵⁾	Vähimmäisvarantojen korko, % ⁶⁾	
	1	2	3	4	5	
2000						
elo	111,8	112,3	0,5	0,0	4,32	
syys	112,6	113,1	0,5	0,0	4,57	
loka	113,7	114,2	0,5	0,0	4,69	
marras	115,1	115,5	0,4	0,0	4,81	
joulu	116,6	117,2	0,6	0,0	4,78	
			<i>Euroalueen laajeneminen</i>			
2001						
tammi ⁷⁾	118,5	119,0	0,5	0,0	4,77	
helmi	120,1	120,6	0,5	0,0	4,76	
maalis	120,4	120,9	0,5	0,0	4,77	
huhti	120,8	121,3	0,5	0,0	4,77	
touko	124,2	124,8	0,7	0,0	4,71	
kesä	125,0	125,6	0,6	0,0	4,52	
heinä	126,4	127,0	0,6	0,0	4,51	
elo ⁸⁾	127,1	-	-	-	-	

Lähde: EKP.

- 1) Tässä taulukossa ilmoitetaan päättyneiden pitoajanjaksojen täydelliset tiedot ja nykyisen pitoajanjakson varantovelvoitteet.
- 2) Kunkin luottolaitoksen varantovelvoitteen määrä lasketaan varantopohjana olevista veloista niiden velvoiteprosenttien mukaan, joita sovelletaan kuhunkin velkaerään. Velat lasketaan kuukauden lopun tasetietojen mukaan. Jokainen luottolaitos saa tehdä 100 000 euron suuruisen kättäsummavähennyksen varantovelvoitteestaan. Euroalueen varantovelvoitteet lasketaan yhteen.
- 3) Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten yhteenlasketut keskimääräiset päivittäiset varantotalletukset varantotilillä pitoajanjakson aikana.
- 4) Keskimääräiset varantovelvoitteen ylittävät toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka ovat täyttäneet varantovelvoitteen.
- 5) Keskimääräiset varantovelvoitteen alittavat toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka eivät ole täyttäneet varantovelvoitetta.
- 6) EKP:n (kalenteripäivien määrällä painotettu) eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden keskimääräinen korko pitoajanjakson aikana (ks. taulukko I.3).
- 7) Kreikka otti euron käyttöön 1.1.2001, joten varantovelvoite ilmoitetaan päivien lukumäärällä painotettuna keskiarvona, johon lasketaan 11 maan euroalueen varantovelvoitteet 24.–31.12.2000 ja 12 maan euroalueen varantovelvoitteet 1.–23.1.2001 (eli 8/31 x 116,9 miljardia euroa + 23/31 x 119,1 miljardia euroa).

Taulukko 1.5

Pankkijärjestelmän likviditeettiasema¹⁾

(miljardia euroa; jakson päivittäisten arvojen keskiarvoja)

Pitoajanjakso päätyy	Likviditeettiä lisäävät tekijät					Likviditeettiä vähentävät tekijät					Luotto- laitosten sekkiliitit ⁴⁾	Perusraha (keskus- pankki- rahat) ⁵⁾				
	Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot					Talletus- mahdol- lisuus	Muut likvi- diteettiä lisäävät operaatiot ²⁾	Liikkeessä olevat setelit	Valtioiden tilit euro- järjestel- mässä	Muut tekijät (netto) ³⁾						
	Eurojär- jestelmä kulta- ja valuutta- saamiset (netto)	Perus- rahoitus- operaatiot	Pitempi- aikaiset- rahoitus- operaatiot	Maksu- valmius- luotto	Muut likvi- diteettiä lisäävät operaatiot ²⁾								1	2	3	4
1999 loka	349,7	143,0	45,0	0,3	0,0	0,6	0,0	342,5	45,4	45,9	103,5	446,7				
marras	351,8	140,5	53,7	0,3	0,0	0,4	0,0	343,1	51,5	47,3	104,2	447,6				
joulu	351,7	150,4	65,0	0,3	0,0	1,0	0,0	354,3	59,0	47,5	105,6	460,8				
2000 tammi	362,3	138,5	75,0	1,9	0,0	0,5	3,3	363,0	41,0	61,2	108,7	472,3				
helmi	367,8	130,9	70,5	0,1	0,0	0,2	0,0	347,6	49,2	64,2	108,1	455,9				
maalis	369,2	136,1	66,2	0,2	0,0	0,3	0,0	347,6	51,7	63,5	108,6	456,4				
huhti	377,1	136,7	61,0	0,2	0,0	0,9	0,0	349,7	45,6	69,1	109,7	460,3				
touko	378,8	142,6	60,0	0,4	0,0	2,3	0,0	353,8	41,9	71,8	112,0	468,2				
kesä	378,1	140,9	59,9	0,3	0,2	0,8	0,0	354,1	38,3	72,1	114,2	469,1				
heinä	380,8	157,9	59,9	0,4	0,0	0,5	0,0	357,0	50,4	76,8	114,1	471,7				
elo	382,0	163,1	55,4	0,1	0,0	0,3	0,0	359,2	48,8	80,0	112,4	471,9				
syys	381,6	173,1	51,1	0,3	0,0	0,2	0,0	354,8	56,6	81,2	113,3	468,3				
loka	396,3	176,5	45,7	0,5	0,0	0,2	0,0	354,5	47,4	102,5	114,4	469,1				
marras	398,6	183,7	45,0	0,2	0,0	0,2	0,0	352,7	49,8	109,2	115,7	468,6				
joulu	394,4	210,4	45,0	0,4	0,0	0,2	0,0	360,4	61,1	111,1	117,4	478,0				
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi	383,7	205,3	45,0	0,5	0,0	0,6	0,0	368,3	52,2	94,2	119,1	488,0				
helmi	377,9	188,9	49,8	2,6	0,0	0,4	0,0	354,8	57,0	86,3	120,7	476,0				
maalis	375,6	185,2	54,1	0,4	0,0	0,5	0,0	353,0	53,0	87,7	121,0	474,5				
huhti	382,1	172,4	58,4	2,2	0,0	0,5	0,0	354,6	49,5	89,1	121,4	476,4				
touko	384,4	144,0	59,1	0,4	17,0	0,6	0,0	352,7	39,4	87,5	124,8	478,1				
kesä	385,0	161,7	59,1	0,2	0,0	0,4	0,0	351,1	41,3	87,5	125,7	477,3				
heinä	397,6	161,9	59,9	0,2	0,0	0,4	0,0	350,8	42,5	98,8	127,1	478,3				

Lähde: EKP.

- 1) Pankkijärjestelmän likviditeettiasema määritellään euroalueen luottolaitosten eurojärjestelmään kuuluvissa keskuspankeissa pitämien sekkiliisaldojen yhteissummana. Summat johdetaan eurojärjestelmän konsolidoidusta taseesta.
- 2) Sisältää kansallisten keskuspankkien EMU:n toisessa vaiheessa tekemät rahapoliittiset operaatiot, joiden erääntyminen ajoittuu kolmanteen vaiheeseen.
- 3) Eurojärjestelmän konsolidoidun taseen muut erät.
- 4) Likviditeettiä lisäävien (erät 1–5) ja likviditeettiä vähentävien erien (erät 6–10) erotus.
- 5) Talletusmahdollisuuden (erä 6), liikkeessä olevien setelien (erä 8) ja sekkiliiten (erä 11) summa.

3. Saamiset: virrat¹⁾

											Yhteensä		
		Lainat euro-alueelle			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeesien laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeesien laskemat osakkeet ja osuudet	Ulkomaiset saamiset ²⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2000	tammi	32,6	-7,5	40,1	15,0	13,8	1,2	3,9	22,2	-1,6	24,3	96,5	
	helmi	32,1	-4,4	36,5	15,5	9,3	6,2	13,7	31,7	-0,4	17,0	109,6	
	maalis	72,0	4,5	67,4	-13,8	-7,0	-6,8	39,1	33,4	0,0	22,5	153,2	
	huhti	55,9	2,3	53,6	-14,7	-21,4	6,7	11,7	13,1	0,8	32,9	99,7	
	touko	22,4	-6,3	28,8	0,0	-7,5	7,5	12,4	11,3	0,5	1,0	47,5	
	kesä	60,5	-0,5	60,9	-17,1	-18,1	1,0	-31,9	7,8	1,4	4,5	25,3	
	heinä	22,3	-1,3	23,5	-19,3	-26,9	7,6	3,6	-3,6	0,7	46,9	50,7	
	elo	7,0	-8,6	15,6	-6,2	-9,8	3,6	1,9	3,8	0,3	38,5	45,4	
	syys	67,3	-4,1	71,4	0,3	-3,1	3,4	3,0	17,7	0,7	-75,9	13,1	
	loka	40,6	1,9	38,6	-8,0	-15,4	7,4	1,4	10,0	3,2	68,9	116,0	
	marras	49,1	7,2	41,9	-2,2	-1,4	-0,8	1,0	7,9	-0,3	-51,0	4,4	
	joulu	60,9	9,8	51,1	-14,4	-17,7	3,4	5,5	6,9	1,2	-22,2	37,9	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	tammi	34,0	2,9	31,1	-3,5	-7,5	4,1	12,8	61,3	-1,0	22,3	126,0	
	helmi	13,5	-8,2	21,7	18,1	8,6	9,4	7,5	15,4	0,5	-12,0	43,1	
	maalis	62,0	2,3	59,7	18,1	9,5	8,6	17,0	102,5	0,1	46,0	246,2	
	huhti	32,9	-8,1	41,0	14,7	8,2	6,5	16,7	-19,4	1,2	9,9	56,1	
	touko	3,7	-5,6	9,3	38,8	32,3	6,5	1,1	4,6	1,4	18,8	68,4	
	kesä ^(p)	50,7	-1,7	52,3	10,1	7,8	2,4	-33,4	18,1	1,2	30,3	77,0	

4. Velat: virrat¹⁾

													Yhteensä			
		Liikkeessä oleva raha	Valtion talletukset	Muiden julkisyhteisöjen/ muiden talletukset euro-alueelta	Yön yli	Määräaika-	Irtisanomiset	Repot	Rahamarkkinarahas- tojen rahas- osuudet ja raha- markkina- paperit	Liikkeesien lasketut velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Ulkomaiset velat ²⁾	Muut velat	Rahalaitosten väliset velat, netto		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2000	tammi	-16,9	-8,3	23,0	28,1	-16,0	0,3	10,7	0,4	-2,5	18,6	66,8	42,4	-27,0	96,5	
	helmi	-1,8	10,9	5,4	-6,8	17,5	-9,9	4,5	18,4	15,6	4,4	26,3	16,5	13,9	109,6	
	maalis	3,5	-14,5	20,5	7,6	5,0	-10,0	17,8	12,3	1,2	12,7	107,2	33,5	-23,2	153,2	
	huhti	3,3	1,6	33,0	33,4	4,9	-7,7	2,4	-0,4	19,1	9,3	35,8	14,6	-16,5	99,7	
	touko	-0,2	-17,9	1,6	-11,3	20,3	-8,9	1,4	8,2	6,3	2,8	28,9	11,8	6,0	47,5	
	kesä	3,6	32,1	-7,9	12,0	-0,7	-5,3	-13,9	-4,4	15,8	18,8	-78,0	19,2	26,1	25,3	
	heinä	1,9	-11,3	1,1	-5,0	7,4	-6,1	4,7	10,9	-7,1	15,2	8,5	38,5	-7,0	50,7	
	elo	-5,1	5,9	-7,9	-29,3	29,3	-5,1	-2,7	6,3	11,7	4,7	11,8	33,4	-15,4	45,4	
	syys	1,0	18,7	4,6	10,8	-0,9	-7,4	2,0	-10,1	3,3	19,1	43,2	-65,7	-1,1	13,1	
	loka	-2,2	13,1	3,3	-0,8	13,8	-8,8	-0,8	4,5	16,3	5,1	20,0	46,5	9,4	116,0	
	marras	0,1	-3,6	26,0	20,0	8,8	-5,8	3,0	-2,5	5,3	-11,9	11,8	-7,5	-13,4	4,4	
	joulu	10,7	-4,2	95,9	53,8	19,8	20,9	1,5	-13,4	5,2	-24,0	-16,1	-22,2	5,9	37,9	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001	tammi	-20,1	-19,1	-15,8	-49,5	13,8	1,3	18,6	18,2	24,4	-1,6	115,5	18,0	6,4	126,0	
	helmi	-1,0	8,7	8,4	1,6	11,2	-6,3	1,9	12,7	16,3	2,0	19,9	16,4	-40,3	43,1	
	maalis	1,3	-5,2	33,3	8,6	15,4	-0,8	10,1	5,0	13,1	17,8	138,2	51,1	-8,2	246,2	
	huhti	-0,1	2,2	29,7	30,7	-0,9	0,9	-1,1	0,6	5,5	1,8	17,9	-11,5	10,0	56,1	
	touko	-3,3	-5,6	29,5	21,9	-2,3	-2,5	12,4	1,6	2,5	8,6	14,5	23,3	-2,6	68,4	
	kesä ^(p)	0,2	17,6	32,8	36,8	-3,4	9,4	-10,1	-1,6	18,2	20,2	-22,6	15,6	-3,3	77,0	

Taulukko 2.4

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Raha-aggregaatit: kannat ajanjakson lopussa

		M1		M2		Yhteensä		Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	
		Liikkeessä oleva raha	Yön yli- talletukset	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset		
		1	2	3	4	5	6	7	
		1	2	3	4	5	6	7	
1999	joulu	349,9	1 614,1	1 964,0	109,97	881,6	1 287,7	4 133,3	105,24
2000	tammi	333,0	1 642,4	1 975,4	110,55	864,8	1 288,9	4 129,1	105,09
	helmi	331,1	1 634,3	1 965,4	109,99	879,9	1 278,0	4 123,4	104,98
	maalis	334,6	1 642,8	1 977,4	110,58	888,2	1 267,5	4 133,1	105,16
	huhti	337,7	1 680,9	2 018,6	112,78	896,3	1 260,1	4 174,9	106,11
	touko	337,5	1 662,8	2 000,3	111,95	914,1	1 251,9	4 166,3	105,98
	kesä	341,2	1 674,1	2 015,3	112,85	912,7	1 244,6	4 172,5	106,21
	heinä	343,0	1 672,3	2 015,3	112,78	922,8	1 236,8	4 174,9	106,20
	elo	337,9	1 643,1	1 981,0	110,75	953,3	1 230,4	4 164,6	105,84
	syys	338,9	1 654,4	1 993,4	111,38	956,1	1 220,3	4 169,8	105,92
	loka	336,7	1 656,8	1 993,6	111,28	972,2	1 211,1	4 176,8	105,99
	marras	336,8	1 675,2	2 012,1	112,42	984,9	1 202,3	4 199,3	106,65
	joulu	347,5	1 728,8	2 076,4	116,23	990,2	1 221,4	4 288,1	109,15
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	tammi 1.	355,3	1 743,5	2 098,8	-	1 027,1	1 271,5	4 397,4	-
2001	tammi	335,2	1 692,7	2 027,9	112,31	1 041,5	1 275,1	4 344,5	107,85
	helmi	334,2	1 693,0	2 027,2	112,26	1 054,2	1 269,8	4 351,1	108,00
	maalis	335,4	1 703,3	2 038,7	112,79	1 070,3	1 269,8	4 378,8	108,58
	huhti	335,3	1 735,9	2 071,2	114,58	1 071,6	1 273,4	4 416,2	109,51
	touko	332,0	1 759,2	2 091,2	115,53	1 072,5	1 273,1	4 436,8	109,84
	kesä ⁴⁾	332,2	1 795,5	2 127,7	117,57	1 069,4	1 283,2	4 480,3	110,94

2. Raha-aggregaatit: virrat⁴⁾

		M1		M2		Yhteensä		Suhteellinen vuosi- muutos ³⁾ %	
		Liikkeessä oleva raha	Yön yli- talletukset	Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ³⁾ %	Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset		
		1	2	3	4	5	6	7	
		1	2	3	4	5	6	7	
2000	tammi	-16,9	27,4	10,4	9,3	-17,7	1,1	-6,1	4,2
	helmi	-1,8	-8,2	-10,1	10,7	16,5	-10,9	-4,4	5,3
	maalis	3,5	7,2	10,6	10,1	7,1	-10,6	7,1	5,1
	huhti	3,3	36,0	39,2	11,4	5,7	-7,6	37,3	5,5
	touko	-0,2	-14,7	-14,9	8,7	19,0	-9,2	-5,1	4,7
	kesä	3,6	12,6	16,2	7,1	0,3	-7,3	9,2	4,3
	heinä	1,9	-3,2	-1,3	6,9	8,3	-7,5	-0,5	3,7
	elo	-5,1	-31,1	-36,3	7,1	28,9	-6,5	-13,9	4,3
	syys	1,0	10,3	11,3	6,2	1,7	-10,1	2,9	4,1
	loka	-2,2	0,4	-1,8	5,8	13,8	-9,3	2,7	3,7
	marras	0,1	20,3	20,4	5,1	14,6	-8,6	26,4	3,7
	joulu	10,7	57,5	68,2	5,7	10,9	19,3	98,4	3,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	tammi	-20,1	-50,6	-70,7	1,6	14,7	3,6	-52,5	2,6
	helmi	-1,0	0,0	-1,0	2,1	12,4	-5,4	6,0	2,9
	maalis	1,3	8,4	9,6	2,0	13,8	-0,1	23,3	3,3
	huhti	-0,1	32,5	32,4	1,6	1,5	3,6	37,5	3,2
	touko	-3,3	20,4	17,1	3,2	-3,3	-0,5	13,4	3,6
	kesä ⁴⁾	0,2	36,7	36,8	4,2	-2,6	10,1	44,4	4,5

Lähde: EKP.

- 1) Raha-aggregaateihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtioille.
- 2) Ei sisällä euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia.

Repot	Rahamarkkina- rahastojen rahasto- osuudet ja rahamark- kinapaperit ²⁾	M3 ²⁾		Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾		
		Enintään 2 vuoden velkapaperit					
9	10	11		12	13		
144,2	408,9	88,8		4 775,1	106,03	1999	joulu
155,0	412,4	87,2		4 783,7	106,10	2000	tammi
159,5	430,9	90,9		4 804,5	106,59		helmi
177,3	443,7	90,7		4 844,8	107,40		maalis
179,8	451,6	89,7		4 896,0	108,30		huhti
181,2	456,7	87,5		4 891,6	108,36		touko
167,3	452,3	86,8		4 878,9	108,20		kesä
172,0	463,6	76,7		4 887,3	108,30		heinä
169,4	471,2	81,0		4 886,2	108,14		elo
171,4	461,5	81,5		4 884,2	108,04		syys
170,6	467,2	88,2		4 902,8	108,30		loka
173,5	463,6	97,3		4 933,8	109,12		marras
174,9	439,6	106,4		5 009,0	111,24		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
195,2	439,6	106,6		5 138,8	-	2001	tammi 1.
213,8	456,1	106,9		5 121,4	110,90	2001	tammi
215,8	468,8	115,1		5 150,7	111,52		helmi
225,9	475,2	119,6		5 199,5	112,44		maalis
224,9	476,8	125,3		5 243,2	113,36		huhti
237,3	480,2	133,9		5 288,2	114,08		touko
227,2	478,5	144,0		5 329,9	115,02		kesä ⁴⁾

Repot	Rahamarkkina- rahastojen rahasto- osuudet ja rahamark- kinapaperit ²⁾	M3 ²⁾		Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ %		
		Enintään 2 vuoden velkapaperit					
9	10	11		12	13		
10,7	0,4	-1,9		3,2	5,2	2000	tammi
4,5	18,4	3,7		22,2	6,2		helmi
17,8	12,3	-1,0		36,3	6,6		maalis
2,4	-0,4	1,4		40,8	6,7		huhti
1,4	8,2	-1,7		2,8	6,0		touko
-13,9	-4,4	1,7		-7,4	5,3		kesä
4,7	10,9	-10,7		4,5	5,1		heinä
-2,7	6,3	3,2		-7,1	5,5		elo
2,0	-10,1	0,6		-4,6	5,0		syys
-0,8	4,5	5,4		11,8	4,9		loka
3,0	-2,5	10,3		37,1	4,7		marras
1,5	-13,4	9,1		95,7	4,9		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
18,6	18,2	0,1		-15,5	4,5	2001	tammi
1,9	12,7	8,1		28,7	4,6		helmi
10,1	5,0	4,0		42,4	4,7		maalis
-1,1	0,6	5,5		42,6	4,7		huhti
12,4	1,6	6,0		33,3	5,3		touko
-10,1	-1,6	10,5		43,2	6,3		kesä ⁴⁾

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. tekninen huomautus.

4) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Kausivaihtelusta puhdistetut kannat ajanjakson lopussa

		M1		Muut lyhytaikaiset talletukset ⁵⁾		M2		Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾	
		Liikkeessä oleva raha 1	Yön yli -talletukset 2	Yhteensä 3	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾ 4	Yhteensä 5	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾ 6		Yhteensä 7
1999	joulu	340,8	1 574,3	1 915,0	107,23	2 151,8	100,48	4 066,8	103,55
2000	tammi	335,7	1 628,5	1 964,3	109,93	2 135,6	99,68	4 099,8	104,34
	helmi	336,0	1 645,7	1 981,7	110,90	2 145,1	100,19	4 126,8	105,06
	maalis	336,5	1 661,2	1 997,7	111,72	2 145,7	100,16	4 143,5	105,42
	huhti	337,2	1 675,2	2 012,4	112,43	2 150,4	100,27	4 162,9	105,80
	touko	338,8	1 661,5	2 000,3	111,94	2 162,8	100,85	4 163,1	105,90
	kesä	339,4	1 646,3	1 985,7	111,20	2 163,2	100,95	4 148,9	105,61
	heinä	338,8	1 658,2	1 997,0	111,75	2 170,5	101,21	4 167,5	106,01
	elo	338,8	1 675,6	2 014,3	112,61	2 183,2	101,73	4 197,5	106,68
	syys	339,4	1 674,4	2 013,8	112,52	2 191,2	102,04	4 204,9	106,81
	loka	339,8	1 678,6	2 018,4	112,67	2 200,9	102,38	4 219,3	107,06
	marras	338,4	1 679,8	2 018,1	112,76	2 207,9	102,81	4 226,1	107,33
	joulu	338,2	1 676,6	2 014,8	112,79	2 198,3	102,62	4 213,1	107,25
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	tammi 1.	345,7	1 690,9	2 036,6	-	2 284,7	-	4 321,3	-
2001	tammi	338,8	1 690,3	2 029,1	112,38	2 296,1	103,15	4 325,2	107,37
	helmi	338,9	1 710,8	2 049,7	113,50	2 308,7	103,70	4 358,3	108,18
	maalis	337,3	1 715,0	2 052,3	113,54	2 328,2	104,47	4 380,6	108,62
	huhti	336,0	1 725,3	2 061,3	114,04	2 340,6	105,04	4 401,9	109,16
	touko	332,8	1 752,2	2 085,0	115,19	2 343,8	104,98	4 428,8	109,64
	kesä ⁶⁾	330,5	1 759,0	2 089,5	115,45	2 357,4	105,62	4 446,9	110,11

4. Kausivaihtelusta puhdistetut virrat⁷⁾

		M1		Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ %		Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ %		Muut lyhytaikaiset talletukset ⁵⁾		M2		Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ %		
		Liikkeessä oleva raha 1	Yön yli -talletukset 2	Yhteensä 3	Yhteensä 4	Yhteensä 5	Yhteensä 6	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ %	Yhteensä 7	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ %			Yhteensä 8	Yhteensä 9
2000	tammi	-5,0	53,3	48,3	2,5	9,2	-17,2	-0,8	0,1	31,1	0,8	4,3			
	helmi	0,2	17,1	17,3	0,9	10,7	11,0	0,5	1,0	28,3	0,7	5,4			
	maalis	0,5	14,2	14,7	0,7	10,3	-0,7	0,0	0,8	14,0	0,3	5,1			
	huhti	0,8	11,8	12,7	0,6	10,5	2,2	0,1	0,7	14,9	0,4	5,2			
	touko	1,6	-10,3	-8,7	-0,4	9,0	12,5	0,6	1,1	3,8	0,1	4,8			
	kesä	0,6	-14,0	-13,4	-0,7	7,3	2,1	0,1	1,6	-11,3	-0,3	4,2			
	heinä	-0,6	10,6	10,0	0,5	6,4	5,8	0,3	1,2	15,7	0,4	3,6			
	elo	0,0	15,4	15,4	0,8	7,2	11,0	0,5	1,7	26,4	0,6	4,3			
	syys	0,7	-2,3	-1,6	-0,1	6,4	6,7	0,3	2,0	5,1	0,1	4,1			
	loka	0,3	2,3	2,6	0,1	5,9	7,3	0,3	2,0	9,9	0,2	3,9			
	marras	-1,4	3,0	1,6	0,1	5,3	9,1	0,4	2,5	10,7	0,3	3,8			
	joulu	-0,1	0,7	0,5	0,0	5,2	-3,9	-0,2	2,1	-3,4	-0,1	3,6			
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	tammi	-7,3	-0,7	-8,0	-0,4	2,2	11,9	0,5	3,5	3,9	0,1	2,9			
	helmi	0,1	20,1	20,2	1,0	2,3	12,3	0,5	3,5	32,6	0,8	3,0			
	maalis	-1,6	2,3	0,7	0,0	1,6	17,1	0,7	4,3	17,8	0,4	3,0			
	huhti	-1,3	10,2	8,9	0,4	1,4	12,6	0,5	4,8	21,6	0,5	3,2			
	touko	-3,2	24,0	20,8	1,0	2,9	-1,2	-0,1	4,1	19,6	0,4	3,5			
	kesä ⁶⁾	-2,3	7,1	4,8	0,2	3,8	14,2	0,6	4,6	19,0	0,4	4,3			

Lähde: EKP.

- 1) Raha-aggregaatteihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtioille.
- 2) Ei sisällä euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia.
- 3) Lainat ja muut luotot on esitetty kausivaihtelusta puhdistamattomina sivulla 20*.
- 4) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. tekninen huomautus.

M3 ²⁾				Lainat muille euroalueella (pl. julkisyhteisöt)			
Jälkimmäiset instrumentit ⁶⁾		Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾		
Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾						
9	10	11	12	13	14		
667,3	116,09	4 734,1	105,12	5 515,4	109,09	1999	joulu
669,0	115,79	4 768,8	105,77	5 578,4	110,26	2000	tammi
678,0	117,33	4 804,8	106,60	5 627,6	111,24		helmi
700,3	120,97	4 843,8	107,37	5 686,1	112,32		maalis
706,7	121,07	4 869,5	107,71	5 743,6	113,32		huhti
706,8	121,72	4 869,9	107,88	5 789,0	114,19		touko
701,9	121,29	4 850,8	107,58	5 825,4	114,79		kesä
712,7	122,97	4 880,2	108,14	5 855,3	115,28		heinä
717,1	123,30	4 914,6	108,77	5 916,6	116,43		elo
718,6	123,53	4 923,6	108,91	5 989,4	117,59		syys
735,0	125,90	4 954,2	109,44	6 032,1	118,34		loka
737,9	126,81	4 963,9	109,79	6 062,8	119,07		marras
749,1	130,65	4 962,2	110,20	6 072,6	119,60		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
770,3	-	5 091,6	-	6 135,7	-	2001	tammi I.
791,6	134,53	5 116,9	110,80	6 182,5	120,52	2001	tammi
796,2	135,27	5 154,5	111,60	6 218,8	121,24		helmi
806,1	136,63	5 186,6	112,16	6 269,1	122,08		maalis
811,6	137,36	5 213,5	112,72	6 303,9	122,79		huhti
829,5	139,67	5 258,3	113,44	6 341,7	123,31		touko
844,2	142,25	5 291,1	114,18	6 357,4	123,70		kesä ⁶⁾

M3 ²⁾							Lainat muille euroalueella (pl. julkisyhteisöt)				
Jälkimmäiset instrumentit ⁶⁾			Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ %	3 kk:n liukuva keskiarvo (keskitetty) %	Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ %		
Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ %									
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
-1,8	-0,3	12,4	29,4	0,6	5,3	6,0	58,9	1,1	8,8	2000	tammi
8,9	1,3	11,8	37,3	0,8	6,3	6,1	49,8	0,9	9,5		helmi
21,0	3,1	15,9	35,0	0,7	6,6	6,4	54,7	1,0	9,8		maalis
0,6	0,1	13,9	15,5	0,3	6,3	6,3	50,6	0,9	10,4		huhti
3,8	0,5	13,9	7,6	0,2	6,0	5,9	44,1	0,8	10,2		touko
-2,5	-0,4	11,9	-13,8	-0,3	5,3	5,4	30,2	0,5	9,4		kesä
9,7	1,4	14,5	25,4	0,5	5,1	5,3	25,1	0,4	9,1		heinä
1,9	0,3	13,1	28,3	0,6	5,5	5,2	58,5	1,0	9,5		elo
1,3	0,2	11,0	6,4	0,1	5,0	5,2	58,7	1,0	10,0		syys
13,8	1,9	12,1	23,8	0,5	5,0	4,9	38,4	0,6	9,8		loka
5,3	0,7	10,2	15,9	0,3	4,7	4,9	37,3	0,6	9,3		marras
22,4	3,0	12,5	19,0	0,4	4,8	4,8	26,7	0,4	9,6		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
23,3	3,0	16,2	27,2	0,5	4,8	4,8	47,1	0,8	9,3	2001	tammi
4,4	0,6	15,3	37,0	0,7	4,7	4,6	36,9	0,6	9,0		helmi
8,0	1,0	12,9	25,8	0,5	4,5	4,6	43,0	0,7	8,7		maalis
4,3	0,5	13,5	25,9	0,5	4,6	4,8	36,4	0,6	8,4		huhti
13,7	1,7	14,8	33,2	0,6	5,1	5,3	26,8	0,4	8,0		touko
15,3	1,8	17,3	34,3	0,7	6,1	-	20,3	0,3	7,8		kesä ⁶⁾

Lähde: EKP.

- 5) Muihin lyhytaikaisiin talletuksiin kuuluvat enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset ja irtisanomisajaltaan enintään 3 kuukauden talletukset.
6) Jälkimmäisiin instrumentteihin kuuluvat reposopimukset, rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet (ei sisällä euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia) ja rahamarkkinapaperit sekä enintään 2 vuoden velkapaperit.
7) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtuvien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

5. M3:n keskeiset vastaerät: kannat ajanjakson lopussa

		Rahalaitosten pitempiaikaiset velat				Luotot ²⁾				Ulkomaiset netto-saamiset	Kiinteä omaisuus
		Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan yli 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Niistä: lainat			
								Joulukuun 1998 = 100 ³⁾			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1999	joulu	1 161,6	112,2	1 446,8	808,4	2 058,6	6 214,3	5 537,2	109,52	272,5	164,0
2000	tammi	1 163,6	111,4	1 447,7	825,6	2 062,3	6 263,5	5 581,5	110,32	231,3	162,3
	helmi	1 166,4	112,4	1 459,7	828,6	2 066,9	6 320,9	5 617,3	111,04	237,1	161,8
	maalis	1 164,9	113,2	1 463,0	842,6	2 060,4	6 427,0	5 688,6	112,37	168,2	161,8
	huhti	1 165,1	112,8	1 483,9	852,4	2 041,0	6 508,3	5 749,0	113,43	150,1	162,6
	touko	1 167,0	114,0	1 488,5	853,5	2 023,7	6 559,1	5 779,1	114,00	131,1	163,0
	kesä	1 165,8	115,5	1 498,3	877,5	2 002,3	6 594,9	5 846,3	115,20	218,6	164,2
	heinä	1 166,2	116,6	1 507,2	893,9	1 974,5	6 636,0	5 874,6	115,66	209,9	164,9
	elo	1 167,3	118,2	1 523,1	898,2	1 950,6	6 660,4	5 893,1	115,97	206,8	165,2
	syys	1 168,5	120,5	1 529,9	926,3	1 946,4	6 750,6	5 978,5	117,38	191,7	166,0
	loka	1 169,4	121,3	1 548,6	932,8	1 935,4	6 799,8	6 021,5	118,13	183,7	168,0
marras	1 162,8	124,0	1 537,2	920,7	1 939,2	6 836,3	6 056,8	118,96	177,8	167,7	
joulu	1 168,4	126,4	1 525,2	892,9	1 925,3	6 877,6	6 090,9	119,96	186,6	169,9	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi 1.	1 170,2	127,7	1 525,8	910,4	2 009,9	6 952,1	6 154,2	-	180,2	172,9
2001	tammi	1 169,4	127,9	1 555,3	909,7	2 003,7	6 998,0	6 184,8	120,57	127,7	171,7
	helmi	1 168,2	128,0	1 564,2	911,2	2 006,0	7 035,2	6 206,0	120,99	123,7	172,3
	maalis	1 171,4	127,6	1 576,9	926,8	2 017,7	7 127,7	6 272,9	122,15	93,0	172,0
	huhti	1 168,9	125,6	1 577,8	927,9	2 015,7	7 193,0	6 312,3	122,95	55,7	173,3
	touko	1 170,3	123,4	1 584,5	939,9	2 030,6	7 219,9	6 332,5	123,13	46,4	174,6
	kesä ⁴⁾	1 169,3	123,2	1 589,5	966,6	2 035,5	7 236,6	6 380,3	124,15	94,6	175,8

6. M3:n keskeiset vastaerät: virrat⁴⁾

		Rahalaitosten pitempiaikaiset velat				Luotot ²⁾				Ulkomaiset netto-saamiset	Kiinteä omaisuus
		Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan yli 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Niistä: lainat	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ %		
								7	8		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
2000	tammi	1,6	-0,9	-0,6	18,6	6,3	45,2	40,1	8,8	-44,6	-1,6
	helmi	1,0	1,0	11,9	4,4	4,9	56,4	36,5	9,5	5,4	-0,4
	maalis	-2,0	0,8	2,2	12,7	-2,4	99,7	67,4	9,9	-73,8	0,0
	huhti	-0,8	-0,4	17,6	9,3	-19,2	72,0	53,6	10,5	-22,7	0,8
	touko	1,3	1,2	8,0	2,8	-13,8	48,7	28,8	10,3	-17,6	0,5
	kesä	-1,0	1,5	14,0	18,8	-18,6	30,1	60,9	9,4	85,9	1,4
	heinä	-0,8	1,4	3,6	15,2	-28,2	34,8	23,5	9,1	-12,0	0,7
	elo	0,4	1,7	8,5	4,7	-18,4	21,1	15,6	9,5	-7,9	0,3
	syys	-2,5	2,2	2,7	19,1	-7,2	77,8	71,4	10,0	-25,5	0,7
	loka	0,0	0,8	10,8	5,1	-13,5	47,4	38,6	9,8	-10,0	3,2
	marras	-5,9	2,7	-5,0	-11,9	5,8	42,1	41,9	9,3	-3,9	-0,3
	joulu	8,9	2,5	-4,0	-24,0	-7,9	59,9	51,1	9,5	22,9	1,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	-0,9	0,2	24,3	-1,6	-4,6	47,9	31,1	9,3	-54,2	-1,0
	helmi	-1,2	0,1	8,2	2,0	0,4	38,7	21,7	9,0	-4,6	0,5
	maalis	1,5	-0,4	9,1	17,8	11,9	85,3	59,7	8,7	-35,6	0,1
	huhti	-2,4	-2,0	0,0	1,8	0,0	64,3	41,0	8,4	-37,2	1,2
	touko	0,9	-2,2	-3,5	8,6	26,7	16,9	9,3	8,0	-9,9	1,4
	kesä ⁴⁾	-0,9	-0,3	7,7	20,2	6,1	21,3	52,3	7,8	40,7	1,2

Lähde: EKP.

- Raha-aggregaatteihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtiolle.
- Luottoihin kuuluvat rahalaitosten lainat euroalueella sijaitseville ei-rahallaitoksille ja sijoitukset euroalueella sijaitsevien ei-rahallaitosten liikkeeseen laskemiin arvopapereihin.
- Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. tekninen huomautus.
- Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.5

Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Lainat muille kuin rahoituslaitossektorille ja julkisyhteisöille

	Yritykset ^{2,3)}				Kotitaloudet ^{2,3)}	Kulutusluotot ⁴⁾			Asuntoluotot ⁴⁾			Muu luotonanto			Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt ²⁾			
	1	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta		6	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	9	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	12		Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta ³⁾
1999 III	2 353,5	832,2	362,8	1 158,4	2 661,7	85,9	157,3	196,6	19,6	64,4	1 568,6	136,0	96,2	337,1	36,2			
IV	2 427,5	858,8	372,9	1 195,8	2 726,7	88,4	156,4	195,6	19,9	60,4	1 626,4	141,7	98,5	339,3	37,4			
2000 I	2 501,3	902,0	392,3	1 207,0	2 775,0	89,1	162,5	200,5	20,2	58,9	1 659,7	141,0	100,4	342,8	39,0			
II	2 561,7	919,1	406,0	1 236,7	2 826,0	93,6	161,7	201,8	21,3	60,7	1 698,5	144,9	102,2	341,4	37,6			
III	2 633,9	954,6	422,5	1 256,8	2 888,1	96,5	165,1	208,2	22,8	63,1	1 747,0	142,5	100,9	342,1	37,5			
IV	2 684,8	968,4	428,6	1 287,8	2 941,1	98,2	165,5	212,8	23,1	62,5	1 790,7	146,4	101,7	340,1	38,2			
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																		
2001 I ⁵⁾	2 792,0	1 030,6	442,2	1 319,3	2 986,4	100,2	169,4	213,0	22,0	62,1	1 826,3	146,4	101,9	345,0	37,2			

2. Lainat muille rahoituslaitossektoriin kuuluville kuin rahalaitoksille

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot ²⁾			Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot ²⁾					
	1	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	5	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
1999 III		299,4	181,9	53,8	63,7	41,9	33,1	2,8	6,0
IV		315,7	191,4	55,1	69,2	29,4	20,7	2,7	5,9
2000 I		335,7	207,1	56,2	72,4	37,1	25,7	4,0	7,4
II		381,7	246,0	60,8	74,9	38,8	29,1	3,8	5,8
III		385,6	247,0	64,8	73,8	33,0	25,3	2,9	4,8
IV		394,9	252,6	68,8	73,5	31,5	21,8	4,1	5,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 I ⁵⁾		417,9	272,4	71,5	74,0	34,5	24,9	4,0	5,6

3. Lainat julkisyhteisöille

	Julkisyhteisöt ²⁾										Sosiaaliturvarahastot
	1	Valtio ⁵⁾	Muut julkisyhteisöt							10	
			Osavaltiohallinto			Paikallishallinto					
			Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta		Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta		
1999 III	831,1	206,4	278,4	10,1	21,3	247,0	329,5	19,9	10,5	299,1	16,8
IV	847,9	199,5	292,9	15,0	25,1	252,7	339,9	20,6	11,7	307,7	15,6
2000 I	839,7	193,8	291,9	13,2	27,4	251,3	338,1	21,3	10,8	306,0	16,0
II	835,6	186,8	290,0	9,9	28,1	252,1	339,0	21,6	11,5	305,9	19,7
III	818,0	173,3	288,4	8,9	27,2	252,4	337,8	21,5	11,1	305,2	18,5
IV	835,9	173,1	297,3	13,7	28,1	255,4	350,9	22,8	12,3	315,7	14,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 I ⁵⁾	851,4	188,9	295,3	9,9	30,1	255,3	351,8	24,1	12,4	315,2	15,5

Lähde: EKP.

1) Kantoja ei ole puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten tai valuuttakurssimuutosten aiheuttamista eroista. Tilastot perustuvat osittain arvioihin. Lisätietoja ks. tekninen huomautus.

2) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.

3) Tammikuussa 1999 käyttöön otetun uuden raportointimenetelmän vuoksi tiedot vuoden 1999 ensimmäistä neljänestä edeltävältä ajalta eivät ole suoraan vertailukelpoisia myöhempien tietojen kanssa.

4) Kulutus- ja asuntoluottojen määritelmät vaihtelevat euroalueen eri maissa.

5) Valtion lainoista ei ole saatavissa maturiteettijakaamaa.

Taulukko 2.6

Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan ¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Muiden kuin rahoituslaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset

	Yritykset ^{2),3)}					Kotitaloudet ^{2),3)}				
	1	Yön yli	Määrä-	Irti-	Repot	6	Yön yli	Määrä-	Irti-	Repot
		2	aikaiset				4	4		
1999 III	747,4	429,6	270,1	25,6	22,1	3 239,2	845,0	1 077,0	1 283,3	33,9
IV	772,7	446,0	281,3	23,9	21,5	3 306,4	871,6	1 100,2	1 295,3	39,4
2000 I	787,9	440,2	292,2	24,4	31,1	3 297,7	887,2	1 093,5	1 274,7	42,4
II	818,6	459,7	307,9	24,1	26,9	3 287,2	888,3	1 097,7	1 254,6	46,6
III	843,7	464,2	329,9	24,7	25,0	3 273,6	874,4	1 112,3	1 235,3	51,6
IV	872,7	497,4	324,9	24,1	26,3	3 339,6	907,1	1 133,9	1 241,6	57,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I ⁴⁾	900,3	480,6	348,8	37,4	33,5	3 446,2	904,4	1 189,4	1 273,6	78,9

2. Muiden rahoituslaitossektoriin kuuluvien kuin rahalaitosten talletukset

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot ^{2),3)}					Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot ²⁾				
	1	Yön yli	Määrä-	Irti-	Repot	6	Yön yli	Määrä-	Irti-	Repot
		2	aikaiset				4	4		
1999 III	391,2	122,5	173,0	5,2	90,5	436,6	32,0	389,8	3,3	11,5
IV	398,9	143,1	181,7	4,7	69,3	447,7	32,2	400,4	3,3	11,9
2000 I	435,3	162,2	180,1	5,6	87,4	458,8	35,4	407,0	3,2	13,1
II	425,3	164,5	178,7	5,3	76,8	460,7	34,6	411,0	3,5	11,6
III	424,4	158,6	184,2	5,1	76,6	464,4	34,1	413,7	3,7	12,9
IV	428,4	153,7	194,8	5,9	74,0	477,6	40,6	418,4	3,2	15,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I ⁴⁾	444,7	154,7	194,8	5,8	89,4	481,4	36,4	423,1	3,5	18,3

3. Julkisyhteisöjen talletukset

	Julkisyhteisöt ²⁾																	
	1	Valtio		Muut julkisyhteisöt														
		2	Osavaltiohallinto						Paikallishallinto				Sosiaaliturvarahastot					
			3	Yön yli	Määrä-	Irti-	Repot	7	8	Yön yli	Määrä-	Irti-	Repot	12	13	Yön yli	Määrä-	Irti-
1999 III	261,9	133,3	27,3	8,3	18,7					0,1	0,2					54,6	24,5	
IV	280,5	142,0	31,2	9,7	21,1	0,1	0,2	59,2	27,1	27,5	3,4	1,2	48,2	16,0	30,6	0,7	0,7	
2000 I	269,7	130,2	28,1	7,7	20,2	0,1	0,1	58,6	25,8	27,7	3,3	1,8	52,7	18,7	31,9	0,7	1,4	
II	299,6	146,0	31,6	10,0	21,5	0,1	0,1	62,7	28,7	28,7	3,1	2,3	59,3	23,0	32,7	0,5	3,0	
III	310,5	159,3	30,3	9,4	20,7	0,1	0,1	63,2	27,4	30,8	2,9	2,1	57,8	21,5	32,8	0,5	3,1	
IV	316,5	164,6	30,6	10,6	19,8	0,1	0,1	68,2	30,9	33,0	3,0	1,4	53,2	18,5	33,3	0,5	0,9	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																		
2001 I ⁴⁾	303,6	150,5	31,0	9,8	20,9	0,1	0,1	65,1	28,6	31,1	2,8	2,5	57,1	22,6	32,1	0,5	2,0	

Lähde: EKP.

- 1) Kantoja ei ole puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten tai valuuttakurssimuutosten aiheuttamista eroista. Tilastot perustuvat osittain arvioihin. Lisätietoja ks. tekninen huomautus.
- 2) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.
- 3) Tammikuussa 1999 käyttöön otetun uuden raportointimenetelmän vuoksi tiedot vuoden 1999 ensimmäistä neljännestä edeltävältä ajalta eivät ole suoraan vertailukelpoisia myöhempien tietojen kanssa.

Taulukko 2.7

Euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat rahalaitosten saamiset ja velat; pääerät¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Eurojärjestelmä²⁾

	Lainat euroalueen ulkopuolisille				Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet				Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet			Euroalueen ulkopuolisten talletukset				
	Pankit ^{3),4)}		Muut kuin pankit		Pankit ³⁾	Muut kuin pankit		Pankit ³⁾	Muut	Pankit ³⁾	Muut	Pankit ³⁾	Muut kuin pankit			
	1	2	Julkis-yhteisöt	Muut		3	4						5	6	7	8
1999 III	108,1	99,0	6,8	2,3	176,2	4,0	168,1	4,1	0,4	0,1	0,3	82,6	80,6	0,4	1,5	
IV	59,6	45,6	10,5	3,5	193,9	5,7	184,4	3,8	0,6	0,1	0,5	43,2	39,8	0,3	3,2	
2000 I	89,9	78,8	8,9	2,2	202,7	4,8	192,2	5,7	0,5	0,1	0,4	68,3	66,7	0,2	1,4	
II	104,6	91,5	10,3	2,7	201,9	4,5	193,4	4,0	0,4	0,1	0,3	85,3	82,8	0,5	2,0	
III	83,7	72,7	8,2	2,7	221,9	5,3	211,2	5,5	1,0	0,1	0,9	67,9	64,6	1,0	2,4	
IV	30,3	20,9	7,0	2,3	205,8	5,2	195,7	4,9	1,0	0,1	0,9	23,2	19,9	1,1	2,2	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I ^(p)	37,3	26,0	7,9	3,4	211,4	4,6	201,4	5,4	1,2	0,1	1,1	19,8	15,5	1,5	2,8	

2. Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)

	Lainat euroalueen ulkopuolisille				Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet				Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet			Euroalueen ulkopuolisten talletukset				
	Pankit ^{3),4)}		Muut kuin pankit		Pankit ³⁾	Muut kuin pankit		Pankit ³⁾	Muut	Pankit ³⁾	Muut	Pankit ³⁾	Muut kuin pankit			
	1	2	Julkis-yhteisöt	Muut		3	4						5	6	7	8
1999 III	1 259,5	829,9	67,3	362,2	320,2	105,4	88,7	126,1	87,5	39,9	47,6	1 696,1	1 249,7	62,2	384,2	
IV	1 287,2	842,5	68,2	376,5	339,4	111,8	88,7	138,9	92,3	38,3	54,0	1 782,6	1 302,8	72,0	407,8	
2000 I	1 339,4	865,5	70,5	403,4	370,5	124,6	98,9	146,9	111,3	47,3	64,0	2 000,8	1 468,0	71,2	461,6	
II	1 353,3	886,4	70,6	396,3	415,1	148,4	109,5	157,2	117,9	50,7	67,2	1 967,1	1 422,5	76,7	467,8	
III	1 416,1	906,4	71,0	438,6	443,2	162,9	110,3	170,0	138,5	58,0	80,5	2 117,8	1 513,2	80,7	523,8	
IV	1 439,3	924,3	71,8	443,2	439,6	165,9	94,9	178,8	140,6	61,5	79,1	2 115,8	1 530,6	83,5	501,6	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I ^(p)	1 609,9	1 030,8	69,2	509,9	467,6	185,5	86,7	195,4	157,7	65,4	92,2	2 421,5	1 767,6	87,5	566,4	

3. Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)

	Lainat euroalueen ulkopuolisille				Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet				Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet			Euroalueen ulkopuolisten talletukset				
	Pankit ^{3),4)}		Muut kuin pankit		Pankit ³⁾	Muut kuin pankit		Pankit ³⁾	Muut	Pankit ³⁾	Muut	Pankit ³⁾	Muut kuin pankit			
	1	2	Julkis-yhteisöt	Muut		3	4						5	6	7	8
1999 III	1 367,5	928,9	74,1	364,5	496,4	109,4	256,8	130,2	87,9	40,0	47,9	1 778,7	1 330,3	62,7	385,7	
IV	1 346,8	888,1	78,7	380,0	533,3	117,5	273,1	142,7	92,8	38,4	54,5	1 825,8	1 342,5	72,3	410,9	
2000 I	1 429,3	944,3	79,4	405,7	573,2	129,4	291,1	152,6	111,8	47,4	64,4	2 069,1	1 534,7	71,4	463,0	
II	1 457,9	977,9	81,0	399,0	617,1	153,0	302,9	161,3	118,3	50,8	67,5	2 052,4	1 505,4	77,2	469,8	
III	1 499,7	979,1	79,3	441,4	665,1	168,2	321,5	175,4	139,4	58,0	81,4	2 185,7	1 577,8	81,7	526,2	
IV	1 469,5	945,2	78,8	445,5	645,4	171,1	290,6	183,7	141,6	61,6	80,0	2 139,1	1 550,5	84,6	503,9	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I ^(p)	1 647,1	1 056,8	77,1	513,3	679,0	190,0	288,1	200,8	158,8	65,5	93,3	2 441,4	1 783,0	89,1	569,2	

Lähde: EKP.

1) Kantoja ei ole puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten tai valuuttakurssimuutosten aiheuttamista eroista. Tilastot perustuvat osittain arvioihin. Lisätietoja ks. tekninen huomautus.

2) Tammikuussa 1999 käyttöön otettujen uusien raportointisääntöjen vuoksi aikasarjoissa on katkos vuoden 1999 ensimmäisenä neljänneksenä.

3) Termillä pankit tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

4) Lukuihin sisältyvät rahalaitosten talletukset euroalueen ulkopuolisissa pankeissa.

Taulukko 2.8

Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Velat

1. Talletukset euroalueelta

	Rahalaitokset								Muut kuin rahalaitokset							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut
1999 III	3 858,1	3 450,8	53,0	354,3	251,2	24,4	57,9	20,9	5 076,3	4 915,1	27,5	133,7	96,7	16,3	12,2	8,5
IV	3 868,4	3 456,8	46,6	364,9	261,7	29,5	54,7	19,0	5 206,2	5 041,1	25,8	139,3	101,4	17,3	11,7	8,9
2000 I	3 932,4	3 496,3	55,0	381,1	265,8	32,5	60,5	22,3	5 249,3	5 074,7	30,5	144,1	105,1	17,6	11,9	9,5
II	4 056,4	3 620,9	52,8	382,7	265,3	34,8	62,3	20,2	5 291,3	5 111,2	27,9	152,2	113,0	17,1	13,2	9,0
III	3 946,0	3 485,3	58,1	402,7	279,6	38,3	64,9	20,0	5 316,7	5 127,5	29,1	160,1	121,0	16,5	12,5	10,1
IV	3 949,8	3 526,6	47,5	375,8	264,9	34,4	61,0	15,6	5 434,8	5 256,5	27,3	150,9	115,1	14,6	11,3	10,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I ³⁾	4 082,7	3 583,4	55,8	443,5	318,8	38,7	66,8	19,2	5 576,2	5 366,2	31,3	178,7	130,4	23,9	12,3	12,1

2. Talletukset euroalueen ulkopuolelta

	Pankit ³⁾								Muut kuin pankit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut
1999 III	1 330,3	566,3	127,2	636,8	512,7	40,2	54,1	29,8	448,4	208,6	41,7	198,0	158,4	18,5	10,7	10,4
IV	1 342,5	532,7	114,2	695,7	570,4	45,9	51,0	28,4	483,3	218,9	44,2	220,1	180,8	17,4	12,1	9,8
2000 I	1 534,7	605,5	151,1	778,1	615,3	66,4	65,8	30,6	534,4	244,1	51,4	238,9	195,3	21,6	11,4	10,8
II	1 505,4	598,7	134,0	772,7	613,8	60,9	63,2	34,8	547,0	243,3	52,1	251,6	203,7	22,0	15,1	10,7
III	1 577,8	612,0	145,4	820,4	661,5	63,1	63,4	32,4	607,9	252,7	61,0	294,2	245,5	23,1	13,8	11,8
IV	1 550,5	590,3	126,8	833,5	684,6	53,1	65,7	30,1	588,5	254,0	64,0	270,5	225,5	20,5	12,3	12,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I ³⁾	1 783,0	703,5	140,4	939,2	769,8	64,9	69,2	35,2	658,3	291,8	70,7	295,8	251,9	17,8	14,2	11,9

3. Euroalueen rahalaitosten liikkeeseen laskemat velka- ja rahamarkkinapaperit

	Velkapaperit								Rahamarkkinapaperit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut
1999 III	2 331,0	2 072,0	38,9	220,2	128,4	43,6	31,2	17,0	207,4	187,8	1,8	17,8	11,6	3,2	2,4	0,6
IV	2 365,9	2 101,0	40,0	224,8	128,6	48,2	30,7	17,3	245,4	220,5	1,8	23,1	15,4	4,2	2,3	1,2
2000 I	2 425,5	2 139,7	43,1	242,8	136,3	53,8	33,8	18,8	250,5	226,0	1,8	22,7	14,5	4,6	2,0	1,7
II	2 482,6	2 185,5	40,6	256,6	145,5	58,9	33,6	18,6	262,8	234,9	1,4	26,4	17,2	5,4	2,5	1,4
III	2 554,8	2 226,6	47,7	280,5	158,2	65,3	37,4	19,7	272,2	233,6	2,2	36,4	26,6	5,7	2,8	1,3
IV	2 566,9	2 246,0	46,5	274,4	157,3	62,1	35,4	19,7	262,2	215,8	2,4	44,1	34,0	5,6	2,9	1,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I ³⁾	2 663,1	2 325,5	48,5	289,1	169,6	62,0	37,2	20,3	276,0	224,6	2,6	48,7	40,8	3,4	2,6	1,9

Lähde: EKP.

- 1) Kantoja ei ole puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten tai valuuttakurssimuutosten aiheuttamista eroista. Tilastot perustuvat osittain arvioihin. Lisätietoja ks. tekninen huomautus.
- 2) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määrälliset erät.
- 3) Termillä pankit tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

Taulukko 2.8 (jatkoa)

Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Saamiset

4. Lainat euroalueelle

	Rahalaitokset								Muut kuin rahalaitokset								
	Kaikki valuutat 1	Euro ²⁾ 2	Muut EU-maiden valuutat 3	Muut kuin EU-maiden valuutat 4	USD				Muut 8	Kaikki valuutat 9	Euro ²⁾ 10	Muut EU-maiden valuutat 11	Muut kuin EU-maiden valuutat 12	USD			
					5	6	7	8						13	14	15	16
1999 III	3 828,3	-	-	-	-	-	-	-	-	6 223,9	6 003,4	24,5	196,0	105,7	23,8	60,4	6,2
1999 IV	3 837,4	-	-	-	-	-	-	-	-	6 385,1	6 151,9	23,4	209,9	115,8	28,3	62,0	3,8
2000 I	3 935,1	-	-	-	-	-	-	-	-	6 528,3	6 261,2	34,0	233,1	128,3	35,1	65,9	3,7
2000 II	4 025,6	-	-	-	-	-	-	-	-	6 681,9	6 388,3	35,4	258,1	144,9	38,4	70,5	4,3
2000 III	3 935,6	-	-	-	-	-	-	-	-	6 796,5	6 485,4	34,8	276,3	155,8	44,4	72,2	4,0
2000 IV	3 938,0	-	-	-	-	-	-	-	-	6 926,8	6 622,6	32,4	271,7	151,5	41,2	74,3	4,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																	
2001 I ^(p)	4 080,0	-	-	-	-	-	-	-	-	7 120,9	6 780,3	36,1	304,5	176,7	45,6	76,8	5,4

5. Euroalueen rahalaitosten hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet: euroalueella olevat liikkeeseenlaskijat

	Rahalaitosten liikkeeseen laskemat								Muiden kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat								
	Kaikki valuutat 1	Euro ²⁾ 2	Muut EU-maiden valuutat 3	Muut kuin EU-maiden valuutat 4	USD				Muut 8	Kaikki valuutat 9	Euro ²⁾ 10	Muut EU-maiden valuutat 11	Muut kuin EU-maiden valuutat 12	USD			
					5	6	7	8						13	14	15	16
1999 III	830,2	796,1	7,5	26,6	17,1	5,4	2,0	2,2	1 446,0	1 415,7	3,1	27,2	13,5	11,0	1,6	1,2	
1999 IV	830,3	795,7	8,1	26,5	17,4	5,0	2,5	1,6	1 438,6	1 406,0	5,6	27,0	13,5	11,0	1,2	1,3	
2000 I	871,8	834,7	11,6	25,5	16,4	5,0	2,4	1,7	1 449,6	1 417,1	4,8	27,6	14,2	11,3	1,2	0,8	
2000 II	897,5	858,1	12,5	26,9	17,8	4,9	2,6	1,7	1 411,0	1 377,3	6,0	27,7	14,7	10,5	1,6	0,9	
2000 III	943,4	898,7	10,6	34,1	24,5	5,3	2,5	1,9	1 386,6	1 353,3	3,6	29,7	16,6	11,0	1,2	0,9	
2000 IV	935,3	895,0	10,8	29,5	19,7	5,9	2,1	1,7	1 354,6	1 320,7	5,6	28,2	16,7	9,7	1,0	0,9	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																	
2001 I ^(p)	971,7	931,5	9,7	30,6	20,5	6,4	1,8	1,8	1 456,1	1 415,9	5,0	35,2	20,6	12,8	1,1	0,6	

6. Lainat euroalueen ulkopuolelle

	Pankit ³⁾								Muut kuin pankit								
	Kaikki valuutat 1	Euro ²⁾ 2	Muut EU-maiden valuutat 3	Muut kuin EU-maiden valuutat 4	USD				Muut 8	Kaikki valuutat 9	Euro ²⁾ 10	Muut EU-maiden valuutat 11	Muut kuin EU-maiden valuutat 12	USD			
					5	6	7	8						13	14	15	16
1999 III	928,9	443,9	78,0	406,9	292,5	42,7	28,6	43,1	438,6	153,2	37,6	247,8	209,3	10,6	17,2	10,7	
1999 IV	888,1	384,3	74,9	428,9	317,3	49,2	30,0	32,5	458,7	146,6	41,4	270,7	234,0	11,1	19,4	6,2	
2000 I	944,3	423,4	95,5	425,4	306,9	49,3	33,0	36,2	485,1	154,7	40,8	289,6	248,9	13,9	20,4	6,3	
2000 II	977,9	462,9	92,1	422,9	308,4	44,9	33,2	36,4	480,0	149,6	42,0	288,4	246,1	14,1	21,4	6,8	
2000 III	979,1	445,8	90,9	442,4	331,8	42,1	33,8	34,7	520,6	156,0	46,1	318,5	273,9	14,5	23,3	6,9	
2000 IV	945,2	409,7	89,2	446,3	337,9	44,1	32,6	31,7	524,3	163,3	45,3	315,8	271,2	11,5	25,9	7,2	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																	
2001 I ^(p)	1 056,8	471,0	99,0	486,8	370,9	45,7	32,3	37,8	590,4	196,4	48,7	345,3	299,1	11,8	26,7	7,8	

7. Euroalueen rahalaitosten hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet: euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat

	Pankkien liikkeeseen laskemat ³⁾								Muiden kuin pankkien liikkeeseen laskemat								
	Kaikki valuutat 1	Euro ²⁾ 2	Muut EU-maiden valuutat 3	Muut kuin EU-maiden valuutat 4	USD				Muut 8	Kaikki valuutat 9	Euro ²⁾ 10	Muut EU-maiden valuutat 11	Muut kuin EU-maiden valuutat 12	USD			
					5	6	7	8						13	14	15	16
1999 III	109,4	46,0	7,9	55,6	42,5	6,9	2,8	3,3	386,9	87,2	24,6	275,1	240,5	23,5	4,1	7,1	
1999 IV	117,5	50,0	8,6	58,9	44,1	8,0	3,0	3,8	415,8	98,9	23,6	293,3	258,2	23,0	4,2	8,0	
2000 I	129,4	52,8	9,0	67,6	51,7	7,8	3,0	5,1	443,7	94,9	27,8	321,1	279,3	27,1	5,6	9,1	
2000 II	153,0	59,4	13,7	79,8	63,7	7,9	2,7	5,5	464,1	95,7	28,3	340,1	299,4	26,9	4,5	9,3	
2000 III	168,2	60,6	17,1	90,4	75,1	8,2	2,7	4,4	496,9	109,1	32,2	355,6	312,0	30,3	4,2	9,0	
2000 IV	171,1	61,1	19,7	90,3	75,6	7,7	2,4	4,6	474,3	111,5	31,7	331,0	290,6	27,1	3,6	9,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																	
2001 I ^(p)	190,0	67,9	22,2	99,9	85,9	7,4	2,5	4,2	489,0	118,8	25,4	344,7	305,5	26,4	2,6	10,2	

3 Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot

Taulukko 3.1

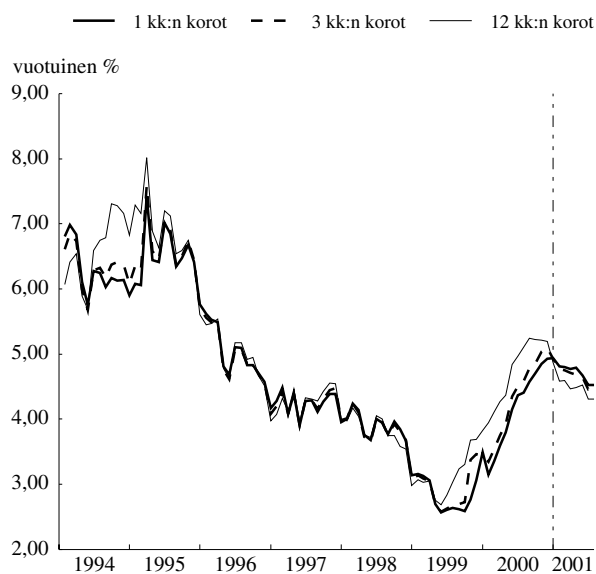
Rahamarkkinakorot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ⁴⁾					Yhdysvallat ⁶⁾	Japani ⁶⁾
	Yön yli -talletukset ^{2, 3)}	1 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset ⁵⁾	6 kk:n talletukset ⁵⁾	12 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset	3 kk:n talletukset
	1	2	3	4	5	6	7
1996	4,04	4,95	4,92	4,89	4,93	5,51	0,57
1997	3,98	4,23	4,24	4,25	4,28	5,76	0,62
1998	3,09	3,84	3,83	3,78	3,77	5,57	0,66
1999	2,74	2,86	2,96	3,06	3,19	5,42	0,22
2000	4,12	4,24	4,40	4,55	4,78	6,53	0,28
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2000 heinä	4,31	4,41	4,58	4,84	5,11	6,73	0,22
elo	4,42	4,57	4,78	5,01	5,25	6,69	0,32
syys	4,59	4,70	4,85	5,04	5,22	6,67	0,41
loka	4,76	4,85	5,04	5,10	5,22	6,78	0,52
marras	4,83	4,92	5,09	5,13	5,19	6,75	0,55
joulu	4,83	4,94	4,93	4,91	4,87	6,54	0,62
2001 tammi	4,75	4,81	4,77	4,68	4,58	5,73	0,50
helmi	4,99	4,80	4,76	4,67	4,59	5,35	0,41
maalis	4,78	4,78	4,71	4,58	4,47	4,96	0,19
huhti	5,06	4,79	4,69	4,57	4,49	4,63	0,10
touko	4,65	4,67	4,64	4,57	4,53	4,11	0,07
kesä	4,54	4,53	4,45	4,35	4,31	3,83	0,07
heinä	4,51	4,52	4,47	4,39	4,31	3,75	0,08
2001 heinä 6.	4,53	4,54	4,47	4,42	4,38	3,81	0,08
13.	4,52	4,53	4,48	4,40	4,33	3,76	0,08
20.	4,33	4,52	4,48	4,39	4,31	3,71	0,08
27.	4,52	4,52	4,46	4,37	4,27	3,70	0,08

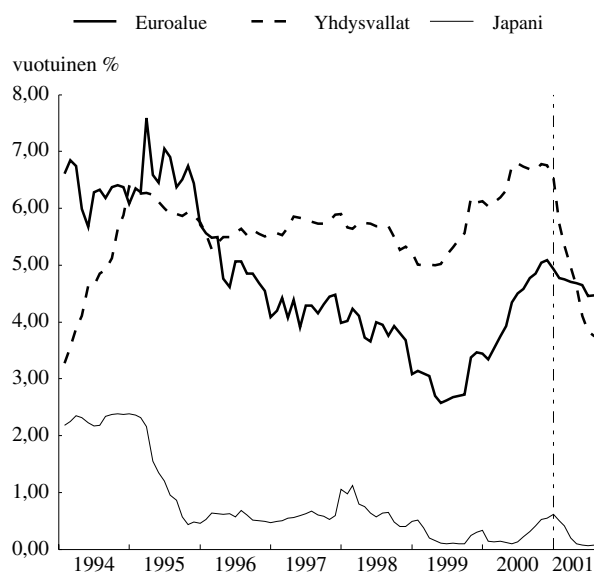
Euroalueen rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

3 kk:n rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters ja EKP.

- 1) Kuukausi- ja vuosittiedot ovat ajanjakson keskiarvoja lukuun ottamatta yön yli -korkoja koskevia tietoja joulukuuhun 1998 asti.
- 2) Pankkien välisten talletusmarkkinoiden ottolainauskorot (bid rates) joulukuuhun 1998 asti. Sarakkeessa 1 esitetään eoniakoron keskiarvo (euro overnight index average) tammikuusta 1999 alkaen.
- 3) Ajanjakson lopun korot joulukuuhun 1998 asti; sen jälkeen ajanjakson keskiarvot.
- 4) Ajalta ennen tammikuuta 1999 on laskettu euroalueen keinotekoiset korot käyttämällä BKT:llä painotettuja kansallisia korkoja.
- 5) Tammikuusta 1999 alkaen euriborkorko ja siitä ennen liborkorko (London interbank offered rate), jos käytettävissä.
- 6) Liborkorko (London interbank offered rate).

Taulukko 3.2

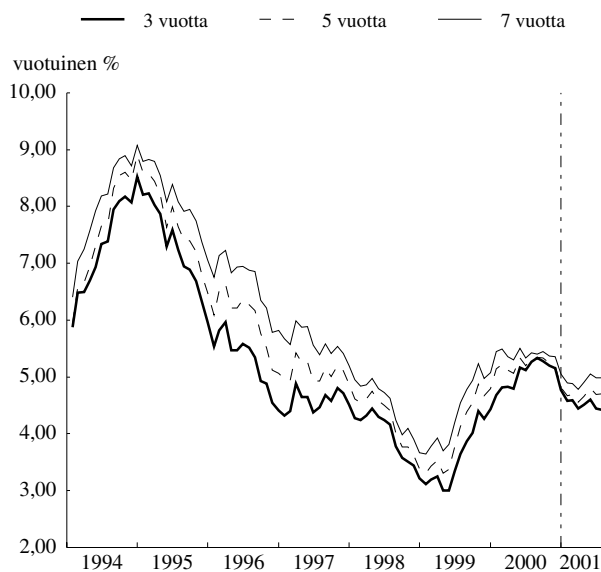
Valtion lainojen tuotot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ²⁾					Yhdysvallat	Japani
	2 v 1	3 v 2	5 v 3	7 v 4	10 v 5	10 v 6	10 v 7
1996	4,17	4,41	5,06	5,82	7,23	6,54	3,03
1997	4,33	4,51	4,87	5,20	5,99	6,45	2,15
1998	3,16	3,22	3,38	3,67	4,71	5,33	1,30
1999	3,38	3,63	4,01	4,38	4,66	5,64	1,75
2000	4,90	5,03	5,19	5,37	5,44	6,03	1,76
2000 heinä	5,19	5,27	5,32	5,43	5,45	6,04	1,72
2000 elo	5,28	5,34	5,35	5,40	5,40	5,83	1,77
2000 syys	5,22	5,28	5,33	5,44	5,47	5,80	1,88
2000 loka	5,17	5,20	5,24	5,37	5,42	5,74	1,83
2000 marras	5,12	5,15	5,19	5,35	5,34	5,72	1,75
2000 joulu	4,74	4,77	4,82	5,05	5,07	5,23	1,62
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 tammi	4,55	4,57	4,67	4,90	5,01	5,14	1,54
2001 helmi	4,56	4,59	4,69	4,88	5,02	5,10	1,43
2001 maalisk	4,44	4,44	4,56	4,78	4,94	4,89	1,19
2001 huhti	4,49	4,51	4,66	4,90	5,10	5,13	1,36
2001 touko	4,56	4,60	4,80	5,05	5,26	5,37	1,28
2001 kesä	4,39	4,44	4,70	4,99	5,21	5,26	1,19
2001 heinä	4,33	4,42	4,70	4,99	5,25	5,23	1,33
2001 heinä 6.	4,39	4,48	4,76	5,05	5,31	5,37	1,25
2001 heinä 13.	4,36	4,46	4,75	5,04	5,31	5,26	1,31
2001 heinä 20.	4,30	4,38	4,65	4,92	5,19	5,12	1,38
2001 heinä 27.	4,23	4,31	4,58	4,86	5,12	5,10	1,32

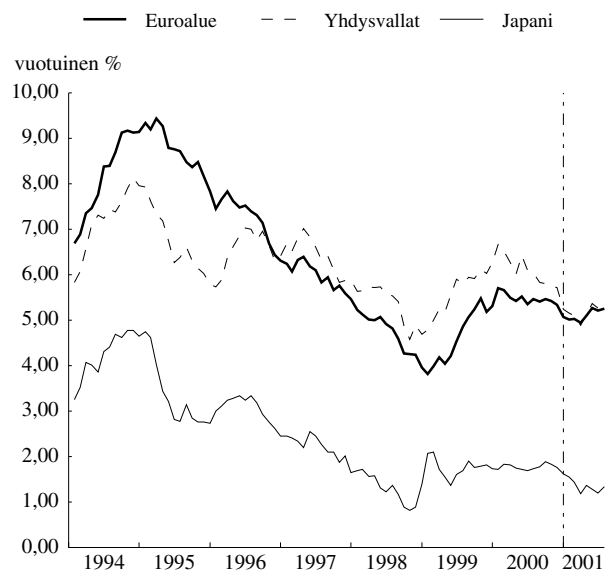
Valtion lainojen tuotot euroalueella

(kuukausittain)

Valtion 10 vuoden lainojen tuotot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters, EKP, Federal Reserve ja Bank of Japan.

1) Euroalueen 2, 3, 5 ja 7 vuoden lainojen tuotot perustuvat joulukuuhun 1998 asti ajanjakson lopun tietoihin. Kymmenen vuoden lainojen tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja. Sen jälkeen kaikki tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja.

2) Euroalueen lainojen tuotot on joulukuuhun 1998 asti laskettu BKT:llä painotetuista yhdenmukaistetuista valtion lainojen tuotoista. Sen jälkeen painoina on kaikissa maturiteeteissa käytetty valtion lainojen nimellisiä kantoja.

Taulukko 3.3

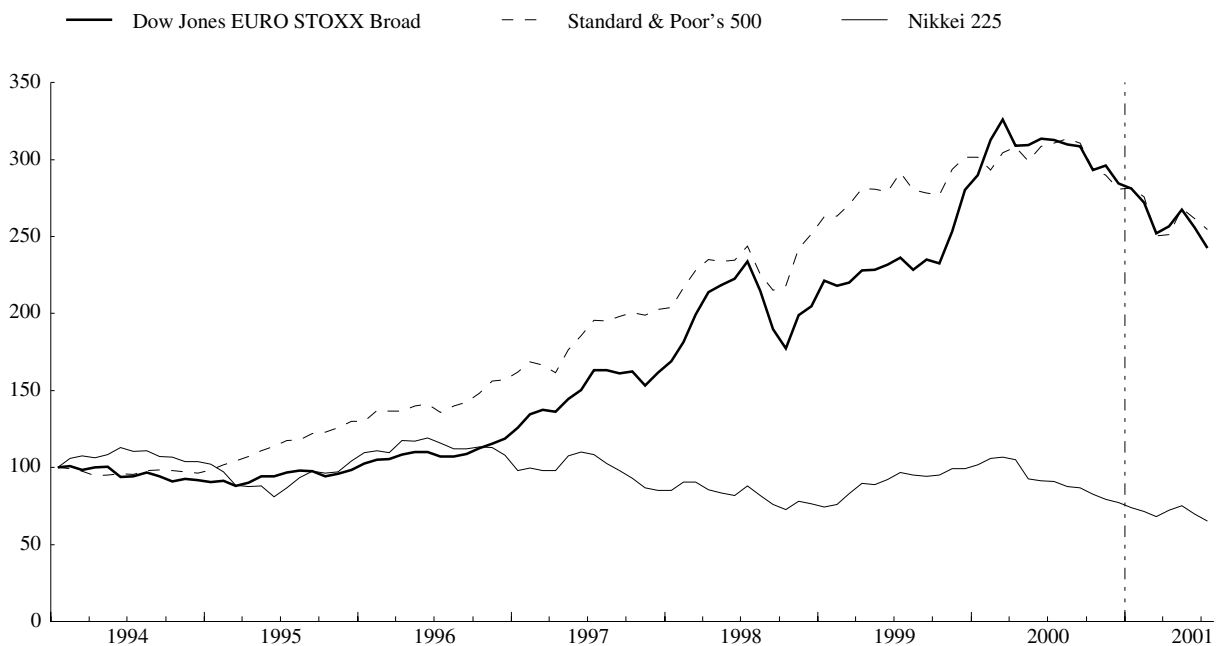
Osakeindeksit

(indeksit pisteinä)¹⁾

	Dow Jones: Euro Stoxx -indeksit												Yhdys- vallat	Japani		
	Viiteaineisto		Toimialakohtaiset indeksit													
	Laaja	50 yritystä	Raaka- aineet	Kulutus- tavarat (sykli- nen)	Kulutus- tavarat (ei- sykli- nen)	Energia	Rahoitus	Teolli- suus	Tek- niikka	Yleis- hyö- dylliset yhtiöt	Tele- vies- tintä	Ter- veyden- hoito			Standard & Poor's 500 -indeksi	Nikkei 225 -indeksi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14			
1996	151,6	1 657,5	181,1	146,8	180,6	159,5	129,9	134,7	150,0	166,3	202,3	230,1	671,2	21 061,7		
1997	207,6	2 319,6	233,4	191,9	231,9	227,3	184,4	168,0	227,7	205,5	324,1	301,7	873,9	18 373,4		
1998	280,5	3 076,3	257,9	245,0	295,5	249,3	281,3	218,4	333,6	282,4	488,1	348,9	1 085,3	15 338,4		
1999	325,8	3 787,3	279,2	262,9	327,7	286,0	295,7	285,1	470,4	306,2	717,7	392,6	1 327,8	16 829,9		
2000	423,9	5 075,5	299,1	292,9	324,3	342,3	350,7	378,0	963,1	341,7	1 072,5	476,0	1 426,7	17 162,7		
2000	heinä	433,8	5 227,8	283,1	297,8	345,7	360,4	384,3	1 044,6	333,9	1 083,0	502,2	1 472,1	16 961,1		
	elo	429,9	5 152,0	290,0	301,3	363,1	375,9	380,3	982,6	334,1	951,6	545,8	1 485,5	16 329,9		
	syys	428,1	5 132,9	280,3	298,7	376,4	371,4	371,8	1 015,4	335,1	910,2	553,4	1 470,6	16 170,4		
	loka	406,4	4 893,2	281,2	278,4	331,5	373,7	366,3	864,6	336,3	824,3	561,2	1 390,1	15 342,7		
	marras	410,8	4 962,5	302,9	274,9	365,0	379,7	359,6	864,7	339,6	796,2	571,6	1 373,8	14 743,5		
	joulu	394,5	4 787,1	319,1	257,4	337,9	365,9	354,3	865,0	326,7	715,4	554,6	1 329,7	14 409,7		
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001	tammi	390,2	4 729,7	317,3	261,6	314,4	339,7	371,9	354,0	792,1	318,7	727,8	524,3	1 334,2	13 739,7	
	helmi	377,1	4 525,9	320,2	260,4	319,0	349,5	364,5	355,7	656,6	317,8	654,4	549,5	1 305,5	13 274,1	
	maalis	349,9	4 199,2	311,0	241,7	305,7	340,6	334,5	334,5	567,8	300,6	602,9	524,7	1 186,8	12 684,9	
	huhti	356,3	4 305,2	308,4	242,6	304,8	352,5	339,4	329,9	587,4	311,5	635,0	534,6	1 189,2	13 436,7	
	touko	370,8	4 481,8	316,5	258,9	312,0	371,8	345,9	345,9	662,4	311,0	623,9	553,2	1 270,7	14 014,3	
	kesä	355,1	4 289,7	306,4	241,8	316,9	379,2	341,0	328,6	553,5	320,9	538,3	580,1	1 238,7	12 974,9	
	heinä	336,2	4 037,8	302,7	233,8	316,6	349,9	328,2	306,5	449,5	324,2	512,0	565,7	1 205,9	12 140,1	
2001	heinä	6.	338,8	4 076,5	303,7	231,9	319,4	357,7	334,6	308,5	444,6	322,1	512,8	573,5	1 190,6	12 306,1
		13.	337,1	4 044,4	304,9	235,1	315,7	353,7	329,0	308,3	439,2	327,1	511,9	573,7	1 215,7	12 355,2
		20.	329,9	3 947,5	303,7	228,8	315,1	341,7	320,6	302,5	431,9	325,0	501,5	556,2	1 210,9	11 908,4
		27.	332,4	3 986,5	299,4	234,4	310,8	350,7	318,0	302,8	454,8	323,2	504,7	557,1	1 205,8	11 798,1

Dow Jones: Euro Stoxx (laaja), Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225 uudelleen painotettuina

(peruskuukausi tammikuu 1994 = 100; kuukausittain)

Lähde: Reuters.

1) Kuukausi- ja vuosittaiset tiedot ovat ajanjakson keskiarvoja.

Taulukko 3.4

Pankkien luotto- ja talletuskorot

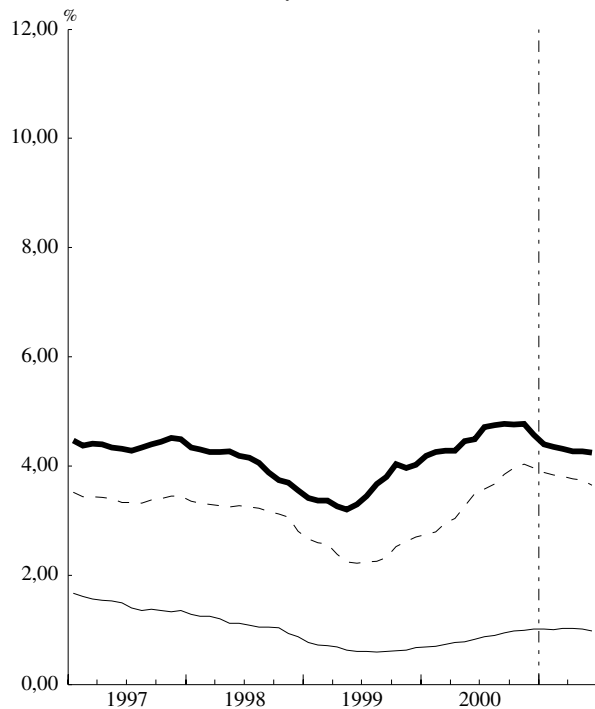
(vuotuisina prosentteina; jakson keskiarvo)

	Talletuskorot						Luottokorot				
	Yön yli	Määräaikaiset			Irtisanomisehtoiset		Yritykset		Kotitaloudet		
		1	Enintään 1 vuosi 2	Enintään 2 vuotta 3	Yli 2 vuotta 4	Enintään 3 kk 5	Yli 3 kk 6	Enintään 1 vuosi 7	Yli 1 vuosi 8	Kulutus- luotot 9	Asunto- luotot 10
1998	1,10	3,20	3,22	4,06	2,61	3,25	6,73	5,80	10,06	5,87	
1999	0,65	2,44	2,45	3,57	2,15	2,76	5,65	5,10	9,39	5,29	
2000	0,85	3,45	3,44	4,52	2,25	3,79	6,60	6,23	9,86	6,34	
2000	kesä	0,83	3,49	3,49	4,48	2,16	3,87	6,56	6,23	9,84	6,34
	heinä	0,87	3,58	3,58	4,71	2,33	3,94	6,77	6,37	9,95	6,46
	elo	0,89	3,67	3,67	4,75	2,36	4,06	6,81	6,44	10,00	6,51
	syys	0,94	3,85	3,83	4,77	2,38	4,20	6,92	6,44	10,03	6,56
	loka	0,97	3,96	3,96	4,76	2,40	4,14	7,13	6,60	10,15	6,57
	marras	0,99	4,04	4,03	4,77	2,47	4,25	7,16	6,63	10,20	6,56
	joulu	1,01	3,96	3,95	4,58	2,49	4,21	7,18	6,45	10,19	6,43
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	1,01	3,88	3,87	4,39	2,52	4,01	7,19	6,40	10,32	6,29
	helmi	1,01	3,84	3,83	4,35	2,50	3,99	7,11	6,44	10,26	6,24
	maalis	1,02	3,81	3,81	4,32	2,50	3,99	7,04	6,31	10,20	6,18
	huhti	1,03	3,76	3,76	4,26	2,50	3,91	7,07	6,34	10,23	6,14
	touko	1,01	3,74	3,74	4,27	2,48	3,91	7,03	6,34	10,20	6,17
	kesä	0,98	3,65	3,65	4,25	2,45	3,85	6,96	6,25	10,16	6,13

Talletuskorot

(kuukausittain)

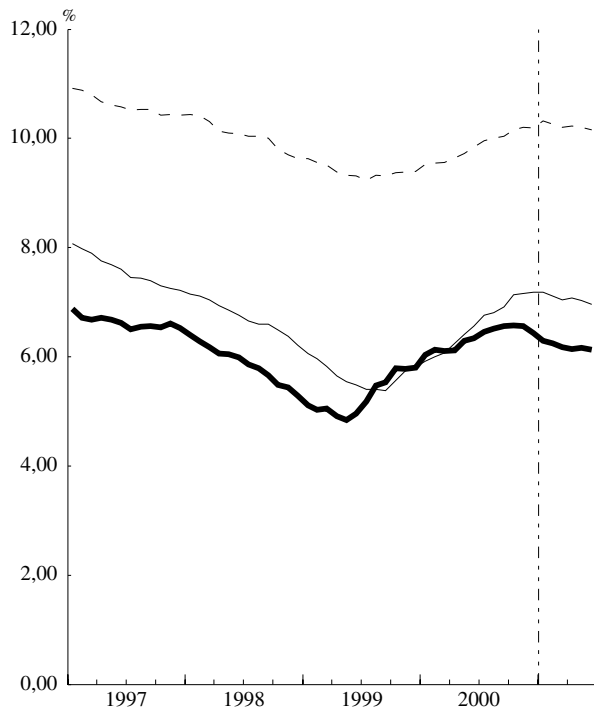
- Yön yli
- - - Määräaikaiset, enintään 1 vuosi
- Määräaikaiset, yli 2 vuotta

Luottokorot

(kuukausittain)

- Yritykset, enintään 1 vuosi
- - - Kulutusluotot
- Asuntoluotot kotitalouksille

Lähde: EKP.

Näitä euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkoja koskevia tietoja on käytettävä varoen ja ainoastaan tilastollisiin tarkoituksiin; korkojen kehitystä olisi analysoitava pääasiassa muutoksina eikä niinkään tasoina. Korot lasketaan kansallisten keskuspankkien ilmoittamien kansallisten luotto- ja talletuskorkojen painotettuna keskiarvona. Kansalliset luotto- ja talletuskorot edustavat niitä kansallisista lähteistä saatavissa olevia korkotietoja, joiden katsotaan sopivan laadittuihin luokituksiin. Nämä kansalliset korot on laskettu yhteen euroalueen korkotiedoiksi käyttäen joissakin tapauksissa arvioita, kun euroalueen kansallisissa rahoitusinstrumenteissa on havaittu epäyhtenäisyyttä. Kansallisten luotto- ja talletuskorkojen kattavuutta (uudet luotot ja/tai luottokannat), tietojen luonnetta (nimelliset tai efektiiviset korot) tai keräämismenetelmiä ei myöskään ole yhdenmukaistettu. Euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkojen maakohtaiset painot kootaan rahalaitostilastotiedoista tai mahdollisimman edustavista muista tiedoista. Painot heijastavat instrumenttien käytön maakohtaisia osuuksia euroalueella laskettuna kantatiedoista. Painot tarkistetaan kuukausittain siten, että korot ja painot viittaavat aina saman kuukauden tietoihin.

Taulukko 3.5

Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan

(miljardia euroa; vaihto ajanjakson aikana ja ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
	Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
	Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000 touko	278,4	261,8	16,6	659,9	267,0	251,3	15,6	613,4	11,5	10,5
kesä	262,1	260,3	1,9	661,9	245,4	249,4	-4,1	608,7	16,7	10,8
heinä	287,1	282,6	4,4	669,4	269,7	266,4	3,2	613,3	17,4	16,2
elo	276,6	276,2	0,4	672,7	261,0	258,6	2,4	616,1	15,6	17,6
syys	311,5	315,2	-3,7	671,4	293,4	298,7	-5,3	611,4	18,1	16,5
loka	355,2	342,5	12,7	686,5	338,2	330,3	7,9	618,8	17,0	12,1
marras	302,1	302,4	-0,3	687,0	283,7	290,1	-6,4	612,7	18,4	12,2
joulu	246,0	278,6	-32,6	654,0	229,7	264,5	-34,8	578,7	16,3	14,1
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 tammi	376,2	346,8	29,5	687,9	358,5	326,2	32,3	615,9	17,7	20,6
helmi	404,8	390,8	14,0	703,2	384,1	373,6	10,5	626,0	20,7	17,2
maalis	452,6	436,4	16,2	723,3	432,7	417,7	14,9	643,3	20,0	18,7
huhti	442,0	431,8	10,2	734,3	424,2	412,8	11,4	654,5	17,8	19,0
touko	477,5	480,9	-3,4	735,6	456,4	460,5	-4,0	651,7	21,1	20,5

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
	Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
	Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000 touko	127,7	90,4	37,4	6 205,1	115,2	78,6	36,6	5 715,3	12,5	11,8
kesä	102,2	66,3	35,9	6 238,8	87,9	52,9	34,9	5 752,6	14,3	13,3
heinä	132,8	80,0	52,8	6 296,7	106,4	71,1	35,3	5 787,0	26,4	8,9
elo	107,7	61,4	46,4	6 355,9	83,7	52,6	31,0	5 819,3	24,0	8,7
syys	111,9	77,0	35,0	6 395,8	91,3	66,8	24,5	5 844,6	20,7	10,2
loka	126,4	88,9	37,5	6 446,3	102,4	77,0	25,4	5 871,2	24,1	11,9
marras	106,4	77,5	28,9	6 463,0	92,3	65,5	26,9	5 897,3	14,1	12,1
joulu	99,1	102,3	-3,2	6 437,8	86,8	87,1	-0,3	5 899,8	12,3	15,2
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 tammi	151,7	145,2	6,5	6 534,5	135,9	133,3	2,6	5 993,7	15,8	11,9
helmi	136,2	84,4	51,8	6 587,1	115,8	70,1	45,7	6 041,5	20,4	14,3
maalis	154,6	101,4	53,3	6 650,9	127,1	86,9	40,2	6 083,8	27,5	14,5
huhti	112,3	72,2	40,1	6 689,6	97,4	64,3	33,1	6 116,4	14,9	7,9
touko	118,1	69,4	48,6	6 755,3	109,9	63,9	46,0	6 162,7	8,2	5,6

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
	Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
	Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000 touko	406,2	352,2	54,0	6 864,9	382,1	329,9	52,2	6 328,7	24,0	22,2
kesä	364,3	326,6	37,7	6 900,7	333,3	302,4	30,9	6 361,3	31,1	24,2
heinä	419,9	362,6	57,3	6 966,0	376,0	337,5	38,5	6 400,2	43,8	25,1
elo	384,3	337,6	46,7	7 028,6	344,7	311,3	33,5	6 435,4	39,6	26,3
syys	423,4	392,2	31,2	7 067,2	384,7	365,5	19,2	6 456,0	38,8	26,7
loka	481,6	431,4	50,2	7 132,8	440,6	407,3	33,2	6 490,0	41,0	24,1
marras	408,5	379,9	28,6	7 150,0	376,1	355,6	20,5	6 510,0	32,4	24,3
joulu	345,1	380,9	-35,8	7 091,8	316,5	351,6	-35,1	6 478,5	28,6	29,3
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 tammi	527,9	492,0	35,9	7 222,4	494,4	459,5	34,9	6 609,5	33,5	32,5
helmi	540,9	475,2	65,8	7 290,3	499,9	443,7	56,2	6 667,4	41,1	31,5
maalis	607,3	537,8	69,5	7 374,1	559,8	504,6	55,2	6 727,1	47,5	33,2
huhti	554,3	504,0	50,3	7 423,8	521,6	477,1	44,5	6 770,8	32,7	26,9
touko	595,6	550,4	45,2	7 490,8	566,3	524,3	42,0	6 814,4	29,3	26,0

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut (vuosineljänneksen aikana)	Kuolelutukset (vuosineljänneksen aikana)	Liikkeeseenlaskut; netto (vuosineljänneksen aikana)	Liikkeessä oleva määrä (vuosineljänneksen lopussa)	Liikkeeseenlaskut (vuosineljänneksen aikana)	Kuolelutukset (vuosineljänneksen aikana)	Liikkeeseenlaskut; netto (vuosineljänneksen aikana)	Liikkeessä oleva määrä (vuosineljänneksen lopussa)		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
1,0	46,5	2000	touko
5,9	53,2	37,5	31,0	6,5	43,2	790,3	771,6	18,7	652,0		kesä
1,2	56,1		heinä
-2,0	56,6		elo
1,6	60,0	38,2	39,5	-1,3	45,2	862,2	863,3	-1,1	656,6		syys
4,8	67,7		loka
6,1	74,3		marras
2,2	75,3	43,4	32,9	10,5	53,6	895,0	917,9	-22,9	632,3		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
-2,8	72,0	2001	tammi
3,5	77,2		helmi
1,3	80,0	47,8	46,5	1,3	57,3	1 223,0	1 164,0	59,0	700,5		maalis
-1,3	79,8		huhti
0,7	83,9		touko
		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut (vuosineljänneksen aikana)	Kuolelutukset (vuosineljänneksen aikana)	Liikkeeseenlaskut; netto (vuosineljänneksen aikana)	Liikkeessä oleva määrä (vuosineljänneksen lopussa)	Liikkeeseenlaskut (vuosineljänneksen aikana)	Kuolelutukset (vuosineljänneksen aikana)	Liikkeeseenlaskut; netto (vuosineljänneksen aikana)	Liikkeessä oleva määrä (vuosineljänneksen lopussa)		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,8	489,7	2000	touko
1,0	486,2	47,0	23,7	23,3	664,6	352,8	221,3	131,5	6 417,2		kesä
17,5	509,7		heinä
15,3	536,6		elo
10,4	551,2	64,7	34,1	30,7	697,5	346,1	224,5	121,5	6 542,1		syys
12,1	575,1		loka
2,0	565,7		marras
-2,9	538,0	62,2	20,5	41,7	739,4	343,7	250,0	93,7	6 639,2		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
3,8	540,8	2001	tammi
6,1	545,6		helmi
13,0	567,1	93,3	35,7	57,5	784,8	472,1	326,0	146,1	6 868,5		maalis
7,0	573,2		huhti
2,6	592,6		touko
		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut (vuosineljänneksen aikana)	Kuolelutukset (vuosineljänneksen aikana)	Liikkeeseenlaskut; netto (vuosineljänneksen aikana)	Liikkeessä oleva määrä (vuosineljänneksen lopussa)	Liikkeeseenlaskut (vuosineljänneksen aikana)	Kuolelutukset (vuosineljänneksen aikana)	Liikkeeseenlaskut; netto (vuosineljänneksen aikana)	Liikkeessä oleva määrä (vuosineljänneksen lopussa)		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
1,8	536,2	2000	touko
6,9	539,5	84,5	54,7	29,8	707,9	1 143,1	992,9	150,2	7 069,1		kesä
18,8	565,8		heinä
13,3	593,2		elo
12,1	611,2	102,9	73,6	29,3	742,7	1 208,3	1 087,8	120,5	7 198,7		syys
17,0	642,8		loka
8,1	640,0		marras
-0,7	613,3	105,6	53,4	52,2	793,0	1 238,7	1 167,9	70,8	7 271,5		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
1,0	612,8	2001	tammi
9,6	622,8		helmi
14,3	647,1	141,1	82,3	58,8	842,0	1 695,1	1 490,0	205,1	7 569,1		maalis
5,8	653,0		huhti
3,2	676,5		touko

Taulukko 3.6

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)

Liikkeessä oleva määrä

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2000	touko	613,4	259,5	5,5	76,0	270,2	2,2
	kesä	608,7	258,9	4,2	76,1	267,2	2,2	43,2	18,9	11,7	10,9
	heinä	613,3	264,7	4,6	77,3	263,7	2,9
	elo	616,1	263,7	4,3	79,4	266,4	2,3
	syys	611,4	256,4	4,1	81,1	267,1	2,8	45,2	15,0	13,0	15,7
	loka	618,8	259,7	4,5	86,3	265,6	2,7
	marras	612,7	254,4	4,6	86,9	263,9	3,0
	joulu	578,7	244,0	4,5	86,0	241,4	2,9	53,6	20,6	14,7	17,0
2001	tammi	615,9	257,1	5,0	89,4	261,5	2,9
	helmi	626,0	260,3	4,9	93,1	265,4	2,2
	maalis	643,3	265,1	5,1	94,5	276,5	2,2	57,3	20,6	17,8	17,8
	huhti	654,5	269,1	5,5	92,4	285,3	2,2
	touko	651,7	260,7	5,5	99,0	284,1	2,3

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2000	touko	5 715,3	2 108,5	208,4	259,0	3 040,1	99,3
	kesä	5 752,6	2 115,5	215,6	265,9	3 056,5	99,0	664,6	192,4	86,9	136,9
	heinä	5 787,0	2 133,3	227,3	272,0	3 054,2	100,2
	elo	5 819,3	2 147,1	233,0	275,4	3 062,3	101,5
	syys	5 844,6	2 162,5	232,6	275,8	3 072,0	101,8	697,5	199,3	94,8	152,3
	loka	5 871,2	2 173,3	237,7	280,2	3 076,1	103,9
	marras	5 897,3	2 175,4	241,9	284,8	3 089,7	105,5
	joulu	5 899,8	2 175,7	254,0	287,7	3 075,8	106,5	739,4	219,0	102,8	160,6
2001	tammi	5 993,7	2 199,7	251,7	284,5	3 150,6	107,1
	helmi	6 041,5	2 229,9	256,8	288,6	3 157,4	108,8
	maalis	6 083,8	2 240,4	264,7	299,2	3 169,0	110,5	784,8	241,6	108,9	184,5
	huhti	6 116,4	2 247,6	269,4	303,2	3 183,5	112,7
	touko	6 162,7	2 255,9	278,1	310,4	3 205,4	112,9

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2000	touko	6 328,7	2 368,1	213,9	335,0	3 310,2	101,5
	kesä	6 361,3	2 374,4	219,9	342,0	3 323,8	101,2	707,9	211,4	98,6	147,8
	heinä	6 400,2	2 398,0	231,9	349,2	3 317,9	103,1
	elo	6 435,4	2 410,7	237,3	354,8	3 328,6	103,9
	syys	6 456,0	2 418,8	236,7	356,9	3 339,1	104,6	742,7	214,4	107,7	168,0
	loka	6 490,0	2 433,0	242,2	366,5	3 341,7	106,6
	marras	6 510,0	2 429,8	246,5	371,7	3 353,6	108,5
	joulu	6 478,5	2 419,7	258,5	373,7	3 317,2	109,5	793,0	239,6	117,5	177,6
2001	tammi	6 609,5	2 456,8	256,7	374,0	3 412,1	110,0
	helmi	6 667,4	2 490,2	261,7	381,7	3 422,8	111,0
	maalis	6 727,1	2 505,4	269,8	393,6	3 445,5	112,7	842,0	262,2	126,7	202,3
	huhti	6 770,8	2 516,8	274,9	395,6	3 468,8	114,8
	touko	6 814,4	2 516,6	283,7	409,4	3 489,5	115,2

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,2	0,3	1,2	652,0	277,9	15,9	86,9	267,4	2,6	1,2	2000 touko	
.	kesä	
0,2	0,5	0,8	656,6	271,4	17,0	96,8	267,3	3,2	0,8	heinä	
.	elo	
0,1	0,4	0,8	632,3	264,6	19,2	103,0	241,5	3,3	0,8	syys	
.	loka	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
.	2001 tammi	
0,2	0,3	0,4	700,5	285,7	22,9	112,3	276,7	2,5	0,4	helmi	
.	maalis	
.	huhti	
.	touko	
			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
99,2	29,7	119,4	6 417,2	2 307,9	302,6	402,8	3 155,8	128,7	119,4	2000 touko	
.	kesä	
100,5	33,4	117,3	6 542,1	2 361,8	327,3	428,1	3 172,4	135,2	117,3	heinä	
.	elo	
101,1	38,8	117,2	6 639,2	2 394,7	356,8	448,3	3 176,9	145,3	117,2	syys	
.	loka	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
.	2001 tammi	
89,7	42,5	117,6	6 868,5	2 482,0	373,5	483,7	3 258,8	153,0	117,6	helmi	
.	maalis	
.	huhti	
.	touko	
			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
99,4	30,1	120,6	7 069,1	2 585,8	318,5	489,8	3 423,2	131,3	120,6	2000 touko	
.	kesä	
100,7	33,8	118,1	7 198,7	2 633,2	344,4	524,9	3 439,8	138,4	118,1	heinä	
.	elo	
101,2	39,2	118,0	7 271,5	2 659,3	376,0	551,3	3 418,4	148,6	118,0	syys	
.	loka	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
.	2001 tammi	
89,9	42,8	118,0	7 569,1	2 767,6	396,5	596,0	3 535,5	155,5	118,0	helmi	
.	maalis	
.	huhti	
.	touko	

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, brutto

1. Lyhytaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000	touko	267,0	175,9	2,1	53,0	34,7	1,4
	kesä	245,4	159,7	3,2	46,6	34,9	1,0	37,5	16,6	9,3	10,0
	heinä	269,7	167,6	2,6	56,1	41,5	1,8
	elo	261,0	168,2	2,0	51,2	38,1	1,6
	syys	293,4	196,7	2,8	55,6	36,3	2,0	38,2	12,1	10,6	14,5
	loka	338,2	237,8	2,6	60,3	35,5	1,9
	marras	283,7	189,7	3,0	55,9	33,6	1,5
	joulu	229,7	162,1	2,1	45,9	18,0	1,6	43,4	16,2	11,4	14,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	358,5	238,6	3,4	66,9	47,7	1,9
	helmi	384,1	275,9	2,2	63,1	41,4	1,5
	maalis	432,7	312,8	3,1	67,0	48,1	1,6	47,8	16,8	14,2	15,9
	huhti	424,2	301,6	3,2	69,4	48,5	1,4
	touko	456,4	341,5	2,8	71,0	39,2	1,9

2. Pitkäaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000	touko	115,2	54,2	7,3	4,5	47,6	1,5
	kesä	87,9	34,1	10,6	8,4	34,4	0,4	47,0	18,4	5,8	15,3
	heinä	106,4	44,9	15,5	8,8	35,0	2,1
	elo	83,7	38,1	8,3	4,0	31,5	1,8
	syys	91,3	40,8	5,0	3,6	40,8	1,0	64,7	21,1	10,0	22,9
	loka	102,4	43,3	7,5	5,7	43,3	2,5
	marras	92,3	33,6	8,6	8,1	39,0	3,0
	joulu	86,8	38,7	18,4	4,5	23,1	2,0	62,2	27,3	9,2	12,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	135,9	56,2	4,0	0,8	72,1	2,8
	helmi	115,8	57,6	8,7	5,0	42,1	2,4
	maalis	127,1	45,2	11,3	14,4	53,3	2,8	93,3	33,5	10,0	30,3
	huhti	97,4	41,5	7,2	7,1	39,1	2,6
	touko	109,9	38,4	9,3	9,0	52,9	0,3

3. Yhteensä

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000	touko	382,1	230,1	9,4	57,5	82,3	2,9
	kesä	333,3	193,8	13,7	55,0	69,4	1,4	84,5	35,0	15,1	25,4
	heinä	376,0	212,6	18,1	64,9	76,5	3,9
	elo	344,7	206,2	10,3	55,2	69,6	3,4
	syys	384,7	237,6	7,8	59,2	77,0	3,1	102,9	33,2	20,6	37,5
	loka	440,6	281,1	10,1	66,0	78,8	4,5
	marras	376,1	223,3	11,6	64,0	72,6	4,5
	joulu	316,5	200,8	20,5	50,4	41,1	3,7	105,6	43,5	20,6	27,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	494,4	294,8	7,4	67,7	119,8	4,7
	helmi	499,9	333,5	10,9	68,1	83,5	3,9
	maalis	559,8	358,0	14,5	81,4	101,5	4,4	141,1	50,2	24,2	46,2
	huhti	521,6	343,1	10,4	76,5	87,6	4,0
	touko	566,3	379,9	12,1	80,0	92,1	2,1

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansain-väliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin raha-laitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansain-väliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,1	0,3	1,1	790,3	493,6	17,4	161,0	113,1	4,1	1,1	2000	
.	touko	
0,2	0,4	0,4	862,2	544,7	17,9	177,5	116,0	5,8	0,4	kesä	
.	heinä	
0,1	0,3	0,7	895,0	605,8	19,1	176,8	87,2	5,4	0,7	elo	
.	syys	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
0,2	0,3	0,4	1 223,0	844,1	23,0	212,9	137,4	5,3	0,4	2001	
.	tammi	
.	helmi	
.	maalis	
.	huhti	
.	touko	
			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansain-väliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin raha-laitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansain-väliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
4,7	1,5	1,4	352,8	152,3	29,3	36,3	128,4	5,3	1,4	2000	
.	touko	
3,5	5,8	1,3	346,1	144,9	38,9	39,4	110,8	10,8	1,3	kesä	
.	heinä	
3,0	6,0	4,0	343,7	143,0	43,7	108,5	13,6	4,0	.	elo	
.	syys	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
7,4	7,6	4,6	472,1	192,5	34,0	50,5	175,0	15,5	4,6	2001	
.	tammi	
.	helmi	
.	maalis	
.	huhti	
.	touko	
			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansain-väliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin raha-laitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansain-väliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
4,9	1,7	2,5	1 143,1	645,9	46,6	197,2	241,5	9,4	2,5	2000	
.	touko	
3,7	6,2	1,7	1 208,3	689,5	56,8	216,9	226,9	16,5	1,7	kesä	
.	heinä	
3,1	6,3	4,7	1 238,7	748,8	62,8	207,7	195,7	19,0	4,7	elo	
.	syys	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
7,6	7,8	5,0	1 695,1	1 036,7	57,0	263,3	312,4	20,8	5,0	2001	
.	tammi	
.	helmi	
.	maalis	
.	huhti	
.	touko	

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, netto

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000 touko	15,6	12,6	-0,7	3,8	0,5	-0,6	
kesä	-4,1	-3,2	0,6	0,1	-1,6	0,0	6,5	3,4	-0,2	2,7	
heinä	3,2	4,5	0,4	1,1	-3,5	0,7	
elo	2,4	-1,4	-0,3	2,1	2,6	-0,6	
syys	-5,3	-8,0	-0,3	1,7	0,7	0,4	-1,3	-5,4	0,4	4,0	
loka	7,9	3,8	0,4	5,2	-1,5	-0,1	
marras	-6,4	-5,6	0,1	0,6	-1,8	0,3	
joulu	-34,8	-11,1	-0,1	-1,1	-22,5	0,0	10,5	6,2	2,3	2,0	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 tammi	32,3	13,0	0,6	3,4	14,9	0,5	
helmi	10,5	3,7	-0,1	3,6	3,9	-0,7	
maalis	14,9	2,7	0,2	1,0	11,1	-0,1	1,3	-0,9	2,5	0,0	
huhti	11,4	4,3	0,4	-2,0	8,8	0,0	
touko	-4,0	-9,7	0,1	6,5	-1,1	0,2	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000 touko	36,6	23,0	4,8	0,4	7,2	1,3	
kesä	34,9	4,9	7,2	6,6	16,4	-0,3	23,3	10,8	3,5	8,5	
heinä	35,3	19,0	11,7	5,9	-2,4	1,2	
elo	31,0	12,6	5,4	3,5	8,1	1,4	
syys	24,5	11,4	2,8	0,4	9,7	0,3	30,7	5,8	7,7	14,9	
loka	25,4	9,5	5,3	4,4	4,1	2,1	
marras	26,9	2,8	4,2	4,6	13,6	1,6	
joulu	-0,3	-2,5	12,2	2,9	-13,9	1,0	41,7	19,6	7,6	8,3	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 tammi	2,6	22,2	-2,3	-3,2	-14,8	0,7	
helmi	45,7	28,3	5,1	3,9	6,8	1,7	
maalis	40,2	8,9	7,3	10,6	11,7	1,8	57,5	22,3	6,2	25,9	
huhti	33,1	8,0	4,4	4,0	14,5	2,2	
touko	46,0	8,1	8,7	7,2	21,9	0,2	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000 touko	52,2	35,6	4,1	4,2	7,6	0,7	
kesä	30,9	1,7	7,9	6,7	14,8	-0,2	29,8	14,3	3,3	11,2	
heinä	38,5	23,5	12,0	7,0	-5,9	1,9	
elo	33,5	11,2	5,2	5,6	10,8	0,7	
syys	19,2	3,4	2,6	2,1	10,4	0,7	29,3	0,4	8,1	18,9	
loka	33,2	13,3	5,7	9,6	2,6	2,0	
marras	20,5	-2,8	4,3	5,2	11,9	1,9	
joulu	-35,1	-13,6	12,1	1,9	-36,4	1,0	52,2	25,8	9,9	10,4	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 tammi	34,9	35,2	-1,8	0,2	0,1	1,2	
helmi	56,2	31,9	5,0	7,4	10,7	1,0	
maalis	55,2	11,6	7,5	11,6	22,8	1,7	58,8	21,4	8,7	25,9	
huhti	44,5	12,3	4,8	2,1	23,2	2,2	
touko	42,0	-1,6	8,8	13,7	20,7	0,4	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,0	0,0	0,5	18,7	8,4	-0,3	12,1	-1,6	-0,4	0,5	2000	
0,0	0,1	-0,5	-1,1	-10,2	0,3	8,9	-0,1	0,6	-0,5	touko	
-0,1	0,0	0,0	-22,9	-6,7	2,7	6,8	-25,8	0,1	0,0	kesä	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
0,1	-0,1	-0,4	59,0	18,5	3,2	8,0	30,0	-0,3	-0,4	heinä	
										elo	
										syys	
										loka	
										marras	
										joulu	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
										2001	
										tammi	
										helmi	
										maalis	
										huhti	
										touko	
			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
3,3	-0,1	-2,6	131,5	60,4	18,2	22,3	31,5	1,8	-2,6	2000	
1,2	3,4	-2,3	121,5	48,7	27,6	24,6	16,6	6,3	-2,3	touko	
0,6	5,4	0,1	93,7	29,4	29,3	20,2	4,4	10,1	0,1	kesä	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
-0,2	6,0	-2,5	146,1	81,6	16,3	37,1	3,4	10,2	-2,5	heinä	
										elo	
										syys	
										loka	
										marras	
										joulu	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
										2001	
										tammi	
										helmi	
										maalis	
										huhti	
										touko	
			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
3,3	-0,1	-2,1	150,2	68,8	17,9	34,4	29,9	1,4	-2,1	2000	
1,2	3,5	-2,9	120,5	38,5	27,9	33,5	16,5	6,9	-2,9	touko	
0,5	5,4	0,2	70,8	22,7	32,0	27,0	-21,4	10,3	0,2	kesä	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
-0,2	5,9	-2,9	205,1	100,1	19,5	45,1	33,4	9,8	-2,9	heinä	
										elo	
										syys	
										loka	
										marras	
										joulu	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
										2001	
										tammi	
										helmi	
										maalis	
										huhti	
										touko	

4 YKHI ja euroalueen muut hinnat

Taulukko 4.1

Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi¹⁾

(kausivaihtelusta puhdistamaton, vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

1. Kokonaisindeksi ja tavarat ja palvelut

	Kokonaisindeksi		Tavarat		Palvelut		Kokonaisindeksi (kp.)		Tavarat (kp.)	Palvelut (kp.)
	Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100	%-muutos edellisestä ajanjaksosta	Indeksi 1996 = 100	Indeksi 1996 = 100
Paino kokonais- indeksissä (%) ²⁾	100,0	100,0	61,9	61,9	38,1	38,1	100,0	100,0	61,9	38,1
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	102,7	1,1	101,8	0,7	104,4	1,9	-	-	-	-
1999	103,8	1,1	102,7	0,9	106,0	1,5	-	-	-	-
2000	106,3	2,3	105,4	2,7	107,8	1,7	-	-	-	-
2000 II	105,9	2,1	105,1	2,3	107,4	1,7	105,7	0,6	104,9	107,5
2000 III	106,6	2,5	105,7	2,9	108,5	1,8	106,6	0,8	105,9	108,0
2000 IV	107,2	2,7	106,7	3,2	108,2	1,8	107,3	0,7	106,8	108,5
2000 heinä	106,4	2,3	105,2	2,7	108,5	1,7	106,2	0,1	105,4	107,9
2000 elo	106,5	2,3	105,4	2,7	108,6	1,8	106,4	0,2	105,7	108,0
2000 syys	107,0	2,8	106,4	3,4	108,2	1,8	107,0	0,6	106,5	108,2
2000 loka	107,0	2,7	106,5	3,2	108,1	1,9	107,1	0,1	106,6	108,4
2000 marras	107,3	2,9	106,9	3,4	108,2	1,8	107,4	0,3	106,9	108,5
2000 joulou	107,4	2,6	106,8	3,0	108,4	1,8	107,4	0,0	106,8	108,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	107,8	2,5	107,1	2,7	109,3	2,2	107,8	0,5	107,1	109,3
2001 II	109,2	3,1	108,8	3,5	110,1	2,5	109,1	1,1	108,6	110,2
2001 tammi	107,3	2,4	106,5	2,6	109,0	2,2	107,5	0,1	106,7	109,2
2001 helmi	107,9	2,6	107,1	2,8	109,5	2,2	107,8	0,3	107,1	109,3
2001 maalisk	108,3	2,6	107,7	2,8	109,5	2,2	108,1	0,3	107,5	109,5
2001 huhti	108,8	2,9	108,3	3,4	109,9	2,4	108,7	0,5	108,0	110,1
2001 touko	109,4	3,4	109,1	3,8	110,0	2,5	109,2	0,5	108,8	110,1
2001 kesä	109,5	3,0	109,1	3,4	110,4	2,5	109,3	0,1	108,9	110,3

2. Tavaroiden ja palveluiden jakauma

	Tavarat						Palvelut				
	Elintarvikkeet ³⁾			Teollisuustuotteet			Asuminen	Liikenne	Viestintä	Kulttuuri ja vapaa- aika	Muut
	Kokonais- indeksi	Jalostetut elin- tarvikkeet ³⁾	Jalosta- mattomat elin- tarvikkeet	Kokonais- indeksi	Muut teollisuus- tuotteet kuin energia	Energia					
Paino kokonais- indeksissä (%) ²⁾	20,3	12,3	8,0	41,6	32,1	9,5	10,0	6,2	2,4	13,9	5,6
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1998	1,6	1,4	1,9	0,1	0,9	-2,6	2,3	1,7	-1,0	2,2	1,8
1999	0,6	0,9	0,0	1,0	0,6	2,4	1,8	2,1	-4,4	2,0	1,8
2000	1,4	1,1	1,7	3,4	0,7	13,3	1,6	2,6	-4,2	2,3	2,4
2000 II	0,9	1,0	0,7	3,1	0,6	12,3	1,5	2,5	-4,9	2,5	2,5
2000 III	1,9	1,1	3,1	3,4	0,6	13,6	1,6	2,6	-4,2	2,5	2,5
2000 IV	2,2	1,3	3,5	3,7	1,0	13,7	1,8	2,8	-4,6	2,4	2,1
2000 heinä	1,6	1,0	2,6	3,2	0,5	13,4	1,5	2,5	-4,3	2,5	2,6
2000 elo	2,0	1,1	3,3	3,0	0,6	11,9	1,6	2,5	-4,0	2,6	2,6
2000 syys	2,1	1,3	3,3	4,0	0,8	15,5	1,6	2,7	-4,3	2,4	2,3
2000 loka	2,0	1,2	3,2	3,9	1,0	14,6	1,8	2,7	-4,9	2,5	2,2
2000 marras	2,2	1,4	3,5	4,1	1,0	15,2	1,8	2,8	-4,4	2,4	2,0
2000 joulou	2,4	1,4	3,9	3,3	1,1	11,3	1,8	2,8	-4,6	2,2	2,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 I	3,3	1,9	5,3	2,5	1,2	7,2	1,9	3,2	-4,3	3,1	2,3
2001 II	5,0	2,8	8,5	2,8	1,5	7,3	1,8	3,6	-2,8	3,3	2,5
2001 tammi	2,7	1,6	4,5	2,6	1,1	7,8	1,9	3,3	-4,6	3,0	2,3
2001 helmi	3,1	2,0	4,7	2,7	1,1	8,2	1,9	3,2	-4,2	3,1	2,3
2001 maalisk	3,9	2,2	6,7	2,3	1,3	5,6	1,8	3,1	-4,0	3,1	2,4
2001 huhti	4,4	2,5	7,3	2,9	1,5	7,8	1,7	3,6	-2,8	3,1	2,4
2001 touko	5,3	2,8	9,2	3,1	1,6	8,6	1,8	3,6	-2,8	3,5	2,5
2001 kesä	5,4	3,0	9,0	2,4	1,6	5,5	1,8	3,5	-2,7	3,4	2,6

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

1) Kattavuutta on laajennettu sekä tammikuusta 2000 että tammikuusta 2001 alkaen. Muutos vaikuttaa vuotuisiin prosenttimuutoksiin vuosina 2000 ja 2001, erityisesti erässä Palvelut (Muut). Muutosta on selitetty lyhyesti tilasto-osan Yleistä-osassa.

2) Viittaa ajanjaksoon 2001.

3) Sisältää alkoholijuomat ja tupakkatuotteet.

Taulukko 4.2

Muut hinnat ja kustannukset

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

1. Teollisuuden tuottajahinnat ja raaka-aineiden hinnat

	Teollisuuden tuottajahinnat										Raaka-aineiden maailmanmarkkina-hinnat ¹⁾	Öljyn hinta ²⁾ (euroa/barreli)		
	Teollisuus pl. rakentaminen ³⁾													
	Kokonaisindeksi		Teollisuus pl. rakentaminen ja energia					Energia					Raken-taminen ⁴⁾	Tehdas-teollisuus
	1995 = 100		Kokonais-indeksi	Väli-tuotteet	Pääoma-hyödyk-keet	Kokonais-indeksi	Kulutustavarat		Ei-kestävät	Kestävät				
1	2	3	4	5	6	7	8	9			10	11	12	Kokonais-indeksi pl. energia
1996	100,3	0,3	0,3	-1,8	1,4	1,8	2,1	1,8	0,8	1,4	0,9	6,5	-6,9	16,0
1997	101,4	1,1	0,6	0,1	0,3	1,3	0,7	1,3	3,1	1,2	0,8	10,0	12,9	17,0
1998	100,6	-0,7	0,2	-0,4	0,7	0,6	0,7	0,6	-5,1	0,3	-0,6	-21,2	-12,5	12,0
1999	100,2	-0,4	-0,5	-1,5	0,2	0,1	0,6	0,0	0,6	1,1	0,2	17,8	-3,1	17,1
2000	105,6	5,4	2,5	4,9	0,6	1,6	1,4	1,6	18,6	2,3	5,1	51,7	18,1	31,0
2000 II	104,8	5,2	2,6	5,4	0,6	1,4	1,2	1,5	17,6	2,1	5,2	53,7	18,3	28,8
2000 III	106,4	5,8	2,9	5,7	0,7	1,7	1,5	1,8	19,3	2,0	5,4	46,7	18,0	33,7
2000 IV	107,9	6,1	3,0	5,2	0,8	2,4	1,7	2,5	19,9	3,0	5,3	37,7	16,4	34,5
2000 heinä	105,8	5,6	2,8	5,6	0,7	1,6	1,4	1,7	18,7	-	5,3	42,0	14,3	30,5
2000 elo	106,2	5,6	2,9	5,7	0,6	1,7	1,5	1,7	17,8	-	5,1	47,5	18,3	33,3
2000 syys	107,3	6,2	2,9	5,7	0,6	1,8	1,6	1,9	21,3	-	5,8	50,3	21,4	37,2
2000 loka	108,0	6,6	2,9	5,4	0,7	2,1	1,6	2,2	23,0	-	6,0	56,6	23,1	36,8
2000 marras	108,2	6,3	2,9	5,2	0,8	2,4	1,7	2,5	21,3	-	5,6	45,6	18,2	37,7
2000 joulou	107,7	5,4	3,0	4,9	0,8	2,6	1,7	2,8	15,5	-	4,5	13,7	8,6	28,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001 I	108,2	4,5	3,0	4,0	0,9	3,3	2,1	3,5	11,0	2,7	3,2	4,8	1,4	28,4
2001 II	5,2	-0,9	31,7
2001 tammi	107,9	4,8	3,0	4,5	0,9	3,0	1,9	3,1	12,5	-	3,6	8,4	3,3	27,5
2001 helmi	108,2	4,5	2,9	4,0	0,9	3,2	2,1	3,4	11,2	-	3,2	6,5	1,7	29,9
2001 maalisk	108,4	4,2	2,9	3,5	0,9	3,7	2,2	3,9	9,2	-	2,8	-0,2	-0,8	28,1
2001 huhti	108,7	4,2	2,6	2,5	1,0	3,7	2,3	3,9	11,0	-	3,0	11,1	-1,1	29,8
2001 touko	108,9	3,7	2,3	1,9	1,0	3,6	2,3	3,8	9,3	-	2,7	1,9	-4,0	32,7
2001 kesä	-	.	3,4	2,5	32,5
2001 heinä	-	.	-1,0	-1,0	29,4

2. Bruttokansantuotteen deflaattorit⁵⁾

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettu)

	Kokonaiskysyntä		Kotimainen kysyntä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pää-oman brutto-muodostus	Vienti ⁶⁾	Tuonti ⁶⁾
	1995 = 100							
	15	16						
1996	102,0	2,0	2,1	2,4	2,2	0,9	0,9	0,8
1997	103,6	1,5	1,8	2,0	1,7	1,0	1,7	2,5
1998	105,4	1,7	1,3	1,4	1,7	0,9	-0,1	-1,4
1999	106,6	1,2	1,3	1,1	2,2	1,0	-0,4	-0,3
2000	108,0	1,3	2,5	2,2	1,8	2,4	4,5	8,2
1999 I	106,3	1,5	0,9	0,8	1,9	0,5	-2,1	-4,3
1999 II	106,6	1,2	1,1	1,0	2,2	0,7	-1,4	-1,9
1999 III	106,8	1,1	1,5	1,1	2,3	1,1	-0,2	0,8
1999 IV	107,1	1,0	1,8	1,5	2,4	1,5	1,9	4,2
2000 I	107,5	1,2	2,4	2,1	1,9	2,1	3,8	7,8
2000 II	107,9	1,2	2,4	2,0	1,6	2,4	4,6	8,2
2000 III	108,3	1,4	2,5	2,4	1,8	2,5	5,1	8,5
2000 IV	108,6	1,5	2,7	2,5	1,8	2,7	5,1	8,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001 I	109,9	1,9	2,4	2,4	2,3	2,5	3,7	4,9

Lähteet: Eurostat paitsi sarakkeissa 12 ja 13 (HWWA, Institut für Wirtschaftsforschung, Hampuri), sarakkeessa 14 (Thomson Financial Datastream) ja sarakkeissa 15–22 (EKP:n laskelmat perustuvat Eurostatin tilastoihin).

1) Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.

2) Brent Blend (yhden kuukauden kuluttua tapahtuvaan toimitukseen). Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.

3) Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määritelmän mukainen erittely.

4) Asuinrakennukset; tiedot perustuvat yhdenmukaistamattomiin tilastoihin.

5) Vuoden 1998 loppuun asti tilastot perustuvat kansallisessa valuutassa laskettuihin kansallisiin tietoihin.

6) Viennin ja tuonnin deflaattorit viittaavat tavaroihin ja palveluihin, ja niihin sisältyy euroalueen sisäinen kauppa.

5 Euroalueen reaalityalous

Taulukko 5.1

Kansantalouden tilinpito¹⁾

Bruttokansantuote ja sen käyttö

1. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT								
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾		
		Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1996	5 534,0	5 408,4	3 142,9	1 142,4	1 121,7	1,4	125,7	1 658,0	1 532,3
1997	5 650,1	5 501,1	3 199,6	1 150,8	1 138,0	12,7	149,0	1 828,5	1 679,6
1998	5 884,1	5 742,6	3 331,3	1 176,8	1 201,4	33,1	141,5	1 946,0	1 804,6
1999	6 142,3	6 034,9	3 488,5	1 228,5	1 282,4	35,5	107,3	2 042,2	1 934,8
2000	6 431,8	6 359,0	3 658,0	1 274,9	1 371,5	54,6	72,8	2 391,4	2 318,6
1999 IV	1 562,0	1 537,2	887,3	311,2	328,2	10,4	24,9	540,2	515,4
2000 I	1 583,5	1 561,8	899,2	315,0	336,3	11,2	21,7	564,1	542,4
II	1 600,6	1 583,4	911,6	317,3	340,8	13,7	17,2	584,1	566,8
III	1 616,7	1 599,0	919,6	319,9	345,7	13,9	17,7	609,3	591,6
IV	1 631,0	1 614,8	927,7	322,8	348,7	15,7	16,2	634,0	617,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 I	1 685,8	1 658,9	958,9	331,4	356,7	11,8	27,0	641,5	614,5

2. Kiintein hinnoin

(miljardia ecua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT								
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾		
		Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾
10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1996	5 383,3	5 262,9	3 045,0	1 112,0	1 106,0	-0,1	120,5	1 637,7	1 517,2
1997	5 506,9	5 352,7	3 092,7	1 121,4	1 131,4	7,3	154,2	1 807,2	1 653,0
1998	5 664,6	5 540,0	3 189,3	1 132,3	1 188,8	29,5	124,6	1 935,6	1 811,0
1999	5 807,0	5 713,9	3 284,3	1 149,5	1 249,6	30,5	93,0	2 028,5	1 935,5
2000	6 002,2	5 874,3	3 369,1	1 172,1	1 305,0	28,2	128,0	2 270,2	2 142,3
1999 IV	1 471,6	1 444,8	829,8	289,2	317,9	7,9	26,8	529,7	502,9
2000 I	1 485,2	1 455,7	835,1	291,7	323,0	5,9	29,5	545,5	516,0
II	1 496,8	1 467,8	842,9	292,7	325,1	7,2	29,0	558,3	529,3
III	1 505,6	1 472,6	844,3	293,0	328,1	7,1	33,0	574,7	541,7
IV	1 514,6	1 478,2	846,8	294,7	328,8	7,9	36,5	591,7	555,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 I	1 550,3	1 509,5	869,3	299,6	334,1	6,6	40,9	598,2	557,4

(vuotuinen prosenttimuutos)

1996	1,4	1,0	1,6	1,7	1,2	-	-	4,3	3,1
1997	2,3	1,7	1,6	0,8	2,3	-	-	10,4	9,0
1998	2,9	3,5	3,1	1,0	5,1	-	-	7,1	9,6
1999	2,5	3,1	3,0	1,5	5,1	-	-	4,8	6,9
2000	3,4	2,8	2,6	2,0	4,4	-	-	11,9	10,7
1999 IV	3,4	3,2	2,9	1,7	5,4	-	-	10,0	9,7
2000 I	3,5	2,7	2,5	2,0	5,5	-	-	12,3	10,4
II	3,7	3,3	3,2	2,2	4,9	-	-	11,9	11,1
III	3,3	2,9	2,5	1,8	4,0	-	-	11,8	10,8
IV	2,9	2,3	2,0	1,9	3,4	-	-	11,7	10,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 I	2,6	1,7	1,8	1,4	1,4	-	-	8,5	6,3

Lähde: Eurostat.

1) Yleistä-osan alussa on lyhyt selostus käyvin hinnoin ilmaistuista tiedoista, jotka on esitetty ecuna vuoden 1998 loppuun asti.

2) Sisältää arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset.

3) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Käsitteet eivät ole täysin yhdenmukaisia taulukoiden 8 ja 9 vienti- ja tuontikäsitteiden kanssa.

Arvonlisäys toiminnoittain

3. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalveluiden väli- tuotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalk- kioilla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteolli- suus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraa- lien kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoimin- ta, kiinteistö- ja vuokrauspalve- lut, liike-elämän palvelut	Julkinen hal- linto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1996	5 172,4	139,7	1 207,0	300,7	1 059,5	1 333,2	1 132,4	200,6	562,2
1997	5 266,5	138,1	1 227,7	292,1	1 086,6	1 377,7	1 144,3	199,6	583,1
1998	5 468,2	137,9	1 274,2	295,3	1 137,3	1 443,9	1 179,7	200,0	615,8
1999	5 681,7	135,5	1 297,2	309,0	1 175,9	1 539,8	1 224,4	203,1	663,7
2000	5 949,6	137,2	1 368,7	321,2	1 224,4	1 632,3	1 265,9	209,9	692,1
1999 IV	1 442,9	33,8	328,9	78,7	298,1	393,8	309,5	51,8	170,9
2000 I	1 465,0	33,8	336,4	80,2	301,6	399,6	313,3	52,5	170,9
II	1 480,3	34,0	341,0	80,0	304,9	405,0	315,4	53,1	173,4
III	1 496,3	34,7	344,7	79,9	307,2	411,8	317,9	52,4	172,9
IV	1 508,1	34,7	346,6	81,0	310,6	415,9	319,3	51,9	174,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 I	1 558,6	36,9	359,1	83,9	321,3	428,1	329,3	52,7	180,0

4. Kiintein hinnoin

(miljardia ecua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalveluiden väli- tuotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalk- kioilla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteolli- suus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraa- lien kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoimin- ta, kiinteistö- ja vuokrauspalve- lut, liike-elämän palvelut	Julkinen hal- linto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1996	5 040,2	139,5	1 178,0	295,5	1 039,5	1 288,2	1 099,4	200,1	543,2
1997	5 158,4	140,2	1 216,1	290,4	1 071,7	1 330,1	1 109,8	207,5	556,0
1998	5 308,3	142,3	1 252,3	291,8	1 111,8	1 384,7	1 125,4	214,1	570,3
1999	5 437,4	145,8	1 268,7	296,9	1 146,7	1 442,5	1 136,9	221,8	591,3
2000	5 628,8	146,1	1 323,2	300,1	1 191,7	1 513,0	1 154,7	231,2	604,7
1999 IV	1 376,4	36,8	321,1	74,9	290,6	367,0	285,9	56,6	151,8
2000 I	1 392,6	36,4	327,2	75,7	294,1	372,0	287,2	56,9	149,5
II	1 402,0	36,2	329,7	74,9	297,0	375,8	288,3	57,5	152,3
III	1 412,3	36,8	332,2	74,6	298,5	380,9	289,2	58,2	151,5
IV	1 421,9	36,7	334,1	74,8	302,0	384,3	290,0	58,7	151,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 I	1 455,5	38,7	342,5	76,0	310,5	392,2	295,6	59,8	154,6
<i>(vuotuinen prosenttimuutos)</i>									
1996	1,4	5,5	-0,3	-1,8	0,9	3,6	1,7	2,5	1,4
1997	2,3	0,4	3,2	-1,7	3,1	3,3	0,9	3,7	2,3
1998	2,9	1,5	3,0	0,5	3,7	4,1	1,4	3,2	2,6
1999	2,4	2,4	1,3	1,7	3,1	4,2	1,0	3,6	3,7
2000	3,5	0,2	4,3	1,1	3,9	4,9	1,6	4,2	2,3
1999 IV	3,2	3,0	3,0	2,6	3,8	4,6	1,1	3,4	5,5
2000 I	3,6	0,8	4,3	3,0	3,7	5,0	1,4	4,7	2,7
II	3,7	-0,2	4,5	1,3	4,3	4,8	1,8	4,7	4,6
III	3,5	0,6	4,3	0,2	3,7	5,0	1,6	3,8	2,0
IV	3,3	-0,3	4,0	-0,1	3,9	4,7	1,4	3,8	-0,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 I	2,8	0,6	3,5	-2,1	3,2	4,1	1,4	3,8	1,3

Lähde: Eurostat.

1) Välillisten rahoituspalveluiden käyttö luokitellaan välituotekäytöksi, jota ei ole jaoteltu toimialoittain.

Taulukko 5.2

Muita keskeisiä reaaliatalouden tilastoja¹⁾

1. Teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Yhteensä	Teollisuus pl. rakentaminen ²⁾								Raken- taminen	Tehdas- teollisuus	
		Kokonaisindeksi		Teollisuus pl. rakentaminen ja energia				Energia				
		1995 = 100 (kp.)		Kokonais- indeksi	Väli- tuotteet	Pääoma- hyödyk- keet	Kulutustavarat					
							Kokonais- indeksi	Kestokulu- tustavarat	Ei-kesto- kulutus- tavarat			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1997	3,7	104,7	4,2	4,6	6,2	4,9	2,4	2,0	2,5	0,2	0,0	4,8
1998	3,8	109,2	4,3	4,5	3,6	7,5	2,8	5,2	2,4	1,1	0,3	4,8
1999	2,1	111,4	2,0	1,8	1,6	2,3	1,6	1,2	1,7	1,5	2,7	2,0
2000	5,3	117,6	5,6	5,9	5,9	9,0	2,5	6,2	1,8	1,7	2,0	6,0
2000 II	5,7	117,5	6,1	6,3	6,2	8,8	4,0	8,6	3,1	2,1	1,9	6,5
2000 III	5,2	118,2	5,8	6,1	5,8	9,6	2,8	5,4	2,3	2,7	0,6	6,2
2000 IV	5,1	119,8	5,5	6,0	5,5	9,8	2,4	4,4	2,0	-0,6	1,3	6,2
2000 elo	6,2	118,3	6,9	7,6	8,4	11,2	2,7	6,3	2,2	2,5	1,9	7,5
2000 syys	4,6	118,7	5,1	5,5	4,2	9,3	2,9	4,6	2,5	2,4	-0,4	5,6
2000 loka	3,5	118,4	3,9	3,9	4,0	6,3	1,0	2,7	0,6	1,7	-0,7	4,2
2000 marras	4,1	119,6	4,5	4,8	4,7	8,3	1,3	1,9	1,2	-0,5	0,3	5,1
2000 joul	8,0	121,5	8,2	9,7	8,3	15,0	5,2	9,4	4,3	-2,7	4,8	9,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	3,6	119,5	4,0	4,0	2,6	7,5	2,6	2,0	2,7	-1,2	-2,6	4,8
2001 II
2001 tammi	5,0	119,2	5,3	5,6	4,6	10,0	2,7	3,8	2,4	-1,1	0,9	6,3
2001 helmi	3,9	119,8	4,1	4,0	2,4	7,5	2,7	0,4	3,2	-0,3	-1,9	4,8
2001 maal	2,1	119,4	2,8	2,8	1,1	5,6	2,5	1,9	2,7	-2,2	-6,2	3,4
2001 huhti	0,7	118,6	1,1	0,4	-0,2	1,2	0,2	-2,9	0,9	1,5	-7,0	1,1
2001 touko	.	118,5	-0,1	-1,1	-2,3	0,4	-0,9	-5,1	0,0	3,2	.	-0,6
2001 kesä

2. Vähittäiskaupan myynti ja henkilöautojen rekisteröinnit

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Vähittäiskaupan myynti (kp.)									Uusien henkilöautojen rekisteröinnit	
	Käyvin hinnoin			Kiintein hinnoin						Tuhansia ³⁾ (kp.)	
	Yhteensä		1995 = 100	Yhteensä		Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	Muut kuin elintarvikkeet				
	1995 = 100			1995 = 100			Tekstiilit, vaatteet, jalkineet	Kotitalous- esineet			
	13	14	15	16	17	18			19	20	21
1997	104,1	2,2	101,6	1,2	1,1	1,3	0,7	1,4	861	4,2	
1998	107,9	3,6	104,6	2,9	2,2	3,6	2,1	4,5	923	7,2	
1999	111,6	3,4	107,3	2,6	3,1	2,5	1,3	3,0	973	5,4	
2000	116,1	4,1	109,8	2,3	1,9	2,2	1,7	4,6	953	-2,2	
2000 II	115,8	4,8	110,0	3,3	2,9	3,2	1,7	5,4	976	0,9	
2000 III	116,8	4,3	110,0	2,1	1,4	2,2	3,0	3,9	926	-7,9	
2000 IV	117,9	3,6	110,4	1,6	1,2	1,4	0,6	3,5	926	-3,2	
2000 telo	116,7	3,9	109,9	1,7	1,4	1,8	1,5	2,3	935	-4,3	
2000 syys	117,5	5,6	110,3	2,9	1,9	3,4	6,8	4,2	945	-1,6	
2000 loka	117,8	3,8	110,4	1,6	1,3	1,2	0,9	2,6	912	-7,0	
2000 marras	118,1	3,4	110,3	1,3	0,8	1,3	0,2	4,3	929	-3,3	
2000 joul	117,9	3,7	110,5	1,8	1,4	1,6	0,6	3,4	936	1,9	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 I	119,3	4,3	111,1	2,1	1,9	2,3	2,5	0,8	953	-5,0	
2001 II	1 018	1,8	
2001 tammi	119,3	5,0	111,2	2,6	2,0	2,9	5,3	2,2	944	-5,6	
2001 helmi	119,2	3,1	111,2	1,5	1,8	1,3	0,2	0,2	956	-6,1	
2001 maal	119,4	4,7	111,0	2,3	1,9	2,7	2,1	-0,1	958	-3,6	
2001 huhti	120,3	3,8	111,6	1,4	1,6	1,2	1,0	0,1	977	-1,8	
2001 touko	120,8	3,0	111,4	0,5	0,2	0,4	-0,2	-1,0	1 005	0,0	
2001 kesä	1 071	7,5	

Lähteet: Eurostat paitsi sarakkeissa 21–22 (EKP:n laskelmat perustuvat ACEA/A.A.A., European Automobile Manufacturers' Associationin tilastoihin).

1) Korjattu työpäivien määrällä.

2) Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määrittelyn mukainen erittely.

3) Kuukausikeskiarvoja.

Taulukko 5.3

Suhdannekyselyt

(saldoprosenttia, kausivaihtelusta puhdistettu, ellei toisin mainita)

	Tehdasteollisuus				Rakentamisen luottamus- indikaattori	Vähittäiskaupan luottamus- indikaattori	Kuluttajien luottamus- indikaattori
	Luottamus- indikaattori	Tuotanto- odotukset	Tilaukanta	Kapasiteetin käyttöaste ¹⁾ (%)			
	1	2	3	4	5	6	7
1997	-4	11	-15	81,0	-33	-9	-15
1998	-1	11	-5	83,0	-19	-3	-5
1999	-7	7	-17	81,8	-7	-5	-3
2000	5	17	3	83,8	1	-1	-1
2000 II	6	17	5	83,7	2	3	0
2000 III	6	18	5	83,9	2	-2	-1
2000 IV	5	18	4	84,7	0	-3	-2
2000 kesä	8	19	8	-	3	7	-1
2000 heinä	7	19	5	-	2	-3	0
2000 elo	6	18	4	-	5	-3	1
2000 syys	6	18	5	-	-1	-1	-3
2000 loka	6	19	5	-	2	-1	-3
2000 marras	5	17	4	-	-1	-3	-3
2000 joulou	5	18	4	-	-2	-4	-1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 I	1	12	-1	84,4	-1	-2	-2
2001 II	-5	5	-9	83,7	-3	-6	-4
2001 tammi	3	14	0	-	1	0	-1
2001 helmi	1	12	0	-	-2	0	-2
2001 maalisk	-1	9	-3	-	-2	-6	-2
2001 huhti	-4	6	-6	-	-2	-4	-2
2001 touko	-5	6	-9	-	-2	-7	-4
2001 kesä	-7	3	-11	-	-5	-7	-5

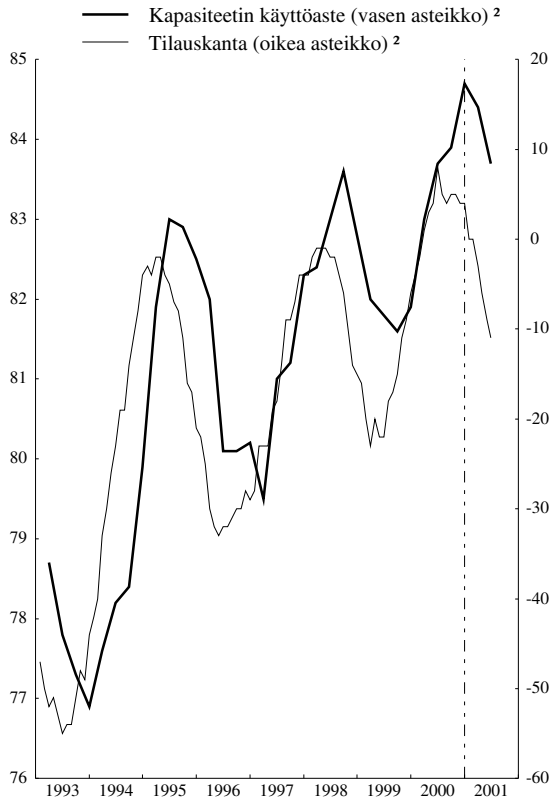
Kuluttajien ja teollisuuden luottamusindikaattorit

(saldoprosenttia, kuukausittain, kausivaihtelusta puhdistettu)

Kapasiteetin käyttöaste ja tilaukanta

(kapasiteetin käyttöaste, prosenttia, neljännesvuosittain; tilaukanta, saldoprosenttia, kuukausittain; kausivaihtelusta puhdistettu)

Lähde: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt.

1) Tiedot kapasiteetin käyttöasteesta kerätään tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuussa. Vuositiedot ovat neljännesvuosittaisten kyselyjen keskiarvoja.

2) Tehdasteollisuus.

Taulukko 5.4

Työmarkkinat

1. Työllisyys ja työttömyys koko kansantaloudessa¹⁾

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Työllisyys						Työttömyys (kp.)				
	Yhteensä		Sosioekonomisen aseman mukaan		Toimialan mukaan		Yhteensä		Aikuisväestö ²⁾	Nuoriso ²⁾	
	1995 = 100		Palkan-saajat	Yrittäjät	Teollisuus (pl. rakentaminen)	Palvelut	Miljoonaa	% työvoimasta	% työvoimasta	% työvoimasta	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1996	100,5	0,5	0,5	0,5	-1,0	1,6	14,728	11,5	9,8	23,9	
1997	101,4	0,8	0,9	0,1	-0,3	1,4	14,817	11,5	9,9	23,2	
1998	103,0	1,6	1,8	0,6	1,2	2,1	14,064	10,8	9,4	21,2	
1999	104,7	1,6	2,1	-0,4	0,3	2,5	12,966	9,9	8,6	19,1	
2000	106,8	2,0	2,4	0,4	0,8	2,7	11,664	8,8	7,7	17,1	
2000 II	106,5	2,1	2,5	0,1	0,8	2,9	11,787	8,9	7,8	17,3	
2000 III	107,1	2,0	2,3	0,5	1,0	2,7	11,493	8,7	7,6	16,9	
2000 IV	107,7	2,1	2,3	1,3	1,1	2,8	11,211	8,5	7,4	16,3	
2000 kesä	-	-	-	-	-	-	11,672	8,9	7,7	17,1	
2000 heinä	-	-	-	-	-	-	11,584	8,8	7,7	17,0	
2000 elo	-	-	-	-	-	-	11,505	8,7	7,6	16,9	
2000 syys	-	-	-	-	-	-	11,389	8,6	7,5	16,7	
2000 loka	-	-	-	-	-	-	11,283	8,5	7,5	16,5	
2000 marras	-	-	-	-	-	-	11,208	8,5	7,4	16,3	
2000 jouluku	-	-	-	-	-	-	11,143	8,4	7,4	16,2	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 I	108,1	2,0	2,3	0,8	1,3	2,5	11,467	8,4	7,3	16,5	
2001 II	11,320	8,3	7,2	16,3	
2001 tammi	-	-	-	-	-	-	11,551	8,5	7,4	16,6	
2001 helmi	-	-	-	-	-	-	11,456	8,4	7,3	16,5	
2001 maalisk	-	-	-	-	-	-	11,395	8,4	7,3	16,4	
2001 huhti	-	-	-	-	-	-	11,342	8,3	7,2	16,4	
2001 touko	-	-	-	-	-	-	11,322	8,3	7,2	16,3	
2001 kesä	-	-	-	-	-	-	11,295	8,3	7,2	16,3	

2. Työvoimakustannukset ja työn tuottavuus

(vuotuinen prosenttimuutos)

	Yksikkötyökustannukset koko kansantaloudessa ja alaerät (kp.)			Työvoimakustannusindeksit ³⁾					Palkat työntekijää kohden tehdasteollisuudessa	
	Yksikkötyökustannukset	Työvoimakustannukset työntekijää kohden	Työn tuottavuus	Yhteensä	Alaerittäin		Toimialan mukaan			
					Palkat ja palkkiot	Työnantajan sosiaaliturvamaksut ja muut kustannukset	Teollisuus (pl. rakentaminen)	Palvelut		
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1996	1,9	3,0	1,1	3,4	3,0	4,4	3,6	4,0	3,7	
1997	0,6	2,2	1,6	2,6	2,6	2,7	2,2	2,7	2,3	
1998	0,1	1,4	1,3	1,7	2,2	0,8	1,6	1,5	2,2	
1999	1,3	2,2	0,9	2,3	2,6	1,7	2,7	1,9	2,7	
2000	1,1	2,5	1,3	3,4	3,8	2,6	3,4	3,1	2,6	
1999 I	1,6	1,7	0,1	1,9	2,2	1,3	2,3	1,4	2,8	
1999 II	1,7	2,3	0,7	2,1	2,5	1,5	2,5	1,9	2,9	
1999 III	1,2	2,1	0,8	2,5	2,8	1,9	2,9	2,2	2,9	
1999 IV	0,3	2,0	1,7	2,8	3,1	2,2	3,1	2,2	2,5	
2000 I	0,6	2,5	2,0	3,4	3,8	2,5	3,5	3,0	2,9	
2000 II	0,5	2,1	1,5	3,4	3,8	2,7	3,4	3,0	2,9	
2000 III	1,2	2,3	1,1	3,5	3,9	2,6	3,4	3,1	2,5	
2000 IV	1,7	2,1	0,5	3,4	3,8	2,4	3,2	3,3	2,3	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	2,0	2,2	0,2	3,1	3,6	2,2	3,0	3,0	3,0	

Lähteet: Sarakkeet 1–6 ja 18 Eurostatin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat, sarakkeet 7–10 sekä 14–17 Eurostat ja sarakkeet 11–13 ja 19 kansallisiin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat.

- 1) Työllisyystilastot perustuvat EKT 95:een. Kattavuuserojen vuoksi neljännesvuositilastot eivät täysin täsmää vuositilastojen kanssa. Työttömyys-tilastot ovat ILO:n suosittelun mukaisia.
- 2) Aikuisväestö käsittää 25-vuotiaat ja sitä vanhemmat, nuoriso alle 25-vuotiaat; ilmaistu prosentteina ikäryhmän työvoimasta.
- 3) Työvoimakustannukset tuntia kohden koko kansantaloudessa, pl. maatalous, julkishallinto, koulutus ja terveydenhuolto. Kattavuuserojen vuoksi erien kokonaissummat eivät välttämättä täsmää.

6 Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus

Taulukko 6.1

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton)

Kannat ajanjakson lopussa

1. Rahoitusvarat²⁾

		Käteinen ja talletukset									Lisätieto: Euroalueen muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkopuolella ³⁾
		Yhteensä	Käteinen	Ei-rahoitussektorin (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa					Valtion talletukset euroalueen raha- laitoksissa	Talletukset muissa kuin raha- laitoksissa ⁴⁾	
				Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset	Repot			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1997	IV	4 696,2	320,5	4 083,2	1 159,0	1 469,5	1 329,1	125,5	153,9	138,7	215,8
1998	I	4 651,8	311,7	4 060,4	1 134,2	1 459,9	1 348,2	118,2	139,4	140,2	247,2
	II	4 707,0	315,4	4 108,1	1 205,3	1 455,0	1 346,7	101,1	147,4	136,1	239,7
	III	4 683,5	311,7	4 080,0	1 184,2	1 452,5	1 345,6	97,7	156,4	135,3	237,6
	IV	4 831,9	323,3	4 216,8	1 282,1	1 466,2	1 389,7	78,9	149,8	141,9	213,0
1999	I	4 677,9	317,7	4 077,8	1 239,1	1 466,3	1 306,5	66,0	133,4	148,9	243,9
	II	4 704,1	323,9	4 116,3	1 321,8	1 420,2	1 315,9	58,4	125,0	138,9	242,7
	III	4 715,4	327,3	4 115,1	1 324,5	1 418,6	1 313,3	58,7	133,3	139,7	238,6
	IV	4 861,8	349,9	4 217,6	1 370,5	1 460,7	1 323,4	63,0	142,0	152,3	229,7
2000	I	4 840,3	334,6	4 225,0	1 379,6	1 465,5	1 303,2	76,8	130,2	150,4	260,6
	II	4 896,9	341,2	4 259,4	1 409,6	1 488,5	1 282,5	78,9	146,0	150,3	247,2
	III	4 916,7	338,9	4 268,6	1 396,8	1 526,4	1 263,5	81,9	159,3	149,9	254,1
	IV	.	347,5	4 364,3	1 464,4	1 545,0	1 269,3	85,6	164,6	.	231,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	.	335,4	4 499,7	1 446,0	1 622,3	1 314,4	117,0	150,5	.	.

		Muut arvopaperit kuin osakkeet			Osakkeet ⁵⁾				Vakuustekninen vastuuvulka		
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahastot	Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
1997	IV	1 582,4	204,6	1 377,8	2 683,1	1 520,7	1 162,5	184,9	2 375,0	2 112,6	262,5
1998	I	1 599,0	194,6	1 404,4	3 188,4	1 864,9	1 323,5	186,5	2 454,2	2 182,2	272,0
	II	1 547,2	170,3	1 377,0	3 403,9	1 974,8	1 429,1	186,7	2 513,1	2 239,0	274,1
	III	1 542,1	159,3	1 382,9	3 110,0	1 666,5	1 443,5	187,9	2 559,1	2 282,3	276,7
	IV	1 532,0	155,6	1 376,4	3 425,7	1 899,8	1 525,9	172,9	2 623,9	2 347,2	276,7
1999	I	1 564,1	144,8	1 419,2	3 616,4	1 975,5	1 641,0	195,0	2 699,0	2 412,6	286,5
	II	1 502,2	136,5	1 365,8	3 877,9	2 127,7	1 750,2	211,7	2 769,2	2 480,6	288,7
	III	1 503,1	124,0	1 379,1	3 960,8	2 198,8	1 762,0	209,1	2 835,4	2 543,8	291,6
	IV	1 529,8	152,8	1 377,0	4 515,0	2 662,0	1 853,0	199,4	2 955,9	2 660,7	295,2
2000	I	1 532,9	154,3	1 378,7	4 866,5	2 907,5	1 959,0	208,6	3 084,0	2 774,3	309,7
	II	1 595,1	158,9	1 436,2	4 800,6	2 853,6	1 946,9	197,4	3 133,9	2 820,6	313,3
	III	1 653,1	178,6	1 474,5	4 881,1	2 913,6	1 967,5	201,8	3 192,4	2 875,6	316,9
	IV
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I

Lähde: EKP.

1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).

2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkluokitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuustekninen vastuuvulka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.

3) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.

4) Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) ei-rahoitussektorilta vastaanottamat talletukset.

5) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Taulukko 6.1 (jatkoa)

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton)

Kannat ajanjakson lopussa

2. Velat²⁾

		Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallissektoreittain										Lisätieto: Euroalueen muiden kuin pankkien lainat euro- alueen ulko- puolisista pankeista ³⁾	
		Yhteensä	Euroalueen raha- laitoksista	Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ⁴⁾			
				Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset ⁵⁾	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset		Pitkä- aikaiset
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
1997	IV	5 839,7	5 320,1	922,3	54,2	868,1	2 406,4	837,7	1 568,7	2 511,0	225,0	2 286,0	141,6
1998	I	5 894,4	5 358,7	905,1	35,5	869,7	2 450,1	853,6	1 596,5	2 539,2	224,0	2 315,2	146,9
	II	6 004,5	5 453,7	902,6	31,7	870,8	2 502,1	877,0	1 625,1	2 599,8	233,3	2 366,5	151,3
	III	6 077,8	5 524,3	903,6	33,2	870,5	2 525,7	864,0	1 661,7	2 648,4	233,8	2 414,6	147,4
	IV	6 220,0	5 660,3	911,2	35,9	875,4	2 596,9	901,7	1 695,2	2 711,8	240,3	2 471,6	150,7
1999	I	6 249,1	5 673,9	903,3	36,1	867,2	2 584,7	917,7	1 667,0	2 761,0	251,2	2 509,8	156,8
	II	6 417,6	5 814,2	901,2	38,7	862,5	2 683,2	960,0	1 723,2	2 833,2	255,2	2 578,0	183,3
	III	6 482,8	5 882,6	886,9	37,7	849,2	2 697,7	939,1	1 758,6	2 898,2	255,0	2 643,2	191,4
	IV	6 664,5	6 040,0	902,0	42,0	860,0	2 795,8	980,0	1 815,8	2 966,7	264,0	2 702,7	201,4
2000	I	6 804,9	6 155,5	891,8	41,0	850,8	2 893,6	1 038,3	1 855,3	3 019,4	265,3	2 754,1	221,1
	II	6 951,6	6 261,4	885,4	41,8	843,6	2 993,8	1 088,8	1 905,1	3 072,3	273,8	2 798,6	219,6
	III	7 105,3	6 378,0	864,8	39,7	825,1	3 101,1	1 143,4	1 957,7	3 139,4	275,5	2 863,9	251,7
	IV	.	6 500,4	246,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	.	6 667,5

		Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoin							Yritysten liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletus- velka	Yritysten vakuutus- tekninen eläkevastuu- velka
		Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset					
			Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset			
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
1997	IV	3 630,6	3 327,7	499,0	2 828,7	302,9	45,8	257,1	1 975,7	135,2	236,2
1998	I	3 754,4	3 435,2	492,5	2 942,7	319,2	55,8	263,4	2 434,3	136,3	239,1
	II	3 818,7	3 497,5	491,7	3 005,8	321,2	54,1	267,1	2 648,6	134,2	242,1
	III	3 911,9	3 580,4	494,5	3 085,9	331,6	55,7	275,9	2 282,9	133,8	245,1
	IV	3 919,4	3 587,0	466,5	3 120,4	332,4	55,1	277,3	2 606,8	140,3	248,2
1999	I	3 968,8	3 622,9	462,3	3 160,6	345,9	66,0	279,8	2 722,1	146,9	251,2
	II	3 950,7	3 598,0	451,8	3 146,2	352,7	67,0	285,7	2 964,9	136,6	254,3
	III	3 934,1	3 567,7	444,9	3 122,8	366,4	75,0	291,4	3 037,1	137,6	257,4
	IV	3 896,4	3 519,4	420,0	3 099,5	377,0	78,2	298,9	3 916,9	149,8	260,8
2000	I	3 950,6	3 574,8	425,1	3 149,7	375,8	78,8	297,0	4 357,8	147,6	263,6
	II	3 990,1	3 595,7	425,3	3 170,4	394,5	88,6	305,8	4 118,9	147,6	266,6
	III	4 044,9	3 624,9	421,8	3 203,1	420,0	95,6	324,4	4 008,5	147,2	269,0
	IV
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuutustekninen vastuvelka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkiluokitukset. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 5) Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Rahoitustaloustoimet

1. Rahoitusvarat¹⁾

	Käteinen ja talletukset										Lisätieto: Euroalueen muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkopuolella ²⁾
	Yhteensä	Käteinen	Ei-rahoitussektorin ³⁾ (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa ⁴⁾					Valtion talletukset euroalueen raha- laitoksissa	Talletukset muissa kuin raha- laitoksissa ⁵⁾		
			Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset	Repot				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1997 IV	147,7	9,3	128,9	76,3	14,9	39,1	-1,4	3,2	6,2	-13,3	
1998 I	-19,9	-8,8	2,0	-19,1	-3,0	20,1	4,0	-14,5	1,3	29,0	
II	77,6	3,6	70,0	74,4	-0,4	0,3	-4,3	8,0	-4,0	-4,9	
III	-6,1	-3,7	-11,0	-19,8	5,0	-0,9	4,7	9,0	-0,4	4,0	
IV	162,6	11,6	151,1	103,9	19,5	44,0	-16,3	-6,6	6,5	-23,6	
1999 I	7,0	-5,2	9,3	5,6	-10,4	11,3	2,9	-4,2	7,0	21,5	
II	57,7	6,2	70,1	82,4	-17,0	9,5	-4,8	-8,4	-10,2	-4,4	
III	8,7	3,4	-3,7	-12,0	11,8	-2,0	-1,5	8,3	0,7	-1,9	
IV	144,6	22,3	101,1	56,9	42,3	9,3	-7,4	8,7	12,5	-14,1	
2000 I	-4,0	-15,3	25,1	25,1	4,8	-19,4	14,6	-11,9	-1,9	25,4	
II	46,3	6,7	23,9	30,9	18,1	-21,7	-3,4	15,8	-0,1	-13,2	
III	-1,5	-2,2	-12,1	-21,0	25,5	-18,4	1,8	13,3	-0,5	-2,0	
IV	.	8,6	101,2	64,4	30,4	6,2	0,2	5,3	.	-17,3	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 I	.	-19,8	4,2	-34,7	28,0	-5,8	16,7	-15,6	.	.	

	Muut arvopaperit kuin osakkeet			Osakkeet ⁶⁾				Vakuutustekninen vastuuvélka		
	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahastot	Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
1997 IV	1,1	-7,6	8,7	67,8	51,9	15,9	-12,1	54,8	52,5	2,2
1998 I	-26,4	-10,3	-16,1	84,5	-15,6	100,2	7,4	67,3	54,8	12,5
II	-71,9	-25,1	-46,8	117,0	23,8	93,2	-0,8	48,5	46,3	2,1
III	-5,4	-11,0	5,5	115,7	34,9	80,8	1,5	44,8	42,1	2,7
IV	-13,2	-1,6	-11,5	80,3	60,7	19,7	-15,8	51,6	49,5	2,1
1999 I	29,4	-10,4	39,7	121,1	17,6	103,5	1,6	67,2	54,6	12,6
II	-26,9	-11,6	-15,3	142,2	58,2	84,0	15,0	51,4	48,6	2,8
III	-4,7	-9,9	5,2	90,6	51,4	39,2	-4,2	53,7	50,4	3,3
IV	50,2	23,5	26,7	2,4	33,6	-31,2	-15,0	71,3	68,8	2,5
2000 I	-15,0	3,0	-18,0	9,3	-34,3	43,6	9,0	80,5	67,4	13,2
II	53,9	2,7	51,2	116,1	90,3	25,8	-8,8	52,9	49,8	3,0
III	60,2	21,1	39,1	186,0	166,2	19,8	4,8	52,4	48,9	3,6
IV
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I

Lähde: EKP.

- Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuutustekninen vastuuvélka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.
- BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- Rahoitustaloustoimet on johdettu kantojen neljännesvuositiedoista.
- Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) ei-rahoitussektorilta vastaanottamat talletukset.
- Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Taulukko 6.1 (jatkoa)

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton)

Kannat ajanjakson lopussa

2. Velat²⁾

	Yhteensä	Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallissectoreittain ³⁾										Lisätieto: Euroalueen muiden kuin pankkien lainat euro- alueen ulko- puolisista pankeista ⁴⁾
		Euroalueen raha- laitoksista	Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ⁵⁾			
			Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset ⁶⁾	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1997 IV	151,4	146,1	19,9	0,8	19,1	62,5	21,8	40,7	69,0	6,9	62,2	-16,4
1998 I	96,8	55,7	-15,9	-0,4	-15,5	74,1	50,5	23,6	38,6	3,4	35,2	3,9
II	118,8	110,6	-4,6	-1,3	-3,4	61,8	27,4	34,3	61,7	5,6	56,1	6,4
III	74,8	89,1	2,8	0,0	2,8	24,4	-3,8	28,2	47,6	4,0	43,6	-0,4
IV	158,5	151,8	8,8	0,4	8,4	69,9	21,9	48,0	79,8	6,9	72,9	3,7
1999 I	115,9	103,7	-6,9	-0,1	-6,8	62,6	30,2	32,5	60,2	5,5	54,7	1,0
II	169,6	140,0	-4,3	-0,1	-4,3	94,8	50,0	44,8	79,1	7,3	71,9	23,6
III	49,3	61,3	-14,7	-0,3	-14,4	19,9	1,2	18,7	44,1	3,4	40,7	8,5
IV	168,0	149,6	14,7	0,8	13,9	82,3	41,1	41,2	71,0	6,9	64,1	-6,8
2000 I	163,8	127,2	-8,9	-0,2	-8,7	96,6	52,4	44,2	76,1	6,6	69,5	14,8
II	191,4	128,5	-6,9	-0,3	-6,6	125,2	79,5	45,7	73,1	6,6	66,5	-1,0
III	99,2	88,8	-16,9	-0,7	-16,2	56,3	33,9	22,4	59,8	5,2	54,6	21,9
IV	.	141,3	3,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	.	101,4

	Yhteensä	Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoin						Yritysten liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletus- velka	Yritysten vakuutus- tekninen eläkevastuu- velka
		Julkisyhteisöt			Yritykset					
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset			
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
1997 IV	-9,6	-5,4	-33,5	28,1	-4,2	-7,5	3,3	44,6	6,9	2,3
1998 I	70,3	59,8	-4,9	64,6	10,5	9,7	0,8	11,4	1,1	2,4
II	53,9	51,0	-0,6	51,6	2,9	-1,8	4,7	36,8	-2,1	2,4
III	62,0	54,8	3,1	51,6	7,3	1,4	5,9	10,9	-0,4	2,4
IV	-10,1	-15,6	-30,4	14,9	5,4	0,8	4,6	41,0	6,4	2,2
1999 I	79,3	56,9	0,7	56,2	22,4	18,3	4,1	10,8	6,6	2,5
II	41,6	32,8	-8,4	41,2	8,8	0,9	8,0	34,7	-10,3	2,5
III	53,2	33,7	-8,6	42,3	19,5	8,1	11,4	31,3	1,0	2,5
IV	-8,6	-15,5	-28,1	12,5	6,9	3,1	3,7	42,0	12,1	2,6
2000 I	61,6	62,4	11,0	51,4	-0,8	0,4	-1,2	23,3	-2,2	2,4
II	45,0	23,6	-1,3	24,9	21,4	10,0	11,4	33,4	0,0	2,4
III	51,8	26,0	-2,2	28,2	25,8	7,7	18,1	73,0	-0,4	2,4
IV
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuutustekninen vastuvelka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.
- 3) Rahoitustaloustoimet on johdettu kantojen neljännesvuositiedoista.
- 4) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 5) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 6) Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Taulukko 6.2

Säästäminen, investoinnit ja rahoitus

(prosenttia BKT:stä, ellei toisin mainita)

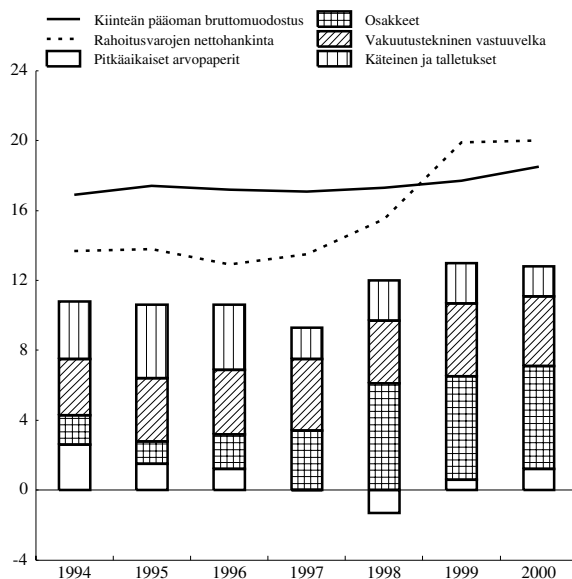
	Euroalueen säästäminen ja investoinnit ¹⁾			Yksityisen sektorin (pl. rahoitussektori) rahoituksen käyttö ^{1), 2)}							
	Brutto-säästäminen	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Nettoluotonanto rahaliiton ulkopuolisille	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Yritykset (pl. rahoitussektori)	Rahoitusvarojen nettohankinta	Käteinen ja talletukset	Muut arvopaperit kuin osakkeet	Pitkäaikaiset arvopaperit	Osakkeet	Vakuutus- tekninen vastuuelka
1993	20,2	20,3	0,5	16,8	10,6	13,0	5,5	0,5	0,9	0,7	3,0
1994	20,6	20,1	0,2	16,9	10,3	13,7	3,3	2,4	2,6	1,7	3,2
1995	21,9	20,6	0,5	17,4	10,8	13,8	4,2	1,8	1,5	1,3	3,6
1996	21,6	20,3	0,9	17,2	10,8	12,9	3,7	0,2	1,2	2,0	3,7
1997	22,0	20,1	1,5	17,1	10,7	13,5	1,8	-0,6	0,0	3,4	4,1
1998	22,0	20,3	1,1	17,3	11,0	15,5	2,3	-2,1	-1,3	6,1	3,6
1999	22,0	20,7	0,6	17,7	11,3	19,9	2,3	0,8	0,6	5,9	4,2
2000	21,4	21,2	-0,2	18,5	12,2	20,0	1,7	2,0	1,2	5,9	4,0

	Yksityisen sektorin (pl. rahoitussektori) rahoitus ^{1), 2)}								Rahoituksen käyttö, netto ³⁾	Rahoituksen käyttö, % bruttoinvestoinneista ⁴⁾	Nettovelkaantuminen, % rahoituksesta ⁵⁾
	Brutto-säästäminen	Kotitaloudet	Nettovelkaantuminen	Muut arvopaperit kuin osakkeet		Osakkeet	Lainat	Pitkäaikaiset lainat			
				12	13						
1993	20,8	12,8	7,8	1,3	1,4	1,5	3,7	4,5	5,2	43,6	27,3
1994	20,7	11,8	9,6	1,0	1,1	1,7	3,7	3,8	4,1	44,8	31,7
1995	21,7	12,1	7,3	-1,8	-1,7	1,4	4,8	3,6	6,5	44,2	25,2
1996	21,3	11,9	8,8	0,2	0,0	1,7	5,7	4,8	4,1	42,9	29,2
1997	20,5	11,4	9,6	0,1	0,1	1,4	5,9	4,7	3,9	44,1	31,9
1998	19,7	10,5	12,5	0,3	0,2	2,7	7,6	5,9	3,0	47,3	38,8
1999	18,6	9,8	17,4	0,7	0,4	3,2	9,7	7,6	2,5	52,9	48,3
2000	18,3	9,9	20,4	0,9	0,4	3,9	9,9	6,6	-0,4	51,9	52,7

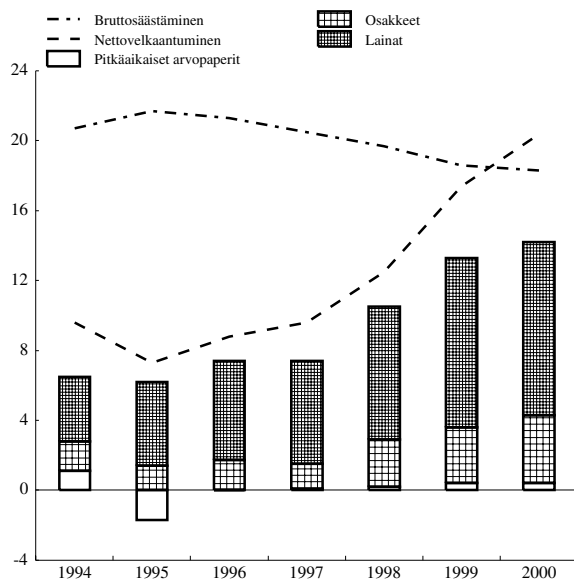
Yksityisen ei-rahoitussektorin investoinnit ja rahoitus^{1), 2)}

(prosenttia BKT:stä)

Investoinnit

Rahoitus

Lähde: EKP.

1) Keskeisiä investointien ja rahoituksen eriä.

2) Yksityinen ei-rahoitussektori sisältää yritykset, kotitaloudet ja kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

3) Sarakkeet 6–14.

4) Sarake 6: (sarakkeet 4+6).

5) Sarake 14:(sarakkeet 12+14).

7 Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa

Taulukko 7.1

Tulot, menot ja alijäämä / ylijäämä¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – tulot

	Yhteensä	Tulot									Pääoma-tulot	Pääoma-verot	Lisätieto: verot yhteensä ²⁾	
		Välitörmät verot	Kotitaloudet	Yritykset	Väliliset verot	EU:n toimielinten	Sosiaaliturvamaksut	Työntantaja	Vakuutettu	Myynnit				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1991	46,3	46,0	11,8	9,5	2,2	13,0	0,9	16,7	8,5	5,1	2,3	0,3	0,2	41,7
1992	47,4	46,7	11,9	9,8	2,0	13,0	0,9	17,1	8,6	5,2	2,4	0,7	0,6	42,5
1993	48,0	47,5	12,1	10,0	2,1	13,2	0,8	17,4	8,6	5,3	2,5	0,5	0,3	43,0
1994	47,5	47,1	11,6	9,5	2,0	13,5	0,8	17,5	8,5	5,4	2,5	0,4	0,2	42,7
1995	47,2	46,6	11,6	9,5	2,0	13,3	0,9	17,3	8,4	5,4	2,5	0,5	0,3	42,6
1996	48,0	47,5	12,0	9,6	2,3	13,4	0,8	17,6	8,7	5,4	2,5	0,5	0,3	43,3
1997	48,2	47,6	12,2	9,6	2,6	13,6	0,7	17,6	8,7	5,3	2,5	0,7	0,4	43,7
1998	47,7	47,2	12,4	9,9	2,5	14,1	0,7	16,5	8,5	4,8	2,5	0,5	0,3	43,3
1999	48,3	47,7	12,8	10,1	2,7	14,4	0,6	16,4	8,5	4,8	2,4	0,6	0,3	43,9
2000	47,9	47,4	13,0	10,1	2,7	14,2	0,6	16,3	8,5	4,7	2,4	0,5	0,3	43,7

2. Euroalue – menot

	Yhteensä	Menot							Pääoma-menot	Investoinnit	Pääoman-siirrot	EU:n toimielinten maksamat	Lisätieto: perusmenot ⁴⁾	
		Yhteensä	Palkan-saaja-korvaukset	Väli-tuote-käyttö	Korko-menot	Tulon-siirrot	Sosiaali-etuudet ja avustukset ³⁾	Tuki-palkkiot						EU:n toimielinten maksamat
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1991	51,0	46,2	11,2	4,9	5,3	24,8	21,0	2,4	0,6	4,9	3,2	1,6	0,0	45,8
1992	52,2	47,5	11,4	5,0	5,7	25,5	21,9	2,3	0,5	4,7	3,2	1,5	0,0	46,5
1993	53,7	49,1	11,6	5,2	5,9	26,5	22,8	2,4	0,6	4,6	3,1	1,6	0,1	47,8
1994	52,6	48,2	11,3	5,0	5,5	26,5	22,9	2,3	0,5	4,3	2,9	1,5	0,1	47,1
1995	52,2	47,7	11,2	4,8	5,7	26,1	22,8	2,2	0,6	4,5	2,7	1,8	0,1	46,5
1996	52,2	48,3	11,2	4,8	5,7	26,6	23,2	2,2	0,6	4,0	2,6	1,4	0,0	46,6
1997	50,8	47,1	11,0	4,7	5,1	26,2	23,1	2,1	0,5	3,7	2,4	1,3	0,1	45,7
1998	49,8	46,0	10,7	4,6	4,7	25,9	22,6	2,0	0,5	3,9	2,4	1,5	0,1	45,2
1999	49,5	45,4	10,7	4,7	4,2	25,8	22,6	2,0	0,5	4,1	2,5	1,6	0,1	45,3
2000	48,6	44,7	10,5	4,7	4,0	25,5	22,2	1,9	0,5	3,9	2,5	1,4	0,1	43,5

3. Euroalue – alijäämä / ylijäämä, perusalijäämä / -ylijäämä ja julkinen kulutus

	Alijäämä (-) / ylijäämä (+)					Perus alijäämä (-) / ylijäämä (+)	Julkinen kulutus ⁵⁾							
	Yhteensä	Valtio	Osa-valtio-hallinto	Paikal-lis-hallinto	Sosiaali-turva-rahastot		Yhteensä	Palkan-saaja-korvaukset	Väli-tuote-käyttö	Luon-toismuo-toiset tulon-siirrot	Kiinteän pääoman kulu-minen	Myynnit (miinus)	Kollektiiviset kulutus-menot	Yksi-lölliset kulutus-menot
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1991	-4,7	-4,6	-0,3	-0,1	0,3	0,6	20,3	11,2	4,9	4,7	1,8	-2,3	.	.
1992	-4,8	-4,2	-0,3	-0,2	0,0	0,8	20,8	11,4	5,0	4,9	1,8	-2,4	8,8	12,0
1993	-5,7	-4,9	-0,5	-0,2	-0,1	0,2	21,2	11,6	5,2	5,0	1,8	-2,5	8,9	12,2
1994	-5,0	-4,3	-0,5	-0,2	0,0	0,5	20,8	11,3	5,0	5,0	1,8	-2,5	8,6	12,1
1995	-5,0	-4,2	-0,5	-0,1	-0,3	0,7	20,5	11,2	4,8	5,1	1,8	-2,5	8,5	12,0
1996	-4,3	-3,6	-0,4	-0,1	-0,2	1,4	20,6	11,2	4,8	5,2	1,8	-2,5	8,5	12,1
1997	-2,6	-2,2	-0,4	0,1	0,0	2,5	20,3	11,0	4,7	5,1	1,8	-2,5	8,4	12,0
1998	-2,1	-2,1	-0,3	0,2	0,1	2,5	20,0	10,7	4,6	5,1	1,7	-2,5	8,1	11,8
1999	-1,2	-1,6	-0,1	0,1	0,4	3,0	20,0	10,7	4,7	5,1	1,7	-2,4	8,1	11,8
2000	-0,7	-1,2	-0,1	0,2	0,5	3,3	19,8	10,5	4,7	5,1	1,7	-2,4	8,0	11,8

4. Euromaat – alijäämä (-) / ylijäämä (+)

	BE	DE	GR	ES	FR	IE	IT	LU	NL	AT	PT	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1997	-1,9	-2,7	-4,6	-3,2	-3,0	0,7	-2,7	3,6	-1,1	-1,7	-2,7	-1,5
1998	-0,9	-2,1	-3,2	-2,6	-2,7	2,1	-2,8	3,2	-0,7	-2,3	-2,2	1,3
1999	-0,7	-1,4	-1,8	-1,2	-1,6	2,1	-1,8	4,7	1,0	-2,1	-2,0	1,8
2000	0,0	1,3	-0,9	-0,3	-1,3	4,5	-0,3	5,3	2,0	-1,1	-1,4	6,7

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-/ylijäämää koskevat tiedot (mukaan lukien UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot: Euroopan komissio.

- 1) Tuloja, menoja ja alijäämää (-) / ylijäämää (+) koskevat tiedot perustuvat EKT 95:een. UMTS-toimilupien myynnistä saatuja tuloja ei kuitenkaan ole laskettu mukaan (euroalueen ylijäämä nämä tulot mukaan laskettuna on 0,4 %). Tiedot vuotta 1995 edeltävältä ajalta perustuvat osittain arvioihin. Euroalueen maiden ja EU:n toimielinten väliset tulonsiirrot on laskettu mukaan konsolidoituina. Euroalueen maiden välisiä tulonsiirtoja ei ole konsolidoitu.
- 2) Verot ja sosiaaliturvamaksut.
- 3) Sosiaalietuudet, markkinatuottajien välittämät luontaismuotoiset sosiaaliset tulonsiirrot ja tulonsiirrot kotitalouksia palveleville tavoittelemattomille yhteisöille.
- 4) Kokonaismenot miinus korkomenot.
- 5) Vastaa julkisyhteisöjen kulutusmenoja (P.3) EKT 95:n luokituksessa julkinen talous.

Taulukko 7.2

Velka¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkinen velka rahoitusvaateittain ja velkojan mukaan

	Yhteensä	Rahoitusvaade				Velkoja				Muut luotonantajat ³⁾
		Kolikot ja talletukset	Lainat	Lyhytaikaiset arvopaperit	Pitkäaikaiset arvopaperit	Kotimainen luotonantaja ²⁾			Muut luotonantajat ³⁾	
						Yhteensä	Rahalaitokset	Muut rahoituslaitokset		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1991	57,4	2,6	16,0	9,6	29,1	48,1	24,6	7,0	16,4	9,3
1992	60,9	2,6	16,7	10,1	31,5	50,2	26,4	7,3	16,5	10,7
1993	67,2	2,7	17,6	9,9	37,0	52,5	27,6	8,4	16,4	14,7
1994	70,0	2,9	16,7	10,3	40,0	56,1	29,8	9,7	16,6	13,8
1995	74,2	2,9	18,2	9,8	43,1	58,6	30,5	10,9	17,1	15,6
1996	75,4	2,9	17,8	9,9	44,8	59,2	30,3	13,2	15,8	16,2
1997	74,8	2,9	17,0	8,9	46,1	57,1	29,1	14,4	13,7	17,7
1998	73,0	2,8	15,8	7,9	46,6	53,5	27,0	16,2	10,4	19,6
1999	72,0	2,9	14,8	6,8	47,4	50,1	25,3	15,0	9,8	21,9
2000	69,6	2,7	13,7	6,2	46,9	46,6	23,5	13,6	9,5	23,0

2. Euroalue – julkinen velka liikkeeseenlaskijan, laina-ajan ja valuutan mukaan

	Yhteensä	Liikkeeseenlaskija ³⁾				Alkuperäinen laina-aika			Jäljellä oleva laina-aika			Valuutta		Muut valuutat
		Valtio	Osavaltiohallinto	Paikallis-hallinto	Sosiaali-turva-rahas-tot	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Vaihtu-vakor-koinen	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Euro tai jäsen-valuutta ³⁾	Ei-koti-maan valuutta	
1991	57,4	46,3	4,5	6,3	0,3	11,8	45,6	4,8	17,6	18,5	21,3	56,2	1,7	1,1
1992	60,9	49,4	4,7	6,3	0,4	12,2	48,7	6,3	17,8	21,1	22,0	59,6	2,1	1,3
1993	67,2	54,9	5,2	6,6	0,6	11,9	55,3	6,7	18,5	24,4	24,3	65,5	2,7	1,7
1994	70,0	57,5	5,4	6,4	0,7	11,2	58,8	7,4	16,6	26,6	26,8	68,0	2,7	2,0
1995	74,2	61,3	5,7	6,3	0,8	10,6	63,5	6,9	17,6	26,2	30,3	72,1	2,7	2,0
1996	75,4	62,6	6,1	6,2	0,5	10,2	65,2	6,3	19,2	25,3	30,9	73,3	2,5	2,0
1997	74,8	62,0	6,3	5,9	0,6	8,8	66,0	6,0	18,6	25,2	31,0	72,7	2,5	2,1
1998	73,0	60,7	6,3	5,7	0,4	7,7	65,4	5,5	16,3	25,9	30,8	71,2	2,8	1,8
1999	72,0	59,8	6,2	5,6	0,3	6,9	65,1	5,0	14,4	26,7	30,8	70,1	-	1,8
2000	69,6	57,8	6,1	5,3	0,3	5,5	64,1	4,5	.	.	.	67,8	-	1,8

3. Euromaat – julkinen velka

	BE 1	DE 2	GR 3	ES 4	FR 5	IE 6	IT 7	LU 8	NL 9	AT 10	PT 11	FI 12
1997	125,3	60,9	108,3	66,7	59,3	65,1	120,1	6,0	70,0	64,7	59,1	54,1
1998	119,8	60,7	105,5	64,7	59,7	55,0	116,2	6,4	66,8	63,9	55,3	48,8
1999	116,4	61,1	104,6	63,4	58,7	50,1	114,5	6,0	63,2	64,7	55,0	46,9
2000	110,9	60,2	103,9	60,6	58,0	39,1	110,2	5,3	56,3	62,8	53,8	44,0

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-fylijäämää koskevat tiedot: Euroopan komissio.

- 1) Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Julkisen sektorin nimellinen konsolidoitu bruttovelka vuoden lopussa. Muiden maiden sijoituksia valtion joukkolainoihin ei ole konsolidoitu.
- 2) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.
- 3) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.
- 4) Ei sisällä joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevien julkisyhteisöjen hallussa olevia joukkolainoja.
- 5) Ajalta ennen vuotta 1999 eumääräinen velka kotimaan valuuttana ja euron käyttöön ottaneiden maiden valuuttoina.

Taulukko 7.3

Velan muutos¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkisen velan muutos aiheuttajan, rahoitusvaateen ja velkojan mukaan

	Yhteensä	Aiheuttaja				Rahoitusvaade				Velkoja			Muut luotonantajat ⁷⁾
		Rahoitus-tarve ²⁾	Arvostus-tekijät ³⁾	Luokit-telu-muutok-set ⁴⁾	Aggre-gaatti-vaiku-tus ⁵⁾	Kolikot ja talle-tukset	Lainat	Lyhyt-aikaiset arvo-paperit	Pitkä-aikaiset arvo-paperit	Koti-mainen luoton-antaja ⁶⁾	Raha-laitokset	Muut rahoitus-laitokset	
											11	12	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1991	5,2	5,1	0,0	0,2	-0,1	0,2	1,2	0,0	3,9	.	.	.	
1992	6,8	5,6	0,3	0,7	0,1	0,1	1,6	1,0	4,0	4,9	3,1	0,7	
1993	8,0	7,5	0,3	0,1	0,1	0,2	1,3	0,1	6,4	3,7	2,0	1,3	
1994	6,1	5,2	0,2	0,7	0,0	0,4	0,0	0,9	4,8	6,3	3,6	1,7	
1995	7,7	5,5	0,2	2,2	-0,2	0,2	2,3	0,0	5,2	5,3	2,2	1,7	
1996	3,8	4,2	-0,2	0,1	-0,3	0,1	0,2	0,4	3,2	2,7	0,8	2,6	
1997	2,3	2,4	0,2	-0,2	0,0	0,0	-0,1	-0,6	3,0	0,2	-0,1	1,8	
1998	1,6	1,9	-0,2	0,0	0,0	0,1	-0,4	-0,6	2,6	-1,1	-0,8	2,4	
1999	1,6	1,3	0,3	0,0	0,0	0,2	-0,4	-0,8	2,6	-1,4	-0,6	-0,6	
2000	0,8	0,8	0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,4	-0,3	1,6	-1,2	-0,7	-0,7	

2. Euroalue – alijäämä-/velkakoikaisut

	Velan muutos	Alijää-mä (-) / ylijää-mä (+) ⁸⁾	Alijäämä-/velkakoikaisut ⁹⁾											Muut ¹¹⁾
			Yhteensä	Julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutokset							Arvos-tus-tekijät	Valuutta-kurssi-vaiku-tukset	Luokit-telu-muu-tokset	
				Yhteensä	Käteinen ja talle-tukset	Arvo-paperit ¹⁰⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Yksityis-tämis-tulot	Pääoma-sijoituk-set				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1991	5,2	-4,7	0,5	1,0	0,3	0,1	0,4	0,2	-0,1	0,2	0,0	0,1	0,2	-0,8
1992	6,8	-4,8	1,9	0,8	0,2	0,1	0,3	0,1	-0,1	0,2	0,3	0,3	0,7	0,1
1993	8,0	-5,7	2,4	1,4	1,0	0,2	0,4	-0,2	-0,3	0,2	0,3	0,3	0,1	0,6
1994	6,1	-5,0	1,1	0,2	0,0	0,1	0,3	-0,1	-0,4	0,2	0,2	0,0	0,7	0,0
1995	7,7	-5,0	2,7	0,6	0,0	-0,1	0,5	0,1	-0,4	0,2	0,2	0,0	2,2	-0,3
1996	3,8	-4,3	-0,4	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,2	-0,2	-0,1	0,1	-0,3
1997	2,3	-2,6	-0,2	-0,5	0,1	-0,1	-0,1	-0,4	-0,8	0,3	0,2	0,2	-0,2	0,2
1998	1,6	-2,1	-0,5	-0,6	0,2	0,0	-0,2	-0,5	-0,9	0,2	-0,2	0,0	0,0	0,3
1999	1,6	-1,2	0,4	0,2	0,5	0,1	0,1	-0,5	-0,8	0,2	0,3	0,2	0,0	-0,1
2000	0,8	0,4	1,2	1,0	0,7	0,2	0,1	-0,1	-0,4	0,2	0,1	0,0	0,0	0,2

Lähteet: EKP.

- 1) Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutos, % BKT:stä: $(velka [t] - velka [t-1]) / BKT (t)$.
- 2) Luotonotto vastaa määritelmän mukaan julkiseen velkaan kohdistuvia transaktioita.
- 3) Sisältää valuuttakurssimuutosten vaikutusten lisäksi vaikutukset, jotka johtuvat velan laskemisesta nimellisarvoisena (esim. liikkeeseen laskettujen arvopaperien preemiot tai diskonttaukset).
- 4) Sisältää erityisesti yksiköiden uudelleenluokittelun vaikutukset ja tietyt valtioiden vastuulle ottamat velat.
- 5) Maiden yhteenlasketun velan muutoksen ja maittaisten velkojen muutosten summan välinen erotus. Erotus johtuu siitä, että aggregoinneissa käytettiin ennen vuotta 1999 useita eri valuuttakurssseja.
- 6) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.
- 7) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.
- 8) Sisältää UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot.
- 9) Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutoksen ja prosentteina BKT:stä ilmoitetun alijäämän välinen erotus.
- 10) Ei sisällä johdannaisia.
- 11) Sisältää pääasiassa muihin velkoihin ja saamiin kohdistuvat transaktiot (kauppaluotot, muut velat/saamiset ja johdannaiset).

8 Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)

Taulukko 8.1

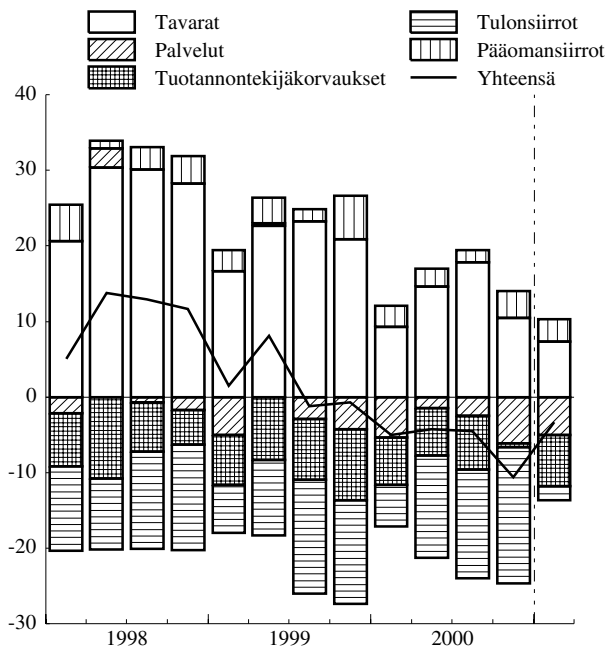
Maksutase^{1), 2)}

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Vaihtotase					Pääomansiirrot	Rahoitustase					Virheelliset ja tunnistamat erät	
	Yhteensä	Tavarat	Palvelut	Tuotannon- tekijä- korvaukset	Tulon- siirrot		Yhteensä	Suorat sijoitukset	Arvo- paperi- sijoitukset	Johdan- naiset	Muut sijoituk- set		Valuutta- varanto
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1997	61,5	115,7	3,1	-15,2	-42,2	13,0	.	-44,5	-24,3
1998	31,1	109,3	-2,0	-28,8	-47,4	12,4	-61,2	-83,2	-99,7	-7,5	120,9	8,2	17,8
1999	-5,8	83,4	-11,8	-32,4	-45,0	13,5	19,1	-120,6	-41,7	8,1	163,1	10,2	-26,8
2000	-34,7	52,2	-15,3	-20,2	-51,4	10,4	6,8	-22,8	-128,9	-1,1	142,0	17,5	17,5
2000 I	-7,9	9,3	-5,3	-6,3	-5,5	2,8	47,8	148,0	-192,6	2,5	91,3	-1,4	-42,7
2000 II	-6,6	14,7	-1,4	-6,3	-13,5	2,4	-2,9	-18,2	51,9	4,8	-45,3	3,8	7,2
2000 III	-6,1	17,9	-2,5	-7,1	-14,4	1,6	-14,0	-94,3	3,5	0,4	71,9	4,5	18,5
2000 IV	-14,2	10,4	-6,1	-0,5	-17,9	3,6	-24,0	-58,4	8,4	-8,8	24,1	10,7	34,6
2000 maalis	1,2	5,6	-1,1	-0,3	-3,0	1,3	30,5	1,1	-34,4	1,4	61,8	0,5	-32,9
2000 huhti	-5,9	4,3	-1,3	-3,8	-5,1	1,5	2,7	1,1	-5,9	2,1	5,1	0,2	1,6
2000 touko	-0,1	4,4	-0,3	-1,0	-3,1	0,6	10,5	-8,7	1,9	0,3	15,7	1,3	-11,0
2000 kesä	-0,6	5,9	0,2	-1,5	-5,3	0,2	-16,2	-10,6	55,8	2,3	-66,1	2,3	16,5
2000 heinä	-2,2	8,1	0,0	-4,6	-5,8	0,5	-12,0	-24,6	-12,9	-0,4	26,3	-0,4	13,8
2000 elo	-3,9	4,1	-0,6	-1,6	-5,8	0,2	0,6	-41,1	13,6	-0,9	27,8	1,2	3,1
2000 syys	0,1	5,7	-1,9	-0,9	-2,9	0,9	-2,5	-28,6	2,8	1,8	17,8	3,7	1,6
2000 loka	-3,4	4,6	-1,8	0,2	-6,4	0,3	3,5	-17,6	5,2	-1,7	16,9	0,7	-0,4
2000 marras	-3,5	2,9	-1,0	0,2	-5,5	1,6	-10,9	-9,9	-2,4	-3,0	-3,3	7,7	12,8
2000 joul	-7,3	2,9	-3,3	-0,9	-6,0	1,8	-16,6	-30,9	5,6	-4,1	10,5	2,3	22,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001 I	-6,3	7,4	-5,0	-6,8	-1,9	3,0	12,8	-42,9	-38,2	-2,8	87,2	9,6	-9,5
2001 tammi	-9,4	-3,2	-2,4	-6,5	2,7	1,3	-2,9	-10,0	-42,2	-4,8	51,9	2,4	11,0
2001 helmi	2,3	3,6	-1,0	0,3	-0,5	1,5	-3,2	0,2	-2,1	-0,9	-4,9	4,5	-0,6
2001 maalis	0,9	7,0	-1,6	-0,5	-4,0	0,2	18,9	-33,1	6,2	3,0	40,2	2,7	-19,9
2001 huhti	-3,3	5,3	0,3	-4,7	-4,2	2,2	11,8	0,1	-20,9	1,1	24,6	7,0	-10,7
2001 touko	-0,8	5,3	1,8	-2,6	-5,3	0,5	-4,6	-40,4	24,9	3,4	11,1	-3,6	4,9

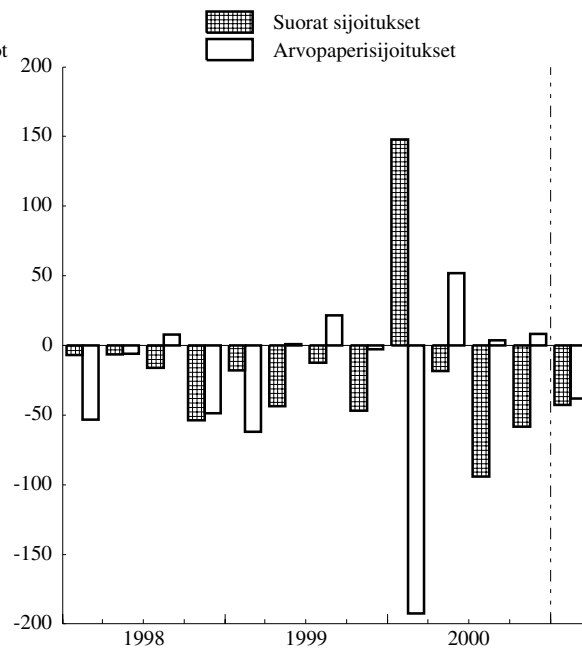
Vaihtotase ja pääomansiirrot

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-). Valuuttavaranto: lisäys (-), vähennys (+).

2) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.2**Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot¹⁾***(miljardia euroa, miljardia ecua vuoden 1998 loppuun)***1. Keskeiset erät**

	Vaihtotase											Pääomansiirrot	
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot		Tulot 12	Menot 13
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9	Tulot 10	Menot 11		
1997	1 212,9	1 151,4	61,5	749,1	633,4	214,2	211,0	189,5	204,7	60,1	102,3	18,9	5,9
1998	1 270,2	1 239,2	31,1	779,2	669,9	229,8	231,9	198,5	227,3	62,7	110,0	17,7	5,3
1999	1 335,6	1 341,4	-5,8	814,5	731,1	241,5	253,3	213,2	245,6	66,4	111,5	19,7	6,2
2000	1 578,4	1 613,2	-34,7	979,1	926,9	270,2	285,5	262,3	282,5	66,9	118,3	19,3	8,8
2000													
I	359,5	367,4	-7,9	221,2	211,9	58,5	63,8	54,7	61,0	25,2	30,7	4,3	1,4
II	387,7	394,3	-6,6	239,0	224,3	66,8	68,3	66,9	73,2	14,9	28,4	4,7	2,4
III	391,5	397,6	-6,1	244,6	226,7	70,7	73,2	64,2	71,3	11,9	26,4	4,3	2,7
IV	439,7	453,9	-14,2	274,4	263,9	74,1	80,2	76,5	77,0	14,8	32,7	5,9	2,3
2000													
maalisk.	131,8	130,6	1,2	83,8	78,2	21,7	22,8	20,9	21,1	5,5	8,5	1,8	0,5
huhti	116,1	121,9	-5,9	72,2	67,9	20,4	21,7	18,9	22,7	4,5	9,6	2,1	0,5
touko	137,7	137,8	-0,1	84,8	80,4	23,0	23,3	23,9	24,9	6,1	9,2	1,7	1,1
kesä	133,9	134,5	-0,6	82,0	76,1	23,5	23,2	24,2	25,6	4,3	9,6	1,0	0,8
heinä	131,6	133,8	-2,2	82,4	74,4	24,3	24,3	20,9	25,5	3,9	9,7	1,1	0,6
elo	123,8	127,8	-3,9	77,0	73,0	23,8	24,4	19,4	21,0	3,6	9,4	1,5	1,3
syys	136,1	136,0	0,1	85,2	79,4	22,6	24,5	23,9	24,8	4,4	7,3	1,7	0,8
loka	146,2	149,6	-3,4	93,6	89,0	25,0	26,7	24,1	23,9	3,6	10,0	0,9	0,6
marras	145,9	149,4	-3,5	93,7	90,8	23,8	24,8	23,4	23,3	5,0	10,5	2,2	0,6
joulu	147,6	154,9	-7,3	87,1	84,2	25,4	28,7	28,9	29,8	6,2	12,3	2,9	1,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001													
I	423,7	430,0	-6,3	253,2	245,8	68,5	73,5	72,4	79,1	29,6	31,5	4,4	1,5
2001													
tammik.	141,1	150,5	-9,4	79,3	82,4	22,4	24,8	23,8	30,4	15,6	12,9	1,8	0,5
helmik.	135,1	132,8	2,3	81,8	78,2	22,4	23,4	23,0	22,7	7,9	8,4	1,9	0,4
maalisk.	147,5	146,7	0,9	92,1	85,1	23,7	25,3	25,6	26,1	6,1	10,2	0,7	0,5
huhtik.	138,1	141,4	-3,3	84,0	78,7	24,3	24,0	24,2	28,9	5,6	9,8	2,6	0,4
toukok.	146,2	147,0	-0,8	88,9	83,6	26,7	24,9	25,8	28,4	4,8	10,1	1,4	0,9

2. Kausivaihtelusta puhdistetut keskeiset erät

	Vaihtotase												
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot			
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9	Tulot 10	Menot 11		
1999													
I	316,8	313,2	3,6	191,1	167,9	57,4	59,5	52,5	59,8	15,8	25,9		
II	330,2	328,4	1,8	195,9	174,9	60,5	62,3	56,5	63,8	17,3	27,5		
III	336,7	341,6	-4,8	208,3	188,2	60,6	64,4	51,4	59,8	16,5	29,2		
IV	350,2	356,1	-5,9	216,6	198,7	62,4	66,8	52,8	62,2	18,3	28,4		
2000													
I	361,6	364,1	-2,5	226,0	208,7	63,2	65,2	55,9	63,1	16,6	27,1		
II	382,6	393,5	-10,9	237,7	225,1	65,5	69,2	61,9	67,3	17,4	31,9		
III	402,0	411,0	-8,9	251,2	236,8	67,5	71,2	67,9	75,4	15,4	27,6		
IV	432,1	445,7	-13,6	263,9	256,3	73,8	80,0	76,9	77,3	17,4	32,0		
2000													
maalisk.	123,2	124,5	-1,4	76,7	71,0	21,5	22,2	19,4	21,3	5,7	10,0		
huhti	122,6	128,6	-6,0	77,1	72,7	21,8	23,0	18,2	22,2	5,5	10,7		
touko	135,2	133,8	1,4	82,8	77,2	22,3	23,0	23,5	23,1	6,7	10,5		
kesä	124,7	131,1	-6,3	77,8	75,1	21,5	23,2	20,2	22,0	5,2	10,7		
heinä	129,1	135,1	-6,0	80,7	77,7	22,3	23,3	21,2	24,0	4,8	10,2		
elo	134,2	138,7	-4,5	84,3	79,2	22,4	23,5	22,5	26,3	5,0	9,7		
syys	138,6	137,1	1,5	86,2	79,9	22,8	24,4	24,1	25,1	5,5	7,7		
loka	141,4	144,5	-3,1	86,5	83,8	24,2	25,7	25,4	24,7	5,2	10,3		
marras	144,4	148,8	-4,3	88,0	85,7	24,6	26,3	25,8	26,0	6,1	10,8		
joulu	146,3	152,4	-6,1	89,5	86,9	25,0	28,0	25,7	26,6	6,1	10,9		
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001													
I	430,8	431,9	-1,1	261,5	245,2	75,9	76,7	74,3	81,3	19,1	28,8		
2001													
tammik.	143,6	143,1	0,5	86,6	81,0	25,0	25,1	25,4	28,6	6,6	8,4		
helmik.	144,7	144,6	0,2	87,9	82,9	25,9	25,9	24,7	26,1	6,2	9,5		
maalisk.	142,5	144,3	-1,8	87,0	81,3	25,0	25,6	24,2	26,5	6,3	10,9		
huhti	143,6	145,5	-1,9	87,6	81,6	25,6	25,4	23,8	27,7	6,6	10,7		
touko	143,6	143,8	-0,1	87,1	81,1	25,8	25,2	25,2	26,3	5,6	11,1		

Lähde: EKP.

1) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.3

Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset

(miljardia euroa, bruttovirrat)

	Yhteensä		Palkansaaja-korvaukset		Pääomakorvaukset							
	Tulot	Menot	Tulot	Menot	Yhteensä		Suorat sijoitukset		Arvopaperisijoitukset		Muut sijoitukset	
					Tulot	Menot	Tulot	Menot	Tulot	Menot	Tulot	Menot
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999	213,2	245,6	12,4	5,0	200,8	240,6	44,1	45,4	64,1	105,9	92,6	89,4
2000	262,3	282,5	12,6	5,2	249,7	277,3	67,8	59,4	67,6	103,6	114,3	114,3
2000 I	54,7	61,0	3,1	1,1	51,5	59,9	13,3	13,5	13,5	21,7	24,8	24,7
II	66,9	73,2	3,0	1,4	64,0	71,9	19,2	13,8	17,2	30,8	27,6	27,3
III	64,2	71,3	3,1	1,4	61,1	69,9	15,4	15,1	17,7	26,6	28,1	28,3
IV	76,5	77,0	3,4	1,3	73,0	75,7	20,0	17,1	19,3	24,6	33,8	34,0
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 I	72,4	79,1	3,4	1,1	69,0	78,0	17,1	14,7	18,1	26,6	33,8	36,7

	Suorien sijoitusten tuotot				Arvopaperisijoitusten tuotot							
	Oman pääoman tuotot		Korot		Osingot		Korot velkapapereista					
	Tulot	Menot	Tulot	Menot	Tulot	Menot	Yhteensä		Joukkolainat		Rahamarkkinapaperit	
Tulot							Menot	Tulot	Menot	Tulot	Menot	Tulot
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1999	37,7	41,5	6,4	3,8	9,6	32,5	54,5	73,4	51,7	71,7	2,9	1,7
2000	57,9	52,1	9,9	7,4	11,5	37,8	56,0	65,8
2000 I	11,0	12,0	2,3	1,5	1,9	5,8	11,6	15,9
II	16,9	12,2	2,3	1,6	3,5	17,2	13,7	13,5
III	13,2	13,1	2,2	2,0	3,1	7,9	14,6	18,7
IV	16,8	14,8	3,2	2,3	3,1	6,9	16,2	17,6
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 I	14,4	12,3	2,6	2,4	2,4	7,0	15,7	19,6

Lähde: EKP.

Taulukko 8.4

Maksutase: suorat sijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Ulkomaille			Euroalueelle		
	Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja	Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja
	1	2	3	4	5	6
1997	-93,1	.	.	48,6	.	.
1998	-175,0	.	.	91,8	.	.
1999	-286,8	-212,2	-74,6	166,2	126,8	39,5
2000	-339,7	-270,1	-69,6	316,9	197,0	120,0
2000 I	-63,3	-33,2	-30,1	211,3	191,3	20,0
II	-71,9	-44,8	-27,1	53,7	19,3	34,5
III	-117,9	-111,7	-6,2	23,7	15,5	8,2
IV	-86,6	-80,5	-6,1	28,3	-29,0	57,3
2000 maalis	-36,2	-13,1	-23,1	37,3	24,8	12,6
huhti	-16,0	-7,4	-8,6	17,1	5,1	12,0
touko	-33,8	-15,2	-18,6	25,1	11,4	13,7
kesä	-22,1	-22,2	0,2	11,5	2,7	8,8
heinä	-19,8	-27,9	8,1	-4,7	5,4	-10,2
elo	-54,0	-56,1	2,1	13,0	3,6	9,3
syys	-44,1	-27,7	-16,4	15,4	6,4	9,1
loka	-33,7	-32,3	-1,5	16,2	10,6	5,6
marras	-30,5	-25,5	-5,0	20,5	8,6	12,0
joulu	-22,4	-22,7	0,3	-8,4	-48,1	39,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001 I	-59,9	-28,5	-31,4	17,0	27,6	-10,7
2001 tammi	-17,8	-11,7	-6,2	7,8	5,4	2,4
helmi	-16,0	-3,3	-12,8	16,3	14,7	1,6
maalis	-26,0	-13,6	-12,4	-7,1	7,5	-14,6
huhti	-6,6	-10,3	3,8	6,7	2,5	4,2
touko	-48,4	-41,6	-6,7	8,0	7,7	0,3

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

Taulukko 8.5

Maksutase: arvopaperisijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Vaateittain²⁾

	Yhteensä		Osakkeet		Velkapaperit					
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset			Velat		
					Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit	Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	-327,6	227,9	-105,5	105,9	-222,1	-203,8	-18,2	122,0	108,3	13,7
1999	-309,6	267,8	-155,4	106,0	-154,1	-153,6	-0,5	161,8	109,0	52,8
2000	-409,6	280,8	-286,8	13,5	-122,9	-114,9	-8,0	267,3	231,0	36,2
2000 I	-153,9	-38,8	-116,9	-105,7	-37,0	-38,6	1,6	67,0	46,8	20,2
2000 II	-85,2	137,0	-54,3	52,4	-30,9	-24,6	-6,3	84,6	50,7	33,9
2000 III	-91,8	95,3	-56,1	29,7	-35,7	-30,8	-4,9	65,6	73,6	-8,1
2000 IV	-78,8	87,2	-59,5	37,1	-19,3	-20,9	1,6	50,1	59,9	-9,8
2000										
maalis	-43,2	8,7	-26,5	-20,4	-16,7	-14,1	-2,6	29,1	22,2	6,9
huhti	-28,0	22,2	-17,5	-2,9	-10,5	-9,1	-1,4	25,1	13,0	12,1
touko	-28,1	29,9	-18,6	8,4	-9,5	-6,1	-3,4	21,5	18,4	3,1
kesä	-29,1	84,9	-18,2	47,0	-10,9	-9,4	-1,5	38,0	19,3	18,7
heinä	-36,9	24,0	-26,2	5,7	-10,7	-8,3	-2,4	18,3	25,3	-7,0
elo	-23,9	37,5	-20,4	18,2	-3,5	-1,5	-2,0	19,4	18,0	1,4
syys	-30,9	33,7	-9,5	5,8	-21,5	-21,0	-0,4	27,9	30,4	-2,5
loka	-18,4	23,6	-9,1	4,1	-9,4	-11,4	2,1	19,5	26,9	-7,4
marras	-29,5	27,1	-16,8	6,8	-12,7	-11,6	-1,1	20,3	24,6	-4,3
joulu	-30,9	36,5	-33,6	26,2	2,7	2,1	0,6	10,3	8,4	1,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	-83,3	45,1	-28,5	20,9	-54,9	-38,1	-16,7	24,2	15,9	8,3
2001										
tammi	-36,7	-5,5	-20,2	0,2	-16,5	-7,0	-9,5	-5,7	-12,0	6,3
helmi	-28,9	26,8	-12,6	12,4	-16,3	-16,1	-0,2	14,4	12,8	1,6
maalis	-17,7	23,9	4,3	8,3	-22,0	-15,0	-7,0	15,6	15,1	0,5
huhti	-8,1	-12,8	-11,3	8,5	3,2	-3,4	6,6	-21,3	-11,3	-10,1
touko	-21,8	46,7	-9,7	58,4	-12,1	-13,5	1,4	-11,7	-6,7	-5,0

2. Saamiset vaateittain ja omistajasektoreittain

	Osakkeet				Velkapaperit							
	Eurojärjestelmä	Julkisyhteisöt	Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)	Muut sektorit	Joukkolainat				Rahamarkkinapaperit			
					Eurojärjestelmä	Julkisyhteisöt	Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)	Muut sektorit	Eurojärjestelmä	Julkisyhteisöt	Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)	Muut sektorit
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999	0,1	-2,1	-1,7	-151,8	0,1	-1,7	-15,2	-136,8	0,9	-0,1	-7,5	6,2
2000	-0,1	-2,4	-4,6	-279,7	-1,9	-1,2	-45,5	-66,2	2,1	-0,3	3,3	-13,1
2000												
I	0,0	-0,7	1,7	-117,9	-1,2	-0,1	-15,5	-21,7	1,2	0,1	3,2	-2,8
II	0,0	-0,7	1,5	-55,1	0,6	-0,7	-7,7	-16,8	0,0	0,0	1,3	-7,5
III	-0,1	-0,4	-2,8	-52,8	-2,3	-0,4	-19,4	-8,8	0,5	-1,3	-1,0	-3,1
IV	0,0	-0,6	-5,0	-53,9	0,9	0,0	-2,9	-18,9	0,6	0,9	-0,2	0,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	-0,1	-0,4	-11,0	-16,9	1,0	-0,6	-18,2	-20,3	-1,6	-0,1	-18,2	3,2

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.6

Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Muut sijoitukset sektoreittain^{1), 2)}

	Yhteensä		Eurojärjestelmä		Julkisyhteisöt		Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)						Muut sektorit		
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Yhteensä		Pitkäaikaiset		Lyhytaikaiset		Saamiset	Velat	
							Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1998	-82,3	203,2	-0,7	3,5	-1,0	-7,6	-22,6	192,5	-37,6	40,5	15,0	152,0	-58,0	14,9	
1999	-20,9	184,0	0,0	4,6	2,8	-12,5	18,2	159,6	-46,4	54,4	64,6	105,2	-41,9	32,3	
2000	-189,0	331,0	0,0	-1,7	-4,0	2,5	-128,2	273,9	-46,9	47,7	-81,3	226,2	-56,8	56,4	
2000	I	-78,9	170,2	0,0	-5,1	-6,0	-2,7	-30,0	163,1	-11,2	20,0	-18,8	143,1	-42,8	14,9
	II	-29,3	-16,0	0,0	3,1	1,0	-0,3	-21,1	-20,7	-4,9	7,6	-16,2	-28,3	-9,3	2,0
	III	-29,2	101,1	0,0	-1,7	-4,0	1,4	-14,3	72,3	-9,6	8,9	-4,7	63,4	-11,0	29,0
	IV	-51,6	75,7	0,0	2,0	5,0	4,1	-62,9	59,2	-21,3	11,2	-41,6	48,0	6,3	10,4
2000	maalis	-27,6	89,4	0,0	-3,5	-0,4	-1,4	-10,0	93,3	-2,3	6,1	-7,7	87,2	-17,2	1,0
	huhti	-34,9	40,1	0,0	3,1	0,4	-0,5	-30,8	37,1	-5,4	5,7	-25,5	31,4	-4,5	0,4
	touko	-14,0	29,7	0,0	-2,4	0,5	0,6	-9,1	27,8	-0,5	-0,8	-8,5	28,7	-5,4	3,6
	kesä	19,6	-85,7	0,0	2,3	0,2	-0,4	18,8	-85,7	1,0	2,6	17,8	-88,3	0,6	-2,0
	heinä	5,4	20,9	0,0	-1,6	3,5	1,2	9,3	16,6	-7,0	7,6	16,3	8,9	-7,4	4,7
	elo	-26,2	54,0	0,0	-1,8	-1,5	1,0	-19,3	24,8	-0,7	-1,1	-18,6	25,9	-5,3	30,0
	syys	-8,5	26,2	0,0	1,7	-6,0	-0,7	-4,2	31,0	-1,9	2,4	-2,3	28,6	1,7	-5,7
	loka	-11,0	27,9	0,0	0,3	8,2	1,6	-18,9	24,8	-3,1	6,4	-15,8	18,5	-0,3	1,1
	marras	-50,6	47,3	0,0	0,7	-3,2	0,9	-48,8	48,1	-6,5	7,4	-42,4	40,7	1,4	-2,3
	joulu	10,0	0,5	0,0	1,0	0,0	1,5	4,8	-13,8	-11,7	-2,6	16,5	-11,1	5,2	11,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	I	-140,1	227,2	0,0	-3,1	2,5	-8,6	-133,8	250,0	-9,1	1,6	-124,7	248,3	-8,8	-11,1
2001	tammi	-46,6	98,5	0,0	0,5	3,6	-6,4	-50,5	104,9	-4,2	-1,8	-46,3	106,7	0,3	-0,6
	helmi	-5,7	0,8	0,0	-1,8	0,1	-4,0	-2,3	7,3	-2,9	4,4	0,5	2,9	-3,5	-0,6
	maalis	-87,7	127,9	0,0	-1,8	-1,2	1,8	-80,9	137,8	-2,0	-1,0	-78,9	138,7	-5,7	-9,9
	huhti	9,1	15,5	-0,3	-1,6	-0,5	-1,0	14,3	17,4	-1,0	4,5	15,4	12,9	-4,5	0,7
	touko	-8,0	19,1	-0,3	1,6	1,2	1,6	-5,3	10,1	-7,3	4,1	2,0	6,0	-3,6	5,7

2. Muut sijoitukset sektoreittain ja vaateittain¹⁾

2.1. Eurojärjestelmä

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	1	2	3	4	5	6
1999	0,0	5,5	5,5	0,0	-0,9	-0,9
2000	0,0	-1,8	-1,8	0,0	0,0	0,0
2000	I	0,0	-5,1	-5,1	0,0	0,0
	II	0,0	3,0	3,0	0,0	0,0
	III	0,0	-1,8	-1,8	0,0	0,0
	IV	0,0	2,0	2,0	0,0	0,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001	I	0,0	-3,2	-3,2	0,0	0,0

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

2.2. Julkisyhteisöt

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat			
	Saamiset 7	Velat 8	Netto 9	Saamiset 10	Velat 11	Netto 12	Saamiset 13	Velat 14	Netto 15	
1999	0,0	0,0	0,0	3,9	-12,6	-8,7	-1,2	0,2	-1,0	
2000	0,0	0,0	0,1	-3,7	-1,8	-5,5	-0,3	4,3	3,9	
2000 I	0,0	0,0	0,0	-5,9	-2,3	-8,2	-0,1	-0,4	-0,5	
II	0,0	0,0	0,0	1,2	-0,5	0,7	-0,2	0,2	0,0	
III	0,0	0,0	0,0	-4,0	0,6	-3,4	0,0	0,8	0,8	
IV	0,1	0,0	0,1	5,0	0,4	5,4	-0,1	3,7	3,6	
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001 I	0,0	0,0	0,0	3,1	-8,3	-5,3	-0,5	-0,2	-0,7	

2.3. Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset 16	Velat 17	Netto 18	Saamiset 19	Velat 20	Netto 21
1999	17,7	158,9	176,6	0,5	0,7	1,2
2000	-124,3	268,5	144,2	-3,9	5,4	1,5
2000 I	-27,7	163,0	135,3	-2,2	0,1	-2,1
II	-22,3	-21,5	-43,8	1,2	0,8	2,0
III	-12,8	72,2	59,4	-1,4	0,1	-1,3
IV	-61,5	54,8	-6,7	-1,4	4,4	2,9
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>		
2001 I	-129,3	246,1	116,8	-4,5	3,9	-0,6

2.4. Muut sektorit

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat			
	Saamiset 22	Velat 23	Netto 24	Saamiset 25	Velat 26	Netto 27	Saamiset 28	Velat 29	Netto 30	
1999	-6,4	3,4	-3,0	-13,2	17,5	4,3	-22,4	11,4	-11,0	
2000	-15,3	7,0	-8,3	-36,2	54,6	18,3	-5,2	-5,2	-10,4	
2000 I	-4,3	2,9	-1,4	-38,1	18,4	-19,8	-0,4	-6,4	-6,8	
II	-3,9	0,3	-3,6	-5,3	2,8	-2,5	-0,1	-1,0	-1,1	
III	-2,1	2,1	0,0	-8,0	27,1	19,1	-0,9	-0,2	-1,1	
IV	-5,0	1,7	-3,3	15,2	6,3	21,5	-3,9	2,4	-1,5	
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001 I	-5,1	4,0	-1,1	-1,2	-14,6	-15,8	-2,6	-0,5	-3,0	

3. Valuuttavaranto¹⁾

	Yhteensä 1	Kulta 2	Erityiset nosto- oikeudet 3	Varanto- osuus IMF:ssä 4	Valuuttasaamiset							Muut saamiset 12
					Yhteensä 5	Käteinen ja talletukset		Arvopaperit			Johdan- naiset 11	
						Rahaviran- omaiset ja BIS 6	Pankit 7	Osakkeet 8	Joukko- lainat 9	Raha- markkina- paperit 10		
1999	10,2	0,3	1,0	2,0	7,1	2,3	-1,0	0,2	3,6	2,1	-0,1	0,0
2000	17,5	1,0	0,3	2,9	12,8	4,0	4,3	0,0	-5,7	10,4	-0,2	0,5
2000 I	-1,4	0,7	0,2	0,2	-2,8	2,3	-4,5	0,0	2,6	-3,1	0,0	0,2
II	3,8	0,0	-0,1	3,3	0,7	-0,9	0,2	0,0	-3,7	5,3	-0,2	-0,1
III	4,5	0,3	-0,1	0,0	4,3	1,5	4,8	0,0	-5,4	3,5	-0,1	0,0
IV	10,7	0,0	0,3	-0,6	10,5	1,1	3,8	0,0	0,8	4,7	0,0	0,5
					<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 I	9,6	0,3	-0,4	0,3	10,7	7,8	-6,9	-1,1	5,2	5,7	0,0	-1,3

Lähde: EKP.

1) Lisäys (-), vähennys (+).

Taulukko 8.7

Ulkomainen varallisuus ja valuuttavaranto

1. Ulkomainen nettovarallisuus¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuonna 1997]; saamiset vähennettynä veloilla; ajanjakson lopun kantatieto)

	Yhteensä	Suorat sijoitukset			Arvopaperisijoitukset					Johdannaiset	Muut sijoitukset				Valuuttavaranto
		Yhteensä	Oma pääoma (ml. uudelleen sijoitetut voitot)	Muu pääoma	Yhteensä	Osakkeet	Velkapaperit				Yhteensä	Kauppa- luotot	Lainat/ käteinen ja talletukset	Muut saamiset/ velat	
							Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit						
1997	32,7	177,6	148,6	29,1	-724,7	-358,7	-366,0	-339,8	-26,2	-5,9	222,4	79,8	51,3	91,4	363,3
1998	-175,3	136,4	112,7	23,7	-704,6	-476,0	-228,6	-205,4	-23,2	2,2	61,5	99,7	-102,1	63,9	329,2
1999	-131,0	373,4	290,8	82,6	-730,9	-596,8	-134,1	-72,7	-61,4	1,9	-147,8	112,6	-340,4	80,0	372,3

Lähde: EKP.

1) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

2. Eurojärjestelmän ja Euroopan keskuspankin¹⁾ valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kantatieto, ellei toisin mainita)

	Valuuttavaranto														Lisätieto: valuuttavarantoon liittyvät saamiset
	Yhteensä	Kulta		Erityiset nosto- oikeudet	Varanto- osuus IMF:ssä	Valuuttasaamiset								Muut saami- set	
		Miljoonaa troy- unssia	Yhteensä			Käteinen ja talletukset		Arvopaperit				Johdan- naiset			
						Raha- viran- omaiset ja BIS	Pankit	Yhteen- sä	Osak- keet	Joukko- lainat	Raha- mark- kina- paperit				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Eurojärjestelmä²⁾															
1998 joul ³⁾	329,2	99,6	404,131	5,2	23,2	199,9	12,6	18,3	169,0	0,0	116,6	52,4	0,0	1,3	7,6
1999 joul ³⁾	372,3	116,4	402,762	4,5	24,3	225,1	12,8	21,7	190,5	0,0	134,0	56,5	0,0	2,1	14,4
2000 tammi ⁴⁾	378,0	116,2	401,639	4,3	24,4	230,9	14,4	28,0	188,4	-	-	-	0,2	2,3	14,7
helmi ⁴⁾	383,2	121,1	400,503	4,4	23,9	231,4	12,0	25,8	193,4	-	-	-	0,2	2,4	16,1
maal ³⁾	385,3	116,0	400,503	4,4	24,8	238,8	12,7	25,9	200,1	-	-	-	0,2	1,3	17,0
huhti	399,7	121,3	400,503	4,3	22,7	249,6	18,2	28,3	202,9	-	-	-	0,2	1,9	18,1
touko	388,8	117,2	400,503	4,5	21,1	244,4	16,2	28,8	199,2	-	-	-	0,2	1,6	19,1
kesä	385,8	120,8	400,503	4,5	20,5	238,3	14,3	24,4	199,4	-	-	-	0,1	1,8	18,3
heinä ⁴⁾	391,3	119,6	399,539	4,5	20,9	244,4	10,5	27,1	206,6	-	-	-	0,2	1,9	17,5
elo	402,6	124,3	399,539	4,8	20,9	251,5	10,9	25,2	215,3	-	-	-	0,2	1,2	17,3
syys	408,0	124,7	399,539	4,9	21,3	255,9	11,2	24,3	220,1	-	-	-	0,3	1,2	16,6
loka ⁴⁾	416,2	125,6	399,538	4,7	21,5	263,1	10,3	24,3	228,2	-	-	-	0,3	1,4	16,3
marras ⁴⁾	400,1	123,8	399,537	4,8	20,8	249,8	9,0	22,6	217,8	-	-	-	0,3	0,9	16,7
joul ³⁾	377,7	117,8	399,537	4,3	20,8	234,1	9,7	19,5	204,4	-	-	-	0,5	0,6	15,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi 1.	390,9	119,2	404,119	4,4	21,2	245,5	16,8	19,8	208,4	-	-	-	0,5	0,7	16,3
2001 tammi	386,0	115,0	404,119	4,5	22,3	243,4	11,8	19,9	211,2	-	-	-	0,5	0,8	18,0
helmi	384,3	116,5	404,119	4,8	21,3	241,0	10,4	21,7	208,4	-	-	-	0,5	0,6	18,3
maal ³⁾	393,4	117,6	403,153	4,9	21,4	247,5	9,8	27,3	210,0	-	-	-	0,5	2,0	18,6
huhti	386,7	119,5	403,153	4,9	21,1	240,7	11,5	23,7	205,1	-	-	-	0,4	0,6	20,5
touko	409,0	127,2	403,153	5,6	22,3	252,0	10,6	25,7	215,5	-	-	-	0,2	1,8	20,0
kesä ⁴⁾	410,2	128,6	403,089	5,7	22,9	249,8	9,8	28,4	211,3	-	-	-	0,2	3,2	19,7
Euroopan keskuspankki⁵⁾															
1999 joul ³⁾	49,3	7,0	24,030	0,0	0,0	40,9	0,3	6,4	34,3	0,0	28,0	6,3	0,0	1,4	2,6
2000 tammi	49,9	7,0	24,030	0,0	0,0	41,2	0,4	7,2	33,6	-	-	-	0,0	1,7	3,2
helmi	48,0	7,3	24,030	0,0	0,0	39,0	0,4	6,1	32,5	-	-	-	0,0	1,7	4,2
maal ³⁾	49,7	7,0	24,030	0,0	0,0	41,9	0,4	7,4	34,1	-	-	-	0,0	0,9	4,3
huhti	52,7	7,3	24,030	0,0	0,0	44,1	1,1	7,9	35,1	-	-	-	0,0	1,4	4,3
touko	50,0	7,0	24,030	0,0	0,0	42,0	1,7	6,0	34,2	-	-	-	0,0	1,0	4,5
kesä	50,5	7,2	24,030	0,0	0,0	42,1	0,9	6,3	34,9	-	-	-	0,0	1,2	3,7
heinä	51,0	7,2	24,030	0,0	0,0	42,8	0,5	5,5	36,8	-	-	-	0,0	1,0	4,1
elo	55,0	7,5	24,030	0,0	0,0	46,4	0,6	7,5	38,3	-	-	-	0,0	1,2	4,1
syys	52,4	7,5	24,030	0,0	0,0	43,7	0,7	6,1	36,9	-	-	-	0,0	1,2	3,7
loka	53,8	7,6	24,030	0,0	0,0	44,9	0,7	6,4	37,7	-	-	-	0,0	1,4	4,0
marras	47,2	7,4	24,030	0,0	0,0	38,8	0,7	5,0	33,1	-	-	-	0,0	0,9	3,0
joul ³⁾	45,1	7,1	24,030	0,0	0,0	37,3	0,6	6,1	30,6	-	-	-	0,0	0,6	3,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi	45,9	7,0	24,656	0,0	0,0	38,2	0,7	2,6	34,9	-	-	-	0,0	0,7	3,5
helmi	46,7	7,1	24,656	0,0	0,0	38,9	0,6	3,9	34,4	-	-	-	0,0	0,6	3,0
maal ³⁾	46,7	7,2	24,656	0,0	0,0	37,5	0,7	5,2	31,6	-	-	-	0,0	2,0	3,9
huhti	45,3	7,3	24,656	0,0	0,0	37,5	0,8	5,2	31,5	-	-	-	0,0	0,5	3,6
touko	50,1	7,8	24,656	0,0	0,0	40,5	0,8	5,2	34,5	-	-	-	0,0	1,8	2,7
kesä	50,9	7,9	24,656	0,1	0,0	40,1	0,9	6,8	32,5	-	-	-	0,0	2,8	3,1

Lähde: EKP.

1) Valuuttavarantoa ja valuuttamääräistä likviditeettiä koskevan raportointimallin mukaisia lisätietoja on saatavissa EKP:n verkkosivuilla.

2) Kattavuus- ja arvostuserojen vuoksi luvut eivät ole täysin verrattavissa taulukon 1.1 lukuihin.

3) Tilanne 1.1.1999.

4) Eurojärjestelmän kultavarantojen muutos johtuu siitä, että eräs keskuspankki myi kultaa 26.9.1999 tehdyn keskuspankkien kultasopimuksen ehtojen mukaisesti.

5) Osa eurojärjestelmän valuuttavarantoa.

9 Euroalueen ulkomaankauppa

Taulukko 9

1. Vienti¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], job-arvo)

	Yhteensä 1	Elin- tarvikkeet, juomat, tupakka 2	Raaka- aineet 3	Energia 4	Kemi- kaalit 5	Muut teollisuus- tuotteet 6	Koneet, kuljetus- laitteet 7	Muut 8	Vienti-indeksejä ²⁾ , 1995 = 100		
									Arvo ³⁾ 9	Määrä ³⁾ 10	Yksikkö- arvo 11
1997	762,8	57,0	16,5	14,4	99,6	217,6	343,8	13,8	122,5	115,9	105,7
1998	797,1	56,2	15,8	12,6	104,4	222,1	371,3	14,7	128,1	120,1	106,6
1999	831,8	55,7	16,4	13,6	114,1	225,9	384,9	21,1	133,6	122,6	109,0
2000	1 006,7	61,6	19,5	23,4	136,3	267,4	469,8	28,7	161,7	137,1	118,0
1998 I	194,8	13,9	4,2	3,4	26,7	54,9	88,1	3,7	125,2	116,1	107,8
II	204,6	14,6	3,9	3,3	26,9	56,6	95,5	3,7	131,5	123,1	106,8
III	196,0	13,4	3,9	3,0	25,8	55,4	90,9	3,6	125,9	118,2	106,5
IV	201,7	14,2	3,8	2,9	25,0	55,2	96,8	3,7	129,6	123,0	105,4
1999 I	187,8	12,4	3,8	2,6	25,9	51,5	86,9	4,7	120,7	112,6	107,2
II	203,2	13,5	4,0	3,1	27,9	55,1	94,4	5,2	130,6	119,9	108,9
III	209,5	14,0	4,1	3,9	29,6	56,9	95,4	5,7	134,6	123,0	109,5
IV	231,3	15,8	4,5	4,1	30,7	62,4	108,3	5,5	148,6	135,0	110,1
2000 I	230,1	13,8	4,8	5,1	32,0	62,2	105,3	6,9	147,9	129,3	114,4
II	247,7	15,1	5,0	5,4	33,2	65,0	116,8	7,1	159,2	136,9	116,3
III	250,4	15,3	4,7	6,2	34,9	67,0	115,3	7,1	160,9	134,7	119,5
IV	278,5	17,4	5,0	6,8	36,1	73,1	132,5	7,5	178,9	147,8	121,1
1998 helmi	63,8	4,6	1,4	1,0	8,6	18,2	28,9	1,2	123,0	114,1	107,8
maalis	72,2	5,0	1,5	1,2	9,6	20,3	33,1	1,3	139,2	128,8	108,0
huhti	68,2	4,9	1,3	1,1	9,2	19,0	31,3	1,3	131,4	123,0	106,9
touko	65,9	4,8	1,3	1,1	8,7	18,2	30,7	1,2	127,0	118,8	106,9
kesä	70,5	4,9	1,3	1,1	9,1	19,3	33,5	1,2	136,0	127,4	106,7
heinä	73,0	4,8	1,3	1,1	9,3	21,2	34,2	1,2	140,8	131,7	106,9
elo	56,6	4,2	1,2	1,0	7,7	15,6	25,8	1,1	109,1	103,1	105,9
syys	66,3	4,5	1,3	0,9	8,8	18,6	30,9	1,3	127,9	120,0	106,6
loka	69,1	4,8	1,3	1,0	8,7	19,6	32,5	1,2	133,2	125,9	105,8
marras	67,2	4,8	1,3	1,0	8,1	18,2	32,6	1,3	129,6	123,6	104,8
joulu	65,4	4,6	1,2	0,9	8,2	17,4	31,7	1,2	126,0	119,5	105,5
1999 tammi	54,3	3,7	1,1	0,8	7,8	14,8	25,0	1,1	104,8	98,1	106,8
helmi	60,2	4,0	1,2	0,8	8,3	16,6	27,5	1,7	116,1	108,6	106,9
maalis	73,2	4,7	1,5	1,0	9,8	20,1	34,4	1,8	141,2	130,9	107,9
huhti	65,9	4,4	1,3	1,0	9,2	17,8	30,7	1,5	127,0	116,6	108,9
touko	63,7	4,5	1,3	1,0	9,0	17,4	29,0	1,7	122,8	113,2	108,5
kesä	73,6	4,7	1,3	1,1	9,8	19,9	34,7	2,0	141,9	129,8	109,3
heinä	76,2	4,6	1,4	1,2	10,3	20,9	35,6	2,2	146,8	132,8	110,6
elo	61,1	4,3	1,3	1,2	9,2	16,1	27,4	1,7	117,7	107,0	110,0
syys	72,3	5,1	1,4	1,5	10,1	19,8	32,4	1,9	139,4	129,0	108,0
loka	77,5	5,3	1,5	1,4	10,2	21,0	36,3	1,9	149,5	136,0	109,9
marras	77,6	5,4	1,5	1,2	10,7	21,0	36,0	1,7	149,6	137,3	108,9
joulu	76,2	5,1	1,6	1,5	9,8	20,4	36,0	1,8	146,9	131,8	111,4
2000 tammi	66,2	4,1	1,4	1,6	9,3	17,6	30,1	2,2	127,5	112,3	113,6
helmi	75,4	4,5	1,6	1,7	10,6	20,9	33,9	2,2	145,4	126,5	115,0
maalis	88,5	5,2	1,8	1,8	12,1	23,7	41,3	2,6	170,7	149,0	114,5
huhti	73,5	4,5	1,6	1,7	10,0	19,5	34,2	2,0	141,6	122,1	116,0
touko	89,3	5,5	1,9	1,9	11,8	23,2	42,4	2,5	172,1	147,9	116,4
kesä	85,0	5,1	1,6	1,8	11,4	22,3	40,2	2,6	163,8	140,4	116,7
heinä	85,0	4,9	1,5	2,0	11,4	23,3	39,5	2,3	163,8	137,6	119,0
elo	78,0	5,0	1,6	2,0	11,3	20,6	35,3	2,4	150,5	126,5	118,9
syys	87,4	5,4	1,7	2,2	12,3	23,1	40,5	2,4	168,6	139,8	120,6
loka	96,5	6,0	1,8	2,4	13,0	25,7	45,1	2,6	186,0	153,6	121,1
marras	95,7	6,1	1,7	2,3	12,5	25,2	45,3	2,5	184,4	152,8	120,7
joulu	86,3	5,3	1,6	2,1	10,6	22,3	42,0	2,4	166,4	137,0	121,5
Euroalueen laajeneminen											
2001 I	257,0	14,4	4,8	5,3	35,6	67,1	122,7	7,1	167,2	136,5	122,5
2001 tammi	80,5	4,6	1,5	2,0	11,4	20,5	38,2	2,2	157,1	128,8	122,0
helmi	83,2	4,7	1,5	1,7	11,5	21,9	39,7	2,3	162,5	133,4	121,8
maalis	93,2	5,1	1,7	1,7	12,7	24,7	44,8	2,5	182,0	147,1	123,7
huhti	82,6	4,6	1,5	1,9	11,3	20,9	39,9	2,5	161,3	130,6	123,5
touko	90,1	175,8	142,8	123,1

Lähde: Eurostat. Hyödyketojako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos).

1) Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohtien erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutasetilaston tavarat-erän kanssa (taulukko 8.2).

2) Yksikköarvoindeksit, joiden perusteella arvioidaan myös viennin määrä, sisältävät Kreikkaa lukuun ottamatta euroalueen maiden tiedot vuodelta 2001.

3) EKP:n laskelmat perustuvat Eurostatin tilastoihin.

Taulukko 9**2. Tuonti¹⁾***(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], cif-arvo)*

		Yhteensä 1	Elin- tarvikkeet, juomat, tupakka 2	Raaka- aineet 3	Energia 4	Kemi- kaalit 5	Muut teollisuus- tuotteet 6	Koneet, kuljetus- laitteet 7	Muut 8	Vienti-indeksejä ²⁾ , 1995 = 100		
										Arvo ³⁾ 9	Määrä ³⁾ 10	Yksikkö- arvo 11
1997		674,2	55,5	41,5	81,3	62,5	189,3	230,0	14,0	119,8	110,3	108,6
1998		711,4	55,1	41,3	58,5	68,0	202,1	270,2	16,1	126,4	123,1	102,7
1999		780,7	52,5	39,4	77,8	71,4	211,4	307,8	20,4	138,7	130,5	106,3
2000		999,3	55,4	48,1	144,0	85,0	254,3	379,9	32,6	177,6	137,0	129,6
1998	I	180,1	13,7	10,9	16,4	17,7	51,7	65,4	4,3	128,0	119,3	107,3
	II	179,2	13,7	11,1	15,1	17,3	50,4	67,3	4,3	127,4	121,7	104,7
	III	171,0	13,4	9,7	13,8	16,4	50,7	63,4	3,6	121,6	119,4	101,8
	IV	181,0	14,3	9,6	13,2	16,5	49,3	74,2	3,9	128,7	132,1	97,4
1999	I	179,2	12,4	9,3	13,8	17,0	50,4	71,7	4,7	127,4	128,8	98,9
	II	189,5	12,9	10,2	16,8	17,7	50,8	76,1	5,0	134,7	129,8	103,8
	III	193,9	12,9	9,5	21,3	17,3	54,3	73,6	5,1	137,9	126,0	109,4
	IV	218,0	14,3	10,5	26,0	19,4	55,8	86,4	5,6	154,9	137,7	112,5
2000	I	232,5	12,8	11,3	31,7	20,1	60,9	88,3	7,4	165,2	136,4	121,1
	II	243,9	14,0	12,4	32,3	21,3	62,4	93,9	7,6	173,4	137,5	126,1
	III	245,7	13,4	11,8	37,7	21,1	64,6	89,4	7,7	174,7	133,0	131,3
	IV	277,2	15,2	12,6	42,4	22,5	66,4	108,3	9,9	197,1	141,4	139,4
1998	helmi	57,9	4,3	3,5	5,4	5,6	16,7	20,8	1,6	123,4	114,4	107,9
	maalis	64,3	4,9	3,8	5,3	6,5	18,3	24,2	1,3	137,2	128,7	106,6
	huhti	60,1	4,7	3,7	5,2	5,8	16,8	22,6	1,3	128,2	121,5	105,5
	touko	56,9	4,4	3,5	5,2	5,6	15,8	21,2	1,2	121,4	115,8	104,9
	kesä	62,2	4,6	3,9	4,7	6,0	17,8	23,4	1,8	132,6	127,9	103,7
	heinä	59,2	4,7	3,6	4,7	6,0	17,8	21,2	1,3	126,3	123,5	102,2
	elo	50,1	4,1	2,8	4,4	4,7	15,0	18,1	1,0	106,8	105,6	101,1
	syys	61,8	4,6	3,3	4,7	5,8	17,9	24,1	1,4	131,7	129,3	101,9
	loka	62,5	4,8	3,3	4,7	5,8	17,4	25,1	1,4	133,3	133,9	99,5
	marras	59,8	4,6	3,2	4,2	5,4	16,2	24,9	1,3	127,6	132,1	96,6
	joulu	58,7	5,0	3,1	4,3	5,3	15,7	24,2	1,2	125,1	130,4	96,0
1999	tammi	55,0	3,9	3,0	4,6	5,2	15,5	21,5	1,4	117,4	119,5	98,2
	helmi	56,4	3,9	2,9	4,2	5,4	16,2	22,2	1,6	120,3	122,1	98,5
	maalis	67,8	4,7	3,3	5,0	6,4	18,7	28,0	1,7	144,6	144,7	99,9
	huhti	61,6	4,2	3,3	5,6	5,8	16,0	25,0	1,7	131,4	128,3	102,4
	touko	62,4	4,3	3,3	5,7	5,8	16,5	25,2	1,6	133,1	127,2	104,6
	kesä	65,5	4,4	3,5	5,4	6,2	18,2	26,0	1,7	139,7	133,5	104,6
	heinä	64,5	4,4	3,4	6,7	5,7	18,4	24,3	1,6	137,4	127,3	108,0
	elo	58,5	4,1	2,7	7,0	5,2	16,3	21,8	1,6	124,8	113,5	110,0
	syys	70,9	4,4	3,5	7,6	6,4	19,6	27,6	1,9	151,3	137,3	110,2
	loka	70,6	4,5	3,4	7,9	6,5	18,9	27,4	2,1	150,5	135,2	111,3
	marras	74,4	4,8	3,6	8,5	6,8	18,8	30,0	1,9	158,6	143,1	110,8
	joulu	73,0	4,9	3,5	9,6	6,2	18,1	29,1	1,7	155,7	134,9	115,4
2000	tammi	71,6	4,1	3,5	10,4	5,8	18,6	26,9	2,3	152,8	128,7	118,7
	helmi	75,9	4,1	3,6	10,2	6,8	20,2	28,5	2,4	161,8	133,7	121,0
	maalis	85,0	4,6	4,2	11,0	7,5	22,1	33,0	2,6	181,2	147,0	123,2
	huhti	73,3	4,3	3,7	9,6	6,6	18,4	28,6	2,3	156,4	127,4	122,7
	touko	88,3	5,1	4,7	11,4	7,5	22,8	34,1	2,7	188,2	148,3	126,9
	kesä	82,3	4,6	4,1	11,3	7,3	21,2	31,2	2,6	175,5	136,7	128,4
	heinä	79,4	4,5	4,0	11,9	6,7	21,0	28,4	2,9	169,3	131,9	128,3
	elo	78,7	4,4	3,6	12,5	6,8	20,6	28,6	2,3	167,9	128,4	130,7
	syys	87,6	4,5	4,2	13,3	7,6	23,0	32,4	2,6	186,8	138,7	134,7
	loka	94,5	5,2	4,3	14,1	7,8	23,3	36,6	3,3	201,6	144,4	139,6
	marras	95,9	5,1	4,4	14,7	7,9	23,0	37,1	3,6	204,4	146,3	139,7
	joulu	86,8	4,9	3,9	13,6	6,7	20,2	34,6	3,0	185,2	133,4	138,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	I	261,0	13,5	12,3	33,8	23,3	67,0	100,7	10,4	184,3	139,1	132,5
2001	tammi	86,7	4,5	4,2	11,8	7,6	22,6	32,4	3,7	183,8	138,9	132,3
	helmi	82,2	4,2	3,9	10,9	7,6	21,5	31,0	3,2	174,2	130,9	133,1
	maalis	92,0	4,8	4,2	11,2	8,1	23,0	37,3	3,5	195,0	147,5	132,2
	huhti	83,3	4,5	4,0	11,2	7,6	20,8	31,8	3,4	176,4	133,2	132,4
	touko	88,4	187,2	139,1	134,6

Lähde: Eurostat. Hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos).

1) Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohtien erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutasetilaston tavarat-erän kanssa (taulukko 8.2). Ero johtuu osittain vakuutus- ja rahtipalveluiden kirjaamisesta tavaroiden tuontiin. Näiden palveluiden osuus tavaroiden tuonnista (cif) oli vuonna 1998 noin 3,8 %.

2) Yksikköarvoindeksi, joiden perusteella arvioidaan myös viennin määrä, sisältävät Kreikkaa lukuun ottamatta euroalueen maiden tiedot vuodelta 2001.

3) EKP:n laskelmat perustuvat Eurostatin tilastoihin.

Taulukko 9

3. Kauppatase¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], vienti (fob) – tuonti (cif))

	Yhteensä	Elin- tarvikkeet, juomat, tupakka	Raaka- aineet	Energia	Kemikaalit	Muut teollisuus- tuotteet	Koneet, kuljetus- laitteet	Muut	
	1	2	3	4	5	6	7	8	
1997	88,6	1,5	-25,1	-66,8	37,1	28,3	113,8	-0,1	
1998	85,7	1,0	-25,5	-45,9	36,4	20,0	101,1	-1,4	
1999	51,1	3,2	-23,0	-64,1	42,7	14,5	77,1	0,7	
2000	7,4	6,2	-28,6	-120,6	51,3	13,1	89,9	-3,9	
1998	I	14,7	0,2	-6,7	-13,0	9,0	3,3	22,7	-0,7
	II	25,4	0,9	-7,2	-11,7	9,6	6,1	28,3	-0,6
	III	24,9	0,1	-5,8	-10,8	9,3	4,6	27,5	0,0
	IV	20,7	-0,1	-5,8	-10,3	8,5	5,9	22,6	-0,1
1999	I	8,5	0,0	-5,5	-11,2	8,8	1,2	15,2	0,0
	II	13,7	0,6	-6,2	-13,7	10,2	4,3	18,2	0,2
	III	15,6	1,1	-5,4	-17,4	12,4	2,5	21,7	0,7
	IV	13,3	1,5	-5,9	-21,9	11,3	6,5	21,9	-0,1
2000	I	-2,3	1,0	-6,5	-26,6	11,9	1,3	17,0	-0,5
	II	3,8	1,1	-7,4	-26,9	11,9	2,6	22,9	-0,5
	III	4,7	1,9	-7,1	-31,5	13,8	2,4	25,9	-0,6
	IV	1,2	2,2	-7,6	-35,6	13,7	6,7	24,2	-2,4
1998	helmi	5,9	0,3	-2,2	-4,3	3,1	1,4	8,1	-0,4
	maalis	7,9	0,1	-2,3	-4,1	3,1	2,1	9,0	0,0
	huhti	8,1	0,1	-2,4	-4,0	3,4	2,3	8,7	0,0
	touko	9,0	0,4	-2,3	-4,1	3,1	2,4	9,5	-0,1
	kesä	8,3	0,3	-2,6	-3,5	3,1	1,5	10,1	-0,5
	heinä	13,8	0,1	-2,2	-3,6	3,3	3,3	13,0	0,0
	elo	6,5	0,1	-1,6	-3,5	3,0	0,6	7,7	0,1
	syys	4,6	-0,1	-2,0	-3,8	3,0	0,7	6,8	-0,1
	loka	6,6	0,0	-2,0	-3,7	2,8	2,2	7,4	-0,2
	marras	7,4	0,2	-1,9	-3,3	2,7	2,0	7,6	0,0
	joulu	6,7	-0,3	-1,9	-3,3	2,9	1,7	7,6	0,1
1999	tammi	-0,7	-0,1	-1,9	-3,8	2,6	-0,7	3,5	-0,3
	helmi	3,8	0,1	-1,7	-3,3	2,9	0,5	5,3	0,1
	maalis	5,4	0,0	-1,9	-4,0	3,4	1,4	6,4	0,1
	huhti	4,2	0,2	-2,0	-4,6	3,4	1,8	5,7	-0,2
	touko	1,3	0,2	-2,1	-4,8	3,2	0,9	3,8	0,1
	kesä	8,1	0,2	-2,2	-4,3	3,6	1,6	8,8	0,3
	heinä	11,7	0,2	-2,0	-5,5	4,6	2,5	11,3	0,5
	elo	2,5	0,2	-1,4	-5,8	4,0	-0,2	5,6	0,1
	syys	1,3	0,6	-2,1	-6,1	3,7	0,2	4,9	0,0
	loka	7,0	0,8	-1,9	-6,5	3,7	2,1	8,9	-0,1
	marras	3,2	0,6	-2,1	-7,3	4,0	2,1	6,1	-0,2
	joulu	3,2	0,2	-1,9	-8,1	3,6	2,3	7,0	0,2
2000	tammi	-5,5	0,0	-2,2	-8,9	3,4	-1,0	3,2	-0,2
	helmi	-0,4	0,4	-2,0	-8,5	3,8	0,6	5,4	-0,2
	maalis	3,6	0,6	-2,3	-9,2	4,6	1,7	8,3	-0,1
	huhti	0,1	0,2	-2,1	-7,9	3,5	1,1	5,6	-0,3
	touko	1,0	0,4	-2,8	-9,4	4,3	0,4	8,3	-0,2
	kesä	2,7	0,5	-2,5	-9,5	4,1	1,1	8,9	0,0
	heinä	5,6	0,5	-2,5	-9,9	4,6	2,3	11,1	-0,6
	elo	-0,7	0,6	-2,0	-10,6	4,5	0,0	6,7	0,1
	syys	-0,2	0,8	-2,5	-11,1	4,7	0,1	8,0	-0,2
	loka	1,9	0,8	-2,5	-11,7	5,1	2,4	8,6	-0,7
	marras	-0,2	1,0	-2,7	-12,4	4,6	2,2	8,2	-1,1
	joulu	-0,5	0,5	-2,4	-11,5	3,9	2,1	7,4	-0,6
Euroalueen laajeneminen									
2001	I	-4,0	0,9	-7,5	-28,5	12,3	0,2	22,0	-3,4
2001	tammi	-6,3	0,1	-2,7	-9,8	3,8	-2,0	5,8	-1,5
	helmi	1,0	0,4	-2,3	-9,2	3,9	0,5	8,6	-0,9
	maalis	1,2	0,4	-2,5	-9,4	4,5	1,7	7,5	-0,9
	huhti	-0,6	0,1	-2,4	-9,3	3,7	0,1	8,1	-0,9
	touko	1,7

Lähde: Eurostat. Hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos).

1) Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohtien erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksetustilaston tavarat-erän kanssa (taulukko 8.1). Ero johtuu osittain vakuutus- ja rahtipalveluiden kirjaamisesta tavaroiden tuontiin. Näiden palveluiden osuus tavaroiden tuonnista (cif) oli vuonna 1998 noin 3,8 %.

10 Valuuttakurssit

Taulukko 10

Valuuttakurssit

(jakson keskiarvo, x yksikköä valuuttaa / 1 ecu tai euro, 1999/I = 100 [efektiivinen])

	Euron efektiivinen valuuttakurssi ¹⁾						Ecu/euron valuuttakurssit ²⁾				
	Suppea maaryhmä				Laaja maaryhmä		USA:n dollari	Japanin jeni	Sveitsin frangi	Englannin punta	
	Nimellinen	Reaalinen: kuluttaja-hinta-indeksi	Reaalinen: teollisuuden tuottaja-hintaindeksi	Reaalinen: tehdasteollisuuden yksikkötyökustannukset	Nimellinen	Reaalinen: kuluttaja-hinta-indeksi					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1996	107,9	108,8	107,4	111,4	95,4	105,9	1,270	138,1	1,568	0,814	
1997	99,1	99,4	99,2	100,5	90,4	96,6	1,134	137,1	1,644	0,692	
1998	101,5	101,3	101,5	99,5	96,6	99,1	1,121	146,4	1,622	0,676	
1999	95,7	95,7	95,7	96,4	96,6	95,8	1,066	121,3	1,600	0,659	
2000	85,7	86,5	86,9	87,2	88,2	86,3	0,924	99,5	1,558	0,609	
1999	I	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	1,122	130,7	1,599	0,687	
	II	96,1	96,0	96,0	96,9	96,0	1,057	127,7	1,600	0,658	
	III	94,6	94,7	94,5	95,1	95,5	1,049	118,7	1,602	0,655	
	IV	92,2	92,2	92,2	93,8	94,2	1,038	108,4	1,600	0,636	
2000	I	89,0	89,6	89,7	90,2	91,1	0,986	105,5	1,607	0,614	
	II	86,0	86,6	87,0	87,5	88,4	0,933	99,6	1,563	0,610	
	III	84,7	85,7	86,2	86,6	87,3	0,905	97,4	1,544	0,612	
	IV	83,0	84,0	84,8	84,6	85,9	0,868	95,3	1,516	0,600	
1999	tammi	102,0	101,8	101,8	-	101,4	1,161	131,3	1,605	0,703	
	helmi	99,9	99,9	99,8	-	100,0	1,121	130,8	1,598	0,689	
	maalis	98,3	98,3	98,4	-	98,7	1,088	130,2	1,595	0,671	
	huhti	97,1	96,9	97,0	-	97,5	1,070	128,2	1,602	0,665	
	touko	96,6	96,5	96,4	-	96,9	1,063	129,7	1,603	0,658	
	kesä	94,7	94,7	94,7	-	95,1	1,038	125,3	1,595	0,650	
	heinä	94,8	95,2	94,8	-	95,0	1,035	123,7	1,604	0,658	
	elo	95,4	95,6	95,4	-	96,3	1,060	120,1	1,600	0,660	
	syys	93,6	93,4	93,4	-	95,2	1,050	112,4	1,602	0,647	
	loka	94,4	94,2	94,3	-	96,3	1,071	113,5	1,594	0,646	
	marras	92,0	92,0	92,1	-	94,0	1,034	108,2	1,605	0,637	
	joulu	90,1	90,4	90,3	-	92,2	1,011	103,7	1,601	0,627	
2000	tammi	90,2	90,8	90,9	-	92,4	1,014	106,5	1,610	0,618	
	helmi	89,2	89,8	89,9	-	91,2	0,983	107,6	1,607	0,615	
	maalis	87,7	88,3	88,4	-	89,7	0,964	102,6	1,604	0,611	
	huhti	86,1	86,6	87,0	-	88,4	0,947	99,9	1,574	0,598	
	touko	84,5	85,0	85,7	-	86,9	0,906	98,1	1,556	0,602	
	kesä	87,4	88,1	88,4	-	89,9	0,949	100,7	1,561	0,629	
	heinä	86,9	87,9	88,1	-	89,4	0,940	101,4	1,551	0,623	
	elo	84,6	85,5	86,0	-	87,0	0,904	97,8	1,551	0,607	
	syys	82,8	83,6	84,6	-	85,3	0,872	93,1	1,531	0,608	
	loka	81,6	82,4	83,4	-	84,4	0,855	92,7	1,513	0,589	
	marras	82,3	83,2	84,1	-	85,1	0,856	93,3	1,522	0,600	
	joulu	85,4	86,4	87,0	-	88,1	0,897	100,6	1,514	0,613	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	88,6	90,0	90,4	88,8	91,4	88,9	0,923	109,1	1,533	0,633
	II	86,0	87,7	87,9	86,3	89,5	86,8	0,873	106,9	1,528	0,614
2001	tammi	89,2	90,3	90,7	-	91,7	89,1	0,938	109,6	1,529	0,635
	helmi	88,3	89,7	90,1	-	91,0	88,6	0,922	107,1	1,536	0,634
	maalis	88,4	90,0	90,3	-	91,4	89,0	0,910	110,3	1,535	0,629
	huhti	87,6	89,2	89,4	-	91,0	88,4	0,892	110,4	1,529	0,622
	touko	85,9	87,5	87,6	-	89,3	86,6	0,874	106,5	1,533	0,613
	kesä	84,7	86,3	86,6	-	88,1	85,3	0,853	104,3	1,522	0,609
	heinä	85,4	87,2	87,4	-	89,1	86,1	0,861	107,2	1,514	0,609
Muutos ed. kuukaudesta, % ⁴⁾											
2001	heinä	0,8	1,0	0,9	-	1,2	1,0	0,9	2,8	-0,6	-0,1
Muutos ed. vuodesta, % ⁴⁾											
2001	heinä	-	-	-	-	-	-	-8,4	5,7	-2,4	-2,3

Lähde: EKP.

1) Lisätietoja laskentatavasta Yleistä-osassa.

2) Joulukuuhun 1998 asti ecun valuuttakurssit (BIS); tammikuusta 1999 alkaen euron valuuttakurssit.

3) Koska EKP ei ilmoittanut virallisia viitekursseja näille valuutoille ennen lokakuuta 2000, taulukossa esitetään viitteelliset kurssit syyskuuhun 2000 saakka.

4) Viimeisen kuukausihavainnon prosenttimuutos on esitetty verrattuna edellisen kuukauden tietoihin ja vuotta aikaisempiin tietoihin. Positiivinen muutos merkitsee euron vahvistumista. Tammikuusta 2001 alkaen efektiivistä valuuttakurssia koskevat tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempien havaintojen kanssa muuttuneiden painojen vuoksi.

Ecun/euron valuuttakurssit ²⁾								
Ruotsin kruunu	Tanskan kruunu	Norjan kruunu	Kanadan dollari	Australian dollari	Hongkongin dollari ³⁾	Etelä-Korean won ³⁾	Singaporen dollari ³⁾	
11	12	13	14	15	16	17	18	
8,51	7,36	8,20	1,731	1,623	9,68	1 007,9	1,765	1996
8,65	7,48	8,02	1,569	1,528	8,75	1 069,8	1,678	1997
8,92	7,50	8,47	1,665	1,787	8,69	1 568,9	1,876	1998
8,81	7,44	8,31	1,584	1,652	8,27	1 267,3	1,806	1999
8,45	7,45	8,11	1,371	1,589	7,20	1 043,5	1,592	2000
8,98	7,44	8,60	1,696	1,770	8,69	1 342,6	1,911	1999 I
8,90	7,43	8,24	1,557	1,618	8,19	1 258,8	1,810	II
8,71	7,44	8,22	1,558	1,613	8,14	1 252,8	1,772	III
8,65	7,44	8,19	1,528	1,613	8,07	1 217,4	1,737	IV
8,50	7,45	8,11	1,434	1,564	7,68	1 109,8	1,674	2000 I
8,28	7,46	8,20	1,381	1,585	7,27	1 042,0	1,608	II
8,40	7,46	8,10	1,341	1,576	7,06	1 009,5	1,569	III
8,60	7,45	8,04	1,325	1,632	6,77	1 011,6	1,516	IV
9,08	7,44	8,65	1,765	1,839	8,99	1 362,4	1,950	1999 tammi
8,91	7,44	8,65	1,679	1,751	8,68	1 330,2	1,905	helmi
8,94	7,43	8,51	1,651	1,726	8,43	1 336,2	1,881	maalis
8,91	7,43	8,32	1,594	1,668	8,30	1 292,2	1,834	huhti
8,97	7,43	8,23	1,553	1,605	8,24	1 272,1	1,820	touko
8,83	7,43	8,17	1,524	1,580	8,05	1 212,6	1,775	kesä
8,74	7,44	8,18	1,540	1,576	8,03	1 229,4	1,756	heinä
8,75	7,44	8,26	1,583	1,645	8,23	1 269,1	1,779	elo
8,63	7,43	8,23	1,552	1,619	8,15	1 260,1	1,781	syys
8,73	7,43	8,29	1,581	1,641	8,32	1 289,9	1,793	loka
8,63	7,44	8,19	1,516	1,618	8,04	1 215,9	1,727	marras
8,59	7,44	8,10	1,491	1,580	7,86	1 149,6	1,694	joulu
8,60	7,44	8,12	1,469	1,542	7,89	1 145,9	1,697	2000 tammi
8,51	7,45	8,10	1,427	1,564	7,65	1 110,8	1,674	helmi
8,39	7,45	8,11	1,408	1,583	7,51	1 076,1	1,654	maalis
8,27	7,45	8,15	1,389	1,588	7,38	1 051,4	1,620	huhti
8,24	7,46	8,20	1,355	1,570	7,06	1 015,3	1,566	touko
8,32	7,46	8,25	1,402	1,597	7,40	1 061,1	1,641	kesä
8,41	7,46	8,18	1,389	1,598	7,33	1 047,9	1,636	heinä
8,39	7,46	8,10	1,341	1,557	7,05	1 007,6	1,556	elo
8,41	7,46	8,03	1,295	1,575	6,80	973,2	1,517	syys
8,52	7,45	8,00	1,292	1,618	6,67	965,1	1,498	loka
8,63	7,46	8,00	1,320	1,639	6,68	990,6	1,497	marras
8,66	7,46	8,13	1,368	1,642	7,00	1 089,6	1,558	joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
9,00	7,46	8,20	1,410	1,741	7,20	1 174,7	1,616	2001 I
9,13	7,46	8,01	1,345	1,701	6,81	1 138,9	1,583	II
8,91	7,46	8,24	1,410	1,689	7,32	1 194,9	1,630	2001 tammi
8,98	7,46	8,21	1,403	1,724	7,19	1 153,8	1,607	helmi
9,13	7,46	8,16	1,417	1,807	7,09	1 173,4	1,611	maalis
9,11	7,46	8,11	1,390	1,785	6,96	1 183,5	1,617	huhti
9,06	7,46	7,99	1,347	1,681	6,82	1 133,7	1,586	touko
9,21	7,45	7,94	1,302	1,647	6,65	1 104,1	1,550	kesä
9,26	7,44	7,97	1,315	1,689	6,71	1 120,3	1,569	heinä
0,6	-0,1	0,4	1,1	2,6	0,9	1,5	1,3	Muutos ed. kuukaudesta, % ⁴⁾ 2001 heinä
10,2	-0,2	-2,5	-5,3	5,7	-8,4	6,9	-4,1	Muutos ed. vuodesta, % ⁴⁾ 2001 heinä

II Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa

Taulukko II

Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	YKHI	Julkisen talouden alijäämä (-)/yli-jäämä (+), % BKT:stä	Julkisen talouden bruttovelka, % BKT:stä	Valtion pitkäaikaisten lainojen tuotot ¹⁾ , vuotuinen korko	Valuttakurssi ²⁾ , kansallinen valuutta/ ecu tai euro	Vaihtotase ja uusi pääomatase, % BKT:stä	Yksikkötyökustannukset ³⁾	BKT:n määrä	Teollisuus- tuotannon volyyymi-indeksi ⁴⁾	Standardoitu työttömyysaste, % työstävoimasta (kp.)	Lavea raha ⁵⁾	3 kk:n korko ¹⁾ , vuotuinen korko
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tanska												
1997	1,9	0,3	61,2	6,25	7,48	0,6	1,9	3,0	5,3	5,6	4,7	3,73
1998	1,3	1,1	55,6	4,94	7,50	-0,9	2,3	2,8	2,2	5,2	4,6	4,27
1999	2,1	3,1	52,0	4,91	7,44	1,8	3,0	2,1	1,8	5,2	4,2	3,44
2000	2,7	2,5	46,5	5,64	7,45	2,1	1,4	3,2	6,2	4,7	1,9	5,00
2000	I	2,8	-	-	5,79	7,45	1,3	1,8	2,7	3,1	4,7	3,95
	II	2,9	-	-	5,67	7,46	1,7	2,1	3,7	7,7	4,7	4,73
	III	2,6	-	-	5,69	7,46	3,8	0,4	3,5	8,0	4,7	5,84
	IV	2,6	-	-	5,42	7,45	1,4	1,1	2,9	6,1	4,8	5,48
2001	I	2,3	-	-	5,03	7,46	3,6	3,4	1,0	5,2	4,7	5,26
	II	2,5	-	-	5,25	7,46	5,06
2001	helmi	2,3	-	-	5,06	7,46	-	-	-	4,1	4,7	5,27
	maalis	2,2	-	-	4,95	7,46	-	-	-	7,7	4,6	5,16
	huhti	2,6	-	-	5,10	7,46	-	-	-	1,4	4,6	5,11
	touko	2,8	-	-	5,31	7,46	-	-	-	-4,2	4,6	5,11
	kesä	2,2	-	-	5,33	7,45	-	-	-	.	.	4,96
	heinä	.	-	-	5,32	7,44	-	-	-	.	.	4,93
Ruotsi												
1997	1,8	-1,5	74,5	6,62	8,65	-	0,6	2,1	7,0	9,9	4,2	4,43
1998	1,0	1,9	71,8	4,99	8,92	3,7	0,9	3,6	3,8	8,3	3,5	4,36
1999	0,6	1,8	65,2	4,98	8,81	2,8	-0,4	4,1	2,0	7,2	6,8	3,32
2000	1,3	4,1	55,6	5,37	8,45	3,1	5,6	3,6	8,5	5,9	6,2	4,07
2000	I	1,2	-	-	5,79	8,50	3,6	5,7	4,2	5,9	6,4	3,99
	II	1,2	-	-	5,30	8,28	1,9	4,5	4,1	10,2	6,1	4,09
	III	1,3	-	-	5,30	8,40	2,5	5,3	3,7	9,1	5,7	4,14
	IV	1,5	-	-	5,09	8,60	4,3	6,7	2,3	8,8	5,4	4,06
2001	I	1,6	-	-	4,83	9,00	3,1	3,5	2,2	6,3	5,2	4,10
	II	3,0	-	-	5,20	9,13	5,0	4,15
2001	helmi	1,5	-	-	4,86	8,98	-	-	-	5,6	5,2	4,10
	maalis	1,7	-	-	4,75	9,13	-	-	-	5,5	5,2	4,06
	huhti	3,0	-	-	4,93	9,11	-	-	-	-1,4	5,0	4,04
	touko	3,1	-	-	5,27	9,06	-	-	-	.	5,0	4,09
	kesä	3,0	-	-	5,39	9,21	-	-	-	.	4,9	4,32
	heinä	.	-	-	5,43	9,26	-	-	-	.	.	4,44
Iso-Britannia												
1997	1,8	-2,0	51,1	7,13	0,692	0,9	2,9	3,5	1,3	7,0	11,2	6,92
1998	1,6	0,4	48,1	5,60	0,676	0,0	3,1	2,6	0,8	6,3	9,7	7,42
1999	1,3	1,3	45,7	5,01	0,659	-1,0	3,4	2,3	0,6	6,1	5,3	5,54
2000	0,8	1,9	42,9	5,33	0,609	-1,5	1,9	3,1	1,6	5,5	6,6	6,19
2000	I	0,8	6,3	43,7	5,60	0,614	-1,5	3,0	3,2	1,9	5,8	6,20
	II	0,6	-0,5	43,7	5,31	0,610	-1,4	1,4	3,4	2,7	5,6	6,28
	III	0,8	2,2	42,3	5,31	0,612	-1,8	1,6	3,0	0,7	5,4	6,21
	IV	0,9	0,0	42,5	5,09	0,600	-1,4	1,7	2,6	0,9	5,3	6,07
2001	I	0,9	6,2	40,2	4,90	0,633	0,0	2,1	2,7	0,7	5,1	5,72
	II	1,5	-2,8	39,5	5,18	0,614	5,30
2001	helmi	0,8	5,0	40,4	4,95	0,634	-	-	-	0,7	5,1	5,76
	maalis	1,0	-1,1	40,2	4,82	0,629	-	-	-	-0,4	5,0	5,55
	huhti	1,1	0,3	39,8	5,03	0,622	-	-	-	-1,2	5,0	5,40
	touko	1,7	-4,4	39,8	5,21	0,613	-	-	-	-3,2	.	5,25
	kesä	1,7	-4,2	40,2	5,30	0,609	-	-	-	.	.	5,26
	heinä	.	.	.	5,30	0,609	-	-	-	.	.	5,25

Lähteet: Eurostat (sarakeet 1, 8, 9 ja 10), Euroopan komissio (talous- ja raha-asioista vastaava pääosasto ja Eurostat) (sarake 2 [vuosittain] ja sarake 3 [vuosittain]), Reuters (sarake 12), kansalliset tilastot (sarake 2 [neljännesvuosittain ja kuukausittain], sarake 3 [neljännesvuosittain ja kuukausittain], 4, 5, 7 [pl. Ruotsi] ja 11), EKP:n laskelma (sarakeet 6 ja 7 [Ruotsi]).

1) Ajanjakson keskiarvoja.

2) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.

3) Koko talous; Ison-Britannian tilastot eivät sisällä työnantajan sosiaaliturvamaksuja.

4) Yhteensä (rakentamista lukuun ottamatta); korjattu työpäivien määrällä.

5) Kuukauden lopun keskiarvoja; M3; M4 Ison-Britannian osalta.

12 Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella

Taulukko 12.1

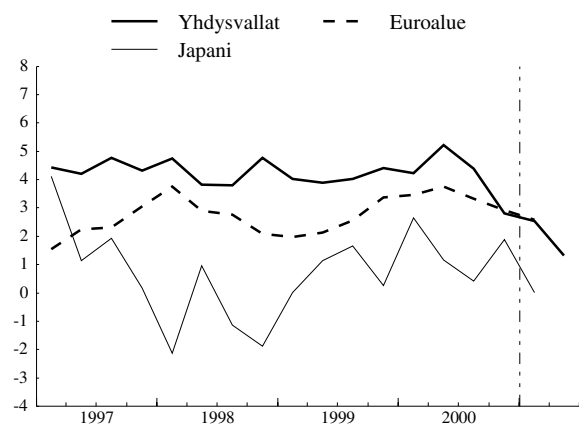
Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	KHI	Yksikkö- työ- kustannuk- set ¹⁾	BKT:n määrä	Teollisuus- tuotannon volyyymi- indeksi ¹⁾	Työttö- määrä, % työ- voimasta (kp.)	M2 ²⁾	Pankkien- välisen 3 kk:n talletusten korko ³⁾ , vuotuinen korko	Valtion 10 vuoden lainojen tuotto ³⁾ , vuotuinen korko	Valuutta- kurssi ⁴⁾ , kansallinen valuutta/ ecu tai euro	Julkisen talouden rahoitus- asema alijäämä (-) ⁵⁾ ylijäämä (+), % BKT:stä	Julkinen brutto- velka ⁶⁾ , % BKT:stä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Yhdysvallat											
1997	2,3	0,0	4,4	7,6	5,0	4,9	5,76	6,45	1,134	-0,9	56,4
1998	1,6	0,7	4,3	5,5	4,5	7,3	5,57	5,33	1,121	0,3	53,4
1999	2,2	-1,7	4,1	4,8	4,2	7,6	5,42	5,64	1,066	1,0	50,3
2000	3,4	-3,8	4,1	6,0	4,0	6,1	6,53	6,03	0,924	2,2	44,5
2000	I	3,2	-3,7	4,2	6,3	6,1	6,11	6,48	0,986	2,0	49,3
	II	3,3	-4,4	5,2	7,0	6,2	6,63	6,18	0,933	2,1	46,5
	III	3,5	-5,4	4,4	6,4	6,1	6,70	5,89	0,905	2,3	45,2
	IV	3,4	-1,5	2,8	4,3	6,2	6,69	5,56	0,868	2,4	44,5
2001	I	3,4	1,8	2,5	0,4	7,5	5,35	5,04	0,923	2,3	44,6
	II	3,4	.	1,3	-3,0	8,5	4,19	5,25	0,873	.	.
2001	helmi	3,5	.	.	0,5	7,5	5,35	5,10	0,922	.	.
	maalis	2,9	.	.	-0,9	8,1	4,96	4,89	0,910	.	.
	huhti	3,3	.	.	-1,9	8,1	4,63	5,13	0,892	.	.
	touko	3,6	.	.	-2,9	8,4	4,11	5,37	0,874	.	.
	kesä	3,2	.	.	-4,2	8,9	3,83	5,26	0,853	.	.
	heinä	3,75	5,23	0,861	.	.
Japani											
1997	1,7	-2,2	1,8	3,6	3,4	3,1	0,62	2,15	137,1	-2,7	.
1998	0,6	6,3	-1,1	-7,1	4,1	4,4	0,66	1,30	146,4	-10,3	.
1999	-0,3	-2,5	0,8	0,8	4,7	3,7	0,22	1,75	121,3	-10,4	.
2000	-0,6	-6,5	1,5	5,9	4,7	2,1	0,28	1,76	99,5	.	.
2000	I	-0,7	-7,0	2,6	6,3	2,2	0,14	1,79	105,5	.	.
	II	-0,7	-7,3	1,2	7,1	4,7	0,12	1,72	99,6	.	.
	III	-0,7	-6,1	0,4	5,5	1,9	0,32	1,79	97,4	.	.
	IV	-0,5	-5,3	1,9	4,9	2,1	0,56	1,73	95,3	.	.
2001	I	-0,1	-0,2	0,0	-1,1	4,8	0,37	1,38	109,1	.	.
	II	-0,5	.	.	-5,7	4,9	0,08	1,28	106,9	.	.
2001	helmi	-0,1	1,2	.	-2,0	4,7	0,41	1,43	107,1	.	.
	maalis	-0,4	1,5	.	-2,9	4,7	0,19	1,19	110,3	.	.
	huhti	-0,4	.	.	-4,2	4,8	0,10	1,36	110,4	.	.
	touko	-0,5	.	.	-3,9	4,9	0,07	1,28	106,5	.	.
	kesä	-0,5	.	.	-8,7	4,9	0,07	1,19	104,3	.	.
	heinä	0,08	1,33	107,2	.	.

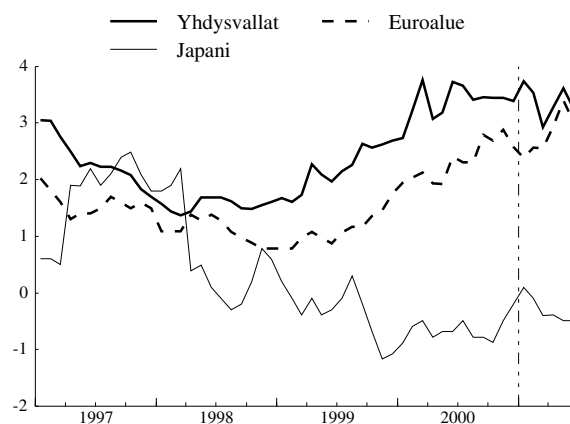
Bruttokansantuotteen määrä

(vuotuinen prosenttimuutos; neljännesvuosittain)

Kuluttajahintaindeksit

(vuotuinen prosenttimuutos; kuukausittain)

Lähteet: Kansalliset tilastot (sarakeet 1, 2 [Yhdysvallat], 3, 4, 5, 6, 8 [joulukuuhun 1998 asti], 9 ja 10), OECD (sarake 2 [Japani]), Eurostat (euroaluetta koskevan kuvion tilastot), Reuters (sarake 7 ja sarake 8 [tammikuusta 1999 alkaen]), EKP:n laskelma (sarake 11).

1) Tehdasteollisuus.

2) Ajanjakson keskiarvo, M2 ja sijoitustodistukset Japanin osalta.

3) Lisäinformaatiota, ks. taulukot 3.1 ja 3.2.

4) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.

5) Japania koskevat tiedot: vuoden 1998 alijäämä sisältää valtion vastuulle ottaman suuren velan; vuoden 1999 tiedot perustuvat rahoitustilin rahoitustilinpitoilastoihin.

6) Julkisen sektorin konsolidoitu bruttovelka (ajanjakson lopussa).

Taulukko 12.2

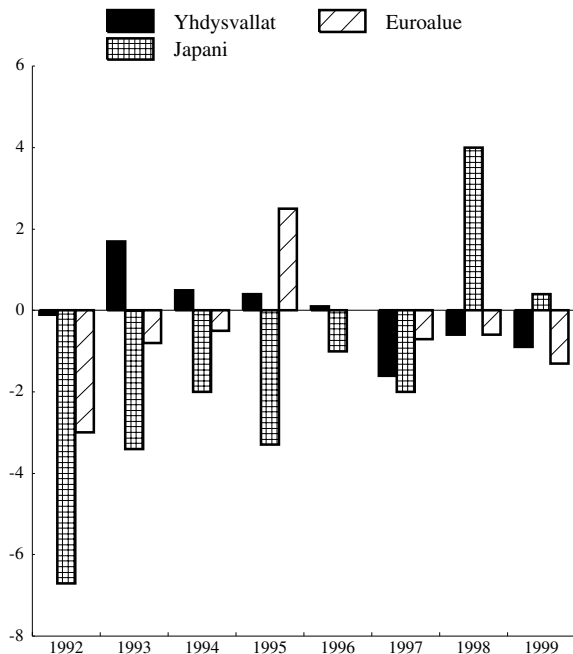
Säästäminen, investoinnit ja rahoitus

(prosenttia BKT:stä)

	Kansallinen säästäminen ja investoinnit			Yritysten (pl. rahoitussektori) investoinnit ja rahoitus						Kotitalouksien investoinnit ja rahoitus ¹⁾				
	Brutto-säästäminen	Pääoman brutto-muodostus	Nettoluotonanto ulkomaille	Pääoman brutto-muodostus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Rahoitusvarojen netto-hankinta	Brutto-säästäminen	Netto-velkaantuminen	Arvo-paperit ja osakkeet	Pääoma-menot	Rahoitusvarojen netto-hankinta	Brutto-säästäminen	Netto-velkaantuminen	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Yhdysvallat														
1997	18,1	19,9	-1,5	9,4	8,6	1,8	8,7	3,4	1,8	11,8	4,5	12,1	4,6	
1998	18,8	20,8	-2,3	9,7	8,8	6,5	8,5	7,1	1,4	12,3	6,6	12,3	5,7	
1999	18,5	21,1	-3,4	10,1	9,6	6,9	8,7	7,8	3,3	12,6	5,7	11,0	6,6	
2000	18,3	21,8	-4,3	10,6	10,1	6,1	8,9	7,4	2,7	12,5	2,9	9,4	5,8	
1999	II	18,4	20,8	-3,2	10,0	9,9	6,4	8,7	7,4	0,0	12,7	5,6	11,2	6,6
	III	18,4	21,1	-3,6	10,1	9,7	7,3	8,6	8,5	3,5	12,6	4,8	10,8	6,3
	IV	18,3	21,4	-3,9	10,4	9,6	5,9	8,7	7,0	3,8	12,6	7,1	10,5	7,1
2000	I	18,2	21,4	-4,0	10,3	10,0	8,7	8,8	9,8	5,6	12,8	4,2	9,8	7,6
	II	18,5	22,0	-4,1	10,7	10,0	6,9	9,0	8,0	3,4	12,5	4,2	9,7	5,9
	III	18,5	21,9	-4,5	10,9	10,3	5,7	9,1	7,3	1,9	12,5	2,5	9,3	5,7
	IV	18,0	21,7	-4,5	10,6	10,1	3,5	8,8	4,7	0,1	12,3	0,6	8,8	4,2
2001	I	17,5	20,9	-3,9	9,9	10,1	2,9	8,6	3,7	1,9	12,5	2,9	8,9	4,0
Japani														
1997	30,2	28,7	2,2	16,6	16,1	3,2	13,8	1,2	0,1	6,0	6,9	11,3	0,7	
1998	29,1	26,9	2,6	15,6	15,6	-6,4	13,3	-9,1	-1,4	5,3	5,4	11,7	-0,5	
1999	27,8	26,0	2,2	14,5	14,7	2,5	13,7	-2,8	1,2	5,3	6,6	11,3	-0,5	
2000	.	26,0	.	.	.	1,4	.	-1,2	0,0	.	4,7	.	0,8	
1999	II	.	24,2	.	.	-16,9	.	-17,1	1,7	.	14,6	.	-7,2	
	III	.	26,4	.	.	9,7	.	-1,3	1,3	.	4,4	.	1,3	
	IV	.	26,9	.	.	15,3	.	19,9	3,9	.	11,6	.	-2,2	
2000	I	.	26,3	.	.	7,7	.	-3,4	-3,4	.	3,9	.	9,7	
	II	.	24,8	.	.	-26,9	.	-19,6	0,4	.	5,2	.	-9,2	
	III	.	27,1	.	.	18,6	.	5,0	-0,6	.	-0,7	.	2,3	
	IV	.	27,1	.	.	5,0	.	11,5	1,2	.	10,1	.	0,5	
2001	I	.	27,5	.	.	9,6	.	2,4	-0,3	.	-2,6	.	5,1	

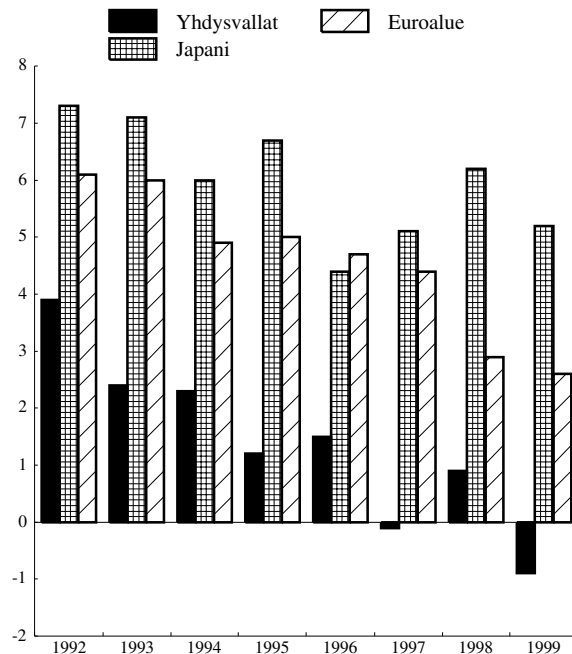
Yritysten (pl. rahoitussektori) nettoluotonanto

(prosenttia BKT:stä)

Kotitalouksien nettoluotonanto¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

Lähteet: EKP, Federal Reserve Board, Bank of Japan ja Economic and Social Research Institute.

1) Kotitaloudet mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

Kreikan tiedoilla täydennetyt euroalueen keskeiset taloustilastot

A. Raha- ja rahoitusmarkkinatilastot

A.1 Raha-aggregaatit ja niiden vastaerät

(miljardia euroa [kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa] ja vuotuinen prosenttimuutos ¹⁾)

		M1		M2		M3 ²⁾		Luotot ³⁾		Rahalaitosten lainat euroalueelle (ml. Kreikka) pl. rahalaitokset ja julkisyhteisöt	
		Yhteensä	%-muutos	Yhteensä	%-muutos	Yhteensä	%-muutos	Yhteensä	%-muutos	Yhteensä	%-muutos
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1999	tammi	1 818,0	.	4 046,4	.	4 608,2	.	7 856,9	.	5 169,0	.
	helmi	1 787,3	.	4 005,1	.	4 592,7	.	7 877,0	.	5 171,3	.
	maalis	1 809,4	.	4 023,7	.	4 610,8	.	7 952,1	.	5 219,0	.
	huhti	1 823,9	.	4 044,2	.	4 649,5	.	7 985,0	.	5 240,7	.
	touko	1 856,1	.	4 073,0	.	4 685,9	.	8 062,1	.	5 278,0	.
	kesä	1 900,1	.	4 100,3	.	4 710,7	.	8 141,4	.	5 371,5	.
	heinä	1 901,0	.	4 117,7	.	4 719,9	.	8 161,5	.	5 407,9	.
	elo	1 865,8	.	4 084,5	.	4 701,3	.	8 164,4	.	5 402,9	.
	syys	1 892,0	.	4 093,8	.	4 728,1	.	8 215,6	.	5 442,7	.
	loka	1 897,4	.	4 110,5	.	4 747,8	.	8 286,6	.	5 490,4	.
	marras	1 933,6	.	4 140,5	.	4 801,3	.	8 387,8	.	5 556,3	.
	joulu	1 988,5	.	4 239,6	.	4 893,2	.	8 410,2	.	5 589,0	.
2000	tammi	1 997,1	9,4	4 233,6	4,2	4 900,2	5,3	8 467,4	8,1	5 633,8	8,8
	helmi	1 986,7	10,8	4 226,9	5,2	4 920,9	6,2	8 529,0	8,5	5 670,0	9,5
	maalis	1 998,1	10,1	4 236,7	4,9	4 961,3	6,5	8 627,2	8,4	5 741,4	9,9
	huhti	2 039,8	11,4	4 280,5	5,4	5 016,0	6,7	8 693,1	8,7	5 803,8	10,5
	touko	2 021,0	8,7	4 271,8	4,6	5 011,3	6,0	8 728,6	8,2	5 834,5	10,3
	kesä	2 038,0	7,1	4 282,0	4,2	5 004,2	5,4	8 745,2	7,3	5 902,4	9,5
	heinä	2 037,8	6,9	4 281,0	3,6	5 010,9	5,2	8 760,1	7,1	5 931,9	9,1
	elo	2 002,5	7,0	4 269,5	4,1	5 011,4	5,6	8 763,2	7,1	5 951,9	9,6
	syys	2 014,5	6,1	4 275,4	4,0	5 011,0	5,1	8 852,2	7,3	6 038,9	10,1
	loka	2 013,7	5,7	4 282,7	3,7	5 031,1	5,1	8 892,8	6,7	6 082,9	9,9
	marras	2 032,4	4,9	4 304,9	3,7	5 062,6	4,8	8 934,3	6,0	6 119,0	9,4
	joulu	2 098,8	5,5	4 397,4	3,7	5 138,8	5,0	8 961,9	6,5	6 154,2	9,6

A.2 Rahoitusmarkkinoiden korot ja tilastot muista arvopapereista kuin osakkeista

(vuotuisina prosentteina, miljardia euroa)

	Rahamarkkinakorot		Valtion lainojen tuotot		Euromääräiset arvopaperit; liikkeeseen laskija euroalueelta (ml. Kreikka)						
	3 kk:n talletukset	12 kk:n talletukset	2 v	10 v	Liikkeeseen laskut, brutto				Liikkeeseen laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	
					Yhteensä	Rahalaitosten ⁴⁾	Julkisyhteisöjen ⁴⁾	Yritysten ja muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten ⁴⁾			
											15
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
1999	tammi	3,33	3,24	3,11	3,87	348,3	47,1	39,4	13,5	64,1	5 787,1
	helmi	3,27	3,19	3,17	4,02	292,1	49,1	35,6	15,3	49,5	5 835,8
	maalis	3,21	3,19	3,19	4,22	297,2	47,8	35,4	16,8	43,7	5 880,0
	huhti	2,87	2,91	2,93	4,09	333,8	48,8	34,4	16,9	42,3	5 922,1
	touko	2,75	2,83	2,89	4,24	290,9	46,4	37,7	15,9	51,0	5 974,2
	kesä	2,80	2,98	3,16	4,56	279,3	48,6	28,7	22,7	38,2	6 012,6
	heinä	2,84	3,17	3,38	4,89	328,1	44,5	36,4	19,1	42,1	6 053,2
	elo	2,86	3,37	3,65	5,10	239,1	50,2	32,3	17,5	35,4	6 089,1
	syys	2,89	3,43	3,75	5,27	311,6	51,7	31,2	17,1	59,8	6 147,4
	loka	3,53	3,81	4,16	5,51	305,0	51,6	30,2	18,2	52,5	6 201,2
	marras	3,64	3,82	4,07	5,22	285,1	57,1	26,2	16,7	42,5	6 244,9
	joulu	3,58	3,94	4,24	5,32	236,0	66,7	20,1	13,2	-32,7	6 217,1
2000	tammi	3,47	4,04	4,43	5,72	347,8	56,6	30,5	12,9	1,8	6 213,1
	helmi	3,65	4,18	4,59	5,68	355,0	57,7	26,4	15,9	61,5	6 273,3
	maalis	3,86	4,33	4,62	5,51	378,7	58,7	26,4	14,9	53,7	6 328,9
	huhti	4,03	4,42	4,61	5,43	345,7	54,1	26,3	19,6	38,2	6 365,2
	touko	4,44	4,88	5,04	5,53	384,1	59,9	22,7	17,4	52,1	6 426,0
	kesä	4,59	5,01	5,05	5,36	335,4	57,8	21,7	20,5	32,2	6 460,0
	heinä	4,66	5,14	5,21	5,47	377,7	56,3	21,7	22,0	38,4	6 498,7
	elo	4,85	5,28	5,30	5,41	346,3	59,6	21,5	18,9	34,5	6 534,8
	syys	4,91	5,24	5,24	5,48	386,9	61,4	21,3	17,3	20,1	6 555,9
	loka	5,08	5,23	5,19	5,42	442,7	63,5	19,3	17,2	34,3	6 590,8
	marras	5,12	5,20	5,14	5,34	378,0	59,1	20,9	20,1	21,4	6 611,4
	joulu	4,94	4,87	4,80	5,07	318,3	63,1	14,6	22,3	-40,9	6 574,1

Lähteet: EKP ja Reuters (sarakkeet 11 ja 12).

1) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtamattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista. Suhteellisten vuosimuutosten laskemistavasta ks. tekninen huomautus.

2) Ei sisällä euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia.

3) Luottoihin kuuluvat lainat euroalueella ja Kreikassa oleville ei-rahalaitoksille ja hallussa olevat euroalueella ja Kreikassa olevien ei-rahalaitosten liikkeeseen laskemat arvopaperit.

4) Prosenttia kaikista liikkeeseenlaskuista.

B. Hinnat, reaali talous ja julkisen talouden rahoitusaseman kehitys

B.1 Hintakehitys

(vuotuinen prosenttimuutos)

	YKHI						Teollisuuden tuottajahinnat (pl. rakentaminen)	Bruttokansantuotteen deflaattorit							
	Yhteensä	Tavarat			Palvelut	BKT		Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman bruttomuodostus					
	1	Kokonaisindeksi	Elin-tarvikkeet	Muut teollisuus-tuotteet kuin energia		Energia	2				3	4	5	6	7
1996	2,3	2,0	2,3	1,6	3,1	2,9	0,4	2,1	2,5	2,2	1,0				
1997	1,7	1,2	1,5	0,6	2,6	2,5	1,1	1,6	2,0	1,8	1,1				
1998	1,2	0,7	1,7	1,0	-2,6	2,0	-0,7	1,7	1,5	1,7	1,0				
1999	1,1	0,9	0,6	0,7	2,3	1,6	-0,4	1,3	1,1	2,2	1,0				
2000	2,4	2,7	1,4	0,7	13,4	1,7	5,4	1,3	2,2	1,9	2,4				
1999 IV	1,5	1,5	0,5	0,5	8,0	1,5	2,2	1,1	1,5	2,4	1,5				
2000 I	2,1	2,3	0,5	0,5	13,7	1,6	4,4	1,2	2,1	2,0	2,1				
II	2,1	2,3	0,9	0,6	12,3	1,7	5,2	1,2	2,0	1,7	2,4				
III	2,5	2,9	1,9	0,6	13,7	1,8	5,8	1,4	2,4	1,9	2,5				
IV	2,7	3,2	2,2	1,1	13,8	1,8	6,1	1,5	2,5	1,9	2,7				
1999 joul	1,7	1,8	0,6	0,5	10,2	1,6	2,9	-	-	-	-				
2000 tammi	1,9	2,0	0,4	0,5	12,2	1,7	3,8	-	-	-	-				
helmi	2,1	2,3	0,6	0,5	13,6	1,6	4,4	-	-	-	-				
maal	2,2	2,5	0,4	0,6	15,4	1,6	4,9	-	-	-	-				
huhti	1,9	1,9	0,7	0,6	10,3	1,8	4,7	-	-	-	-				
touko	1,9	2,2	0,8	0,6	12,0	1,6	5,3	-	-	-	-				
kesä	2,4	2,7	1,2	0,7	14,6	1,7	5,6	-	-	-	-				
heinä	2,4	2,7	1,7	0,5	13,5	1,7	5,6	-	-	-	-				
elo	2,4	2,7	2,0	0,6	12,0	1,8	5,6	-	-	-	-				
syys	2,8	3,4	2,1	0,9	15,6	1,8	6,3	-	-	-	-				
loka	2,7	3,3	2,0	1,0	14,7	1,9	6,6	-	-	-	-				
marras	2,9	3,5	2,2	1,1	15,3	1,9	6,4	-	-	-	-				
joul	2,6	3,0	2,3	1,1	11,3	1,8	5,4	-	-	-	-				

B.2 Reaali talous ja julkisen talouden rahoitusaseman kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Reaalinen bruttokansantuote				Teollisuus-tuotanto (pl. rakentaminen)	Vähittäis-kaupan myynti (kiintein hinnoin)	Työllisyys (koko kansantalus)	Työttömyys (% työvoimasta)	Kauppataase alijäämä (-) / ylijäämä (+) (% BKT:stä)	Julkinen talouden velka (% BKT:stä)	Julkinen talouden velka (% BKT:stä)		
	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	12								13	14
1996	1,4	1,6	1,7	1,3	0,4	0,5	0,5	11,5	62,4	-4,3	76,0		
1997	2,3	1,6	0,9	2,5	4,2	1,2	0,9	11,5	74,5	-2,6	75,4		
1998	2,9	3,1	1,0	5,1	4,4	3,0	1,8	10,8	68,7	-2,1	73,6		
1999	2,5	3,0	1,5	5,2	2,0	2,6	2,1	10,0	33,8	-1,2	72,6		
2000	3,4	2,6	1,9	4,5	5,6	2,4	2,4	8,9	-14,7	-0,7	70,1		
1999 IV	3,4	2,9	1,7	5,5	4,5	3,0	2,2	9,6	8,5	-	-		
2000 I	3,5	2,6	2,0	5,6	4,9	2,3	2,3	9,3	-6,8	-	-		
II	3,8	3,2	2,2	5,0	6,1	3,4	2,5	9,0	-2,6	-	-		
III	3,3	2,5	1,7	4,1	5,7	2,2	2,3	8,8	-0,5	-	-		
IV	2,9	2,1	1,9	3,5	5,5	1,6	2,3	8,6	-4,8	-	-		
1999 joul	-	-	-	-	5,3	2,8	-	9,5	1,5	-	-		
2000 tammi	-	-	-	-	2,8	2,4	-	9,4	-6,6	-	-		
helmi	-	-	-	-	6,0	3,6	-	9,3	-1,8	-	-		
maal	-	-	-	-	5,9	0,9	-	9,2	1,5	-	-		
huhti	-	-	-	-	6,0	3,9	-	9,1	-1,3	-	-		
touko	-	-	-	-	7,8	4,8	-	9,0	-1,0	-	-		
kesä	-	-	-	-	4,6	1,4	-	8,9	-0,4	-	-		
heinä	-	-	-	-	5,6	1,7	-	8,9	3,8	-	-		
elo	-	-	-	-	6,8	1,7	-	8,8	-2,2	-	-		
syys	-	-	-	-	5,1	3,1	-	8,7	-2,1	-	-		
loka	-	-	-	-	3,9	1,7	-	8,6	0,0	-	-		
marras	-	-	-	-	4,5	1,3	-	8,6	-2,2	-	-		
joul	-	-	-	-	8,2	1,8	-	8,5	-2,5	-	-		

Lähteet: Euroopan komissio (Eurostat) ja EKP:n laskelmat.

C. Maksutase¹⁾

(miljardia euro; nettovirrat)

	Vaihtotase					Pääoman- siirrot	Suorat sijoitukset	Arvo- paperi- sijoitukset	Johdannaiset	Muut sijoitukset
	Yhteensä	Tavarat	Palvelut	Tuotannon- tekijä- korvaukset	Tulon- siirrot					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1997	54,6	99,9	9,4	-16,8	-38,0	15,0
1998	23,5	92,8	4,4	-30,1	-43,6	14,8
1999	-13,8	64,1	-3,5	-33,0	-41,4	15,6	-120,6	-36,4	8,5	164,5
2000	-45,0	28,3	-4,4	-21,1	-47,8	12,6	-25,2	-120,1	-0,8	143,0
2000 I	-11,5	3,1	-3,9	-6,5	-4,2	3,9	147,6	-190,4	2,7	91,6
II	-9,1	8,8	1,3	-6,5	-12,7	3,2	-17,9	52,9	4,8	-45,4
III	-6,5	12,3	2,1	-7,3	-13,5	1,6	-95,9	7,6	0,5	69,7
IV	-17,8	4,1	-3,9	-0,7	-17,4	3,9	-58,9	9,7	-8,8	27,2
2000 tammi	-10,4	-2,4	-1,8	-5,2	-1,1	1,5	0,8	-4,2	-0,8	28,5
helmi	-1,1	2,2	-1,8	-1,0	-0,4	0,9	145,8	-151,7	1,9	1,4
maalis	0,0	3,3	-0,3	-0,3	-2,7	1,5	1,0	-34,4	1,6	61,6
huhti	-6,9	2,5	-0,7	-3,9	-4,8	2,3	1,1	-5,6	2,1	6,1
touko	-1,0	2,3	0,7	-1,1	-2,9	0,6	-8,5	1,1	0,4	16,8
kesä	-1,3	4,0	1,3	-1,5	-5,1	0,3	-10,5	57,4	2,3	-68,4
heinä	-2,5	6,3	1,5	-4,7	-5,5	0,5	-24,6	-13,1	-0,4	27,7
elo	-3,5	2,4	1,1	-1,7	-5,3	0,2	-42,8	17,1	-0,9	25,4
syys	-0,4	3,6	-0,4	-0,9	-2,7	0,9	-28,5	3,7	1,8	16,6
loka	-4,3	2,6	-0,8	0,1	-6,3	0,4	-17,6	5,7	-1,7	18,2
marras	-5,0	0,5	-0,3	0,1	-5,3	1,6	-9,8	-1,3	-2,9	-4,5
joulu	-8,5	1,0	-2,7	-0,9	-5,9	1,9	-31,5	5,3	-4,1	13,5

D. Efektiiviset valuuttakurssit

(ajanjakson keskiarvoja; indeksi 1999/I = 100)

	Suppea maaryhmä				Laaja maaryhmä	
	Nimellinen	Reaalinen; kuluttaja- hintaindeksi	Reaalinen; tehdasteollisuuden tuottajahintaindeksi	Reaalinen; tehdasteollisuuden yksikkötyö- kustannukset	Nimellinen	Reaalinen; tehdasteollisuuden tuottajahintaindeksi
	1	2	3	4	5	6
1996	108,1	108,7	107,4	111,4	95,4	105,8
1997	99,1	99,4	99,1	100,5	90,3	96,5
1998	101,5	101,3	101,5	99,5	96,5	99,1
1999	95,6	95,7	95,7	96,4	96,5	95,8
2000	85,4	86,3	86,8	87,1	88,0	86,1
1999 IV	92,0	92,1	92,1	93,7	94,1	92,5
2000 I	88,8	89,5	89,6	90,1	90,9	89,4
II	85,7	86,4	86,8	87,3	88,2	86,5
III	84,5	85,4	86,0	86,4	87,1	85,1
IV	82,7	83,8	84,6	84,4	85,7	83,4
1999 joul	89,9	90,3	90,2	-	92,1	90,7
2000 tammi	90,1	90,7	90,7	-	92,3	90,7
helmi	89,0	89,7	89,8	-	91,0	89,4
maalis	87,4	88,1	88,3	-	89,5	88,0
huhti	85,8	86,4	86,8	-	88,2	86,6
touko	84,2	84,8	85,5	-	86,7	84,9
kesä	87,1	87,9	88,2	-	89,8	88,0
heinä	86,7	87,6	87,9	-	89,2	87,3
elo	84,3	85,3	85,8	-	86,8	85,0
syys	82,5	83,3	84,3	-	85,1	83,1
loka	81,3	82,1	83,1	-	84,2	82,0
marras	82,0	83,0	83,8	-	84,9	82,6
joulu	85,1	86,2	86,8	-	87,9	85,7

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+); pääoman vienti (-).

Tekninen huomautus¹

taulukkoon 2.4

Euroalueen raha-aggregaattien puhdistaminen kausivaihtelusta

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2).² Joihinkin M2:n eriin tehdään kalenterikorjauksia. M3 puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskemalla yhteen M1:n ja erotuksien (M2–M1) ja (M3–M2) kausivaihtelusta puhdistetut sarjat, jotta alaevät summautuvat yhteen M3:ksi.

Kausivaihtelusta puhdistettujen kantojen indeksille estimoidaan kausitekijät. Niillä muokataan miljardeina euroina ilmaistuja kantoja ja uudelleenluokittelusta, arvostusmuutoksista ja muista vastaavista muutoksista aiheutuvia korjauksia. Näin saadaan kantojen, korjauksien ja virttojen kausipuhdistetut arvot. Kausitekijät tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Suhteellisten vuosimuutosten laskeminen

Muutosprosentit lasketaan joko (a) virtatietojen tai (b) kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen (indeksisarjojen) perusteella.

Jos F_t kuvaa muutosta kuukauden t aikana, L_t kantaa kuukauden t lopussa, X_t suhteellista muutosta kuukaudessa t , eli $X_t = (F_t/L_{t-1} + 1)$, ja jos I_t on kuukauden t kausivaihtelusta puhdistettu kanta, voidaan suhteellinen vuosimuutos a_t eli muutos viimeisten 12 kuukauden aikana laskea seuraavasti

$$(a) \quad a_t = \left(\frac{X_t * X_{t-1} * X_{t-2} * X_{t-3} * X_{t-4} * X_{t-5} * X_{t-6} * X_{t-7} * X_{t-8} * X_{t-9} * X_{t-10} * X_{t-11}}{I_t} - 1 \right) * 100$$

$$(b) \quad a_t = (I_t/I_{t-12} - 1) * 100$$

Pyörästysten vuoksi näin lasketut luvut eivät välttämättä täsmää taulukon 2.4 lukujen kanssa. Kausivaihtelusta puhdistetut, useampidesimaaliset kantatiedot ovat saatavissa EKP:n Internet-kotisivulta (<http://www.ecb.int>) sivun "Euro area statistics-download" csv-tiedostona, jolloin taulukon 2.4 tarkat suhteelliset muutosluvut voidaan laskea.

Vastaavasti esimerkiksi taulukosta 2.4 ilmenevä kuukausimuutos voidaan laskea kaavalla $(I_t/I_{t-1} - 1) * 100$. M3:n kolmen kuukauden liukuva keskiarvo saadaan laskemalla $(a_t + a_{t-1} + a_{t-2})/3$.

taulukoihin 2.5–2.8

Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukelpoisia. Tammikuussa 1999 käyttöön otetun uuden raportointimenetelmän vuoksi taulukoiden 2.5–2.8 tiedot vuoden 1999 ensimmäistä neljänestä edeltävältä ajalta eivät ole suoraan vertailukelpoisia myöhempien tietojen kanssa. Lisäksi neljännesvuosittaisia virtatilastoja ei voida laskea millekään tilastoidulle ajanjaksolle, koska uudelleenluokittelun ja arvostusmuutosten vaikutuksia ei vielä ole koottu. Taulukkoja 2.5–2.8 voidaan käyttää rakenneanalyysiin, mutta niissä esitettyjen kasvuvauhtien yksityiskohtainen analyysi ei ole suositeltavaa.

taulukkoon 4.1

YKHIn puhdistaminen kausivaihtelusta

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2).² Kokonaisindeksi puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskemalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut jalostettuja elintarvikkeita, jalostamattomia elintarvikkeita, muita teollisuustuotteita kuin energiaa ja palveluja koskevat euroalueen aikasarjat. Energia lasketaan raaka-aineeksi koska sen hinnan kausivaihtelusta ei ole tilastollista näyttöä. Kausitekijät tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

1 Lisätietoja: Euroopan keskuspankki (elokuu 2000), "Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area".

2 Lisätietoja: Findley, D., Monsell, B., Bell, W., Otto, M. ja Chen, B.C. (1998), "New Capabilities and Methods of the X-12-ARIMA Seasonal Adjustment Program", *Journal of Business and Economic Statistics*, 16, 2, 127–152, tai "X-12-ARIMA Reference Manual Version 0.2.2" (joulukuu 1998), *Time Series Staff, Bureau of the Census, Washington, D.C.*

Lisätietoja: Gomez, V. ja Maravall, A. (1996), "Programs TRAMO and SEATS: Instructions for the User", *Bank of Spain, Working Paper No. 9628, Madrid*.

taulukkoon 8.2

Vaihtotaseen puhdistaminen kausivaihtelusta

Kausitasoitus, joka tässä perustuu aikasarjan komponenttien multiplikatiiviseen malliin, toteutetaan X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2)².

Tavarakaupan ja palvelujen taseiden sarjoille on kausipuhdistuksen lisäksi tehty työpäiväkorjaus. Koko vaihtotaseen kausivaihtelusta puhdistettu sarja muodostetaan laskemalla yhteen euroalueen kausipuhdistetut tavarakauppaa, palveluja, tuotannontekijäkorvauksia ja tulonsiirtoja kuvaavat aikasarjat. Kausikomponentit tarkistetaan vuosittain tarvittaessa.

Yleistä

Euroopan keskuspankin (EKP) keräämät ja julkaisemat tilastot perustuvat toukokuussa 2000 julkaistuun asiakirjaan ”Statistical information collected and compiled by the ESCB”, jolla päivitetään heinäkuussa 1996 julkaistua asiakirjaa ”Statistical requirements for Stage Three of Monetary Union (Implementation Package)”. Päivitetystä asiakirjasta kuvataan tilastojen nykyistä tuottamista. Siinä käsitellään raha- ja pankkitilastoja sekä niihin liittyviä tilastoja, kuten maksetasetilastoja, ulkomaista varallisuutta koskevia tilastoja ja rahoitustilinpitoa. Sen sijaan ne EKP:n vaatimukset, jotka koskevat hinta- ja kustannustilastoja, kansantalouden tilinpitoa, työmarkkina-tilastoja, julkisen talouden tulo- ja menotilastoja, lyhyen aikavälin tarjonta- ja kysyntätilastoja sekä yrittäjiä ja kuluttajia koskevia suhdannekyselyitä, esitetään elokuussa 2000 julkaistussa asiakirjassa ”Statistical requirements of the ECB in the field of general economic statistics”.¹

Nämä tilastot keskittyvät euroalueeseen kokonaisuudessaan. Pitkän aikavälin yksityiskohtaisia tilastotietoja lisäselvityksineen on saatavissa csv-muodossa EKP:n verkkosivuilla (www.ecb.int), ja EKP:n Kuukausikatsauksessa julkaistaan uusia tai yksityiskohtaisempia tietoja heti tuoreeltaan.

Koska ecun muodostavat valuutat eivät ole samat kuin rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden valuutat, rahaliiton ulkopuolisten jäsenvaltioiden valuuttojen kurssimuutokset vaikuttaisivat niihin vuotta 1999 edeltäviin tilastojen lukuihin, jotka saataisiin muuttamalla rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden valuutat senhetkisten vaihtokurssien mukaan ecuiksi. Jotta tämä voitaisiin välttää rahatilastoissa, taulukoiden 2.1–2.8 tiedot vuotta 1999 edeltävältä ajalta on ilmoitettu yksikköinä, jotka on saatu muuttamalla kansalliset valuutat 31.12.1998 asetetuilla euron peruuttamattomilla muuntokursseilla. Ellei toisin mainita, hinta- ja kustannustilastot vuotta 1999 edeltävältä ajalta perustuvat kansallisissa valuutoissa ilmoitettuihin tietoihin.

Tietoja on tarpeen mukaan laskettu yhteen tai konsolidoitu (mukaan lukien maitten välinen konsolidointi).

Kuukausikatsauksen tilastot perustuvat yleensä tietoihin, jotka ovat olleet käytettävissä EKP:n

neuvoston kunkin kuukauden ensimmäistä kokouspäivää edeltävänä päivänä. Tämän numeron tilastot perustuvat 2.8.2001 käytettävissä olleisiin tietoihin.

Uusimmat tiedot ovat usein ennakkotietoja, joita voidaan myöhemmin tarkistaa. Pyörästysten vuoksi eri lukujen yhteissummat eivät välttämättä täsmää.

Yhteenveto

Taulukossa esitetään yhteenveto euroalueen talouskehityksen keskeisimmistä piirteistä.

Rahapolitiikka- ja rahoitusmarkkinatilastot

Taulukoissa 1.1–1.5 esitetään eurojärjestelmän (Eurosystem) konsolidoitu tase, tietoja eurojärjestelmän rahapoliittisista operaatioista sekä tilastoja, jotka liittyvät vähimmäisvarantoihin ja pankkijärjestelmän likviditeettiasemaan. Taulukot 1.2 ja 1.3 kuvaavat siirtymistä vaihtuvakorkoihin huutokauppoihin kesäkuussa 2000. Taulukoissa 2.1–2.3 esitetään rahalaitoksiin liittyviä, rahataloutta koskevia tilastoja eurojärjestelmä mukaan lukien. Taulukon 2.3 tiedot on konsolidoitu; euroalueen rahalaitosten välisiä positiioita ei ole esitetty, mutta niiden saamisten ja velkojen yhteissummien erotus esitetään sarakkeessa 13. Taulukossa 2.4 on rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta johdetut raha-aggregaatit ja joidakin valtionhallinnon (monetaarisia) velkoja. M3 on laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia euroalueella sijaitsevien rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia. Nämä osuudet sisältyvät taulukon 2.3 erään ”ulkomaiset velat”, joten ne vaikuttavat myös taulukossa 2.4 esitettyyn erään ”ulkomaiset nettosaamiset”. Taulukossa 2.5 esitetään neljännesvuositilastot rahalaitosten lainoista kotitalouksille ja yrityksille eriteltyinä käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Taulukossa 2.6 on nel-

¹ Euroopan tasolla raha- ja pankkitilastoista vastaa EKP. Maksuasetilastoista sekä ulkomaista varallisuutta ja rahoitustilinpitoa koskevista tilastoista vastaavat Euroopan komissio (Eurostat) ja EKP yhdessä. Hinta- ja kustannustilastoista ja muista taloustilastoista vastaa Euroopan komissio (Eurostat).

jännesvuositilastot euroalueella olevien talletuksista rahalaitoksiin ja taulukossa 2.7 neljännesvuositilastot euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvista rahalaitosten saamisista ja veloista. Taulukossa 2.8 esitetään neljännesvuositilastot joistakin rahalaitosten tase-eristä valuutoittain. Luetelo rahalaitoksista on kokonaisuudessaan EKP:n verkkosivuilla. Sektoriluokitus on esitetty yksityiskohtaisesti raha- ja pankkitilastojen sektorikäsikirjassa ”Money and Banking Statistics Sector Manual – Guidance for the statistical classification of customers” (EKP, marraskuu 1999). Raha- ja pankkitilastojen kokoamisoheissa ”Money and Banking Statistics Compilation Guide” (EMI, huhtikuu 1998) esitetään suositukset, joita kansallisten keskuspankkien tulee noudattaa. Tilastotiedot on kerätty ja laadittu 1.1.1999 lähtien rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EKP/1998/16) mukaisesti.

EKP tuottaa tilastot, jotka koskevat rahamarkkinakorkoja, valtion pitkäaikaisten lainojen tuottoja ja osakeindeksejä (taulukot 3.1–3.3), sähköisistä markkinainformaatiojärjestelmistä saatujen tietojen perusteella. Pankkien luotto- ja talletuskorkoja koskevien tilastojen (taulukko 3.4) yksityiskohdat ilmenevät taulukon alaviitteestä.

Arvopapereiden liikkeeseenlaskua koskevat tilastot esitetään taulukoissa 3.5 ja 3.6. Tilastot on jaoteltu pitkä- ja lyhytaikaisiin arvopapereihin. Lyhytaikaisilla arvopapereilla tarkoitetaan arvopapereita, joiden alkuperäinen maturiteetti on enintään yksi vuosi (EKT 95:n luokittelun mukaisesti; poikkeuksellisesti enintään kaksi vuotta). Pitkäaikaisiin arvopapereihin lasketaan arvopaperit, joiden alkuperäinen maturiteetti on pitempi kuin yksi vuosi tai joiden valinnainen maturiteetti on vähintään yksi vuosi tai joiden maturiteettia ei ole määritetty. Euroalueella olevia liikkeeseenlaskijoita koskevien tilastojen arvioidaan

2 Sektorijaottelu on EKT 95:n mukainen. Kuukausikatsauksen taulukoissa käytetyt sektoriluokitukset ovat seuraavat: rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) sisältää EKP:n ja euroalueen jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit (S121) sekä muut rahalaitokset (S122); muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S123), rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S124) sekä vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S125); yritykset (S11); valtio (S1311); muut julkisyhteisöt sisältää osavaltiohallinnon (S1312), paikallishallinnon (S1313) ja sosiaaliturvarahastot (S1314).

kattavan noin 95 % kaikista liikkeeseenlaskuista. Taulukosta 3.5 käyvät ilmi lyhyt- ja pitkäaikaisen arvopapereiden liikkeeseen laskut, kuoletukset ja kannat. Nettomääräiset liikkeeseenlaskut ja kantojen muutokset eroavat toisistaan arvostusmuutosten, uudelleenluokittelun sekä muiden muutosten vuoksi. Taulukossa 3.6 eritellään sektoreittain euromääräisten arvopapereiden liikkeeseenlaskijat euroalueella ja sen ulkopuolella. Euroalueen liikkeeseenlaskijoiden sektoriluokitus on EKT 95:n mukainen.² Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseenlaskijoiden luokituksessa termillä ”pankit (ml. keskuspankit)” tarkoitetaan laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) ja jotka sijaitsevat euroalueen ulkopuolella. Euroopan investointipankki sisältyy luokitukseen ”kansainväliset järjestöt”. (Euroopan keskuspankki sisältyy eurojärjestelmään.)

Taulukossa 3.6 yhteismäärät (sarakkeet 1, 7 ja 14) ovat samat kuin taulukossa 3.5 esitetyt luvut euromääräisten arvopapereiden kannoista (sarakkeet 8, 16 ja 20), bruttomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakkeet 5, 13 ja 17) ja nettomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakkeet 7, 15 ja 19). Rahalaitosten liikkeeseen laskemien arvopapereiden kanta (sarake 2) taulukossa 3.6 vastaa suurin piirtein taulukossa 2.8.3 esitettyjä rahalaitosten yhteenlasketun taseen velkapuolen rahamarkkinapapereita ja velkapapereita (sarakkeet 2 ja 10), vaikka liikkeeseenlaskutilastojen kattavuus onkin tällä hetkellä hieman suppeampi.

Hinnat ja reaalityönnön tilastot

EKP:n kuukausikatsauksessa esitettävät tilastot ovat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta Euroopan komission (lähinnä Eurostatin) ja kansallisten tilastoviranomaisten tuottamia. Euroaluetta koskevat tiedot on saatu laskemalla yksittäisten jäsenvaltioiden tiedot yhteen. Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukelpoisia. Yleensä tuoreimmista tilastoista saa vertailukelpoisinta tietoa.

Euroalueen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi YKHI (taulukko 4.1) on käytettävissä vuodesta 1995 lähtien. YKHI perustuu kansallisiin

yhdenmukaistettuihin kuluttajahintaindekseihin, jotka lasketaan samoin menetelmin kaikissa euroalueen valtioissa. Tavara- ja palveluerien jaottelu perustuu YKHIn erien luokittelussa käytettyyn yksilöllisen kulutuksen luokitteluun käytötarkoituksen mukaan (Classification of Individual Consumption by Purpose, COICOP). Tammikuusta 2000 alkaen YKHIn sisältyvät terveydenhoito- ja koulutuspalvelujen kustannukset. Tammikuusta 2001 alkaen YKHI sisältää myös sairaalapalveluja, kotona, vanhainkodeissa ja vammaisten palvelutaloissa suoritettuja sosiaalipalveluja koskevat kotitalouksien kulutusmenot. Laajennetun YKHIn mukaisia tietoja ei yleensä ole saatavissa tammikuuta 2000 edeltävältä ajalta. Tammikuusta 2000 alkaen YKHI sisältää myös euroalueella vierailevien kulutuksen, joka ei aiemmin ole sisällynyt kaikkien jäsenmaiden YKHIn. Taulukossa on myös EKP:n kokoamat, kausivaihtelusta puhdistetut YKHI-tilastot.

Kansantalouden tilinpitoa koskevat tilastot (taulukot 4.2 ja 5.1) – mm. neljännesvuosittaiset yhteenedot tilinpidosta – tulevat täysin vertailukelpoiksi koko euroalueella, kun Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä (EKT 95) otetaan käyttöön vuoden 1999 aikana ja sen jälkeen. Osa tilastoista on jo täysin vertailukelpoisia. Taulukossa 4.2.2 esitetyt bruttokansantuotteen deflaattorit vuotta 1999 edeltävältä ajalta on laskettu kansallisessa valuutassa kansallisten tietojen perusteella. Tämän Kuukausikatsauksen kansantalouden tilinpitotilastot perustuvat EKT 95:een.

Taulukossa 5.2 on muita keskeisiä reaalityökalouden tilastoja. EU:n neuvoston 19.5.1998 antaman lyhyen aikavälin tilastoja koskevan asetuksen (EY) N:o 1165/98 täytäntöönpano kasvattaa käytettävissä olevien euroalueen koskevien tilastojen määrää. Tuotteiden loppukäytön mukainen erittely taulukoissa 4.2.1 ja 5.2.1 vastaa ilman rakennusteollisuutta lasketun teollisuuden yhdenmukaistettua alajaottelua (NACE-luokitukset C–E) teollisuuden koontiryhmiin siten kuin komission 26.3.2001 antamassa asetuksessa (EY) N:o 586/2001 on määritelty.

Barometritiedot (taulukko 5.3) perustuvat Euroopan komission tekemiin yritys- ja kuluttajakyselyihin.

Työllisyystilastot (taulukko 5.4) perustuvat EKT 95:een. Milloin euroaluetta koskevat tiedot eivät ole kattavia, jotkin luvut ovat käytettävissä oleviin tietoihin perustuvia EKP:n arvioita. Työttömyystilastot ovat Kansainvälisen työjärjestön (ILO) ohjeiden mukaisia.

Rahoitustilinpitotilastot

Taulukossa 6.1 esitetään euroalueen ei-rahoitussektorin rahoitustilipidon neljännesvuositilastot, joissa ovat mukana julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15). Tilastoja ei ole puhdistettu kausivaihtelusta ja ne sisältävät kantatiedot ja EKT 95:n mukaiset rahoitustaloustoimet. Tilastoissa esitetään ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttöä ja hankintaa koskevia tietoja. Rahoituksen hankintaa käsittelevässä osassa velat on jaoteltu EKT 95:n luokituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Rahoituksen käyttöä (saamia) koskevat tiedot eivät ole yhtä yksityiskohtaisia kuin tiedot rahoituksen hankinnasta erityisesti sen vuoksi, ettei niitä pystytä erittelemään sektoreittain. Sekä kantatiedot että tiedot rahoitustaloustoimista saattavat antaa talouskehityksen taustaa selventäviä viitteitä. On kuitenkin todennäköistä, että tilastojen käyttäjien päähuomio kohdistuu rahoitustaloustoimia koskeviin tietoihin.

Neljännesvuositiedot perustuvat euroalueen rahalaitoksia ja arvopapereiden liikkeeseenlaskuja, julkisyhteisöjen rahoitusta koskeviin tietoihin, kansallista tilinpitoa koskeviin neljännesvuositietoihin ja BIS:n kansainvälisiin pankkitilastoihin. Vaikka euromaiden tilastot perustuvatkin kaikkien euromaiden tietoihin, Irlannin ja Luxemburgin kansallisen tilinpidon neljännesvuositilastot ei toistaiseksi ole käytettävissä.

Taulukossa 6.2 esitetään euroalueen säästämistä, investointeja (rahoitus- ja muut investoinnit) ja rahoituksen hankintaa koskevat tilastot. Nämä tilastot eivät vielä täsmää taulukon 6.1 neljännesvuositietojen kanssa.

Julkisen talouden rahoitusasema

Taulukoissa 7.1–7.3 esitetään euroalueen julkisen talouden rahoitusasema. Tiedot on suurimmaksi osaksi konsolidoitu, ja ne perustuvat EKT 95:een. EKP laatii euroalueen aggregaattitilastot jäsenmaiden toimittamien tietojen perusteella, ja tilastoja päivitetään säännöllisesti. Tiedot, jotka koskevat euroalueen maiden julkisen talouden alijäämää ja julkista velkaa, voivat siten poiketa Euroopan komission liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn yhteydessä käyttämistä tiedoista.

Taulukossa 7.1 esitetään julkisyhteisöjen tulot ja menot EKT 95:n määritelmien mukaisesti sellaisina kuin ne on muutettu Euroopan komission 10.7.2000 antamassa asetuksessa N:o 1500/2000. Taulukossa 7.2 esitetään konsolidoitu julkisen talouden bruttovelka nimellisarvoisena liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä käsittelevien Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräysten mukaisesti. Taulukoissa 7.1 ja 7.2 esitetään yhteenvedot euroalueen yksittäisten maiden tiedoista, koska ne ovat tärkeitä vakaus- ja kasvusopimuksen kannalta. Taulukossa 7.3 esitetään analyysi julkisen talouden velasta. Julkisen velan muutoksen ja julkisen talouden alijäämän erotus (eli alijäämä-/velkakoikaisu) johtuu pääasiassa julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutoksista ja valuutan arvostusmuutosten vaikutuksista.

Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto), ulkomaankauppa ja valuuttakurssit

Maksutasetta (taulukot 8.1–8.6) ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastojen käsitteet ja määritelmät vastaavat yleensä IMF:n maksutasekäsikirjan 5. laitosta (lokakuu 1993), EKP:n toukokuussa 2000 antamien Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksia koskevia suuntaviivoja (EKP/2000/4) ja Eurostatin ohjeita.

Euroalueen maksutasetilastot on laatinut EKP. Joulukuuhun 1998 asti tiedot on ilmoitettu ecui-na. Maksutasetilaston tuoreimmat kuukausitiedot ovat ennakkotietoja, jotka tarkistetaan yksityiskohtaisten neljännesvuosittaisten maksutasetilastojen julkaisemisen yhteydessä. Aiempia tietoja tarkistetaan aika ajoin.

Tilastot, jotka perustuvat osittain arvioihin, eivät ole täysin vertailukelpoisia myöhempien havaintojen kanssa. Tällaisia tilastoja ovat maksutaseen rahoitustasetilastot vuoden 1998 loppua edeltävältä ajalta, palvelutasetilastot vuoden 1997 loppua edeltävältä ajalta, tuotannontekijäkorvausten taseen kuukausikehitystä koskevat tilastot vuosilta 1997–1999 ja ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot vuoden 1997 loppua edeltävältä ajalta. Taulukossa 8.5.2 on jaoteltu euroalueella olevien sijoitukset euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemiin arvopapereihin sijoittajan sektorin mukaan. Sen sijaan ulkomaisten sijoittajien sijoituksia euroalueella olevien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin ei voida esittää liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan jaoteltuina.

Euroalueen ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot (taulukko 8.7.1) on saatu laskemalla yhteen kansalliset nettomääräiset tiedot. Ulkomainen varallisuus on laskettu käyttäen tämänhetkisiä markkinahintoja. Laskennassa ei kuitenkaan otettu huomioon suorien sijoitusten kantatietoja, jotka laajalti perustuvat kirjanpitoarvoihin.

Eurojärjestelmän valuuttavarannon ja siihen liittyvien saamisten kannat sekä EKP:n valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset esitetään taulukossa 8.7.2., jonka tiedot ovat IMF:n ja BIS:n valuuttavarannon ja valuuttamääräisen likviditeetin raportointimallin mukaisia. Aiempia tilastoja tarkistetaan jatkuvasti, eivätkä valuuttavarantotilastot vuoden 1999 loppua edeltävältä ajalta ole täysin vertailukelpoisia myöhempien tilastojen kanssa. Eurojärjestelmän valuuttavarannon tilastointia käsittelevä julkaisu on saatavissa EKP:n verkkosivuilla.

Taulukossa 9 esitetään euroalueen ulkomaankauppa sekä kokonaisvientiä ja -tuontia koskevat indeksit, joita ovat arvo, määrä ja yksikköarvo. Arvoindeksin laskee EKP. Määräindeksi laskeaan Eurostatin ilmoittaman yksikköarvoindeksin ja arvoindeksin perusteella. Määritelmien, luokittelun, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin verrattavissa maksutasetilastojen tavarakaupan eriin (taulukot 8.1 ja 8.2).

Taulukossa 10 esitetään EKP:n laskemat euron nimellinen ja reaalin efektiivinen valuuttaindeksi.

Indeksit perustuvat euron valuuttakurssien painotettuihin keskiarvoihin. Painot perustuvat teollisuustuotteiden kaupankäyntitilastoihin vuosilta 1995–97, ja niissä on otettu huomioon kolmansien markkinoiden vaikutus. Joulukuuhun 2000 asti suppeaan maaryhmään kuuluvat ne maat, joiden valutat on esitetty taulukossa, sekä Kreikka. Alkaen tammikuusta 2001, jolloin Kreikka otti euron käyttöön, Kreikan drakmaa ei enää ole mukana euron efektiivisessä valuuttakurssissa, mikä on otettu painoissa huomioon. Laajaan maaryhmään kuuluvat lisäksi seuraavat maat: Algeria, Argentiina, Brasilia, Etelä-Afrikka, Filippiinit, Indonesia, Intia, Israel, Kiina, Kroatia, Kypros, Malesia, Marokko, Meksiko, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Taiwan, Thaimaa, Tšekki, Turkki, Unkari, Uusi-Seelanti, Venäjä ja Viro. Reaaliset valuuttakurssit lasketaan kuluttajahintaindeksin, tehdasteollisuuden tuottajahintaindeksin ja tehdasteollisuuden yksikkötyökustannusten pohjalta. Jos deflaattoreita ei ole saatavissa, käytetään arvioita. Taulukossa esitetään euron kahdenväliset kurssit suhteessa niihin 12 valuutaa, joita EKP käyttää ”suppean” efektiivisen valuuttakurssin laskennassa. EKP:n julkaisee päivittäisiä viitekursseja näille ja joillekin muille valuutoille.

Muut tilastot

EU:n muita jäsenvaltioita koskevat tilastot (taulukko 11) noudattavat samoja periaatteita kuin euroalueen tilastot. Yhdysvaltoja ja Japania koskevat tilastot (taulukot 12.1 ja 12.2) perustuvat kansallisiin lähteisiin. Tiedot, jotka koskevat sääntämistä, investointeja ja rahoitusta Yhdysvalloissa ja Japanissa (taulukko 12.2.), on ryhmitelty samalla tavalla kuin euroalueen vastaavat tiedot taulukossa 6.

Kreikan tiedoilla täydennetyt euroalueen keskeiset taloustilastot

Tämän Kuukausikatsauksen tilasto-osan loppuun on liitetty taulukko, jossa esitetään Kreikan tiedoilla täydennettyjä euroalueen keskeisiä taloustilastoja vuoden 2000 loppuun saakka. Seuraavassa tarkempi kuvaus taulukon tiedoista.

Taulukossa A.1 on raha-aggregaatit ja M3:n tärkeimmät vastaerät. Tilastot perustuvat rahalaitossektorin konsolidoituun taseeseen. Yhdenoista euroalueen maan ja Kreikan tietojen konsolidoinnissa on otettu huomioon euroalueen 11 alkuperäisen maan taseet Kreikassa sijaitseviin nähden. Kreikan drakman määräiset suoritukset käsitellään ikään kuin ne olisivat olleet euro-määräisiä.

Taulukossa A.2 esitetään rahoitusmarkkinakorot ja muut arvopaperit kuin osakkeet. Ajalta ennen tammikuuta 1999 keinotekoiset euroalueen rahamarkkinakorot on laskettu käyttämällä BKT:llä painotettuja kansallisia korkoja. Tammikuun 1999 ja joulukuun 2000 väliseltä ajalta euri-borkorko ja athiborkorko on painotettu BKT:llä. Euroalueen joukkolainojen tuotot on elokuuhun 2000 asti laskettu BKT:llä painotetuista yhdenmukaistetuista valtion lainojen tuotoista. Sen jälkeen painoina on kaikissa maturiteeteissa käytetty valtion lainojen nimellisiä kantoja.

Arvopaperien liikkeeseenlaskutilastojen (jotka ovat myös taulukossa A.2) rakennetta on muutettu Kreikan liittyttyä euroalueeseen. Tilastoihin on otettu mukaan kaikki Kreikassa olevien liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemat euro-määräiset ja Kreikan drakman määräiset arvopaperit. Tilastoihin on lisäksi otettu mukaan kaikki euroalueella olevien (muiden kuin Kreikassa olevien) liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemat Kreikan drakman määräiset arvopaperit. Arvopaperien liikkeeseenlaskutilastoissa (mukaan lukien Kreikkaa koskevat tilastot) on mukana sekä kanta- että virtatiedot.

Euroalueen ja Kreikan aggregoiduista hinta- ja reaalityökalouden tilastoista (taulukko B) vastaa Euroopan komissio (Eurostat). Julkisen talouden kehitystä koskevat tilastot ovat EKP:n aggregoimia.

Taulukossa C on Kreikan tiedoilla täydennettyjä euroalueen keskeisiä maksutasetilastoja. Tilastojen laadinnassa on käytetty pääosin samoja menetelmiä kuin osan 8 taulukoissa. Kaikki saatavissa olevat tiedot on esitetty EKP:n verkkosivuilla kohdassa ”Statistics: Latest monetary, financial and balance of payments statistics – release schedules”.

Taulukossa D on euron ja Kreikan drakman nimelliset ja efektiiviset valuuttakurssi-indeksit joulukuun 2000 loppuun saakka. Laskennassa sovellettua menetelmää esiteltiin huhtikuun 2000 Kuukausikatsauksen artikkelissa ”Euron nimelliset ja reaaliset efektiiviset valuuttakurssit”. Euroalueen kauppakumppanien painot on laskettu uudelleen siten, että Kreikka on jätetty pois kauppakumppaneitten joukosta ja lisätty euroalueeseen (laskennassa mukana olevat maat on

mainittu tilasto-osan taulukon I0 alaviitteessä I). Tammikuuta 2001 edeltävältä ajalta on laskettu euron teoreettinen valuuttakurssi, jossa on otettu huomioon Kreikan drakmaan liittyvät kurssimuutokset sekä euroaluetta ja Kreikkaa koskevia deflaattoreita. Kaikki käytettävissä olevat tilastotiedot vuodesta 1990 alkaen (laajaa määryhmää koskevat tiedot vuodesta 1993 alkaen) on saatavissa csv-muodossa EKP:n verkkosivuilta.

Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet¹

4.1.2000

EKP ilmoittaa, että eurojärjestelmä toteuttaa 5.1.2000 likviditeettiä vähentävän hienosäätöoperaation, jonka maksut suoritetaan samana päivänä. Tällä toimenpiteellä pyritään palauttamaan normaali likviditeetti markkinoille sen jälkeen, kun vuoteen 2000 siirtyminen oli sujunut ongelmitta.

5.1.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,0 %, maksuvalmiusluoton korko 4,0 % ja talletuskorko 2,0 %.

15.1.2000

Kreikan viranomaisten pyynnöstä euroalueeseen kuuluvien EU:n jäsenvaltioiden ministerit, EKP sekä Tanskan ja Kreikan ministerit ja keskuspankkien pääjohtajat päättävät revalvoida Kreikan drakman keskuskurssin valuuttakurssimekanismissa (ERM II) 3½ prosentilla alkaen 17.1.2000.

20.1.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,0 %, maksuvalmiusluoton korko 4,0 % ja talletuskorko 2,0 %.

EKP:n neuvosto päättää myös, että eurojärjestelmä aikoo jakaa vuoden 2000 alkupuoliskolla toteutettavissa pitempiä aikaisissa rahoitusoperaatioissa 20 miljardia euroa kussakin. Määrää päätettäessä otettiin huomioon euroalueen pankkijärjestelmän arvioitu likviditeetin tarve vuoden 2000 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana sekä eurojärjestelmän pyrkimys jakaa vastaisuudessaakin suurin osa rahoitussektorille rahoitusoperaatioissa tarjoamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta.

3.2.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 9.2.2000. Maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin 4.2.2000 lähtien. Talletuskorkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 2,25 prosenttiin 4.2.2000 lähtien.

17.2., 2.3.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

16.3.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,5 prosenttiin siitä operaatiosta lähtien, jonka maksut suoritetaan 22.3.2000. Lisäksi maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 4,5 prosenttiin ja talletuskorkoa niin ikään 0,25 prosenttiyksikköä 2,5 prosenttiin 17.3.2000 lähtien.

30.3., 13.4.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,5 %, maksuvalmiusluoton korko 4,5 % ja talletuskorko 2,5 %.

27.4.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 4.5.2000. Maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin 28.4.2000 lähtien.

¹ Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet vuonna 1999 on esitetty EKP:n vuosikertomuksessa vuodelta 1999 sivuilla 172–175.

11.5.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

25.5.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

8.6.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin ja soveltaa sitä kahteen (kiinteäkorkoisena huutokauppana toteutettavaan) operaatioon, joiden maksut suoritetaan 15. ja 21.6.2000. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää nostaa maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 5,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin 9.6.2000 lähtien.

EKP:n neuvosto ilmoittaa myös, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina siten, että likviditeetin jaossa käytetään monikorkoista menettelyä. EKP:n neuvosto päättää asettaa näissä operaatioissa tehtäville korkotarjouksille alarajan, joka on 4,25 %. Siirtymisellä vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin ei ole tarkoitus muuttaa eurojärjestelmän rahapolitiikan viritystä. Uudella huutokauppanenettelyllä pyritään vastaamaan huomattavaan ylikysyntään, johon tähänastinen kiinteäkorkoisen huutokauppanenettelyn soveltaminen on johtanut.

19.6.2000

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artiklan 122 kohdan 2 mukaisesti Ecofin-neuvosto päättää, että Kreikka täyttää artiklan 121 kohdassa I esitettyihin kriteereihin perustuvat vaatimukset, ja kumoaa Kreikkaa koskevan poikkeuk-

sen 1.1.2001 lukien. Ecofin-neuvosto teki päätöksensä ottaen huomioon Euroopan komission ja EKP:n kertomukset Ruotsin ja Kreikan edistymisestä talous- ja rahaliiton jäsenyyteen liittyvien velvoitteiden täyttämässä ja kuultuaan Euroopan parlamenttia ja keskusteltuaan valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoon-tuneen Eurooppa-neuvoston kanssa.

Toimien yksimielisesti niiden Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden, joita ei koske poikkeus, ja kyseisen jäsenvaltion kanssa Ecofin-neuvosto – Euroopan komission esityksestä ja EKP:tä kuultuaan – vahvistaa myös Kreikan drakman ja euron välisen peruuttamattoman muuntokurssin, joka tulee voimaan 1.1.2001. Kreikan drakman ja euron välisen muuntokurssin (joka vastaa drakman valitsevaa keskuskurssia euroon nähden ERM II -valuuttakurssimekanismissa) määrittämisen jälkeen EKP ja Kreikan keskuspankki ilmoittavat, että ne tulevat seuraamaan Kreikan drakman ja euron välisen markkinakurssin lähentymistä drakman euromuuntokurssiin. Lähentyminen tulisi saavuttaa viimeistään 29.12.2000 mennessä.

21.6.2000

EKP:n neuvosto päättää, että maksuvalmiusluoton korko on edelleen 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %. Neuvosto toistaa, että – kuten 8.6.2000 ilmoitettiin – eurojärjestelmän tulevat perusrahoitusoperaatiot tullaan toteuttamaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina monikorkoista huutokauppanenettelyä käyttäen ja että operaatioissa tehtävien korkotarjousten alaraja on 4,25 %.

EKP:n neuvosto ilmoittaa myös, että vuoden 2000 loppupuolella toteutettavissa pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa eurojärjestelmä aikoo jakaa 15 miljardia euroa operaatiota kohden. Tässä määrässä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän ennakoitujen likviditeettitarpeet vuoden 2000 loppupuolella ja eurojärjestelmän halukkuus myöntää edelleen suurin osan rahoitussektorin rahoituksesta perusrahoitusoperaatioiden kautta.

6.7., 20.7., 3.8.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,25 %, maksuvalmiusluoton korko 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %.

31.8.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa 0,25 prosenttiyksikköä 4,50 prosenttiin siitä operaatiosta lähtien, jonka maksut suoritetaan 6.9.2000. Lisäksi maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 5,50 prosenttiin ja talletuskorkoa niin ikään 0,25 prosenttiyksikköä 3,50 prosenttiin 1.9.2000 lähtien.

14.9.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,50 %, maksuvalmiusluoton korko 5,50 % ja talletuskorko 3,50 %.

5.10.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa 0,25 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 11.10.2000. Lisäksi maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 5,75 prosenttiin ja talletuskorkoa niin ikään 0,25 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin 6.10.2000 alkaen.

19.10., 2.11., 16.11., 30.11.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

14.12.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

EKP:n neuvosto päättää myös pitää rahan määrän kasvun eli lavean raha-aggregaatin M3:n vuotuisen kasvuvauhdin viitearvon 4½ prosentissa. Päätös perustuu siihen, että käytettävissä olevat tiedot tukevat edelleen niitä taustaoletuksia, joiden perusteella viitearvo alun perin määritettiin joulukuussa 1998 ja vahvistettiin uudelleen joulukuussa 1999. Oletukset ovat, että M3:n kiertonopeuden hidastumistrendi on keskipitkällä aikavälillä ½–1 % vuodessa ja potentiaalisen tuotannon trendikasvuvauhti 2–2½ % vuodessa. EKP:n neuvosto tarkistaa viitearvon seuraavan kerran joulukuussa 2001.

2.1.2001

Kreikka otti euron käyttöön 1.1.2001, ja siitä tuli näin ollen kahdestoista yhteisen rahan käyttöönsä ottava EU:n jäsenvaltio. Se on myös ensimmäinen EU:n jäsenvaltio, joka siirtyy yhteisen rahan käyttöön sen jälkeen, kun talous- ja rahaliiton (EMU) kolmas vaihe 1.1.1999 alkoi. Kreikan keskuspankki on nyt siten eurojärjestelmän täysivaltainen jäsen, jolla on samat oikeudet ja velvoitteet kuin euron aiemmin käyttöön otaneiden 11 EU-jäsenvaltion kansallisilla keskuspankeilla. Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 49 mukaisesti Kreikan keskuspankki maksaa EKP:n pääomasta merkitsemänsä osuuden loppuosan ja osuutensa EKP:n rahastoista sekä siirtää EKP:lle osan omista varannoistaan.

Vuoden 2001 ensimmäinen perusrahoitusoperaatio, josta ilmoitettiin 29.12.2000, on eurojärjestelmän kreikkalaisille vastapuolille ensimmäinen. Operaation toteutus onnistuu hyvin. Likviditeettiä jaetaan 101 miljardia euroa. Jaossa otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän likviditeettitarpeiden lisääntyminen, joka johtuu Kreikan rahalaitosten liittymisestä järjestelmään.

4.1.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

Lisäksi EKP:n neuvosto päättää, että vuoden 2001 pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa jaetaan likviditeettiä 20 miljardia euroa kussakin. Tällöin otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotetut likviditeettitarpeet vuonna 2001 ja eurojärjestelmän halukkuus kattaa edelleen suurin osa rahoitussektorin likviditeettitarpeista perusrahoitusoperaatioillaan. EKP:n neuvosto voi muuttaa jaettavan likviditeetin määrää, jos vuoden aikana ilmenee odottamattomia likviditeettitarpeita.

18.1., 1.2., 15.2., 1.3., 15.3., 29.3., 11.4., 26.4.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

10.5.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,50 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 15.5.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 5,50 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,50 prosenttiin 11.5.2001 lähtien.

23.5., 7.6., 21.6., 5.7., 19.7., 2.8.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,50 %, maksuvalmiusluoton korko 5,50 % ja talletuskorko 3,50 %.

Euroopan keskuspankin (EKP) julkaisuja

Tässä luettelossa on tietoja joistakin Euroopan keskuspankin julkaisemista asiakirjoista. Julkaisut ovat saatavissa maksutta EKP:n lehdistöpalvelusta (Press Division). Tilaukset voi lähettää nimiösivun kääntöpuolella olevaan postiosoitteeseen.

Täydellinen luettelo Euroopan rahapoliittisen instituutin julkaisemista asiakirjoista löytyy Internet-kotisivuiltamme (<http://www.ecb.int>).

Vuosikertomus

Vuosikertomus 1998. Huhtikuu 1999.

Vuosikertomus 1999. Huhtikuu 2000.

Vuosikertomus 2000. Toukokuu 2001.

Lähentymisraportti

Lähentymisraportti 2000. Toukokuu 2000.

Kuukausikatsaus

Tammikuusta 1999 lähtien julkaistut artikkelit:

Euroalue kolmannen vaiheen alussa. Tammikuu 1999.

Vakauteen tähtäävä eurojärjestelmän rahapolitiikan strategia. Tammikuu 1999.

Euroalueen raha-aggregaatit ja niiden merkitys eurojärjestelmän rahapolitiikan strategiassa. Helmikuu 1999.

Lyhyen aikavälin talousindikaattorien merkitys euroalueen hintakehityksen arvioinnissa. Huhtikuu 1999.

Euroalueen pankkitoiminta: rakenteellisia piirteitä ja kehitysnäkymiä. Huhtikuu 1999.

Eurojärjestelmän toimintakehikko: kuvaus ja ensimmäinen arviointi. Toukokuu 1999.

Vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpano. Toukokuu 1999.

Keskeisten talousindikaattorien pitkän aikavälin kehitys ja suhdannevaihtelut euroalueen maissa. Heinäkuu 1999.

Euroopan keskuspankkijärjestelmän institutionaalinen rakenne. Heinäkuu 1999.

Euron kansainvälinen asema. Elokuu 1999.

Euroalueen rahalaitosten taseet vuoden 1999 alkupuolella. Elokuu 1999.

Inflaatioerot rahaliitossa. Lokakuu 1999.

EKPJ:n valmistautuminen vuoteen 2000. Lokakuu 1999.

Vakauteen tähtäävä politiikka ja pitkien reaalikorkojen kehitys 1990-luvulla. Marraskuu 1999.

TARGET ja euromääräiset maksut. Marraskuu 1999.

Euroopan keskuspankin säädökset. Marraskuu 1999.

Euroalue vuosi euron käyttöönoton jälkeen: rahoitusrakenteen tärkeimmät piirteet ja muutokset. Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmän valuuttavaranto ja -operaatiot. Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmä ja EU:n laajentuminen. Helmikuu 2000.

Arvopaperiselvityksen yhdentyminen. Helmikuu 2000.

Euron nimelliset ja reaaliset efektiiviset valuuttakurssit. Huhtikuu 2000.

EMU ja pankkivalvonta. Huhtikuu 2000.

Korkojen ja korkojohdannaisten informaation sisältö rahapolitiikan kannalta. Toukokuu 2000.

Euroalueen työmarkkinoiden kehitys ja rakenteelliset piirteet. Toukokuu 2000.

Siirtyminen vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin. Heinäkuu 2000.

Rahapolitiikan välittymismekanismi euroalueella. Heinäkuu 2000.

Väestön ikääntyminen ja finanssipolitiikka euroalueella. Heinäkuu 2000.

Katsaus euroalueen hinta- ja kustannusindikaattoreihin. Elokuu 2000.

Euroalueen ulkomaankauppa: tyypilliset piirteet ja viimeaikainen kehitys. Elokuu 2000.

Potentiaalisen tuotannon kasvun ja tuotantokuilun käsitteet, hyödyntäminen ja estimaatit. Lokakuu 2000.

EKP:n suhteet Euroopan yhteisön toimielimiin ja laitoksiin. Lokakuu 2000.

EKP:n rahapolitiikan strategian kaksi pilaria. Marraskuu 2000.

Elektronisen rahan käyttöönoton vaikutuksia. Marraskuu 2000.

Euroalue Kreikan liittymisen jälkeen. Tammikuu 2001.

Epävarmuuden vaikutus rahapoliittiseen päätöksentekoon. Tammikuu 2001.

EKP:n suhteet kansainvälisiin järjestöihin ja foorumeihin. Tammikuu 2001.

Yritysrahoitus euroalueella. Helmikuu 2001.

Palvelutason yhdenmukaistaminen euroalueella maasta toiseen suoritettavien pienten maksujen välityksessä. Helmikuu 2001.

Euroopan keskuspankin ulkoinen viestintä. Helmikuu 2001.

Euroalueen yleiset taloustilastot. Huhtikuu 2001.

Eurojärjestelmän vakuuskäytäntö. Huhtikuu 2001.

Eurosetelien ja -kolikoiden käyttöönotto. Huhtikuu 2001.

Rahatalouden analyysin välineet ja menetelmät. Toukokuu 2001.

Uudet vakavaraisuussäännöt – EKP:n näkökulma. Toukokuu 2001.

Ei-rahoitussektorin rahoituksen hankinta ja käyttö euroalueella. Toukokuu 2001.

Uusi tieto- ja viestintäteknikka ja tuottavuus euroalueella. Heinäkuu 2001.

Euroalueen pohjainflaation mittarit. Heinäkuu 2001.

Finanssipolitiikka ja talouskasvu. Elokuu 2001.

Euroalueen hyödykemarkkinauudistukset. Elokuu 2001.

Keskusvastapuoliclearingin keskittyminen euroalueella. Elokuu 2001.

Occasional Paper Series

- 1 Santillán J., Bayle M. ja Thygesen C., The impact of the euro on money and bond markets. Heinäkuu 2000.
-

Working Paper Series

- 1 Brousseau V. ja Scacciavillani F., A global hazard index for the world foreign exchange markets. Toukokuu 1999.
- 2 Monticelli C. ja Tristani O., What does the single monetary policy do? A SVAR benchmark for the European Central Bank. Toukokuu 1999.
- 3 Detken C., Fiscal policy effectiveness and neutrality results in a non-Ricardian world. Toukokuu 1999.
- 4 Angeloni I. ja Dedola L., From the ERM to the euro: new evidence on economic and policy convergence among EU countries. Toukokuu 1999.
- 5 Wynne M., Core inflation: a review of some conceptual issues. Toukokuu 1999.
- 6 Coenen G. ja Vega J.-L., The demand for M3 in the euro area. Syyskuu 1999.
- 7 De Bandt, O. ja Davis E. P., A cross-country comparison of market structures in European banking. Syyskuu 1999.
- 8 Orphanides A. ja Wieland V., Inflation zone targeting. Lokakuu 1999.
- 9 Coenen G., Asymptotic confidence bands for the estimated autocovariance and auto-correlation functions of vector autoregressive models. Tammikuu 2000.
- 10 Fatum R., On the effectiveness of sterilized foreign exchange intervention. Helmikuu 2000.
- 11 Berk J. M. ja van Bergeijk P., Is the yield curve a useful information variable for the Eurosystem? Helmikuu 2000.
- 12 Svensson L. E. O. ja Woodford M., Indicator variables for optimal policy. Helmikuu 2000.
- 13 Söderström U., Monetary policy with uncertain parameters. Helmikuu 2000.
- 14 Rudebusch G. D., Assessing nominal income rules for monetary policy with model and data uncertainty. Helmikuu 2000.
- 15 Orphanides A., The quest for prosperity without inflation. Maaliskuu 2000.
- 16 Hördahl P., Estimating the implied distribution of the future short-term interest rate using the Longstaff-Schwartz model. Maaliskuu 2000.
- 17 Fabiani S. ja Mestre R., Alternative measures of the NAIRU in the euro area: estimates and assessment. Maaliskuu 2000.
- 18 Iacoviello M., House prices and the macroeconomy in Europe: results from a structural VAR analysis. Huhtikuu 2000.
- 19 Detken C. ja Hartmann P., The euro and international capital markets. Huhtikuu 2000.

- 20 De Bandt O. ja Mongelli F. P., Convergence of fiscal policies in the euro area. Toukokuu 2000.
- 21 Ehrmann M., Firm size and monetary policy transmission: evidence from German business survey data. Toukokuu 2000.
- 22 Holthausen C. ja Rønde T., Regulating access to international large-value payment systems. Kesäkuu 2000.
- 23 Cho I-K. ja Sargent T. J., Escaping Nash inflation. Kesäkuu 2000.
- 24 Smets F., What horizon for price stability. Heinäkuu 2000.
- 25 Schellekens P., Caution and conservatism in the making of monetary policy. Heinäkuu 2000.
- 26 Winkler B., Which kind of transparency? On the need for clarity in monetary policy-making. Elokuu 2000.
- 27 Camacho M. ja Perez-Quiros G., This is what the US leading indicators lead. Elokuu 2000.
- 28 Ellison M. ja Valla N., Learning, uncertainty and central bank activism in an economy with strategic interactions. Elokuu 2000.
- 29 Fabiani S., Locarno A., Oneto G. ja Sestito P., The sources of unemployment fluctuations: an empirical application to the Italian case. Syyskuu 2000.
- 30 Coenen G. ja Wieland V., A small estimated euro area model with rational expectations and nominal rigidities. Syyskuu 2000.
- 31 Gropp R. ja Kostial K., The disappearing tax base: Is foreign direct investment eroding corporate income taxes? Syyskuu 2000.
- 32 De Fiore F., Can indeterminacy explain the short-run non-neutrality of money? Syyskuu 2000.
- 33 Trecroci C. ja Vega J. L., The information content of M3 for future inflation in the euro area. Lokakuu 2000.
- 34 Castrén O. ja Takalo T., Capital market development, corporate governance and the credibility of exchange rate pegs. Lokakuu 2000.
- 35 De Bandt O. ja Hartman P., Systemic Risk: A survey. Marraskuu 2000.
- 36 Morana C., Measuring core inflation in the euro area. Marraskuu 2000.
- 37 Vermeulen P., Business fixed investment: evidence of a financial accelerator in Europe. Marraskuu 2000.
- 38 De Fiore F., The optimal inflation tax when taxes are costly to collect. Marraskuu 2000.
- 39 Brand C. ja Cassola N., A money demand system for euro area M3. Marraskuu 2000.
- 40 Mojon B., Financial structure and the interest rate channel of ECB monetary policy. Marraskuu 2000.
- 41 Geraats P. M., Why adopt transparency? The publication of central bank forecasts. Tammikuu 2001.
- 42 Fagan G., Henry J. ja Mestre R., An area-wide model (AWM) for the euro area. Tammikuu 2001.
- 43 Rodriguez Palenzuela D., Sources of economic renewal: from the traditional firm to the knowledge firm. Helmikuu 2001.
- 44 Bindseil U. ja Seitz F., The supply and demand for Eurosystem deposits – The first 18 months. Helmikuu 2001.

- 45 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Testing the rank of the Hankel Matrix: A statistical approach. Maaliskuu 2001.
- 46 Cassola N. ja Luís J. B., A two-factor model of the German term structure of interest rates. Maaliskuu 2001.
- 47 Gropp R. ja Vesala J., Deposit insurance and moral hazard: does the counterfactual matter? Maaliskuu 2001.
- 48 Fratzscher M., Financial market integration in Europe: on the effects of EMU on stock markets. Maaliskuu 2001.
- 49 Casares M., Business cycle and monetary policy analysis in a structural sticky-price model of the euro area. Maaliskuu 2001.
- 50 Von Wachter T., Employment and productivity growth in service and manufacturing sectors in France, Germany and the US. Maaliskuu 2001.
- 51 Stracca L., The functional form of the demand for euro area M1. Maaliskuu 2001.
- 52 Peersman G. ja Smets F., Are the effects of monetary policy in the euro area greater in recessions than in booms? Maaliskuu 2001.
- 53 Vega J.-L. ja Wynne M. A., An evaluation of some measures of core inflation for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 54 Camba-Méndez G. ja Rodríguez Palenzuela D., Assessment criteria for output gap estimates. Huhtikuu 2001.
- 55 Calza A., Gartner G. ja Sousa J., Modelling the demand for loans to the private sector in the euro area. Huhtikuu 2001.
- 56 Faia E., Stabilization policy in a two country model and the role of financial frictions. Huhtikuu 2001.
- 57 Fabiani S. ja Rodríguez Palenzuela D., Model-based indicators of labour market rigidity. Huhtikuu 2001.
- 58 Pérez-Quirós G. ja Timmermann A., Business cycle asymmetries in stock returns: evidence from higher order moments and conditional densities. Huhtikuu 2001.
- 59 Ehrmann M. ja Smets F., Uncertain potential output: implications for monetary policy. Huhtikuu 2001.
- 60 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., A multi-country trend indicator for euro area inflation: computation and properties. Huhtikuu 2001.
- 61 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., Diffusion index-based inflation forecasts for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 62 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Spectral based methods to identify common trends and common cycles. Huhtikuu 2001.
- 63 Nicoletti Altimari S., Does money lead inflation in the euro area? Toukokuu 2001.
- 64 Anderton R. ja Skudelny F., Exchange rate volatility and euro area imports. Toukokuu 2001.
- 65 Fabiani S. ja Mestre R., A system approach for measuring the euro area NAIRU. Toukokuu 2001.
- 66 Brousseau V. ja Scacciavillani F., Can short-term foreign exchange volatility be predicted by the Global Hazard Index? Kesäkuu 2001.

- 67 Pérez-Quirós G. ja Rodríguez Mendizábal H. R., The daily market for funds in Europe: Has something changed with the EMU? Kesäkuu 2001.
- 68 Levin A., Wieland V. ja Williams J. C., The performance of forecast-based monetary policy rules under model uncertainty. Heinäkuu 2001.
- 69 Gaspar V., Pérez-Quirós G. ja Sicilia J., The ECB monetary policy strategy and the money market. Heinäkuu 2001.
- 70 Bindseil U., Central bank forecasts of liquidity factors: Quality, publication and the control of the overnight rate. Heinäkuu 2001.
- 71 Hartmann P., Straetmans S. ja de Vries C. G., Asset market linkages in crisis periods. Heinäkuu 2001.
- 72 Corvoisier S. ja Gropp R., Bank concentration and retail interest rates. Heinäkuu 2001.
- 73 Ehrmann M. ja Worms A., Interbank lending and monetary policy transmission – evidence for Germany. Heinäkuu 2001.
- 74 Freixas X. ja Holthausen C., Interbank market integration under asymmetric information. Elokuu 2001.

Muita julkaisuja

The TARGET service level. Heinäkuu 1998.

Report on electronic money. Elokuu 1998.

Assessment of EU securities settlement systems against the standards for their use in ESCB credit operations. Syyskuu 1998.

Money and banking statistics compilation guide. Syyskuu 1998.

Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja EKPJ:n rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Syyskuu 1998.

Third progress report on the TARGET project. Marraskuu 1998.

Correspondent central banking model (CCBM). Joulukuu 1998.

Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1997 figures. Tammikuu 1999.

Possible effects of EMU on the EU banking systems in the medium to long term. Helmikuu 1999.

Euro area monetary aggregates: conceptual reconciliation exercise. Heinäkuu 1999.

The effects of technology on the EU banking systems. Heinäkuu 1999.

Payment systems in countries that have applied for membership of the European Union. Elokuu 1999.

Improving cross-border retail payment services: the Eurosystem's view. Syyskuu 1999.

Compendium: Säädöskokoelma. Kesäkuu 1998 – toukokuu 1999. Lokakuu 1999.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 1999.

Money and Banking Statistics Compilation Guide, Addendum I: Money market paper. Marraskuu 1999.

Money and Banking Statistics Sector Manual. Toinen painos. Marraskuu 1999.

Report on the legal protection of banknotes in the European Union Member States. Marraskuu 1999.

Correspondent central banking model (CCBM). Marraskuu 1999. (Ei saatavissa painettuna; julkaisun sähköinen versio on nähtävissä EKP:n Internet-sivuilla.)

Cross-border payments in TARGET: A users' survey. Marraskuu 1999.

Money and Banking Statistics: Series keys for the exchange of balance sheet items time series. Marraskuu 1999.

Money and Banking Statistics: Handbook for the compilation of flow statistics. Joulukuu 1999.

Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1998 figures. Helmikuu 2000.

Interlinking: Data dictionary, Version 2.02. Maaliskuu 2000.

Asset prices and banking stability. Huhtikuu 2000.

EU banks' income structure. Huhtikuu 2000.

Statistical information collected and compiled by the ESCB. Toukokuu 2000.

Correspondent central banking model (CCBM). Heinäkuu 2000.

Statistical requirements of the European Central Bank in the field of general economic statistics. Elokuu 2000.

Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area. Elokuu 2000.

Improving cross-border retail payment services. Syyskuu 2000.

Statistical treatment of the Eurosystem's international reserves. Lokakuu 2000.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2000.

Information guide for credit institutions using TARGET. Marraskuu 2000.

Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Marraskuu 2000.

EU banks' margins and credit standards. Joulukuu 2000.

Mergers and acquisitions involving the EU banking industry: facts and implications. Joulukuu 2000.

Annual report on the activities of the Anti-Fraud Committee of the European Central Bank. Tammikuu 2001.

Cross-border use of collateral: A user's survey. Helmikuu 2001.

Price effects of regulatory reform in selected network industries. Maaliskuu 2001.

Keskuspankkien rooli rahoitusvalvonnassa. Maaliskuu 2001.

Money and banking statistics in the accession countries: Methodological manual. Huhtikuu 2001.

TARGET: Annual Report. Toukokuu 2001.

A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises. Kesäkuu 2001.

Payment and securities settlement systems in the European Union. Kesäkuu 2001.

Why price stability? Kesäkuu 2001.

The euro bond market. Heinäkuu 2001.

The euro money market. Heinäkuu 2001.

Esitteitä

TARGET: facts, figures, future. Syyskuu 1999.

The ECB payment mechanism. Elokuu 2000.

The euro: integrating financial services. Elokuu 2000.

TARGET. Elokuu 2000.

Euroopan keskuspankki. Huhtikuu 2001.

Eurosetelit ja -metallirahat. Toukokuu 2001.

